

Fågelrapport 2008

MAGNUS HELLSTRÖM & THOMAS STRID
(RED)

Denna sammanställning utgör den 34:e allmänna fågelrapporten och är den sjätte som tagits fram av den Nationella rapportkommittén (NRK). Rapporten är också den 34:e från SOF:s raritetskommitté (RK). Den innehåller i huvudsak fynd och sammanställningar från år 2008, men också en del fynd, tillägg och rättelser från tidigare år. NRK redovisar här läget för 214 arter/raser.

Figur 1. Rapportområden i Sverige. De två sydliga lappmarkerna benämns även S Lpl (Södra Lappland) medan de tre nordliga benämns N Lpl.

Vilka arter/raser sammanställs av NRK?

NRK har tagit fram en rapportmall som anger vilka arter som ska sammanställas till Fågelåret. Utifrån denna mall har varje enskild regional rapportkommitté (rrk) sorterat ut de aktuella fynden i *Svalan* samt skrivit en kommentar som NRK får tillgång till. Rapportmallen utgår från följande grundprinciper:

- Lägga tyngdpunkten på att se trender i fågelfaunan.
- Fokusera på fåglar som är särskilt viktiga i naturvårdssammanhang. Detta gäller särskilt nationellt rödlistade fåglar liksom arter som finns upptagna på EU:s listor. Tyngdpunkten bör då ligga på att följa häckningsresultaten samt ha kontroll på viktiga rastlokaler och övervintringsplatser.
- Redovisa fynd samt analysera de rariteter som faller utanför RK:s behandling.

Vilka arter/raser bedöms av RK?

RK skall granska och bedöma alla observationer av:

- Nya arter eller raser för landet.
- Arter eller raser som för detta ändamål markerats särskilt i *Förteckning över Sveriges fågeltaxa*. Dessa återfinns på RK:s hemsida, direktlänk: <http://www.sofnet.org/index.asp?lev=361&typ=1>.
- Arter i Kategori D (se nedan för definition): dvärgsnögås, kejsargås, praktand, gulkindad kricka, buffelhuvud, kamskrake, vit pelikan, större flamingo, tatarfalk, spetsstjärtad duva, svartryggad rödstjärt, långstjärtad rosenfink, stäppsparv, blåtjocknäbb, indigofink och gulhuvad trupial. (Även snögås förs till kategori D, men bedöms av resp. rrk).
- Övriga observationer av arter och raser som rrk hänskjuter till RK, eller sådana som RK på eget initiativ önskar granska.

Så rapporterar Du

All svensk fågelrapportering sker i den nätbaserade rapportdatabasen *Svalan* (<http://www.artportalen.se/birds/>). Som inloggad användare har du där tillgång till rapportformulär och har möjlighet att ladda upp bl.a. beskrivningar, digitala bilder eller inspelningar. Resp. rrk bearbetar materialet efter behov, och granskar observationer av mer ovanliga arter. Fynd av mycket sällsynta eller svårbestämda taxa går vidare för bedömning av RK (se ovan).

Kategorier

De i Sverige anträffade fågelarterna indelas, i enlighet med AERC:s (Association of European Rarities Committees) riktlinjer, i fem olika kategorier, A–E, enligt nedan:

- Kategori A: Spontan uppträdande taxa (arter och raser) som häckar eller påträffats minst en gång fr.o.m. år 1950, t.ex. lövsångare och klippsvala.
- Kategori B: Spontan uppträdande taxa (arter och raser) som påträffats minst en gång t.o.m. år 1949 men ej senare. Dessa arter utgörs av garfågel (1783), papegojalka (1860), strömand (senast 1893), dvärgskarv (1913), ökenlöpare (senast 1942) och rosentärna (1949).
- Kategori C: Inplanterade eller förrymda taxa (arter och raser) som etablerat frihäckande och självreproducerande bestånd, vilket i Sverige sedan länge gäller för kanadagås, fasan och tamduva. Till denna kategori förs även fynd av fåglar som

Åldersbeteckningar

I denna fågelrapport används särskilda beteckningar för en fågels ålder. Med en juvenil (juv.) menas en ungfågel i sin första fullständiga fjäderdräkt. En adult (ad.) är en vuxen, könsmogen fågel i sin slutliga dräkt (som kan vara en sommar- eller vinterdräkt). Hos många större och en del mindre arter kan man även urskilja åldersstadier mellan det juvenila och det adulta (t.ex. 1:a vinterdräkt, 1:a sommar- eller vinterdräkt etc.). Dessa kallas med ett gemensamt namn för subadulta (subad.). Kan man inte avgöra om en fågel är juvenil eller subadult betecknas den ibland som en yngre fågel, resp. äldre fågel om motsvarande gäller för subadult och adult.

FOTO: MARKUS TALLROTH

Medelhavsstenskvätta *Oenanthe hispanica melanoleuca* 2K hanne, Ottenby (Öl) 15 juni 2008.

kan anses härröra från sådant bestånd utanför Sverige, vilket för tillfället gäller för amerikansk kopparand och nilgås.

- Kategori D: Taxa (arter och raser) som skulle ha placerats i kategori A eller B, om det inte rått visst tvivel huruvida de med säkerhet har uppträtt spontant, t.ex. snögås och indigofink.
- Kategori E: Taxa (arter och raser) vilka betraktas som förrymda eller utsläppta från fångenskap (t.ex. undulat). Till denna kategori förs även införda fåglar som har häckat eller häckar i frihet, men som inte uppnått ett självreproducerande bestånd (t.ex. stripgås).

I en del fall anges fåglarnas ålder som 1K, 2K, 3K osv. Här är "K" en förkortning av "kalenderår". Således är en "2K-fågel" inne på sitt andra kalenderår. Gränsen för kalenderår går vid årsskiftet. En individ kläckt sommaren 2008 var 1K t.o.m. 31.12 2008, men betecknas 2K fr.o.m. 1.1 2009. Om en fågel t.ex. är 2K eller äldre kan den betecknas 2K+.

Antal fynd, individer och ursprung

Efter varje arts vetenskapliga namn står två talpar, alt. bara två tal) inom parentes. Det första anger hur många fynd som gjorts samt hur många exemplar som anträffats av arten till och med 2007. Det andra talparet anger samma sak, men specifikt

för 2008. Summorna följer principen att en individ i landet utgör ett fynd, oavsett hur många år i följd den dyker upp, och hur många landskap den ses i. Ett fynd kan alltså utgöras av en ensam fågel, men det används också då en flock om två eller flera fåglar har uppträtt tillsammans, och det finns anledning att förmoda att de anlänt till platsen tillsammans. Detta innebär att flera individer av framför allt dagsträckande flockfåglar, t.ex. skäggtärnor, som regel förutsätts ha anlänt tillsammans, därför räknas som ett fynd. Däremot betraktas flera exemplar av nattsträckande småfåglar, t.ex. brunsångare, som flera fynd även om de rastar tillsammans. Detta för att de förmodas ha anlänt enskilt. Om flera ensamt sträckande fåglar, t.ex. tärnmåsar, passerar en lokal under samma dag räknas varje individ som ett fynd. En fågel som passerar landskapsgränser, t.ex. havsfåglar, utgör endast ett fynd i landet (men självfallet ett fynd i varje landskap). Givetvis kan det vara svårt att avgöra hur många exemplar som verkligen varit inblandade under ett år, men vi har efter bästa förmåga försökt uppskatta antalet.

Upptäckare, rapportör, medobservatör

För de taxa som granskats av RK gäller att varje observation åtföljs av namnet på upptäckaren (se nedan) samt de övriga som dokumenterat fyndet genom att skicka in en raritetsrapport, ett fotografi, en film eller en ljudinspelning. Därutöver namnges upp till två medobservatörer. När fåglar upptäckts och/eller rapporterats och fotograferats av flera olika ornitologer kan sålunda ett flertal namn förekomma i texten. Upptäckaren av varje fågel markeras med en asterisk (*). Med upptäckare menas den eller de som först uppmärksammade fågeln. Om flera observatörer samtidigt får syn på fågeln anges av utrymmesskal max. sex upptäckare och i så fall inga medobservatörer. Då informationen om vem som upptäckt en viss raritet stundtals är bristfällig, får vi be om ursäkt om någon blivit utan asterisk, men vill samtidigt passa på att uppmana till att upptäckarens namn (även om det gäller en själv) anges tydligt i originalrapporterna. Skälen till detta är flera: Främsta orsaken är det s.k. "Ölandssyndromet", dvs. en stor mängd ornitologer underlåter att rapportera en raritet de sett, i tron att den blir rapporterad av någon annan, medan så inte är fallet. Anger man upptäckare (eller helt enkelt "ej upptäckt av undertecknad") på raritetsblanketten, undviker man att "stjäla äran" och kan i lugn och ro rapportera vad man själv observerat. Alla kan ju inte se allt; under en kortare observation har kanske nå-

gon koncentrerat sig på tertialernas exakta utseende, medan någon annan koncentrerat sig på habitus (eller "jizz" – engelskt låneord). De olika uppgifterna samlade skulle kunna räcka för ett godkännande, medan en tertialbeskrivning allena skulle bedömas såsom varande en "för mager rapport" för att fyndet skall kunna godkännas. Ju fler rapporter desto fler infallsvinklar och detaljer, vilket ökar chansen för en rättvis bedömning från RK:s sida. I vissa fall, där flera rapportörer har samma namn, uppges på begäran numera även rapportörens postadress inom parentes. Detta för att i någon mån försöka skilja observatörerna åt.

Förkortningar

Några i rapporten förekommande förkortningar:

- "(B)" – fågelns läte inspelat, t.ex. på audioband
- "(DNA)" – DNA, DeoxiRiboNucleicAcid (deoxiribonukleinsyra); fågelns DNA har analyserats och befunnits styrka bestämningen
- "ex." – exemplar
- "(F)" – fågeln tillfredställande dokumenterad med foto eller film
- "honf." – honfärgad
- "in litt." – genom korrespondens (in litteris [latin]
- "i ett brev")
- "k:a" – kyrka
- "k:n" – kommun
- "N" – norr
- "NRK" – Nationella rapportkommittén
- "NRM" – Naturhistoriska riksmuseet
- "O" – ost, öster
- "RK" – SOF:s raritetskommitté
- "Rrk" – regionala rapportkommittéer (ofta med landskapsvisa verksamhetsområden)
- "S" – söder
- "s:n" – socken
- "so. dr." – sommardräkt
- "str." – sträckande
- "TK" – SOF:s taxonomiska kommitté
- "V" – väster
- "(V)" – fågeln tillfredställande dokumenterad med video
- "vi. dr." – vinterdräkt
- "†" – fågeln avliden och insamlad, efter detta tecken anges var skinnet finns förvarat

NRK:s skribenter

Bertil Johansson, Christer Olsson, Fredrik Friberg, Kurt Ivarsson, Thomas Karlsson, Nils Kjellén, Henrik Lerner, Håkan Lernefalk, Lars Lindell, Johan Nilsson, Kristoffer Nilsson, Thomas Pettersson,

Kristoffer Stighäll, Peter Strandvik, Thomas Strid, Magnus Strömberg, Johan Södercrantz, Martin Tjernberg och Anders Wirdheim.

Raritetskommitténs sammansättning

Under rapportåret 2008 har raritetskommittén bestått av: Nils Kjellén, Lund (ordförande); Anders Blomdahl, Ronneby (avg. sekreterare); Mats Wærn (tilltr. sekreterare), Färjestaden; Jonas Bonnedahl, Färjestaden; David Erterius, Lund; Magnus Hellström, Kalmar och Uno Unger, Västra Frölunda. Anders avgick under året och ersattes av Mats, och i och med denna rapport avgår också Jonas och Uno. Alla tre tackas härmed varmt för helhjärtade insatser under de gångna åren. Ersättare för Jonas och Uno blir Anders Eriksson, Solna, samt Krister Mild, Stockholm.

Tack

NRK börjar med att tacka Lennart Carlsson och Göran Darefelt, som bestämt sig för att sluta som NRK-skribenter. De har båda varit med sedan NRK bildades och bidragit till att skapa NRK:s struktur samt med att årligen sammanställa fynd och analysera förekomsten av ett flertal arter till *Fågelåret*. Vi vill hälsa Magnus Strömberg välkommen som ny NRK-skribent.

I övrigt vill vi framföra våra varmaste tack till alla rapportkommittéer och rapportörer som behandlat och delgivit oss alla de observationer som ligger till grund för årets rapport.

Vi vill även tacka Svalangruppen (Lennart Carlsson, Stefan Cherrug, Bertil Johansson och Seth Nilsson) för deras insatser.

Slutligen

Notera att alla observationer, som ligger till grund för årets rapport, finns tillgängliga i rapporterings-systemet *Svalan* <http://artportalen.se/birds/>. Vi hoppas att ni som läser årets rapport får inspiration till nya ornitologiska aktiviteter och att analyserna av arterna leder till ökad kunskap om landets fågelfauna.

MAGNUS HELLSTRÖM

(red. RK)

Södra vägen 12

392 33 Kalmar

stenura@gmail.com

THOMAS STRID

(red. NRK)

Uringe gammelgård,

Uringe 11

147 91 Grödinge

thomas.strid@huddinge.se

Fågelåret 2008

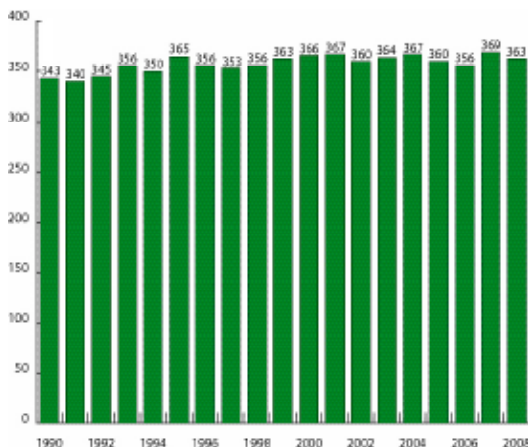
Sammanfattat av Thomas Strid för NRK

Inget år är, som bekant, det andra likt när det gäller fågelförekomsten. Nedan redovisas några exempel (i systematisk ordning) från det svenska fågelåret 2008. Totalt observerades 363 spontant förekommande arter i Sverige under året.

Häckfåglar, positiva trender

Vi börjar med en positiv trend för en i många ögon oönskad art. Den till Europa införda nilgåsen konstaterades för tredje gången häcka i landet. Det var i Krankesjön, Skåne. De tidigare häckningarna genomfördes 2004 och 2006. En annan införd art, som sedan många år häckar i Europa och även i Sverige, är mandarinanden. Arten häckar i Sverige mer eller mindre regelbundet, och 2008 häckade ett par i Blekinge. Det är positivt att notera att viggen nu verkar ha etablerat sig som häckfågel i Halland. Här har arten häckat i några år, om än fortfarande endast med enstaka par. En art som gått starkt tillbaka i södra Sverige under de senaste decennierna är berganden. Men i år har glädjande rapporter om häckningar noterats från några sydliga landskap. En häckning i Blekinge är den första sedan 1950-talet. Från Upplandskusten finns flera rapporter om bergandhäckningar och även från Stockholms skärgård, där häckning inte noterats sedan 1996.

Toppskarven har nu etablerat sig som svensk häckfågel. Vid häckplatsen på Soteskär, Bohuslän, hittades åtta toppskarvbon bland stenblock och häckande storskarvar. Rördrommen hade ett rekordår. Totalt noterades 692 revirhävande hannar, vilket är fler än inventeringsåret 2000, då 652 hannar noterades.

Figur 2. Antalet observerade fågelarter i Sverige per år 1990–2008.

Trots att inga häckningsindicier har noterats av svart stork, bör noteras att antalet fynd 2008 var ovanligt stort – totalt 23. Och visst kan någon häckning undgått uppträckt av denna svårinventerade art. Även ovanligt många vita storkar (77 ex.) registrerades i år (exkl. de inplanterade storkarna).

Brun glada anses vara världens mest spridda rovfågel. I år noterades ca 150 ex. i Sverige. Arten konstaterades häcka i Västmanland och Norrbotten, och möjligen skedde även en häckning i Västerbotten. Röda gladan fortsätter öka. Enligt beräkningar häckar 1 800 par enbart i Skåne. Utanför landskapet antas ytterligare 150 par häcka, varför det totala svenska beståndet torde uppgå till ca 1 950 par. Sannolikt är denna siffra i underkant.

För kornknarrens del noterades 1 535 spelande individer, vilket är ganska många, men ändå något färre än de bästa åren under 2000-talet. Det är intressant att notera att det föreligger stora skillnader i fördelningen av kornknarrar i landet. I år noterades rekordmånga i Uppland med inte mindre än 324 spelande, jämfört med endast 55–57 i Västergötland.

Det var glädjande att svartbent strandpipare för första gången på 59 år konstaterades häcka på Öland. Ett par fick tre ungar i Ottenbyområdet, och senast arten häckade där var vid förra sekelskiftet. Ingen häckning av arten noterades i de klassiska markerna i Skåne. Dubbelbeckasiner hördes spela i större antal i Götaland och Svealand än på mycket länge. Totalt noterades 122–126 spelande fåglar. Detta är en ordentlig ökning jämfört med 2007, då 67 spelande dubbelbeckasiner konstaterades, och klart över genomsnittet för 2000-talet. Under perioden 2000–2007 rapporterades i genomsnitt 72 spelande fåglar. Svarthuvad mås ses i allt större antal i landet. I år sågs 48 ex., och häckningsförsök skedde på tre platser i Sydsverige. Två av dessa var ”rena” häckningar, och en var samhäckning med fiskmå. Kanske är denna mås på väg att etablera sig i Sverige. Tack vare den avslutade inventeringen av den norrbottniska skärgården, kan vi äntligen få en god uppfattning av hela den häckande svenska dvärgmåspopulationen. Den bedöms numera uppgå till ca 2 500 par. Detta skall jämföras med resultaten från riksinventeringen 2000, då hela beståndet uppskattades till drygt 1 100 par utifrån då tillgängliga uppgifter. Kentska tärnan hade ett bra år med drygt 400 häckande par. År 2008 är därmed deras bästa år under 2000-talet. Dock är det långt ifrån de ca 1 100 par som häckade i Sverige 1975.

Glädjande var att notera två häckningar av härfå-

gel. En konstaterades i Västmanland, och ett häckningsförsök gjordes på Öland. Att placera vitryggig hackspett under rubriken ”positiva trender” kan vara tveksamt. Efter en mindre invasion från öster under hösten 2008 finns dock vissa förhoppningar om en ljusare framtid för arten. Inflödet österifrån berörde huvudsakligen Finland (flera hundra ex.), men även i Sverige sågs fåglar längs ostkusten (ca 10 ex.). Vi håller tummarna för att några av dessa stannar kvar och fyller på det tyande beståndet av vitryggig hackspett i Sverige.

Möjligen håller svarthakad buskskvätta på att etablera sig som häckfågel i Sverige. Totalt rapporterades 74 ex. under året, vilket vida överskrider fjolår-

FOTO: MATTIAS ULLMAN

Svarthakad buskskvätta *Saxicola torquata*, nyss utflugnen unge, Skanör (Sk) juli 2008.

ets rekordsumma på 44 fåglar. Under de närmast föregående 15 åren har mellan 13 och 36 ex. rapporterats årligen. Ett av årets fynd gäller ett häckande par i Skåne, där ytterligare två hannar hävda de revir.

Häckfåglar, negativa trender

Som vi påpekat tidigare är sädgåsens häckningsstatus i Sverige mycket dåligt känd. I år har 18 häckningar rapporterats från Dalarna i söder till Torne lappmark i norr. Rimligen finns betydligt fler häckande par i landet, men hur många är de egentligen? Att sädgåsen tillhör en av våra ovanligaste häckande fågelarter är det nog ingen tvekan om. Den om-

diskuterade fjällgåspopulationen hade i år ett sämre häckningsresultat än tidigare år. I området där Svenska Jägareförbundet satt ut fjällgäss påträffades endast tre kullar med sammanlagt fyra ungfåglar. Fjällgäss noterades också på färre lokaler än normalt under hösten. Snatterandpopulationen, som under hela 2000-talet haft en positiv utveckling, verkar nu ha stabiliserats i landet med undantag för Uppland, där fortsatt expansion noterats. Hur står det egentligen till med det svenska brunandbeståndet? Från Sveriges viktigaste rastlokal för arten, Tåkern, kan man ana en negativ trend. Sedan 2004 har följande maxsiffror noterats: 8 000, 16 000, 12 730, 7 300 och årets 4 360. En art som verkligen minskat un-

tal, och endast 158 spelande fåglar konstaterades i år. Detta är en kraftig tillbakagång jämfört med föregående års dåliga resultat, då endast 196 ex. hördes spela. Det ser tyvärr ut som om småfläckig sumphöna är på långsiktig tillbakagång i Sverige.

Även det svenska beståndet av sydlig kärrsnäppa minskar. Beståndet ser ut att vara nere i drygt 100 häckande par. Också rödspoven går tillbaka. Under 2008 uppskattades den svenska populationen till ca 60 par. Detta kan jämföras med beståndet 1980, som uppskattades till 350–375 par.

Lappugglan hade ett mycket dåligt år pga. gnagarkrasch. Sannolikt var denna skälet till massuppträdandet i södra Sverige, med fynd ända ner till

FOTO: TOMMY HOLMGREN

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana* är en art som är på tillbakagång i Sverige. Denna individ ringmärktes vid Flommen i Falsterbo (Sk) 22 september 2008.

der senare år är den till Europa införda amerikanska kopparanden. Under några år häckade till och med några par i Sverige, men 2008 noterades endast en hona, vid Tåkern. Denna tillbakagång får ses som positiv, eftersom arten haft negativa konsekvenser för den europeiska kopparandpopulationen. Möjligen visar tillbakagången för den amerikanska släktingen att den i några europeiska länder aktiva avskjutningen gett avsett resultat.

Svarthalsad dopping konstaterades endast häcka i Hornborgasjön i år. Även här noterades en kraftig nedgång i det häckande beståndet. Totalt häckade 77 par, men endast 17 kullar kunde registreras.

Småfläckig sumphöna minskar fortfarande i an-

Falsterbo. Även pärlugglan hade dålig häckningsframgång, men uppträdde i sällan skådad omfattning i Sydsverige. Invasionen under hösten är den största sedan 1980-talet och en av 2008 års enskilt största fågelhändelser.

Det svenska fältpiplärkebeståndet fortsätter att krympa i långsam takt. I år noterades 47 häckande par.

Flytt- och invasionsfåglar samt sparsamma arter

Antalet rastande sångsvanar ligger på en fortsatt hög nivå totalt sett, även om fördelningen över landet kan se lite olika ut mellan åren beroende på fram-

för allt väderläget under sträcket. Notabelt under våren var att det för sjunde året i rad slogs dagsrekord i Umedeltat, där det som mest räknades 2 270 sångsvanar. Under höststräcket fanns det fortsatt höga antal i Närke, där det i år sågs som mest 1 069 ex. Även i Dalsland räknades så många som 1 555 sångsvanar i Hästefjordsområdet. Båda prutgåsraserna, ljusbukig och svartbukig, sågs i rekordantal. Den ljusbukiga rasen tangerade rekordet på 143 fynd, och den svartbukiga slog rekord med 15 fynd. Även rödhalsad gås hade ett rekordår med 33–35 fynd. Praktejdern uppträdde emellertid åter sparsamt med endast 69 ex., vilket är det minsta antalet sedan åtminstone början av 1990-talet. Även alförrädaressiffror var låga, och endast 31 ex. sågs. Ett omfattande sträck av sjöorre kunde konstateras både i Skåne och Blekinge under våren. Framför allt utmärkte sig 6 april som den stora sjöorredagen. I båda landskapen slogs dagsrekord denna dag. Vid Kåseberga i Skåne räknades totalt 6 880 sträckande fåglar, och vid Lindö udde i Blekinge inte mindre än 17 450. Orsaken till denna ansamling av sjöorrar var att sträcket åter kom igång efter fyra dagar med dimma.

Svartnäbbad islom sågs i normal omfattning under året med ca 70–80 ex. Däremot noterades endast 45 vitnäbbade islommar, vilket är färre än normalt.

Havsfåglarna, som kan ses vid lämpliga vindar i framför allt Sydsverige, uppvisade låga siffror. Lägre antal än normalt noterades för bl.a. mindre lira (32 ex.), grålira (90), klykstjärtad stormsvala (46) och bredstjärtad labb (120).

Ägretthägers expansion fortsätter, och rekord slås år efter år. I år skedde en formidabel explosion och över 100 fynd gjordes, vilket är en dubbelning av föregående års rekordnotering. Snart lär arten häcka i Sverige, precis som på andra sidan Östersjön.

Inte mindre än 134 aftonfalkar rapporterades under 2008. Detta är ett av de högsta antalen på länge. De flesta falkarna sågs under våren, och enbart på Öland noterades 28 aftonfalkar.

Inte mindre än 60 rödspovar av den isländska rasen sågs i år. Denna siffra överträffas endast av 2005 års notering, då 70 ex. konstaterades. Vittruten har tyvärr gått tillbaka rejält de senaste åren. Årets summa blev med sina 16 ex den lägsta sedan början av 1970-talet.

Även turturduvan går starkt tillbaka och 2008 blev ett bottenår med endast 47 fynd. En art som däremot slog ett särklassigt rekord var taigasångar-

ren. Antalet fynd kom upp i 189, vilket kan jämföras med den näst högsta årssumman på 140 ex. från 2006.

Rariteter

Bland de sällsyntare arterna och raserna i 2008 års fyndskörd bör bl.a. stora antal av kohäger (4), större turturduva (4) och blåstjärt (7) nämnas. Två nya arter för landet påträffades, nämligen svarthuvad trut och häckspurv. Förstafyndet gjordes också av den kaspiska rasen av svarthakad buskskvätta *Saxicola torquatus variegatus*, och från 2007 godkändes en cettisångare som varande av den centralasiatiska formen *C. c. albiventris*.

T.o.m. 2008 har totalt 486 arter i kategorierna A–C anträffats i Sverige. Andra höjdpunkter 2008 var t.ex. fynd av två olika wilsonsimsnäppor, blåtrast, alpjärnsparv samt hedpiplärka.

Bland fynd från tidigare år som godkänts, hittar vi bl.a. dvärgrördrom och rödfalk (båda från 2007). Under året har några fyndrapporter avseende amerikanska tundrapipare samt gulärlor av rasen *Motacilla flava feldegg* åter granskats. Utfallet presenteras i föreliggande rapport.

Rödlista

Fågelrapporteringen blir allt viktigare när det gäller att hålla koll på hotade eller sårbara arters bestånd i vårt land. Därför anger vi numera kategorisering enligt den svenska rödlistan (2005). Denna anges, i förekommande fall, i rött efter artnamnet enligt nedanstående lista:

RE Försvunnen
CR Akut hotad
EN Starkt hotad
VU Sårbar
NT Missgynnad

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus*

Bl: Blekinge tillhör de få landskap som har förhållandevis många observationer av mindre sångsvan. Under 2008 gjordes observationer av 577 ex., vilket är i linje med de senaste åren. År 2005 noterades över 600 ex. Merparten av sträcket sker 12.3–19.4 samt 17.10–17.11.

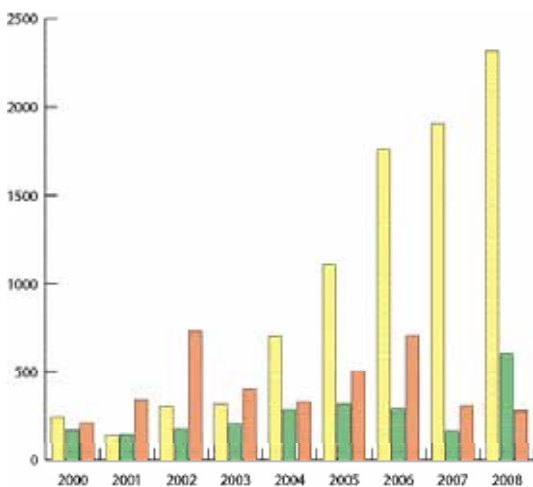
Hjd: Första fyndet i Härjedalen: 2 ad. sträckande N Norr-Veman, Vemdalen 16.4 (Per Åsberg).

Nb: Nionde fyndet i Norrbotten: 1 ad. rast. Bergsvikssundet – Öjebyn 16.4–1.5 (Lars Sandberg m.fl.).

(HENRIK LERNER)

Sångsvan *Cygnus cygnus*

Sångsvanssträcket var under våren utdraget med exempelvis flera toppar i Tysslingen. Det innebär att maximiantalet för Tysslingen (2857 ex.) är klart lägre än föregående år. För sjunde året i rad slogs dagsrekord i Umedeltat under våren. 2270 sångsvanar räknades 16.4 och 2252 ex. 17.4 (Umedeltats fältstation, se diagram). En skillnad mot tidigare år är också de stora ansamlingar på flera ställen i Dalarna och Västmanland. Däremot saknas stora flockar i Hästefjordsområdet, Dalsland under våren. Under hösten är endast ett fåtal lokaler representerade (i år 11 precis som de senaste åren), men det är lite olika lokaler som har haft höga antal under åren. Hästefjordsområdet i Dalsland hade i år 1555 rastande sångsvanar under hösten och Tysslingen 1069 ex. Från Hornborgasjön, som hade stora antal förra sommaren finns inga liknande siffror inrapporterade. Karung-

Rastande sångsvan i Umeälvens delta och slättar.

Gult=april (ad.), grönt=maj-juni (subad.) och grönt=höst.

iträsket i Norrbotten håller ställningarna med 1180 ex. Från Umedeltat som tidigare år hyst stora mängder var maximiantalet lägre än 300 hösten 2008.

(HENRIK LERNER)

Sädgås *Anser fabalis* NT

Ett bättre resultat i år än förra året även om det i likhet med tidigare år är en näst intill obefintlig rapportering av häckande sädgäss. Totala antalet par inberäknat även låga häckningsindici ger uppskattningsvis 18 par. Det är en bråkdel av det totala beståndet.

Dlr: 1 par Älvdalens kommun 17.5 (Torbjörn Jansson).

Vb: 3 par i lämpl. häckbiotop Vithatts-Stormyrn, Vithatten 31.5–1.6 (Kjell Grankvist). Dessutom 2 fynd av rastande fåglar under juni, 24 ex. rast. Lillträsket, Risleden, Norsjö 8.6 (Erik Lindblom) och 13 ex. Stormyrn, Missenträsk, Jörn 11.6 (Lennart Wigenstam).

Nb: 1 häckning (par + 3 ungar) konstaterad i Piteå kommun nära lappmarksgrens. Häckningen 2007 skedde troligen på annan lokal i området. Observationer har dessutom gjorts under häckningstid på två platser i Pajala kommun.

Ly lpm: 5 fynd i lämplig häckningsbiotop.

Ås lpm: 1 fynd i lämplig häckningsbiotop.

Lu lpm: 1 fynd med svaga häckningsindici.

T lpm: 4 fynd med svaga häckningsindici.

(HENRIK LERNER)

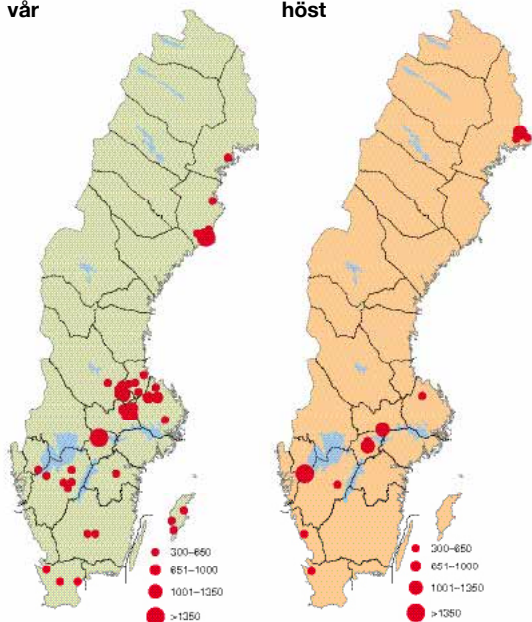
Tundrasädgås *Anser fabalis rossicus*

Ett mer normalt uppträdande utmed västkusten jämfört med tidigare år (2006–2007). Noterbart är de stora ansamlingarna i Västergötland.

Bl: Under våren inga fynd. Under hösten–vintern 2 fynd av 54 ex.

vår

höst

Större rastplatser för sångsvan *Cygnus cygnus* i Sverige 2008 fördelat på vår och höst.

Sm: Under våren 1 fynd av 2 ex. Inga höstfynd.
Öl: Under våren 4 fynd av 19 ex. Inga höstfynd.
Gtl: Totalt 66 ex.
HI: Under våren 3 fynd av 8 ex, hösten 2 fynd av 8 ex.
Boh: Under vintern 1 fynd av 6 ex. I övrigt inga fynd.
Dls: Under våren 3 fynd av 6 ex. Inga höstfynd.
Vg: Under våren 643 ex. (vid Östen inte mindre än 580 ex. under perioden). Under hösten 69 ex.
Nrk: Under våren 1 fynd av 1 ex. godkänt. Flera fynd finns rapporterade men rrk saknar underlag för att bedöma.
Ög: Under våren 19 ex. Under hösten 8 ex.
Srm: Under våren 3 fynd av 4 ex, hösten 2 fynd av 6 ex.
Upl: Under våren 3 fynd av 5 ex, hösten 2 fynd av 4 ex.
Vstm: Under våren 4 fynd av 12 ex, hösten 3 fynd av 6 ex.
Vrm: Under våren 2 fynd av 7 ex, hösten 1 fynd av 2 ex.
Hls: Fynd har bara gjorts någon gång tidigare.
Vb: Under våren 3 fynd av 18 ex. Inga höstfynd.
Nb: Under våren 3 fynd av 36 ex. Inga höstfynd.

(HENRIK LERNER)

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus*

T lpm: Sjätte fyndet i Torne lappmark. 15 ex. Abisko naturvetenskapliga station 24.4 (gm Nils Åke Andersson). Arten har setts årligen i norra Lappland sedan 2005.

(HENRIK LERNER)

Fjällgås *Anser erythropus* CR

De viktigaste rastlokalerna för fjällgås (med ett maximiantal över 10 individer) redovisas i kartbilder för vår och höst. Den 1.5 fanns det vid Svensk-

Rastlokaler för fjällgås *Anser erythropus* där maximiantalet uppgått till fler än 10 individer vår och höst.

sundsviken (Ög) 41 ex, Hjälsstaviken (Upl) 5 ex, runt Hudiksvall (Hls) 20 ex. (30.4, ingen uppgift från 1.5) samt vid Stornäset–Hörningsholm (Mpd) 16 ex. Noterbart är att färre lokaler än normalt under hösten hade 10 individer eller fler. Häckningsresultatet för året i det område där Svenska Jägarförbundet planterat ut fjällgäss var tre kullar med sammanlagt fyra ungfåglar. Jägarförbundets *Projekt Fjällgås* har också under året inventerat lämpliga områden i Vindelfällden utan att finna några häckande fjällgäss (Åke Andersson, *Projekt Fjällgås* verksamhetsberättelse för 2008). Notera också att hybriderna fjällgås x vitkindad gås återfanns i samma omfattning som tidigare år.

Följande sommarfynd (juni–juli) samt fynd från norra Sverige (Vb, Nb och lappmarkerna) finns:

Upl: 1 2K Hjälsstaviken 22.6–13.8 (Pekka Westin m.fl.).

Hls: Vid Lillfjärden, Hudiksvall kn först 20 rastande 27.6–1.7 (Johnny Snell, Jonas Lind m.fl.) därefter 7 rastande 7.7–8.8 (Bo Fagerström m.fl.).

Mpd: 2 sommarfynd varav 1 i skärgården: 1 ex. rast. Stornäsets reservat 24.5–29.6 (Björn Gustafsson, Bo Johnsson, Ingemar Marklund m.fl.) och 1 ex. Skallanskäret, Tynderö 25.7 (Jan Högborg).

Vb: Totalt 2 observationer om 2 par: 1 par rast. i området Kågemarken–Osträsket 27.4–1.5 (Lena Andersson, Ulf Wiklund, Håkan Olsson m.fl.) samt 1 par rast. Ersmarksängerna, Kåge 14–23.5 (Erik Normark, Joakim Wallström, Mattias Laisfeldt m.fl.).

Ås lpm: 3 rast. Laxtrappan, Laxbäcken 18.5 (Kjell Granqvist).

Ly lpm: Vid Gunnarn observerades som mest 11 rast. 13.5 (Håkan Rune, Ulf Andersson) och merparten höll sig kvar till den 18.5. Rastlokalen i Gunnarn är inte tidigare känd och alla individerna var omärkta. Fåglarna uppehöll sig intill en nyanlagd golfbana. I Ammarnäsdeltat, Ammarnäses noterades som mest 8 rastande 18.5 (Södra Lapplands rapportkommitté) under perioden 13–18.5. Dessutom noterades 3 rast. Naturbetesraningen, Sorsele 18–19.5 (Bernt-Erik Nordenström, Jonas Nordenström), 3 ex. Rankbäcken 18.5 (Bernt-Erik Nordenström, Jonas Nordenström), 4 i par Gautsträsk, Ammarnäses 25.5 (Bernt-Erik Nordenström, Håkan Rune) och 1 3K+ stationär Gautsträsk, Ammarnäses 7.6 (Per Österman, Hasse Österman). Det innebär att den 18.5 noterades 24 individer i Lycksele lappmark.

Pi lpm: Maximalt 3 ex. Båtsjaur 17–29.5 (Marie Olsson). Max 11 ex. Svaipa fågelskyddsomr. 23–27.6 (Stefan Holmberg, Mattias Nordlund). Båtsjaur utanför Arjeplog är en klassisk rastlokal för de gäss som ingår i *Projekt Fjällgås* och som häckar i Svaipaområdet.

(HENRIK LERNER)

Grågås *Anser anser*

Nb: Max 800 ex. Alvik-/Ernsåsområdet 22.4–7.5 (Mattias Nordlund m.fl.) är den största flocken hittills i Norrbotten.

Ås lpm: 3 ex. Vojmåbron, Bäcksele, Ås lpm 27.4 2008 (Inga Olofsson). Nionde fyndet i Åsele lappmark.

Pi lpm: 2 födosökande Saltmyrans torvtäkt SO Abborrträsk 12.5 (Stefan Holmberg). 1 rastande Arjeplog 25.4 (Tyrone Stenlund). 10:e och 11:e fyndet i P lpm. Arten har varit årlig sedan 2004.

(HENRIK LERNER)

Fjällgås x vitkindad gås

Branta leucopsis x *Anser erythropus*

Hybridtypen är en följd av Jägarförbundets program där man utnyttjat vitkindade gäss som fosterföräldrar till unga fjällgäss. Den 12.8 sågs totalt 8 ex. i landet (Gstr och Hls). Tillsammans med fågeln i Östergötland vid ungefär samma tid är det högst troligt att det totalt i landet fanns 9 hybrider vilket är i paritet med tidigare beräkningar (Kampe-Persson & Lerner 2007).

Gtl: Totalt 5 ex. 3 2K+ rast. Lillvik, När 30.4–3.5 (Bimbi Ollberg, Mikael Larsson). 1 ex. Utholmen, Västergarn 3.5 (Olof Armini). 1 1ex Yttre Stockviken 3.10 (Carl Tholin).

Nrk: 1 ex. Öby åkermark, Kvismaren 21–28.10 2008 (Magnus Friberg, Johan Åhlén m.fl.).

Ög: 1 ex. Leonardsberg 9.8 och Himmelstalund 15.8 (Robert Petersen, Per Eriksson) samt 1 ex. Himmelstalund 28.10 (Robert Petersen).

Srm: 1 rast. Strandstuviken, Nyköping 28.8 (Jan Hägg) och 1 ex. Södra fälten, Svanviken 1.9 (Jan Hägg).

Gstr: Maximiantalet i Gästrikland under året var 7 ex. vid Gävletravet 12.8 varav 4 var årsungar. I varierande antal sågs sedan dessa fåglar t.o.m. 16.8 (Esbjörn Nordlund, Daniel Rosengren m.fl.). 1 ex. översomrade med vitkindade gäss och sågs vid tre tillfällen: Golfbanan, Avan 15.6, Sjötorp 28.7 och Gävletravet 7.8 (Daniel Rosengren, Arvid Löf m.fl.). Gåsen, som troligen varit i området i flera års tid, beskrivs som mörk med ljusare grå kind.

Hls: Totalt ca 8 ex. Ålsjön står för flest observationer, men häckningen har troligen skett i Söderhamns skärgård. Totalt sågs i Ålsjön 2 ex. 21–28.6, 5 1K 8.8 och 1 2K 12.8 (Stefan Persson m.fl.). Övriga fynd var 1 ad. rast. Skatrevet, Söderhamn 30.4 (Stefan Persson) och 1 Dragdeviken, Humlegårdsstrand, Söderhamn 25.5 (Stefan Persson m.fl.).

Mpd: 1 ex. Ås ängar–Hörningsholm 15.5–7.6 (Bo Johnson, Björn Malmhagen, Ingemar Marklund, Karolina Adolphson m.fl.).

(HENRIK LERNER)

Bläsgås x kanadagås

Anser albifrons x *Branta canadensis*

Sm: Förstafynd för hybridtypen i Södermanland och ett väntat fynd då individer tidigare setts både i Östergötland och i Uppland. 1 ex. Stenkvistafältet, Eskilstuna 3.3 (Björn Jönsson, Lars-Erik Collin). Hybridtypen har varit årlig i landet sedan 2003.

(HENRIK LERNER)

Prutgås *Branta bernicla*

Fynd av rasen

Branta bernicla brota

Ett bra år för rasen med förhållandevis många fynd i Bohuslän och Blekinge (tangering av toppnotering). Fynd nr 3 i Dalarna. Notera utifrån kartbilden att en del individer kan ha räknats i mer än ett landskap.

Dlr: 1 ex. Gammelkyrkan, Särna 5.6 (Weine Erlandsson, Ingrid Åkerberg, Stefan Göransson m.fl.).

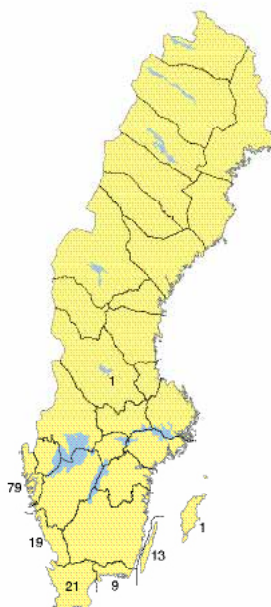
(HENRIK LERNER)

Fynd av rasen

Branta bernicla nigricans (70/76–14/15)

Det bästa året för svartbukig prutgås med hela 15 individer. Fynden är fördelade på maj, sept, okt och nov. Gotland fick sitt andra fynd.

Sk: 7 fynd av 7 ex. 1 ex. str. O Käseberga, Bunkern, Ystad k:n 10.5 (Sven Splittorff, Nils Kjellén), 1 ex. str. O Käseberga, Bunkern, Ystad k:n 21.5 (Sven Splittorff), 1 ex. Nabben, Falsterbonäset 2.10 (Nils Kjellén, Aron An-

Antal ljusbukiga prutgäss per landskap 2008 (hela året).

dersson), 1 ex. Kåseberga, Ystad k:n 3.10 (Sven Splittorff), 1 ex. Nabben, Falsterbonäset 9.10 (Björn Lindkvist, Runo Edholm, Anders Sennmalm m.fl.), 1 ex. Nabben, Falsterbonäset 12.10 (Nils Kjellén, Tomas Svensson m.fl.), 1 ex. Hörte hamn och Abbekås 23.10-28.10 (Mats Cornmark, Richard Bergendahl, Peter Spetz m.fl.).

Bl: 2 fynd av 2 ex. 1 ad. str. O Lindö udde, Ronneby k:n 22.5 (Fredrik Lennartsson, Jan Svantesson, Lars-Magnus Jansson) samt 1 ad. str. SV Utklippan 14.10 (Andreas Sandberg, Johan Åhlén, Lage Johnson m.fl.).

Öl: 4 fynd av 5 ex. Minst 2 olika ex. längs Fyrvägen, Ottenby under perioden 28.9-16.10 (Douglas Gustafsson m.fl.). 3 ex. str. Segerstads fyr 12.10 (Christian Cederroth, Tobias Berger, Göran Holm m.fl.), varav 1 ex.

FOTO: JOHN LARSEN

Svartbukig prutgås *Branta bernicla nigricans* ad., Ottenby (Öl) oktober 2008.

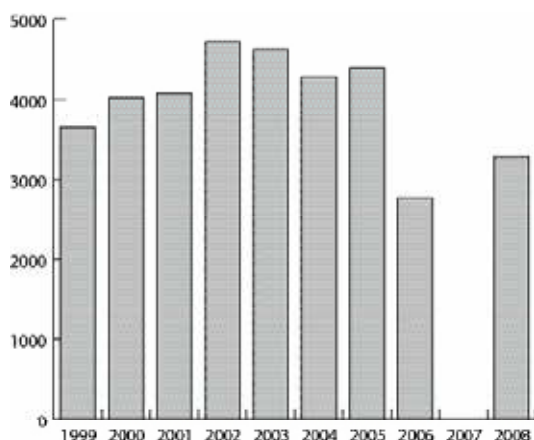
först sågs vid Stora ören (Svante Martinsson) och de övriga även observerades vid bland annat Näsbybadet (Klas Rådberg), Össby (Harald Persson) och Ottenby (Jim Sundberg).

Gd: 1 ad. rastande Lillgrunn, Katthammarsvik, Östergarn 1.11 (Tord Lantz).

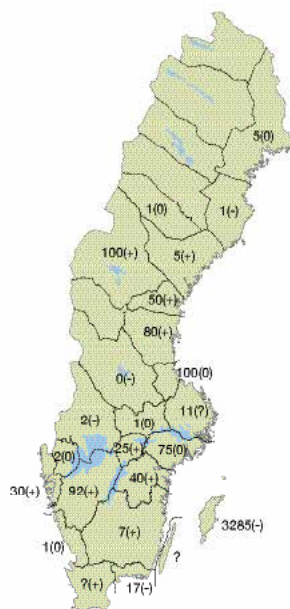
(HENRIK LERNER)

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Efter förra årets nedgång i den gotländska populationen har antalet häckande par stigit igen till minst 3285 par. Det är dock avsevärt lägre än 2005 (4392 par) och i nivå med 1999 års population (se diagram). Uppgifter om häckande par saknas från ko-

Antal par av vitkindad gås på Gotland 1999-2008. (För 2007 saknas uppgifter.)

Antal häckande par av vitkindad gås per landskap samt trend (+=ökande, -=minskande, 0=oförändrad).

lonier i Stockholmstrakten. Största kolonin på fastlandet (bortsett från Djurgårdspopulationen) fanns vid Fävren, Vg med 90 par.

Ås lpm: Häckning nr 2 i Åsele lappmark på samma lokal som den första häckningen 2006.

Pi lpm: 2 ex. Grundträsk SV Abborträsk 7-8.5 (Stefan Holmberg m.fl.). Fyndet är det 7:e i Pite lappmark.

(HENRIK LERNER)

Kanadagås *Branta canadensis*

Antalet fynd av kanadagås ökar i Lappland. Detta år noterades bl.a. sex häckningar i Pite lappmark. Dessa utgör femte till tionde häckningarna i landskapet.

Pi lpm: 1 häckning (4 ungar) Arjeplog (Tyrone Stenlund m.fl.). 1 par bobygge Uddjaure (Vauka), Arjeplog (Tyrone Stenlund). 1 par ruvande Båtsjaur (Marie Olsson). 1 ex. ruvande Bjäckas, Tjärvesjäkkä (Tyrone Stenlund). 2 häckningar (3+5 ungar) Kakel (Herman Sundkvist).

(THOMAS STRID)

Röd Halsad gås *Branta ruficollis* (>333–33)

Högsta totalantalet hittills för Blekinge och Öland och fler ex. totalt än de båda toppåren 2006 och 2007. Fynden i Södermanland och Uppland utgörs troligen av samma individ. Det är även rimligt att anta att det var samma individ som sedan rastade i Skåne till mitten av november. Diskussioner har förekommit om huruvida fågeln bör föras till kategori A eller inte, men rrk har enats om att den tillhörde kategori A. Fyndet är nummer fyra i Södermanland. Det är heller inte uteslutet att fynden i Skåne och Blekinge 26.4 och 9.5 utgörs av samma individ. Det innebär att totalsumman av antalet individer ligger mellan 33 och 35 för 2008 med reservation för att samma individer kan ha setts både på vår- och höststräck.

Sk: 3 vårfynd och 3 höstfynd av 1 ex. vardera. Alla vårfynd utgjordes av sträckande individer och fördelades enligt följande: 1 ex. Kåseberga 26.4 (Gert Ljungqvist, Sven Splittorff m.fl.), 1 ex. Lernacken, Malmö 9.5 (Mikael Olofsson) och 1 ex. Simris strandäng 16.5 (Magnus Ullman). Höstfynden var 1 rast. Knösen 17.10 (Henrik Dyhre-Belsing), 1 sträckande mot V Kivik 18.10 (Jo-

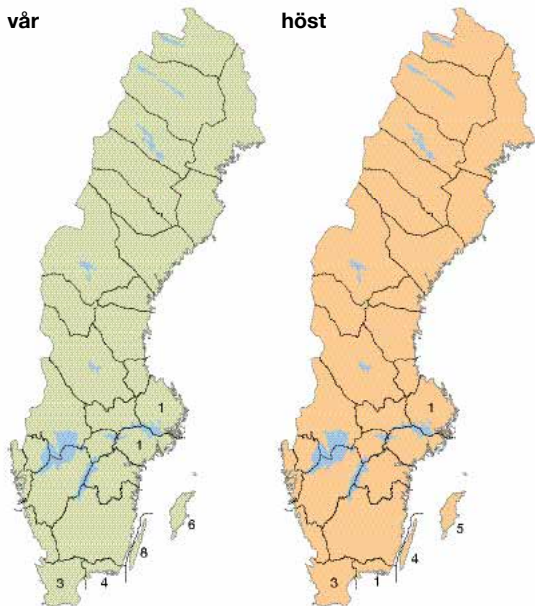
han Niss) och 1 rast. Vombs ängar med omgivning 25.10–16.11 (Henrik Pihlemark m.fl.).

Bl: 4 vårfynd och 1 höstfynd av 1 individ vardera. Vårfynden var 1 ex. str. NO Torhamns udde 26.4 (Hans Evfalk), 1 ex. str. O Lindö udde 9.5 (Fredrik Lennartsson, Jan Svantesson, Lars-magnus Jansson), 1 ex. str. NO Sölvesborgsviken 10.5 (André Julinder, Bert Pettersson) och 1 ex. str. Valjeviken 11.5 (Per Forsberg). Höstfyndet var 1 ex. str. SV Utlängan – Utklippan 16.10 (Lars-Gunnar Lundquist, Ola Åhlén, Lennart Eriksson m.fl.).
Öl: 8 ex. under våren och 4 ex. under hösten. Vårfynden var 1 ex. Kapelludden 25.3 (Kjell-Olof Hedlund), 1 ex. rast. Norra holm 13.4 (Börje Ekstam), 2 ex. rast. Kårehamn 20.4 (Göran Holm, Hans Lomosse m.fl.), 2 ex. rast. Greda vik 30.4–3.5 (Stefan Svensson, Tomas Svensson, Lars Lindell m.fl.), 1 ex. str. N Sebybadet 2.5

FOTO: LARS-ÅKE JANZON

Röd Halsad gås *Branta bernicla* på gräsmattorna i Ekoparken, Stockholm i maj 2008.

Röd Halsad gås *Branta ruficollis* i Sverige vår och höst 2008.

(Per Flodin, Andreas Grabs, Håkan Talling), 1 ex. Skärlov 9.5 (Jesper Danielson m.fl.), 1 ex. str. Grönhögen 10.5 (Urban Toresson, Karl-Gustav Sjölund m.fl.), 4 ex. str. S Beijershamn – Gettlinge 10.5 (Roger Jonasson, Johan Frölinghaus, Bosse Carlsson m.fl.) och 1 ex. str. Risinge hamn 10.5 (Gösta Friberg). Höstfynden var 2 ex. str. S (med vitkindade resp. prutgäss) Gårdby hamn – Ottenby 15.10 (Anders Kling, Andreas Eriksson m.fl.) och 2 ex. str. S (med vitkindade gäss) Sebybadet – Ottenby 17.10 (PerJonas Andersson, Jon Håkansson m.fl.)

Gtl: 6 fynd under våren och 5 fynd under hösten, vardera med 1 ex., fördelat enligt följande: 1 ex. str. N Hummelbosholm, Burs 19.3 (Per Smitterberg). 1 ad. Yttre Stockviken – Faludden 15.4–9.5 (Sven-olof Lantz, Lukas Lovén m.fl.). 1 ex. Närsholmen 18–19.4 (Mikael

Larsson, Björn Lindkvist m.fl.). 1 ex. Utholmen, Västergarn 3.5 (Olof Armini m.fl.). 1 ad. str. N När fyr 3.5 (Bimbi Ollberg). 1 ex. str. NO Mafriksområdet, Västergarn 11.5 (Olof Armini). 1 ex. Yttre Stockviken 28.9–12.10 (Per Smitterberg, Matti Eriksson, Tord Jeppsson m.fl.). 1 ad. Lausviken 11–20.10 (Clas Hermansson, Lukas Lovén m.fl.). 1 ex. Burs 15.10 (Bimbi Ollberg). 1 ad. Stora Allmungssänkan, Havdhem 19.10 (Per Smitterberg). 1 ex. str. S Närsholmen 3.11 (Anders Elf).

Srm: 1 2K Horns båtvarv, Nyköping 17–27.4 (Arne Hellström, Karl-Erik Häger, Bertil Karlsson m.fl.).

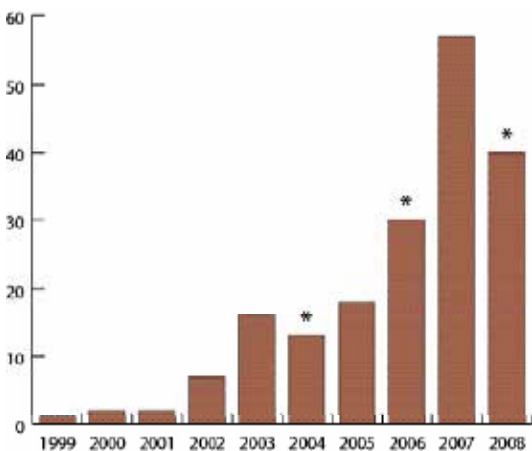
Upl: 1 2K på flera lokaler, Drottningholmsparken, Lovön 28.4 (Bengt-Åke Jansson, Johan Hammar m.fl.), Ladugårds gårde – Djurgårdsbrunn, Ekoparken 2–8.5 (Bertil Brånin m.fl.), Hjälsstaviken 24.8–15.10 (Christer Sundström m.fl.) och samma ex. förbiflygande Tibbleviken, Kungsängen 7.10 (Kenneth Lidén) samt Golfängarna, Södra Järvafältet 7.10 (Jan Ytterberg).

(HENRIK LERNER)

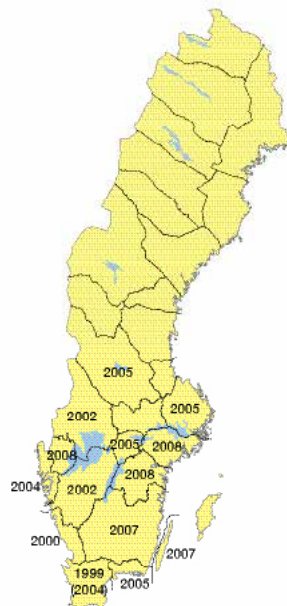
Nilgås *Alopochen aegyptica* (148–40)

Tredje kända häckningen i landet och i Skåne där 7 juv. sågs i Krankesjön 24.8 (Jan Dunfjäll). De tidigare häckningarna skedde 2004 och 2006. Tre landskap fick förstafynd under året: Dalsland, Östergötland och Södermanland. Kartbilden över förstafyndssår visar klart på en sydvästlig etablering från kolonier i Danmark och Holland. Arten är fredlös i Danmark (observera inte Sverige som felaktigt påstods i förra årets årsbok). En uppskattning av det totala antalet nilgäss blir 40 individer vilket är något lägre än föregående år (se diagram). Siffran är osäker då det inte är uteslutet att vissa individer kan stå för flera av fynden.

Sk: Rrk Skåne anger att antalet fynd halverats sedan föregående år, och årets resultat var 18 fynd av cirka 26 ex. En häckning, se ovan.

Antal individer av nilgås sedan förstafyndet. De år som arten häckat är markerade med stjärna.

Förstafyndssår för nilgås i olika landskap, första häckningsår markerat inom parentes.

Sm: 1 stationär Reningsdammarna, Gislaved 21.4 (Erik Larsson, Bengt Larsson) samt 1 rast. Erstadkärr, Vingsö 3.5 (Peter Berglin, Ellen Hultman, Martin Widen m.fl.).

HI: Totalt 4–5 ex. sågs under året.

Dls: 2 ex. Ödetorp Grinstad, Mellerud 14.3 (Håkan Krave), 1 ex. Bergs mader, Mellerud 14.4 (Lars Lundstedt, Håkan Krave, Jesper Lundstedt), 1 ex. Mörtebolstjärnet, Åmål 11.5 (Lars Eric Rahm, Lennart Hermansson), 1 ex. Bergs mader, Mellerud 27.6 (Astor & Ulla Korp, Håkan Krave) och 1 ex. Ör kyrka, Mellerud 4.7 (Per Undeland, Göran Cederholm).

Vg: Minst 1 par och 1 ex. under året.

Nrk: Landskapets andra fynd: 1 ex. 29.6 Västra Nyängen (Håkan Persson). Sågs sista gången sent på kvällen 2.7 Rysjön. (Berit Söderberg, Sune Johansson).

Ög: 1 ex. vid Bankängen, Tåkern 27–29.5 (Anders Olovsson m.fl.).

Srm: 1 ex. Vårdinge – Norra Sillen – Näsby gård – Frösjön – Visbohammar viltvatten 10–14.5 (Lennart Wahlén, Janne Oldebring, Stefan Clason m.fl.).

(HENRIK LERNER)

Rostand *Tadorna ferruginea*

Ett antal fynd under året där de flesta bedömts vara parkrymlingar. Den sträckande fågeln i Blekinge och Öland var samma individ.

Bl: 1 ex. str. NO Utklippan – Utlängan 11.5 (Petter Simonsson, Anders Eriksson, Lars-Gunnar Lundquist).

Öl: 1 ex. str. Sebybadet 11.5 (Jarone Pinhasi).

HI: 2 ex. Bassängen, Getterön 1–4.1 (Mikael Nord). 2 ex. Lis mosse – Morups Tänge 15.1–15.3 (Ulf Löfås). 2

ex. Smedsgård, Tvååker – Apelviken, Varberg 15–16.3 (Mattias Nilsson, Leif Jern). 2 ex. (par) Lynga, Morup – Morups Tänge 16–29.10 (Magnus Andersson). 1 hona Brevik, Morups Tänge 30.10–31.12 (Joakim Hagström).

Vg: 2 ex. Nohlagaviken 29.3–22.5 (Fredrik Åstrand, Mikael Danielsson, Lars Andersson). 2 ex. Nohlagaviken 10.8 (Fredrik Åstrand).

Ög: 1 ex. rast. Svensksundsviken 6–9.9 (Robert Petersen, Per Eriksson).

Srm: 2 par Årsta säteri 6.3 (Petter Simonsson).

Upl: 1 2K+ hanne rast. Ledskärviken 9–15.8 (Mats Edholm, Brita Tibell). 2 ex. Draget, Harg 15.8 (Wilhelm Dietrichson).

(HÅKAN LERNEFALK)

Bläsand *Anas penelope*

Boh: Häckning konstaterades åter i Tofta kile: en hona med 8 dunungar från och med 2 juni (Peter Hvass m.fl.). Det är den sjunde säkra häckningen i Bohuslän.

(FREDRIK FRIBERG)

Amerikansk bläsand *Anas americana*

Fyra fynd under året. Samtliga hannar och fynden är gjorda under första halvåret, vilket är det vanligaste. Andra fyndet i Östra Småland. Åttonde fyndet i Vg. Första fyndet för Ly lpm.

Sk: 1 ad. hanne str. O Käseberga hamn 28.3 (Mårten Müller, Hans Larsson, Kaj Örjan Svahn).

Sm: 1 ad. hanne Venen, Ryningen 10–23.4 (Calle Ljungberg, Nicklas Strömberg, Örjan Engebrand).

Vg: 1 hanne rast. Rönäs, Hornborgasjön 8–20.4 (Jörgen Fritzson, Sven Olof Gren, Lars Nilsson).

Ly lpm: 1 hanne rast. Lainejaure 14.6 (Leif Bildström, Alf-Rune Öberg).

(HÅKAN LERNEFALK)

Snatterand *Anas strepera*

Efter att ha ökat under större delen av 2000-talet kom en stagnation 2008. Beståndet verkar under året ha varit konstant, förutom i Uppland där det rapporteras om ett anmärkningsvärt bra år (Ulrik Lötberg). Vinterfynden har, som för många andra andarter, ökat de senaste åren. Tionde fyndet för Lule lappmark.

Lu lpm: 2 i par rast. Stensundet NV Jokkmokk 3.5 (Sonja Kuoljok).

(HÅKAN LERNEFALK)

Amerikansk kricka *Anas carolinensis*

Totalt 16 ex. under året är i nivå med de senaste åren. Tredje fyndet i Östra Smålands rapportområde. Ny art för Dalsland. Nionde fyndet i Sörmland. Fjärde fyndet i Lycksele lappmark. Samtliga fynd i det sist-

nämnda fallet är gjorda på olika lokaler längs Umeälven sedan 2004 och kan gälla samma exemplar.

Sk: 1 hanne Albäcksåns mynning, Stavstensudden 6–10.4 (Kaj Örjan Svahn, Johan Schmidt, Mats-Åke Persson).

Sm: 1 hanne Nävelsjön 11–13.4 (Tommy Carlström, Kenneth Petersson, Sören Carlsson, Mathias Dahlström). 1 ad. hanne Ingarpasjön 28.4–8.5 (Björn Karlsson, Hjördis Bengtsson, Håkan Sterner, Douglas Gustafsson). 1 ad. hanne rast. Ånäset, N Krön, 28.4–4.5 (Johan Wiktorsson, Calle Ljungberg, Magnus Kasselstrand).

Gtl: 1 ad. hanne rast. Hummelbosholm 1.5 (Per Smitterberg).

Dls: 1 hanne rast. Sörvik, Hästefjordsområdet 29.4 (Per Undeland, Ingemar Johansson).

Vg: 1 hanne rast. Sandbetet, Detterns naturreservat 15.4 (Michael Egerzon, Bosse Ohlsson). 1 ex. Nils Matsgården, Östen 3.5 (Skövde Fågelklubb).

Nrk: 1 ad. hanne Kvismaren 3–13.4 (Anders Karlsson, Bengt Jalsborn).

Ög: 1 ad. hanne Nybro, Svartåmynningens naturreservat, Roxen 13.4 (Olof Hjelm).

Srm: 1 ad. hanne Brännäs våtmark 23.6 (Tommy Petersson).

Upl: 1 hanne rast. Vendelsjön 20.6–4.7 (Thomas Pless, Kenneth Pless).

Dlr: 1 hanne Sundet, Sollerön 27–28.4 (Daniel Åslund, Lars Hansson).

Ly lpm: 1 hanne Forsvik, Stensele 26–27.4 (Håkan Rune, Ulf Andersson, Jan Banstorp).

(HÅKAN LERNEFALK)

Snatterand x gräsand

Anas strepera x *Anas platyrhynchos*

Ett ex. av denna hybrid sågs under året.

Sk: 1 hanne Lunds reningsverk 17.2 (Patrik Sandgren).

(HÅKAN LERNEFALK)

Stjärtand *Anas acuta* **NT**

Det häckande beståndet i Sverige är i huvudsak fördelat på tre områden, sydligaste Sverige, längs Norrlandskusten och i det inre av Norrland. Enstaka häckningar kan ske i övriga landet.

Huvuddelen av det häckande beståndet finns i det inre av Norrland. Det är okänt hur stort beståndet är. Få häckningar/troliga häckningar har rapporterats under året och tidigare år. Häckningar och troliga häckningar finns rapporterade från Härjedalen, Jämtland, inre Norrbotten och Norra Lappland.

Längs kusten av Bottniska viken finns ett antal par, med rapporter från Uppland, Västerbotten och Norrbotten. Några större förändringar av beståndet har inte skett.

I södra delen av landet finns några par rappor-

terade från Skåne, Öland och Gotland. I Blekinge tycks numera stjärtand ha försvunnit som häckfågel. Från det pågående atlasarbetet i Blekinge finns inga rapporter om häckande stjärtänder (rrk Bl).

Under senare år har antalet vinterfynd ökat.

(HÅKAN LERNEFALK)

Årta *Anas querquedula* VU

Endast få häckningar registreras av årta. Några säkra uppskattningar av beståndet är därför svårt att göra. Årets rapporter tyder dock inte på några större förändringar jämfört med förra året.

I norra Lappland konstaterades den första häckningen i Lule lappmark. Häckningen skedde i Tjälmejaure, Gällivare och skedde anmärkningsvärt nog i ren fjällmiljö.

Tionde fyndet för Härjedalen.

Lu lpm: 1 Häckning (4 ungar) Tjälmejaure 9.8 (Andreas Broman, Tomas Lindberg).

Hjd: 1 hona Dravagen, Linsell 17–30.6 (Björn Jerner, Johan Södercrantz, Anders Westlund.)

(HÅKAN LERNEFALK)

Blåvingad årta *Anas discors* (24/25–1/1)

Sk: 1 hane Nabben, Falsterbonäset 8–16.7 (F) (Bengt Grandin, Sophie Ehnbohm m.fl.).

Fågeln höll på att rugga från sommar- till vinterdräkt. Första julifyndet. Flertalet har setts under vårsträcket i april–maj.

(NILS KJELLÉN)

Skedand *Anas clypeata* NT

Häckningar/troliga häckningar finns rapporterade från de flesta landskap.

Rimligen är beståndet betydligt större än vad rapporterna om häckningar/troliga häckningar antyder. Någon säker uppskattning av beståndet går inte att göra, men inget tyder på att några större förändringar av det häckande beståndet har skett.

(HÅKAN LERNEFALK)

Rödhuva dykand *Netta rufina*

Sju fynd av åtta ex. under året. I början av 2000-talet sjönk antalet fynd till att i snitt ligga på tre ex. per år. De senaste två åren har antalet fynd mer än fördubblats, för att nu ligga i nivå med snittet under 90-talet dvs 8 ex. per år.

Sk: 1 hane Tosteberga bodar 31.8 (Jonas Engzell). 1 ad. hane str. Hallands Väderö 4.10 (Gösta Friberg, Rolf Svensson).

Bl: 1 ad. par Öljersjö våtmark, Öljersjöviken 29.4 (Simon Werngren).

Sm: 1 hona rast. Sandsjön 3.5 (Bo Andersson).

Öl: 1 hane rast. Kapelludden 2.5–6.6 (Harald Janson, Håkan Alm, Anders Helseth).

HI: 1 hona Längenäsdammen, Grötvik 15.2–3.3 (Anders Wirdheim m.fl.).

Ög: 1 ad. hane rast. Svartåmynnings naturreservat, Roxen 19.10 (Hans-Åke Larsson).

(HÅKAN LERNEFALK)

Brunand *Aythya ferina* NT

Några större förändringar av det häckande beståndet har inte skett under året. Brunand fortsätter att vara fåtalig som häckfågel i de flesta landskap. Uppland är det landskap som har flest häckningar.

FOTO: STEFAN HAGE

Rödhuva dykand *Netta rufina*, Längenäsdammen (HI) februari 2008.

Täkern har tidigare hyst stora mängder brunänder under hösten. De senaste åren har en klar minskning skett. I år rapporteras som mest 4 360 rastande fåglar 17.8. Fr.o.m. 2004 har följande maxsiffror noterats: 8 000, 16 000, 12 730, 7 300 och årets 4 360. Kan man ana en trend?! (rrk Ög).

(HÅKAN LERNEFALK)

Brunand x vigg *Aythya ferina* x *Aythya fuligula*

Två ex. av denna hybrid sågs under året:

Sk: 1 hane utanför Silvåkratornet, Krankesjön 3.2 (Åke Lindström).

Boh/Vg: 1 hane Torslandaviken 10.1–21.4 (David

Lundgren m.fl.). För tredje året i rad dök denna individ upp på samma lokal där den tidigare är observerad, och liksom tidigare år sällskapade den med vigg. Det mörka, tydligt rödtonade huvudet med antydning till tofs och de gråaktiga kroppssidorna är de bästa karaktärerna för denna hybrid mellan viggane och brunandhona.

(HÅKAN LERNEFALK)

Ringand *Aythya collaris*

Fjärde fyndet i Sm och andra fyndet i P lpm.

Sm: 1 honf. stationär Väcklinge fågeltorn, Draven 29.8 (Jörgen Olsson, Sven Johansson, Stefan Andersson).

P lpm: 1 ad. hane Arvidsjauras soptipp – Arvidsjaur C 13–20.5 (Stefan Holmberg, Leif Bildström, Lennart Wigenstam).

(HÅKAN LERNEFALK)

Vitögd dykand *Aythya nyroca*

Fyra fynd av fem ex. under året är något mer än de senaste åren. Rimligtvis samma två hannar fanns åter på plats i Nyländadammen och precis som i fjol försvann en av dem i maj. Båda var borta därifrån när en hane passerade mot N förbi Rödhäll, men råk Uppland anser att tre individer har besökt rapportområdet 2008.

Sk: 1 hona stationär Gäddängen, Fulltofta 30.3–15.4 (Mattias Persson, Christel Jönsson). Samma ex. som förra året.

Vg: 1 hane rast. Fågeludden, Hornborgasjön 16–20.4 (Micke Wilson, Karl-Markus Laudon, Göran Engberg).

Upl: 2 hannar Nyländadammen, Harg 5.4–4.5 (Johan Södercrantz, Johannes Hermundsson) och 1 hane samma plats 5.5–4.6 (Ulf Franzén, Wilhelm Dietrichson). 1 hane Rödhäll (Hållnäs-kusten NR), Björns skärgård 3.7 (Martin Tjernberg).

(HÅKAN LERNEFALK)

Vigg *Aythya fuligula*

Det kan vara värt att notera att viggan först de senaste åren på allvar har etablerat sig som häckfågel i Halland. Detta är konstaterades landskapets sjätte till tionde häckningsfynd.

HL: Fyra häckningar (6+5+5+8 ungar) Trottabergsvåtmarken, Möllegård (Peter Franzén, Margareta Lindh, Anders Wirdheim).

(THOMAS STRID)

Vigg x bergand *Aythya fuligula* x *Aythya marila*

Två ex. av denna hybrid sågs under året:

Sk: 1 ad. hane rast. Världens ände, Ystad 10–16.2 (Mattias Ullman, Arne Holgersson, Ola Ejdrén).

Boh/Vg: 1 hane Torslandaviken 5.3–14.4 (Uno Ungér m.fl.). För andra året i rad sågs denna hybrid mel-

lan vigg och bergand på samma lokal som 2007, och precis som förra året dök den upp den 5 mars. Denna hane kunde kännas igen på den korta tofsen och att ryggen var något ljusare än hos vigganarna den sällskapade med

(HÅKAN LERNEFALK)

Bergand *Aythya marila* **VU**

I år har det glädjande nog rapporterats om häckningar från flera landskap i södra Sverige. Häckningen i Bl är den första sedan 1950-talet. Från Upplandskusten finns flera rapporter om häckningar och den från Stockholms skärgård är den första sedan 1996. Längs kusten i Vb och Nb bedöms beståndet vara fortsatt stabilt.

Kanske vi kan hoppas på att detta tyder på en återkomst av bergand som häckfågel längs kusterna och i Stockholms skärgård.

En hel del rapporter finns från fjällkedjan. Uppgifter om häckningar/troliga häckningar är dock få.

Bl: Säker häckning: 1 hona i bo med 8 ägg Vällholmen 2.7 (Le Carlsson, Ivar Tägtström).

Sm: 2 ad. i par Boskär, Misterhults skärgård, Oskarshamn 1.6 (Tommy Larsson).

Upl (inkl Stockholm): En häckning konstaterades 5.7 vid Ormskär, Värmdö k:n. 3 par (två kullar sedda) Björns skärgård, Hållnäs (Ulrik Lötberg m.fl.) 1 par (flygg kull) Kniven, Lövstabukten (Per Johan Ulfendahl m.fl.) 1 hona med 6 pull. utanför Tullviken, Vaddö 19.7 (Jonas Karlsson).

DLr: Inga säkra häckningar rapporterades. Troligen har dock häckningar genomförts på Fulufjället, Älvdalen, där arter rapporterades hela sommaren.

Jmt: 27 av fynden är från Stekenjokk/Hamptjärnen och omfattar till stor del samma individer. Där konstaterades också minst en häckning.

Vb: 2 ad. hona med 4+1 pulli Båtvik, Byske 25.7 (Peter Samuelsson) samt 1 hona med 3 pull Fabriksviken, Hörnefors 24.8 (Micael Jonsson). Möjliga häckningar: 1 par i lämpl. häckbiotop Själahällan, Sörmjöle 2.5 (Stefan Delin).

Nb: 1 par i lämpl. häckbiotop Bondöfjärden, Piteå skärgård. 21.5 (Christer Olsson, Thomas Sundström). 2 par i lämpl. häckbiotop Gammelstadsvikens naturres. 25.5–1.6 (Nils Carlsson, Mats Williamson). 1 par i lämpl. häckbiotop Hindersön, Luleå skärgård. 28.5 (Christer Olsson). 1 häckning (4 ungar) Junkön, Luleå skärgård. 31.7 (Roger Söderström). 1 häckning (6 ungar) Kallax strandäng, Kallax 4.8 (Andreas Livbom). 2 häckningar (2+3 ungar) Haparanda Sandskär 12.6–4.9 (Ingrid Sandahl m.fl.).

Lpl: En säker häckning. 11 fynd med svaga häckningskriterier angivna, därav 2 i P lpm, 4 i Lu lpm och 5 i T lpm.

(HÅKAN LERNEFALK)

Ejder *Somateria mollissima*

Dls: En häckning noterades på Kräklingarna, Mellerud (Kurt Gustavsson, Per Undeland).

Detta är den blott andra häckningen i landskapet, den första konstaterades på samma plats, en ögrupp i Vänern, 2006. En hona har setts på Kräklingarna i maj/juni varje år sedan 2003, så det är ju möjligt att den häckat fler år än 2006 och 2008.

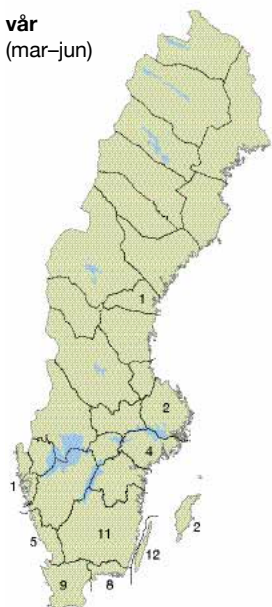
(THOMAS STRID)

Praktejder *Somateria spectabilis*

Åter ett dåligt år för praktejder. Totalt 70 ex. under året är något sämre än förra året och ett av de sämsta på länge. Det senaste året då mer än 100 ex. rapporterades var 2004.

(HÅKAN LERNEFALK)

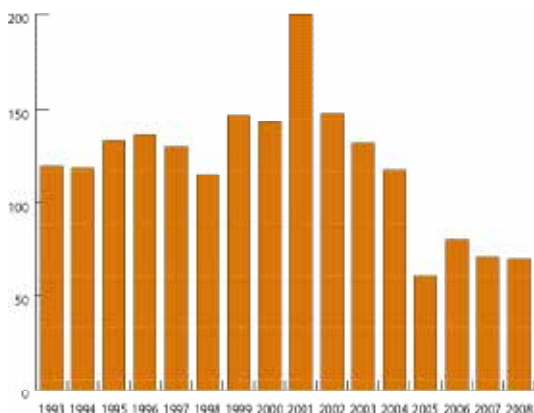
vår
(mar-jun)

höst
(sep-nov)

Praktejder *Somateria spectabilis* i Sverige 2008, antal ex. fördelade på vår och höst.

Finnd av praktejder *Somateria spectabilis* i Sverige 1993–2008.

Alförrädare *Polysticta stelleri*

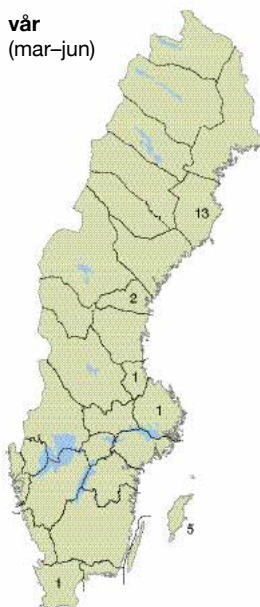
Fortsatt kräftgång för alförrädaren. En minskning i år från förra årets 38 ex. till årets 32 ex. Egentligen bara 31 ex. då det var samma individ som sågs sträcka vid Revsudden, Öland och Utklippan i Blekinge.

(HÅKAN LERNEFALK)

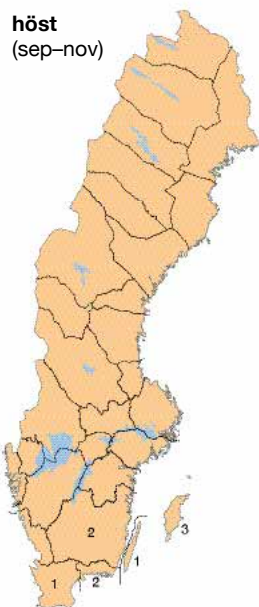
Sjööorre *Melanitta nigra*

Ett rekordbra sträck av sjööorre kunde konstateras både i Skåne och Blekinge under varen. Framför allt utmärkte sig den 6 april som den stora sjööorredagen. Både i Skåne och Blekinge slogs dagsrekord denna dag. Vid Kåseberga i Skåne noterades totalt 6 880 str. (Sven Splittorff) och vid Lindö udde i Blekinge 17 450 (Fredrik Lennartsson, An-

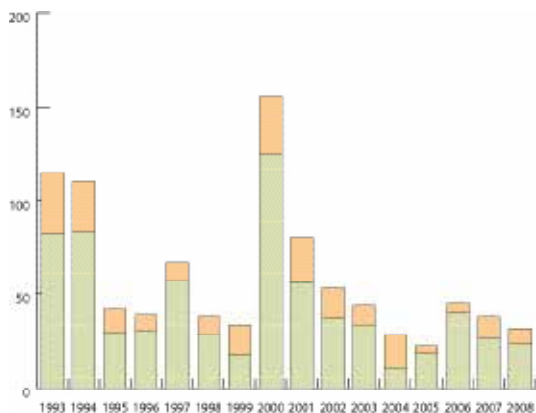
vår
(mar-jun)

höst
(sep-nov)

Alförrädare *Polysticta stelleri* i Sverige 2008, antal ex. fördelade på vår och höst.

Finnd av alförrädare *Polysticta stelleri* i Sverige 1993–2008 fördelade på vår (grönt) och höst (orange).

ders Blomdahl, Jan Svantesson). Orsaken till denna rekorddag var att det efter fyra dagar med dimma fanns ett uppdämt sträckbehov.

Totalsumman för våren i Sydöstra Skåne stannade på 18 329 ex. sträckande (Sven Splittorff m.fl.). Även Öresund fick en mycket hög vårsumma på 18 654 ex. (Thomas Svanberg m.fl.).

Rekord blev det även på hösten i Skåne då hela 56 111 ex. noterades sträckande under hösten vid Sydöstra Skåne (Sven Splittorff m.fl.).

(THOMAS STRID)

Amerikansk sjöorre *Melanitta americana*

(10/10–1/1)

HI: 1 ad. hanne str. S Busör – Skälvik 29.4 (Göran Snygg, Peter Franzén, Thomas Hultquist m.fl.).

Endast två av de tidigare har setts rasta och endast en är fotografiskt dokumenterad. Rk vill dock påpeka att kraven är högt ställda för godkännande av sträckande fåglar. Halland dominerar med fyra fynd följt av Skåne och Öland med vardera tre och Västergötland med ett. Jämfört med fyndbilden i övriga Västeuropa är antalet i Sverige förhållandevis högt. Sälunda finns t.ex. endast åtta fynd i Storbritannien t.o.m. 2007 (Hudson 2008). Från Danmark finns tre äldre godkända fynd och två ännu ej färdigbehandlade från 2008–2009 (www.netfugl.dk).

(NILS KJELLÉN)

Knipskrake

Bucephala clangula x *Mergus albellus*

Gtl: 1 hanne Landträskdammen 31.3–1.4 (Sven-olof Lantz, Tord Lantz, Jörgen Petersson). 1 hanne rast. Flundreviken 14.4 (Tord Lantz). På grund av dräktkaraktärer bedöms det handla om två olika individer.

(HÅKAN LERNEFALK)

Salskrake *Mergus albellus* NT

Häckningar/troliga häckningar finns rapporterade från det normala utbredningsområdet dvs. Vb, Nb, S Lpl och N Lpl. Beståndet har varit relativt konstant en längre tid och fortsätter att vara så.

I Götaland och Svealand görs en del sommarfynd av ensamma individer. Några häckningar är dock inte aktuella.

Flockar över 100 finns rapporterade från Sk, Sm, Gtl, Bh, Vg, Nrk, Ög, Srm, Upl, Ång och Nb. Flocken om ca 1 200 ex. i Ög är den största noterade i landskapet och även den största som finns noterad i Svalan:

Ög: 1 200 ex. Svensksundsviken vid Utsiktsvägen 15.11 (Colin Messer).

Tillägg 2007:

Sm: 1 honfärgad Husebymaden 9.7 och 23.7 (Per-Sture Ljungdahl).

(HÅKAN LERNEFALK)

Amerikansk kopparand *Oxyura jamaicensis*

Årets enda fynd och det femte för Ög. Under senare år har fynden av amerikansk kopparand blivit färre och färre. Normalt sett brukar det vara negativt att antalet fynd minskar, när det gäller denna and så får det dock anses som positivt med färre fynd.

Ög: 1 hona Svanshals udde, Tåkern 5.6 (*Karl-Martin Axelsson).

(HÅKAN LERNEFALK)

Rapphöna *Perdix perdix* NT

Sjätte fyndet i Ångermanland, men liksom tidigare fynd i landskapet bedömd som rymling eller frisläppt.

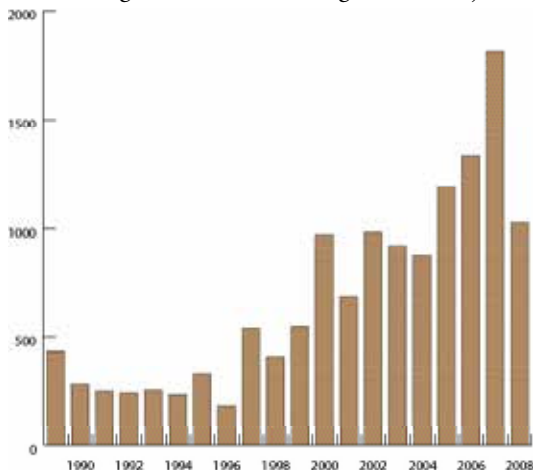
Ång: 1 ex. födosökande Önska, Grundsunda sn 26.12 (Torbjörn Johansson, Thomas Birkö).

(THOMAS STRID)

Vaktel *Coturnix coturnix* NT

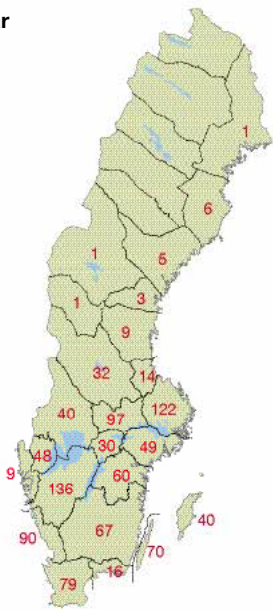
Med totalt 1 027 spelande hannar slutar alltså summan på fyrsiffrigt vilket endast hänt tre gånger tidigare – för övrigt de tre senaste åren, 2005–2007. Trots det är förekomsten 2008 markant lägre än närmast föregående år och ett tydligt brott i den explosionsartade och svärförklarade ökningen under senare tid (jfr. 1 333 spel. år 2006 och 1 813 spel. år 2007).

Intressant är att inte några säkra eller troliga häckningar föreligger, vilket indikerar ett mycket dåligt häckningsår. Dock finns 2 höstfynd från samma lokal i Västergötland, i slutet av augusti och början av

Fynd av vaktel *Coturnix coturnix* i Sverige 1989–2008.

vår-sommar
(spelande)

Landskapsvis fördelning av spelande vaktlar *Coturnix coturnix* våren och sommaren 2008.

oktober, där som flest 4 ex. sågs. Några kommentarer från rrk:

Öl: Under sommaren hördes ca. 70 spelande individer, detta är dock som vanligt mycket svårbedömt. Klart är dock att årets antal var det lägsta på flera år. Inga höstfynd eller häckningar konstaterades.

Gtl: 40 spelande vaktlar är nästan en halvering jämfört med 2007, trots den intensiva kornknarrsinventeringen som rört sig i samma biotoper och områden.

Boh: Ett mer normalt år, med nio fynd, efter förra årets rekordantal (34 ex.).

Srm: Från året rapporteras totalt 42 spelande vaktlar i rapportområdet under perioden 10.5–20.8. Efter förra årets rekormånga vaktlar och fyra år i rad med fler 60 spelande fåglar är årets antal en märkbar nedgång och det lägsta antal som rapporterats under 2000-talet. Medeltalet (spelande fåglar) under perioden 2000–2007 är 61,5 fåglar/år. Från året saknas även fynd av rastande fåglar under hösten eller fynd som kan indikera häckningar.

Sthlm: Efter de tre senaste toppåren kom årets antal ned i något mer normala nivåer, dock fortfarande högt jämfört med tidigare decennier.

Upl: Under perioden 9.5–2.9 hördes totalt 107 spelande vaktlar, vilket är endast 38 procent av 2007 års rekordnotering på 286 spelande. Vi får gå tillbaks till 2001 för att finna ett sämre år (68 spelande).

Vb: Så var vi nere på jorden igen. Efter fjolårets makalösa skörd av minst 30 ex. är år årets antal att betrakta som mera normalt.

Övrigt:

Hjd: 1 ex. spel. Mosätt, Sveg 16–26.6 (Urban Grenmyr,

Göran Storensten, Gunnel Långström). Nionde fyndet för Härjedalen.

(FREDRIK FRIBERG)

Svartnäbbad islom *Gavia immer*

Totalt mellan 70 och 80 fynd är en för senare tid normal årssumma. Osäkerheten i antalet motiveras främst av tveksamhet när det gäller hur många individer som noterades i Bohuslän under hösten. Arten sågs bl.a. dagligen på sydsträck vid Hönö 22–26.10, men handlade det om nya individer varje dag eller om ett fåtal fåglar som gjorde lokala förflyttningar (t.ex. dagliga sydgående rörelser för att kompensera strömvandriften norrut under natten)? Som vanligt dominerar fynd under senhöst och vinter med totalt ca 40 i sep–dec och ca 15 i jan–mars. Liksom 2007 gjordes dock ett förhållandevis högt antal fynd under vår och sommar med totalt 13 fynd i apr–juni och 4 i juli. Noterbart är även ett par långstannade individer.

Landskapsvis fördelning: Sk (14–15), Öl (2), Gtl (8), Hl (15), Boh (25), Vg (2), Dls (1), Nrk (1), Srm (1), Upl (3), Gstr (1), Vb (2) och Lu lpm (2).

Långstannande individer:

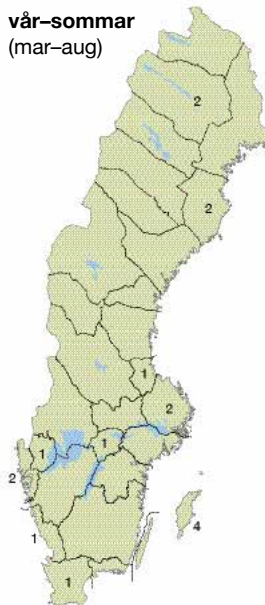
Sk: 1 ad. Friseboda 1.1–19.4 och Ravlunda skjutfält 4–5.5 (Stefan Göransson, Pelle Moqvist m.fl.).

Boh: 1 ex. Haby bukt 25.10–23.11.

Inlandsfynd:

Dls: 1 ad. rast. Rörvik, Vänersborgs k:n 20.7 (Ingemar Johansson).

vår-sommar
(mar–aug)

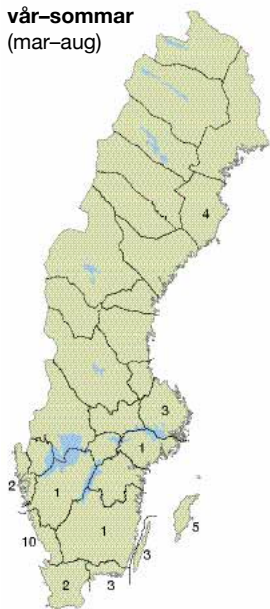

höst-vinter
(sep–feb)

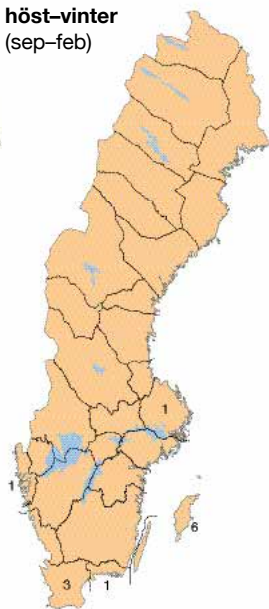

Svartnäbbad islom *Gavia immer* i Sverige 2008, antal ex. fördelade på mars–augusti och september–februari.

vår-sommar
(mar–aug)

höst-vinter
(sep–feb)

Vitnåbbad islom *Gavia adamsii* i Sverige 2008, antal ex. fördelade på mars–augusti och september–februari.

Nrk: 1 rast. Harge–Olshammar 6–8.5 (Lage Johnsson, Johan Åhlén m.fl.).

Lu lpm: 1 ad. Hukejaurestugan, Gällivare k:n 1.7 (Lars-Bertil Nilsson) och 1 ad. Sauka, Jokkmokk k:n 19.7 (Håkan Tyrén, Hans Gustafsson).

Utöver fynden i Dls och Lu lpm finns ytterligare ett sommarfynd:

Upl: 1 ad. rast. Örsten, Singö 7.7 (Fredrik Bondestam).

(ANDERS WIRDHEIM)

Vitnåbbad islom *Gavia adamsii*

Totalt ca 45 ex. är en för senare år låg årssumma. Landskapsvis fördelning: Sk (5), Bl (4), Sm (1), Gtl (11), Hl (10–11), Boh (3), Vg (1), Srm (1), Upl (4) och Vb (4).

Som vanligt dominerar vårfynden (32–33). Inga inlandsfynd gjordes, vilket kan jämföras med fem fynd 2007. Det återstår att se om det förhållandevis låga antalet vitnåbbade islommar utgör inledningen på ett trendbrott eller om nedgången var tillfällig.

Årssumman på ca 45 ex. är den lägsta sedan 1992.

(ANDERS WIRDHEIM)

Ob. islom *Gavia immer/adamsii*

Totalt ca 20 fynd månadsvis fördelade på jan (2), maj (3), jul (1), aug (1), sep (4), okt (6), nov (4) och dec (1). Åtta av fynden är från Östersjöområdet, tre från Väneren och fyra från västkusten. Landskapsvis fördelning: Sk (4), Sm (1), Gtl (6), Hl (3), Boh (3), Vg (4) och Gstr (1).

Sommarfynd:

Upl: 1 ex. mot S Örsten, Singö 4.7 (Fredrik Bondestam).

Gstr: 1 str. S Iggöskatan 5.8 (Martin Alexandersson, Daniel Rosengren).

(ANDERS WIRDHEIM)

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

Smådoppingen, tillsammans med den svarthalsade doppingen, har ett mer utmejslat utbredningsområde än övriga doppingar. Från att vara relativt vanlig i Skåne är utbredningsgränsen norrut ganska klar och tydlig. Arten häckar i huvudsak endast söder om en linje Gävle – Karlstad. Enstaka observationer görs norr därom framför allt vintertid.

Nrk: Fem häckningar på tre lokaler noterades, med ett häckningsutfall på fjorton ungar. Dessutom spelade fåglar på tre andra lokaler. Från flera tidigare säkra häckningslokaler finns gott om observationer under häckningstid, men inga med häckningsindicer (Rrk).

Srm: Cirka 27 par har i år rapporterats. Glädjande hög andel konstaterade häckningar har i år gjorts då högre häckningskriterier (såsom bo, ungar e.d.) angivits för 13 av dessa par. Dessa noteringar innebär att en positiv trend under 2000-talet inte bara håller i sig utan även har accelererat. Tidigare högsta noteringar var ca 15 par från 2007 och 2005. Det ska bli mycket spännande att följa artens framtida utveckling för att se om trenden håller i sig. Även vinterfynden är ovanligt många och ett par lokaler håller på att etablera sig som pålitliga vinterlokaler för arten (Rrk).

Upl: 2 par Lillsjön, Gryta sn, (Martin Tjernberg, Ragnar Hall m.fl.), 2 par Nyländadammen, Harg (Bill Douhan, Nils-Erik Ewers, Thomas Johansson m.fl.), 1 par Dallkarlskärret, Uppsala-Näs (Ragnar Hall, Anders Helander m.fl.), 1 möjl. häckning Husbydamarna (Mathias Andersson, Bengt Säfström m.fl.), 1 par spel. Storkärret, Dalby (Ragnar Hall, Åke Berg m.fl.), 2 par med bo Hjälstaviken (Tom Sandström, Pekka Westin m.fl.), 2 par Långängssjön, Lidingö (Tomas Carlberg m.fl.), 6 par Norrnäs viltvatten, Värmdö (Jan Van Der Veen, Anders Haglund, Tom Arnbom m.fl.), 1 par Tegelsmora kyrksjö (Anders Eriksson, Johan Södercrantz m.fl.), 2 par Dalkarlskärret, Stäksön (Michel Goigny m.fl.), 1 par Säbysjön, Norra Järvafältet (Olle Bernard m.fl.), 1 par Kyrksjön, Bromma (Nils Magnus Fredriksson, Rolf Kåsjö m.fl.), 1 par Bona dammen, Ekerö (Micke Nerman, Jan Wernerman, Runo Edholm m.fl.), 1 par Tollareträsk, Nacka (Nils Magnus Fredriksson, Torbjörn Fladstad m.fl.), 1 par Lappkärret, Ekoparken (Oskar Wändell, Joakim Ekman, Göran Frisk m.fl.), 1 par Tvättbryggan, Ekebysjön (Rolf Bohlin, Tryggve Engdahl, Andreas Zetterberg m.fl.), 1 par Torsätra, Kungsängens skjutfält (Roland Jidling), 1 par Jordbrodammen, Bogesundslandet (Krystyna Stawinska), 1 möjl. häckning Almby, Vänge-Jumkil (Anssi Laurila), 3 par spel. Hultmansdammen, Harg (Helge Röttorp, Wil-

helm Dietrichson m.fl.), 1 par spel. Svinö bydamm, Harg (Wilhelm Dietrichson), 1 par spel. Eriksberg, Almunge (Bill Douhan, Tomas Kjelsson m.fl.), 1 ruvande Torslunda dagvattendamm, Ekerö (Glenn Cornland, Svenne Schultzberg, Micke Nederman m.fl.), 1 spel. Brötslund Viltvatten (Golfbana), Lommaren (Åke Berg), 1 par Myrängen, Vreta (Tom Arnbom, Sören Bevmo, Mikael Åsberg m.fl.), 1 par spel. Billersta viltvatten, Altuna (Ulf Broberg, Kalle Källebrink, Eva Johansson m.fl.), 1 par Sjöbacken, Markims s:n (Kjell Eriksson m.fl.), 1 par Arlandastad golfklubb (Jan Franzén m.fl.), 1 par Edstrippen, Ed (Mattias Lindberg m.fl.), 1 par Vällsta viltvatten, Ed (Per Hedman m.fl.)
Vstm: 1 spelande Boasjön, Rytterne, 4.6 (Thomas Petersson), 1 ad. Norsa, Munktorp, 21.4–22.6 (Daniel

FOTO: JOHN LARSEN

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*.

Bremer m.fl.), 2 par Turkiesjön, Ramnäs, 26.4–5.9; bl.a. iaktogs ruvande fågel 16–18.5, 7.6 och 25.6 (Ralf Lundmark m.fl.) samt 2 1K 20.8 (Ralf Lundmark), 1 ex. Österhammarssjön, Fellingsbro, 31.5 (Jan-Erik Malmstigen) och 15.7 (Sven-Olof Eriksson).
Vrm: 1 ex. Sörmons grustag, Karlstad 14.4–9.5 (Arvo Harjula, Per Gustafsson m.fl.). Doppingen vid Sörmon hördes spela under flera veckor, men någon häckning verkade inte komma till stånd. En fyraårig serie med häckningar i Värmland bröts därmed (Rrk).
Dlr: Inga fynd tyder på häckning, men intressant är ändå en notering om 3 ex. i Limsjön 22.7 (Arvo Harjula). Endast en häckning har konstaterats i Dalarna: Vassjön, Borlänge 1996.
Gstr: Från att ha varit knappt årsviss i landskapet är det

nu sjätte året i rad med fynd av arten. Fyra fynd har rapporterats varav ett fynd som skulle kunna indikera häckning: 1–2 ex. Rudsjön, Bomhus 3.7–27.8 (Olle Thyrestam, Esbjörn Nordlund m.fl.).

Ly lpm: 1 ex. Öreälvbron, Örtträsk 19.2–9.3 (Per Hansson, Per-Olof Nilsson, Stefan Delin, Ralf Norberg m.fl.). Andra fyndet i Lycksele lappmark (Rrk).

P lpm: 1 ex. födosökande Fiskodlingen, Sälla, Arjeplog, 8.2 (Stefan Holmberg, Lars Johansson, Anders Gustafsson). Första fyndet för Pite lappmark (Rrk).

Lu lpm: 1 ex. Porsi kraft stn., Vuollerim, Jokkmokk, 17.2–13.3 (Mats Karström m.fl.). 1 ex. födosökande Porsibron, Vuollerim, Jokkmokk, 23.11–7.12 (Mats Karström m.fl.). Fynd nummer 2–3 i Lu lpm, senast sedd där 20.10 1989, då den för övrigt sågs på samma plats (rrk).

(THOMAS KARLSSON)

Gråhakedopping *Podiceps grisegena*

Artens främsta häckningsområden i södra Sverige är fortfarande Skåne, Hornborgasjön och Tåkern. I sex av 29 rapportområden noterades ingen häckning av gråhakedopping 2008. I norra Sveriges viktigaste häckningsområde, Norr- och Västerbotten, är rapporteringen sparsam bland annat beroende på stora avstånd, vilket leder till att trender är svårbedömda. Men överlag tycks en viss stagnation inträtt och möjligen en viss minskning. Möjlig minskning i Skåne och Uppland medan antalet rapporterade häckningar på Gotland fördubblats sedan föregående år. I Närke är trenden klart vikande. Öland uppvisar en stabil population.

Vårsträckets kulmen kom 6–7 april.

Sk: Säker häckning har rapporterats från 49 lokaler och möjlig häckning från ytterligare 23. Det är något lägre än tidigare år. Med tanke på alla nya smådammar som anlagts de senaste åren är minskningen troligen inte reell dock (rrk). Högsta noteringar var 18 par ruvande Hasslarpas dammar (Henrik Johansson, Christer Strid m.fl.) och 8 par ruvande Bulls måse (Peder Weibull m.fl.). Under våren räknades 255 ex. str. vid Kåseberga (Sven Splittorff m.fl.), med högsta dagssumma 70 ex. str. Ö 6.4.

Bl: Inga häckningsfynd noterade i landskapet. Men däremot gjordes en toppnotering under sträcket nämligen 502 ex. Ö Lindö udde 7.4 (Fredrik Lennartsson, Jan Svantesson).

Sm: Inga rapporter om häckning i landskapet men även i år höll det till 1 par i Vena, Hutsfred under våren (Lars Thuren).

Öl: Häckning konstaterad från ett 20-tal platser med totalt ca 30 par. Detta resulterade i minst 53 pull. Arten sågs dessutom på ytterligare ett 20-tal platser under häckningstid (rrk Öl). 193 str. N Södra bruket och De gerhamns hamn 7.4 (Göran Andersson).

Gdl: 9 par Stånga returvattendammar 3.5–27.7 (Bimbi Ollberg m.fl.). 2 par Västra mörkelgraven, Havdhem 2.6 (Ingrid Åkerberg m.fl.). 1 par Rosendalsdammen, Follingbo 4.6–17.7 (Fredrik Gustafsson m.fl.). 1 par Roma slamdammar 6–19.6 (Per Smutterberg m.fl.). 2 par Havdhem returvattendammar 6.6 (Anders Carlberg). 1 par Stora Tollby bevattningsdamm, Fole 15.6–15.7 (Lars Brolund). 5 par Kauparveddammen, Alva 15.6 (Stig Fredriksson). 3 par Halnerdammen, Bro 18.6 (Fredrik Gustafsson m.fl.). 1 par Roma returvattendammar 23–28.6 (Johan Kumlin m.fl.). 1 par Gällungsdammen, Visby 22.7 (Tord Lantz). Minst 26 par som häckade fördelat på 10 lokaler.

HI: Inga säkra häckningar, men två par sågs på en trolig häcklokal i Laholms kommun där arten häckat tidigare (rrk HI).

Boh: Gråhakedoppingen har aldrig noterats som häckfågel i Bohuslän, inte heller i år (rrk Boh).

Dls: Inga fynd under häckningstid (rrk Dls).

Vg: I Hornborgasjön gjordes ingen inventering detta år, men det antas att beståndet i sjön ligger kvar på de senaste årens höga nivå (150–180 bon) (rrk Vg). 1 par Agnestadssjön, Falköping (Magnus Hallgren, Lennart Sundh, Eric Thorsson m.fl.) och 1 par Vartoftasjön (Lennart Sundh, Åke Abrahamsson, Claes-Göran Ahlgren m.fl.). 1 par Kavlås våtmarker (Lars-Göran Lindgren, Magnus Hallgren, Andreas Gustafsson m.fl.).

Nrk: Häckningar: 2 par ruvande Segersjö dammar 27.4–6.6 (Christer Söveling m.fl.). Häckningsförsök: 6 ad. Rysjön, Kvismaren 5.4–11.7 (Andreas Tranderyd m.fl.). 2 ad. Strandpromenaden, Rynningeviken 22.4–13.7 (Leif Sandgren m.fl.). 2 ad. Ladviken, Oset 5.4–11.7

(Kjell Brandin m.fl.). Två häckningar, fem par som gjorde häckningsförsök och inga ungar producerade (rrk).

Ög: Häckade som vanligt i Tåkern men ingen inventering gjordes. Inget tyder dock på en dramatisk ändrad population från 2006, då 53 par hittades. Under häckningstid hittades arten på ytterligare åtta platser i landskapet med varierande bevis för genomförd häckning. Då flera platser som hyst gråhakedopping under flera år ej rapporterats kan man nog anta att Östergötlands population består av ca 70 par.

Srm: Inga konstaterade häckningar i området.

Upl: Säkra häckningar: 3 par Kärven (Tomas Kjelson, Benny Åhr m.fl.), 6 par Klardammen, Danne-mora (Mats Edholm, Brita Tibell m.fl.), 4 par Lillbyasjön, Film (Martin Amcoff, Björn Svensson, Bengt Bostrom m.fl.), 2 par Skeppshusviken, Häverö (Joakim Johansson, Rune Johansson m.fl.), 1 par Dalkarlskärret, Uppsala-Näs (Ragnar Hall, Staffan Lindén, Anders Helander m.fl.). Möjliga häckningar: 2 par Dan-nemorasjön 4.5–23.7 (Ulf Gårdenfors m.fl.), 1 par Vendelsjön 9.4–5.9 (Anssi Laurila m.fl.), 1 par Nyländadammen 20.4–15.6 (Wilhelm Dietrichson m.fl.), 2 par Grissjön, Järlåsa 11–26.5 (Anders Jansson m.fl.). Sammantaget 15–17 häckande par på sex lokaler är något bättre än i fjol (14 par på fem lokaler) och samtidigt ett av de klart främsta resultaten hittills (rrk Upl).

Vstm: 1 par Noren, Norberg, 20.4–29.5; bl.a. sågs ruvande fågel 24.5 (Torbjörn Jansson).

Vrm: Häckning: Ett par häckade på en lokal i Karlstad (Berne Martinsson). Landskapets första rapporterade häckning (rrk).

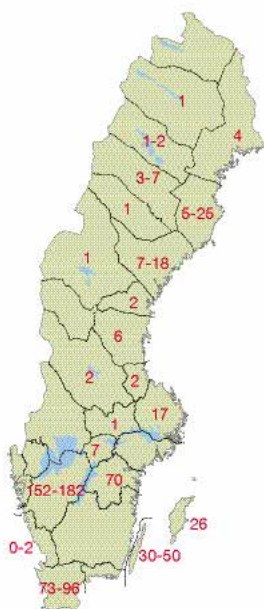
Dlr: Minst ett av två par gick till häckning i Bingsjön, Rättvik 16.6–29.7 (Lotta Bonde, Bert Wiklund m.fl.).

Gstr: Fynd under häckningstid finns från tre sedan tidigare kända lokaler: 1 par Gruvviken, Västerfjärden, Storsjön (Johan Södercrantz, Magnus Åström), 1 par Norra Ölbosjön, Hedesunda 26.5–2.7 (Per Aspenberg, Martin Alexandersson). 1 par (häckning) Harkskärsfjärden 30.5–19.7 (Per Aspenberg, Peter Jacobsson).

Hls: 1 par Kyrksjön Forsa, Hudiksvall (Kenneth Karelius, Mats Axbrink m.fl.), 5 par Hålsjöviken, Hudiksvall (Arnold Larsson, Jonas Lind m.fl.). Möjliga häckningar: 1 Tjärnatjärn Bjuråker, Hudiksvall 11–20.5 (Arnold Larsson), 1 par Uvasen, Alfta 25.6 (Ove Larsson). Ca 10 par rapporterades under året, vilket är en lägre siffra än de senaste åren. Detta beror snarare på dålig rapportering än på att arten skulle ha blivit ovanligare (rrk Hls).

Mpd: 1 par Mingen 2.5–21.6 (Staffan Bergman, Ingemar Marklund m.fl.). 1 par Gubbrå, Njurunda 17–27.5 (Peter Nilsson, Bengt Allberg m.fl.). Ev. häckningsframgång ej kontrollerad på dessa två tidigare kända häcklokaler.

Ång: Minst sju konstaterade häckningar och dessutom ytterligare minst elva par i lämplig häckningsmiljö. En av häckningarna vid Sursundet i Nora socken och övriga i Örnsköldsviks kommun.

Antalet rapporterade säkra och möjliga häckningar, den högre summan, av gråhakedopping 2008 i respektive rapporteringsområde.

Vb: 1 häckning Älvsbacka, Skellefteå (Mattias Laisfeldt), 1 Kyrkholmen, Skellefteälven C (Erik Normark, Urban Lundström, Johan Holmgren), 1 häckning Storfrängsträsket, Norsjö (Arvo Harjula), 1 häckning Avan, Tavelsjö (Christer Wilhelmsson, Peter Sunesson) och 1 häckning Tavelsjön, Tavelsjö (Kjell Grankvist). Liksom för skäggdopping har det kommit in få rapporter om gråhakehäckningar i år. Endast tre stycken från den norra delen av landskapet samt två från den södra delen. Förutom de konstaterade häckningarna finns ca 20 möjliga häckningar (rrk Vb).

Nb: 2 häckningar Lomtjärn, Piteå C (Lars Sandberg, Stefan Lindberg m.fl.), 1 häckning Vargviken, Fårön, Piteå (Peter Nilsson, Leif Bildström), 1 häckning Visträsk, Vistheden (Stefan Holmberg, Trygve Arvidsson m.fl.). Övervägande delen av Norrbottens häckningar görs i tre kommuner. Antalet är ungefär som de senaste åren (rrk Nb).

Jmt: 1 ex. Ännsjöns fågelskyddsområde 12–21.5 (Yngve Larsson, Benckt Aspmann m.fl.). 1 ad. Ängeviken, Nälsjön 26–27.5 (Lars-Olof Grund, Christer Pålsson, Hans Grundahl). 2 ex. spel. Ännsjöns fågelskyddsområde 31.5–3.7 (Gunnar Andersson, Tomas Bergström m.fl.). Fyndet vid Ännsjön under sommaren tyder starkt på häckning. Det skulle i så fall vara det första häckningsfyndet sedan 1931, då gråhakedoppingen häckade i Ännsjön, Frösön (rrk Jmt/Hjd).

Ås lpm: 1 par i lämplig häckbiotop Viskasjön, Fredrika, Ås lpm 1.6 (Per-Olof Nilsson).

Ly lpm: Två häckningar 1 vid Hemsjön, Gargnäs (Urban Grenmyr) och 1 vid Umeälven, E12-bron, Lycksele (Niklas Lindberg). 1 ad. ruvande Hällforsen, Lycksele 26.6 (Kjell Grankvist), 2 ex. Lycksele 20–22.6 (Peder Andersson), 2 ex. Stora Skeppträsket 14.6 (Leif Bildström), 2 ex. Lugnet, Lycksele 8.5 (Ulf Ricklund), 2 par Ansia camping, Lycksele 6.5 (Ulf Ricklund). Två säkra häckningar. Lokalen i Gargnäs är tidigare okänd. På ytterligare fem lokaler i Lycksele lappmark gjordes fynd där misstänkt häckning konstaterades.

P lpm: 1 häckning S Sandträsk 24.5–16.8 (Stefan Holmberg) och en möjlig häckning med 2 ex. Lamburträsk nat. res. 31.5–21.7 (Maiken Arvidsson, Trygve Arvidsson, Mats Bergquist).

Lu lpm: 1 häckning, 2+3 ungar, Kåikul 18.5–5.7 (Leif Bildström, Micael Jonsson m.fl.).

T lpm: Inga häckningsfynd.

(THOMAS KARLSSON)

Svarthakedopping *Podiceps auritus* **VU**

Året har inte inneburit några stora förändringar för svarthakedoppingen i Sverige. Fler konstaterade häckningar i Norrland och Svealand bådär gott för framtiden. I Västergötland har man dock konstaterat ett vikande häckningsutfall.

Sk: Inga konstaterade häckningar.

Bl: Inga konstaterade häckningar.

Sm: 2 par Flaten, Vena, Hultsfred (Kenneth Rosén, Lena Carlsson), 1 par Hummelstad, Västervik (Magnus Kasselstrand, Ingvor Kasselstrand), 1 par (2 ungar) Gunnarsö, Oskarshamn (Christer Håkansson, Jan Brenander, m.fl.), 1 par (2 ungar) Högemåladammen, Mönsterås (Leon Axelsson, Bobbo Karlsson), 1–2 par Hornsudde, Händelö (Elsie Jönsson, Bo Lewander), 1–2 par Uknö, Västervik (Magnus Kasselstrand, Mathias Karlsson, m.fl.), 1 par Gamleby (Magnus Kasselstrand, Mathias Karlsson, Per Nilsson), 2 par Ryssbylunddammen, Kalmar (Jan Ottosson, Åke Jonsson, Peter Sieurin, m.fl.), 1 par Alsjösjön, Nybro (Ulf Edberg, Stig Ljungdahl), 1–2 par Bjälebo-Bråbo, Kristdala (Leon Axelsson, Catharina Engebrand, m.fl.), 2 häckningar Hällestorp (Jan Blomquist, Lennart Pettersson), 2 häckningar Reningsdammarna, Gislaved (Erik Larsson, Willy Strömblad, Stefan Andersson m.fl.), 1 häckning Rustorp (Eric Öhman, Bob Lind, Håkan Ydregården m.fl.). Cirka 15 häckningar i östra Småland i år får nog räknas som ett normalår (rrk Sm).

Öl: Rapporter med häckningskriterier föreligger från tolv lokaler och häckningar konstaterades på endast tre av dessa (Gynge, Saxnäs golfbana och Aledal (rrk Öl).

Gtl: Minst 58 par på 24 lokaler. Rudvier bevattningsdamm, Öja 7 par, Västra märkegraven, Havgdhem 2 par. Ringomedammarna, Alva 3 par, Fuldye, Eksta 3 par. Stånga returvattendammar 12 par, Reningsverksdammarna, Stånga 2 par, Stangsmyr, Linde 1 par, Gumblade, Stånga 1 par, Mulde, Fröl 5 par, Massarve, Barlingbo 4 par, Bjers, Västerhejde 1 par, Rosendalsdammen, Follingbo 1 par, Stora Tollby, Fole 1 par, Ryftes, Fole 1 par, Halnerdammen, Bro 2 par, Tomtmyr, Fole 2 par, Stajnkrögsdammarna, Väskinde 1 par, Väskinde returvattendammar 1 par, Brusviken, Väskinde 2 par, Landträskdammen, Martebo 4 par, Dammarna, Furilden 2 par, Hågvards, och Hall 1 par (rrk Gtl)

Dls: Inga konstaterade häckningar, men adulta fåglar har setts på gammal häckningslokal (Göran Cederholm).

Vg: 28 säkra häckningar finns rapporterade, tyvärr misslyckades många par med att få ut ungar. Dessutom 2 troliga häckningar (bobygge eller lägre häckningskriterie). Under häckningstid sågs par på ytterligare 15 lokaler, omfattande totalt 20 par. Ganska likvärdigt med senaste åren, men det verkar som trenden är vikande i rapportområdet (rrk Vg).

Nrk: I år finns 16 rapporterade häckningar med 13 rapporterade ungar. Det innebär en tillbakagång jämfört med åren 2006 och 2007. Tittar man på rapporterna där inget häckningskriterie angivits kan man misstänka att det finns ytterligare några par. Landskapets häckande population ser ut att ligga relativt stabilt kring 20–30 par (rrk Nrk).

Ög: Senare års anläggande av våtmarker och dammar gynnar arten. Under året noterades säkerställd häckning på minst nio lokaler med i storleksordningen 50 par. Den överlägset viktigaste lokalen är Rosenkällasjön, Linköping, där som mest 57 ad. samt 33 1K noterades (Anders Jörneskog m.fl.). På ytterligare 15 lokaler sågs

ca 25 par under omständigheter som tyder på häckning. En gissning är att landskapets häckpopulation kan uppgå till 100 par, troligen fler (rrk Ög).

Srm: Totalt minst 67 par i lämplig häckningsmiljö (rrk Srm).

Upl: Minst 61 häckningar där, inom stockholmsdelen, 20 par fick ut 36 ungar (rrk Sthm).

Vstm: 10 häckningar, eller troliga häckningar, på 9 lokaler rapporterades med kommunvis fördelning: Västerås (2+1), Surahammar (5), Lindesberg (2) (rrk Vstm).

Vrm: 4–6 par Södra Rådom där 4 ruvande fåglar noterades i maj (Thomas Lindell, Roger Jonasson m.fl.) och 1 par Råglandamossen (Per Gustafsson, Arvo Harjula m.fl.). Troliga häckningar med 2 par vid Medskogsdammen, Sunne 16–22.4 (Morgan Johansson m.fl.), 1 par Arvika golfbana 22–23.4 (Per Larsson, Per-Enar Hedlund), 1 ex. Långtjärn, Edane 23.5 (Ingemar Wästlund) och 1 ex. Norenbergsdammen 25.5 (Thomas Lindell).

Dlr: 2 par Övre Glysjön, Särna, Älvdalen 30.4–2.7 (Ingrid Åkerberg, Weine Erlandsson m.fl.). 1 häckning (3 ungar) Vassjön, Borlänge 5.6 (Magnus Fridolfsson). 1 häckning (2 ungar) Namnlösen, Orsa flygplats 10.7 (Lars Hansson). I övrigt finns några få observationer av enstaka fåglar eller par i lämpliga häckningsområden. Rrk Dlr bedömde 1996 att det finns 15–20 häckande par i Dalarna. Indikationer från föregående år kan tyda på att den populationen står sig. Antalet skådarbesök vid lämpliga häckningsbiotoper varierar mellan åren.

Mpd: Häckningar och fynd under häckningstid: 1 par Prästtjärnen, Selånger 27.4–8.5 (Peter Nilsson, Bengt Allberg m.fl.). 1 par Bergsåkerstjärnen, Selånger 27.4–18.7 (Peter Nilsson, Ingemar Marklund m.fl.). Max 5 par Sticksjön, Selånger 1.5–28.6 (Gunilla Hjorth, Anders Andersson m.fl.). Max 3 ad. Gärdetjärnen, Skön 4–31.5 (Bengt Allberg, Ingemar Marklund m.fl.). 1 par Stödesjöns delta 5.5 (Lars Erik Norbäck). 1 par Nölby, Njurunda 20.5 (Jan Andersson). 2 1K samma lokal 9.8 (Jan Andersson). 1 ex. Ensillre, Borgsjö 21.5–19.6 (Bengt Larsson, Michael Löfroth). 1 par Ängomstjärnen, Tuna 26.5–21.6 (Liliann Norling, Kalle Källebrink m.fl.). 1 par Gubbrå, Njurunda 27.5 (Bengt Allberg, Bo Näström m.fl.). 1 par Prästvikens, Selånger 28.5 (Anna-Maria Eriksson, Mattias Edman). 1 ad. Norrbergetjärnen, Timrå 2.6 (Bo Johnsson). 2 par Hulitjärnen, Selånger 22.6 (Lena-Britta Östlund, Jan Östlund). I stort sett oförändrad rapportering under de senaste åren. Stammen av svarthakedopping verkar vara stabil. Inget tyder på någon förändring av antalet häckande par (rrk Mpd).

Ång: Totalt 80 par konstaterade under häckningstid i lämplig häckningsbiotop med minst 20 ungar trots att ingen riktad inventering gjordes. Häckningsresultatet tycks ha varit magert på flera normalt bra lokaler i mindre tjärnar men framförallt i de inre havsvikarna (rrk Ång).

Vb: 9 säkra häckningar och 31 troliga häckningar är rapporterade, en helt normal summa för arten (rrk Vb).

Nb: 4 konstaterade häckningar, men arten har med stor säkerhet fått ut ungar på några andra lokaler också. Rrk

Nb bedömer att antalet häckande par i landskapet är 10–20 (Rrk).

Jmt: Häckning kunde konstateras endast i Ändsjön (4–5 par) samt i Ännsjön (2–3 par). Utöver dessa fynd tyder rapporterna på minst 45 möjliga häckningar fördelat på ca 24 lokaler. Totalt innebär detta uppemot 60 par, vilket är lika med fjolårets uppskattning (Rrk).

Ås lpm: 1 par fick ut ungar Överrissjö (Iwan Ekegerd) och 1 par bobygge Saxnäs 18.6 (Lars Erik Norbäck, Carl Jyker).

Ly lpm: 1 1K Skrabbtjärn, Lycksele 23.7 (Leif Bildström), 1 ad. ruvande Abborrsjön, Lessejaure 3.6 (Bernt-Erik Nordenström och 1 ex. bobygge Noltjärn, Ammarnäs 25.5 (Bernt-Erik Nordenström, Håkan Rune).

P lpm: 1 par ruvande Jäkkvik 12.6 (David Apelqvist), 1 par (bo), Hedberg 30.5 (Lars Johansson), 1 par Änäs V Abborrräsk 25.5–20.6 (Stefan Holmberg, Lise-lotte Bergström, Alex Alexandersson), 1 häckning Glommersträsket 11.5–24.7 (Stefan Holmberg, Leif Johansson m.fl.).

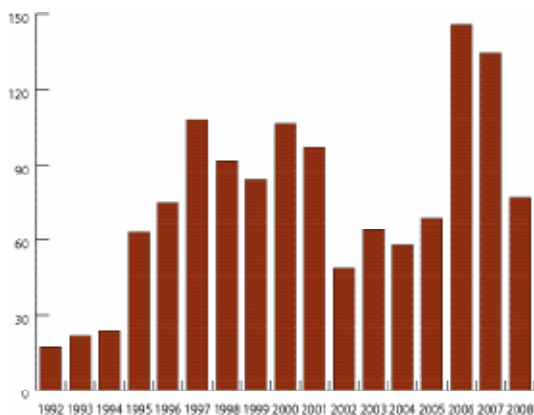
Lu lpm: Inga häckningsfynd gjorda.

T lpm: 1 par med bo Merasjärvi by 21.6 (Tobias Berger, Göran Holm, Svante Martinsson), 1 häckning (2 ungar) Bogdanofftjärn, Kiruna C 3.6–9.8 (Benny Modig, Ingrid Sandahl), 12 pull Yli Lompolo, Kiruna C 5.5–16.9 (Ingrid Sandahl, Karin Molin m.fl.). I norra Lappland har ett tiotal häckningar med sedda ungar samt dessutom flera observationer med mer eller mindre starka indicier på häckning gjorts. 50–100 par är nog en rimlig uppskattning av totalbeståndet i de tre nordligaste lappmarkerna (rrk N Lpl).

(THOMAS KARLSSON)

Svarthalsad dopping *Podiceps nigricollis* VU

En kraftig tillbakagång i Hornborgasjön, där arten hade sin enda häckningsplats. Inga misstankar om häckning på något annat ställe i landet. Dessutom var antalet observationer både från vår- och höststräcket färre än tidigare år. Som vanligt gjordes de flesta observationerna i södra och västra Götaland.

Minsta antalet konstaterat häckande svarthalsade doppingar *Podiceps nigricollis* i Sverige 1992–2008.

Sk: 1 ex. Rönnen 27.4 (Phil Benstead), 2 ex. Näsbyholmssjön 29.4–3.5 (Mattias Ullman m.fl.) och 3 ex. på samma lokal 2.5 (Anders Jörneskog), 1 par Krageholmssjön 7–12.5 (Sven Splittorff m.fl.), 1 ex. Krankesjön 2.5 (Lars GR Nilsson) och 1 par under perioden 12–23.5 (Eva och Gunnar Holmstedt m.fl.). 1 ex. Näsbyholmssjön 21–23.6 (Peter Malm m.fl.) och 1 ex. samma lokal 1.8 (Richard Bergendahl).

Sm: 1 par Draven 17–18.4, 2 ex. Landsjön 27.4 och 1 ex. reningsverksdammarna i Gislaved 11–21.6.

Öl: 1 ex. Ölands södra udde 8.5 (Per Österman, Jonas Bonnedahl, Viggo Norrby m.fl.). 27:e fynd och det fjärde under 2000-talet för landskapet (rrk Öl).

HI: 1 ex. Busör 2.4 (Peter Franzén, Görgen Hildingsson m.fl.), 1 str. Busör 7.4 (Peter Franzén), 1 ex. Smedsgård, Tvååker 6–7.9 (Håkan Thorstensson, Torbjörn Vik m.fl.).

Boh: 1 ad. Kalvfjorden, Orust 30.7–30.9 (Thomas Liebig m.fl.). Fågeln, Bohusläns 46:e (24 fynd), är rapporterad fram till slutet av augusti som ad., därefter som "1 ex", och bedöms som samma fågel (rrk Boh).

Dls: 6 ex. rast. Vänersborgsviken, Vänersborgs kommun 14.4 (Ulf Lindell, Ingemar Johansson m.fl.), vilket var 4:e fyndet för Dalsland (rrk Dls).

Vg: 1 Hornborgasjön häckade 77 par, men häckningsframgången var dålig med endast 17 kullar noterade (Hornborgasjöns Fältstation). Utanför Hornborgasjön gjordes 11 fynd om totalt 23 individer, vilket är ungefär i linje med de senaste åren (rrk Vg). 1 ex. Stenkrogens viltvatten, Broddetorp 6.4 (Nils Karlsson), 1 par Hullsjön 7.4 (Kent Kristenson, Ingemar Johansson, Ronald Jonsson m.fl.), 1 ex. Nollhagaviken 13.4–14.4 (Mikael Danielsson, Fredrik Åstrand m.fl.), 2 ex. Sjötorpasjön, Falköping, 26.4–3.5 (Ingemar Nilsson, Anita Ljungström, Åke Abrahamsson, Sven Olof Gren m.fl.), 1 ex. Vänersborgsviken 29.4 (Fredrik Lång, Göran Darefelt), 2 ex. Nollhagaviken 29.4 (Lars Andersson, Mikael Danielsson m.fl.), 1 par Dettern, Vänern 1.5 (Göran Darefelt), 2 ex. Vänersborgsviken 18.5 (Göran Darefelt).

Ög: 4 ex. Glänåstornet, Tåkern 25.4 (Robert Franzén, Klas Allander). Senaste fyndet i Tåkern daterar sig till 10.6 2005. Under 2007 noterades fåglar vid Hästholmen och i Roxen (rrk Ög).

(THOMAS KARLSSON)

Stormfågel *Fulmarus glacialis*

Ett måttligt år med t.ex. totalt drygt 1600 ex. i Boh jämfört med drygt 4800 i samma landskap 2007. Som mest noterades 337 ex. 5.10 vid Kråkudden på Hönö (Boh). En udda notering var 220 str. S vid Kråkudden, Hönö 10.6. Höga dagssummor under sommaren är mycket ovanligt och detta utgör sannolikt den högsta dagssumman för juni–juli under 2000-talet. Inga rapporter finns i Svalan från landskapen utanför västkusten.

(ANDERS WIRDHEIM)

Gulnäbbad lira *Calonectris diomedea*

Totalt 4–5 ex., varav en fågel kunde följas längs en del av västkusten. Möjligen var det samma individ som några dagar senare dök upp vid Falsterbo. Alla observationer utom två gjordes under sommaren, den tid då gulnäbbad lira oftast anträffas i svenska vatten. Samtliga observationer:

Sk: 1 ex. Falsterbo 18.8 (Aron Andersson, Nils Kjellén m.fl.). En udda obs då fågeln kom inflygande österifrån längs med sydkusten och stannade upp för att fiska under hela dagen utanför Nabben.

HI: 1 str. S Glommens sten 14.8 (Magnus Andersson, Christer Carlsson m.fl.). 1 str. S Skummeslövsstrand 19.10 (Björn Arvidsson, Håkan Johansson, Lennart Falk m.fl.). 1 ex. Skummeslövsstrand 28.10 (Ragnar Gustafsson m.fl.).

Boh: 1 str. S Kråkudden, Hönö 10.6 (Mikael Molin, Roger Eskilsson m.fl.) och sannolikt samma ex. även 11.6 (Jan Johansson m.fl.). 1 str. S Kråkudden, Hönö 14.8 (Stefan Svanberg m.fl.).

Vg: 1 str. Vinga 14.8 (Mikael Molin m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Grålira *Puffinus griseus*

Totalt drygt 90 ex. får betraktas som en för senare år ganska låg årssumma. I summan döljer sig dessutom som vanligt många dubbelräkningar i form av fåglar som passerat flera landskap under en dag och setts på flera platser. Månadsfördelningen var jan (2), mar (1), aug (8), sep (13), okt (56) och nov (13). Landskapsvis fördelar sig fynden på Sk (14), HI (38), Boh (33) och Vg (8). Inga fynd utanför västkusten, dock gjordes det sydligaste vid Falsterbo och Skanörs hamn. Vårfynd är ovanliga och kan förtjäna särskilt omnämnande:

Sk: 1 str. V Vikhögs hamn, Kävlinge k:n 2.3 (Dan Hammarlund).

(ANDERS WIRDHEIM)

Mindre lira *Puffinus puffinus*

Totalt 32–33 ex. (med reservation för dubbelräkningar) är en låg årssumma och visar att 2008 inte var något gott år för havsfågelentusiaster. Landskapsvis fördelas fynden på Sk (3), HI (12–13), Boh (15) och Vg (1). Månadsvis är fördelningen jan (1), jun (15–16), jul (4), aug (4), okt (6) och nov (1). Vinterfynd är mycket ovanliga och årets från Hönö är förmodligen blott det andra i Boh:

Boh: 1 str. N Kråkudden, Hönö 21.1 (Uno Unger).

(ANDERS WIRDHEIM)

Balearisk lira *Puffinus mauretanicus* (27/27–1/1)

Sk: 1 ex. str. S Hovs hallar – Torekov 14.8 (Mats-Åke Persson m.fl.).

HI: 1 ex. str. S Gubbanäsan – Skälvik 14.8 (David Andersson, Lasse Olsson, Håkan Johansson, Peter Franzén m.fl.).

Boh: 1 ex. str. S Kråkudden, Hönö 14.8 (*Tina Widén m.fl.).

Samtliga fynd gäller en och samma fågel som kunde följas från Hönö ned till Hovs hallar. Trots att stora antal regelbundet uppehåller sig runt de Britiska öarna under icke-häckningstid är arten ännu en stor raritet hos oss. Förhållandevis få fynd under senare år speglar dock sannolikt främst förekomsten av stormar. Av elva rapporter från Danmark 2008 kommer sju från Skagen och gäller sannolikt delvis samma fågel (www.netfugl.dk).

(NILS KJELLÉN)

Stormsvala *Hydrobates pelagicus* (157/157–6/6)

Sk: 1 2K+ ringm. Sandön, Utvälinge 17.8 (F) (*Henrik Ehrenberg, *Ulf Stähle, Christopher Gullander m.fl.).

Gtl: 1 död Kallbadhuset, Visby 15.4 (*Kenny Cronhamn).

Boh: 2 3K+ och 1 2K ringm. Måseskär 1.8 (*Kåre Ström, Owe Hougström, Aimon Niklasson). 1 3K+ ringm. Måseskär 20.9 (*Kåre Ström).

Fågeln som hittades död i Visby är anmärkningsvärd då den utgör första fyndet på Gotland och det första aprilfyndet hos oss. Sannolikt har den inte legat på platsen under någon längre tid. Fågeln vid Sandön fångades i samband med tärmärkning nat-tetid. I övrigt fyra fåglar som, ”mer normalt”, fångades med hjälp av bandspelare i Bohuslän.

(NILS KJELLÉN)

Klykstjärtad stormsvala *Oceanodroma leucorhoa*

Totalt 46 ex. är en låg årssumma. Fördelningen har dessutom slagsida och utanför HI gjordes endast tolv fynd under året. Ett av dessa är dock från Östersjön, tillika det andra fyndet hittills på Gtl. Landskapsvis fördelas fynden på Sk (3), Gtl (1), HI (34), Boh (4) och Vg (3), månadsvis på jan (2), feb (2), sep (1), okt (27) och nov (15). Östersjöfyndet för-tjänas särskilt omnämnande:

Gtl: 1 str. S När fyr 7.11 (Bimbi Ollberg).

(ANDERS WIRDHEIM)

Havssula *Morus bassanus*

Såväl under vintern och den tidiga våren som senare på hösten uppträdde havssulan talrikt längs västkusten, där arten f.ö. numera ses året om. Särskilt

talrik var den i oktober i Bohuslän med 1015 ex. 10.10 och 2550 ex. 11.10 (rrk Bohuslän). Inlandsfynd och Östersjöfynd:

Sm: 1 Abisko, Jönköping 31.10–1.11 2008 (Bob Lind, Peter Berglin m.fl.).

Öl: 1 str. S Karsnabben, Böda hamn 4.9 (Jan-Henrik Fallgren).

Gtl: 1 ad. Valar, Vamlingbo 28.7 (Micke Wilson m.fl.). 1 ad. str. Hoburgen 3.9 (Åsa Steinholtz, Leo Larsson, Lars-Olof Jiveskog m.fl.).

Vg: Två inlandsfynd, ett vardera i Vänern och Vättern: 1 1K död Djurö, Vänern 7.10 (Sam Hjalmarsson, Emil Hjalmarsson) och 1 ad. str. S Munkaskog, Habo 1.11 (Håkan Ydregården). Den sistnämnda fågeln kom tillsammans med 10 sångsvanar!

(ANDERS WIRDHEIM)

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Från två viktiga delområden, Gotland och Stockholms skärgård, redovisades tydligt minskande antal. På Gotland häckade 7 102 par (jämfört med 9 085 året före) och i Stockholms skärgård räknades 5 196 bon (5 761 bon 2007; Roland Staav). Utifrån fem års heltäckande inventeringar i Mälaren och mindre tillbakagångar 2008 konstaterade Thomas Pettersson: ”Mycket tyder nu på att Mälarens skarvpopulation ligger nära taket.” I övrigt finns storskarven längs hela kuststräckan från Bohuslän till Norrbotten samt i många insjöar i syd och mellersta Sverige. Enstaka kolonier försvinner respektive tillkommer varje år, men helhetsbilden 2008 skiljer inte från de närmast föregående åren. I Bohuslän noterades en ökning i de kolonier som räknades både 2008 och 2007 (+16% till 2 590 bon); inga nya kolonier hittades.

(LARS LINDELL)

Toppskarv *Phalacrocorax aristotelis*

Toppskarven har uppenbarligen nu etablerat sig som svensk häckfågel. Häckplatsen på Soteskär i Sotenäs k:n (Boh) kontrollerades 30 maj 2008. Denna gång hittades åtta toppskarvsbon bland stenblock och häckande storskarvar. Sju av bona hade ägg eller ungar av varierande storlek, och sex ungar ringmärktes (Tommy Järås, Matti Åhlund).

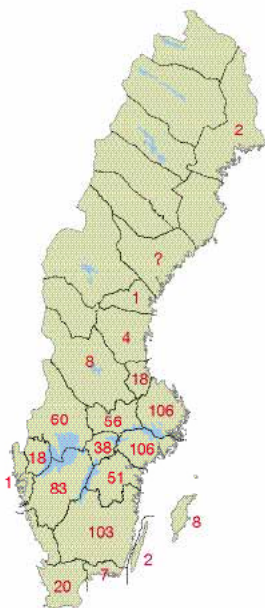
Det ses allt fler toppskarvar längs Västkusten under häckningstid, varav också en del gamla i full häckningsdräkt. Till exempel fanns 135 toppskarvar på Väderöarna 26 maj 2008 (de flesta i och för sig subadulta). Detta gäller även längs Hallandskusten, där det dock ännu inte konstaterats någon häckning.

Antalet fynd utanför häckningstid ökar stadigt

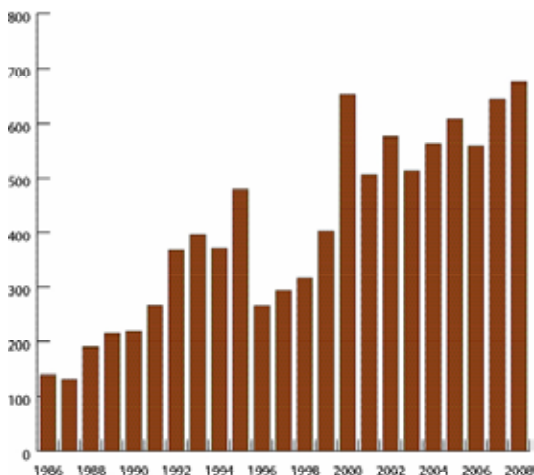
längs hela västkusten, och toppskarven är numera tämligen regelbunden även på några platser i södra Halland och nordvästra Skåne.

Majoriteten av toppskarvarna återfinns dock i norra Bohuslän. I området kring Segelskären och Koster (dvs. nationalparken Kosterhavet) noterades riktigt höga antal redan i början av juli och även hösten bjöd på rekordsiffror: 565 ex. 3.7, minst 1 700 ex. 27.7, 2 430 ex. 16.8, 2 790 ex. 14.9 (Matti Åhlund, Ingemar Åhlund). Höga antal från andra platser i Boh: 400 ex. Bonden, Lysekil 16.8 (Peter Grahns), 675 ex. Väderöarna 4.11 (Peter Grahns m.fl.), 245 ex. Härmanö, Orust 7.12 (Lasse Svensson).

(ANDERS WIRDHEIM)

Antal spelande rördrommar *Botaurus stellaris* i Sverige 2008.

Rapporterade rördrommar *Botaurus stellaris* i Sverige 1986–2008.

Rördrom *Botaurus stellaris* NT

Totalt 692 revirhävande hannar vilket är det största noterade antalet hittills. Det slår även inventeringsåret 2000 som hade 652 hannar.

Tillägg 2007:

Sm (Kronoberg): Totalt 26 spelande fåglar på 24 lokaler.

(FREDRIK FRIBERG)

Dvärgrördrom *Ixobrychus minutus* (13/13–0/0)

2007: Öl: 1 hanne Gårdby hamn 23.6 (F) (*Björn Klevenmark m.fl.)

Senast det begav sig var på Landsort 2002, men se-

FOTO: JENS MORIN

Dvärgrördrom *Ixobrychus minutus*, Gårdby hamn (Öl) 23 juni 2007.

dan får man gå tillbaka till 1990 för att hitta föregående fynd. Till skillnad från de flesta andra rariteter uppträder dvärgrördrommen allt mer sällan hos oss. Sannolikt speglar detta den tydliga europeiska populationsminskning som ägde rum före 1990, och som arten ännu inte till fullo verkar hämtat sig från (BirdLife International 2004). Från Danmark finns 14 fynd från 1800-talet och 9 fynd sedan 1930, det senaste 1988 (www.netfugl.dk).

(NILS KJELLÉN)

Kohäger *Bubulcus ibis* (4/4–4/4)

Sk: 1 ex. Albäcksskogen 8.5 (F) (*Kerstin Svalin m.fl.). 1 ex. Krankesjön – Vombsjön – Vombs ängar 8.5 (F) (Per

Lagerås, Klas Rådberg, Per Karsten m.fl.) samt Pulken, Egeside 9.5 (Carl Christian Tofte).

Öl: 1 ex. Runsten 6.5 (F) (*Carin Franzén, *Anders Svensson, Magnus Hellström, Håkan Alm m.fl.), samt Ölands södra udde 12.5 (F) (Ville Fagerström, Magnus Bladh m.fl.).

Vg: 1 ex. Sätuna, Hornborgasjön 12.10–17.11 (F) (*Christopher Magnusson, Eric Thorsson m.fl.).

Tillägg 2007:

Sm: 1 ex. Tuna, Ryssby 24–25.11 (F) (Roger Karlsson, *Jan Folkesson m.fl.)

Två fåglar sågs samtidigt i Skåne den 8 maj. Fyndet följande dag antas gälla någon av dessa, och för att knyta samman uppträdandet gissar Rk att det

FOTO: HANS FALKLIND

Kohäger *Bubulcus ibis*, Hornborgasjön (Vg) 10 november 2008.

var den rörliga fågeln i Vombområdet som dragit sig mot nordost. De två fynden på Öland antas gälla samma fågel. Det är dock tänkbart att fler fåglar var inblandade i det koncentrerade inflödet i maj. Sammanlagt minst fyra kohägrar är lika många som setts totalt tidigare. Arten är under spridning i Väst-europa, och i Storbritannien sågs 90 ex. 2007, jämfört med 172 tidigare fynd (Hudson 2008). Det verkar således vara upplagt för fler kohägrar hos oss framöver.

(NILS KJELLÉN)

Silkeshäger *Egretta garzetta* (131–6)

Under året noterades tre individer i Skåne, två på

Öland och en i Halland. Summera vi landskaps-summorna får vi sex individer under året. Men naturligtvis kan någon av individerna vara samma mellan landskapen. Årets summa är hur som helst en av de sämre för senare år då antalet legat kring tio individer. Tidsmässigt ligger annars fynden inom den normala fyndbilden.

Sk: 1 ex. Farhult 3.5 (Björn Elmlund m.fl.), 1 ex. str. V Käseberga 11.5 (Sven Splittorff, Stefan Göransson m.fl.) och troligen samma ex. på kvällen 11.5 Almåsa – Husie mosse (Sven Silow m.fl.). Möjligen samma individ sågs sedan också vid Nöbbelövs mosse – Lunds reningsverk – Lomma kyrkdammar 18–20.5 (Lennart Nilsson m.fl.) och kring Löddesnäs 20–25.5 (Karl-An-

FOTO: KRISTER CARLSSON

Silkeshäger *Egretta garzetta*, Beijers hamn (Öl) 28 juni 2008.

ders Högberg m.fl.). Höstfynd är mer sällsynta, men i 1 ex. sågs vid Inre Foteviken 17–20.8 (Jonas Holmqvist m.fl.). Rrk Skåne bedömer att tre fåglar varit inblandade under året.

Öl: 1 ex. Ölands Norra udde 11.5 (Christer Gisselson). 1 ex. Grankullavik 20.5 (Birger Kaiser, Stefan Svensson). 1 ex. Ottenby 9–15.6 (Jeff Price, Göran Andersson, Markus Tallroth m.fl.). 1 ad. Beijershamn 22.6–12.7 (Mats Waern m.fl.). 1 ex. Finnebacke, Kläppinge 30.6 (Kjell-Olof Hedlund). 1 ex. Västerstadsviken 13.7 (Jonas Hedin, Elvor Ohlin, Jan Ohlin m.fl.). 1 ex. Mörbylånga 23.7–25.8 (Sven Janson, Mikael Molin, Bosse Carlsson m.fl.). Rrk Öland håller en försiktig linje och gör bedömningen att fynden ovan utgjorts av två individer, en på den norra delen av ön (norra udden–Gran-

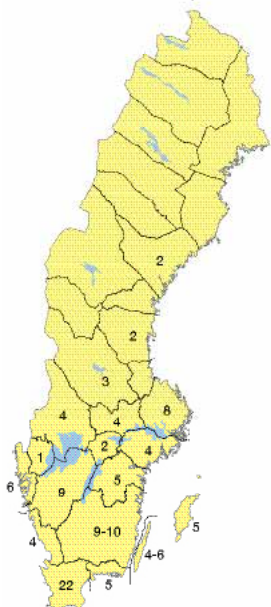
kullavik–Kläppinge) och en på den södra delen (Ottenby–Beiershamn–Västerstadsviken–Mörbylånga).

HI: 1 ex. Korpakullen, Båtafjorden 13.5 (Johan Frölinghaus). 1 ex. Getterön 14.5 (Manne Johnson). 1 ex. Galtabäck 8.6 (Magnus Gustafsson). Tre fynd från våren av troligen en och samma individ.

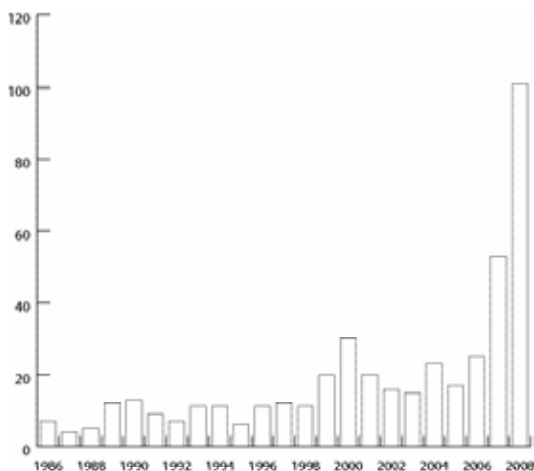
(THOMAS STRID)

Ägretthäger *Egretta alba* (406–101)

Ägretthägers expansion fortsätter. Som vanligt är antalet inblandade individer svårbedömt, men om vi summerar antalet exemplar per landskap får vi totalsumman 101–104 ex. Detta slår 2007-års rekordsumma (52 fynd) med råge. Året dessförinnan

Antal rapporterade ägretthägrar *Egretta alba* i Sverige 2008 (hela året).

Rapporterade ägretthägrar *Egretta alba* i Sverige 1986–2008.

gjordes 25 fynd. Enbart i Skåne noterades 22 ex. under 2008. Ingen häckning har ännu noterats i Sverige, men det är ingen tvekan att ägretthägern ligger bra till för att bli Sveriges nästa häckfågel.

Notabelt är även att ägretthägrar ses under årets alla månader. Detta år gjordes bland annat totalt tio vinterfynd.

Som en följd av artens snabba expansion ökar antalet fynd snabbt i våra landskap. Bland annat har fynd av arten ökat i följande landskap där arten har färre än 10 fynd totalt; Bohuslän 7:e till 11:e fynden, Dalsland 8:e till 9:e fyndet, Hälsingland 5:e till 6:e fynden och Ångermanland 4:e till 5:e fynden.

FOTO: KENT-OVE HVASS

Ägretthäger *Egretta alba*, Krankesjön (Sk) 14 september 2008.

Fynd i landskap med färre än 10 fynd totalt:

Boh: 1 ex. Ödsmåls kile 31.5 (Christopher Magnusson). 1 ex. Kalvöfjorden, Orust 9–13.9 (Magnus Larsson, Martin Larsson). 1 ex. Torp, Orust – Slussen 18.11–4.12 (Owe Hougström, Magnus Larsson, Thomas Liebig). 1 ex. Runsvallen, Ytterby 19.11 (Lars Gustafsson). 2 ex. sedda vid Runsvallen, Ytterby 21.12 (Lars Gustafsson). Alltså ytterligare en individ som bedöms som fynd nr fem!

Dls: 1 ex. Risö, Håstefjordsområdet 8–16.8. Upptäckt av markägaren. 1 ex. Torpesjön, Ör, Mellerud 23.11 (Algot Jansson).

Hls: 1 ex. Hölick 23.4 (Patrik Rhönnstad, Mikael Rhönnstad). 1 ex. Hölick 30.6–6.7 (Sebastian Sundberg, Mats Sundkvist, Håkan Byrén).

Ång: 1 ex. Sursundet, Nora 27.1–28.2 (Kurt Holmqvist m.fl.) 1 ex. Öfjärden obsladan, Öfjärden 31.5–1.6 (Thomas Birkö, Andreas Gustavsson, Torbjörn Johansson).

Vinterfynd:

Sk: 1 ex. Lunds reningsverk 23.12 (Sander Broström).

Bl: 1 ex. Torhamns udde 19–23.12 (Christer Herremo, Jonas Persson, Ove Ståleberg).

Sm: 1 ex. Revsudden 5.12 (Tomas Lundqvist).

Öl: 1 ex. Greda vik – Borgholm 7–13.1 (Tobias Berger, Anders Friberg).

Hl: 1 ex. Antorpasjö, Veinge 9.12 (Joakim Lindblom). 1 ex. Nissan, Oskarström 15–23.12 (Stefan Lindahl, Benny Ahlnér m.fl.). 1 ex. Skottorps våtmark 23.12 (Håkan Ljungberg).

Boh: 1 ex. Torp, Orust – Slussen 18.11–4.12 (Carl Jyker, Per Björkman, Torbjörn Janson).

Ög: 1 ex. Norrköping – Svartåmynnings naturreservat, Roxen 24.1–13.3 (Hans Marken, Robert Petersen, Ulf Larsson).

Ång: 1 ex. Sursundet, Nora 27.1–28.2 (Kurt Holmqvist m.fl.)

(THOMAS STRID)

Svart stork *Ciconia nigra* (ca 681–23) **RE**

Vi får gå tillbaka till 2003 för att hitta ett år med fler fynd av svarta storkar i Sverige. År 2008 bör bedömas som ett uppsving efter några magra år. Sammanlagt noterades 23 fynd. Skåne står som väntat för flest fynd med nio fåglar inblandade. Flera fåglar var också synliga på Öland och Gotland plus att enstaka fåglar sågs ända upp till Dalarna. Samtliga åldersbestämda fynd gäller adulta eller 2K+ fåglar. Inga tydliga häckningsindici er noterade under året.

Sk: 1 ex. Billinge, Röstånga 10.5 (Yngve Elvgren). 1 ex. Hovdalafältet 17.5 (Håkan Winqvist). 1 ad. Fulltofta, Hörby 18–19.5 (Mattias Persson, Margareta Rosvall m.fl.) och 1 ex. Bjärsjölagård, Sjöbo 28.5 (Patrik Olofsson). 1 2K Fyledalen, Ystad 22–29.6, vilken 29.6 fick sällskap av ytterligare en 2K-fågel (Per Lundgren, Annika Wetterberg m.fl.). 2 ad. Ängstorpsdammen, Vombs ängar 4–23.7 (Lennart Wahlén, Tommy Ubbesen, Arne Holgersson m.fl.). 2 ex. Skårby, Krageholmssjön 5.7 (Lars Lundquist). 1 ad. Skogshejdan, Fyledalen 6.8 (Mikael Olofsson m.fl.). 1 2K+ Stora Åsperöd, Simrishamn 7–14.8 (Tor Kvarnbäck, Jesper Segergren m.fl.). 1 ex. str. S Bosjökloster, Höör 24.8 (Tomas Nilsson) och troligen samma en liten stund senare vid Hjuläröd, Eslov (Jens Morin). 1 ad. str. SV Kämpinge och Falsterbonäset 29.8 (Peter Spetz, Mattias Ullman m.fl.) och en ny fågel str. V Havgårdssjön–Skåre–Falsterbonäset (Olof Karlsson, Peter Spetz, Kerstin Svalin m.fl.) 30–31.8.

Bl: 2 ex. str. SV Svanhalla, Karlskrona 29.8 (Claes Andersson). Årets fåglar hade huserat på Öland under sommaren.

Sm: 1 ex. Stävlö–Vesslö, Kalmar 15–22.6 (Hans Olofsson, Andreas Ståhl). 1 ex. Stenfloen, Berga 12.7 (Örjan & Catharina Engebrand).

Öl: 1 ex. i Gårdbytrakten 6–11.4 (Håkan Örtman, Viktor Nilsson). 1 ex. Byrums fiskeläge 29.4 (Jan Pettersson) och senare samma dag Knisa mosse (Anders Larsson). 1 ad. Hagby, Gärdslösa 4.5 (Björn Johansson, Tobias Berger, Olle Berger). 1 ex. Petgårde träsk 5.5 (Från BMS-larm). 1 2K Ottenby–Segerstads fyr–Skärlov 7.5 (Stefan Göransson, Christian Cederroth, Magnus Renmyr m.fl.). 1 ad. Knysselviken, Trollskogen 8–9.5 (Svante Martinsson, Julia Stigenberg m.fl.). 1 ex. vid Algutsrum 8.5 (Ragnar Gustafsson). Den 9.5 sågs 2 ex. tillsammans vid Ölands norra udde (Stefan Svensson, Tobias Berger), varav en av fåglarna hade helt vit stjärtl 2 ex. Hörningemossen 18.5 (Gigi Sahlstrand). 1 ex. södra Öland 5.6 (Lars Lindell, Pav Johnsson, Gösta Friberg m.fl.). 1 ad. Gårdbytrakten 8–19.6 (Lars Högstrom, Knut E. Axelsson m.fl.). 1 ex. Hornsjön 15.6 (Anders Köling). 1 ex. Råpplinge–Algutsrum 27.6 (gm Markus tallroth & Anders Lindström). 1 2K Mellby–Segerstad 22–23.7 (Christian Cederroth, Jonas Waldenström m.fl.). 2 ad. 30.7–26.8 i området Gårdby–Triburga (många observatörer). Många fynd över hela ön av uppskattningsvis fem individer, två äldre par och en 2K-fågel (rrk Öland).

GtL: 1 ex. str. NV Giftskog, Färö 21.4 (Per Smitterberg). 1 ex. Snodervikens fågeltorn, Spröge 12.5 (Mikael Larsson). 2 ex. str. NO Nisseviken, Havdhem 25.7 (Bimbi Ollberg). 1 ex. str. O Augstens–Muskmyr–Digrans, Vamlingbo 15.8 (Oskar Löfgren, Carl Tholin, Gösta Reiland m.fl.). Som alltid svårt att bedöma hur många individer det handlar om, eftersom både storkar och större rovfåglar ofta kan fastna på ön längre perioder. Det rör sig åtminstone om fyra individer (rrk Gotland).

Upl: 1 ad. Darsgårde, Skederid 23.4 (Jocke Söderhäll). 1 ex. Myra, Ununge 18.5 (Bill Douhan). 1 ex. Eriksdal, Gräsö 18.5 (Jonas Moll). De två fynden från 18.5 räknas här som samma individ (rrk Uppland).

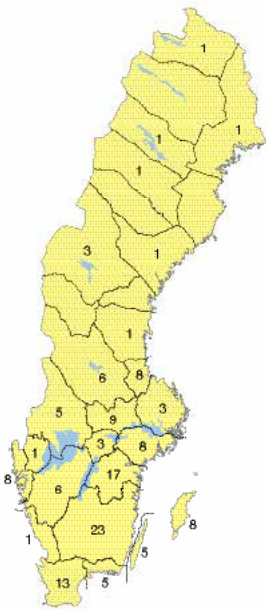
Dlr: 1 ex. Småganvägen, Transtrand, Malung–Sälen 17.7 (Björn Johansson). Andra fyndet under 2000-talet.

(MAGNUS STRÖMBERG)

Vit stork *Ciconia ciconia* **RE**

Ett försök till bedömning av antalet vilda storkar som sågs i Sverige år 2008 stannar på 77 ex. De tre omärkta fåglar som övervintrade i Skåne vintern 2007–2008 är medräknade. Hur man än räknar så verkar årets uppträdande ha varit det talrikaste på mycket länge.

Förutom i Skåne har projektstorkar nu setts i stora delar av Halland. Därför grundas denna bedömning på observationer av förmodat omärkta storkar eller fåglar med utländsk ring, samt sommarstorkar utanför Skåne och Halland. Jag har försökt ta hänsyn till fåglar som troligen eller uppenbart bli-

Antal rapporterade vita storkar *Ciconia ciconia* i Sverige 2008 (hela året).

vit sedda i flera landskap. Det finns ändå risk för att rörliga fåglar har dubbelräknats. 4-5 fynden i Jmt. 9:e fyndet i Ly lpm. 3:e fyndet i P lpm. 7:e fyndet i T lpm.

Anmärkningsvärda fynd:

Sm: 8 ad. str. N Ryningsnäs, Ryningen, Mörlunda 29.5 (Lars Forsblad).

Jmt: 2 ex. rast. Hamnerdal 18.5 (Bo Wik). 1 ex. rast. Undrom, Rödön 22–23.9 (Tomas Torstenson, Connie Regnersen, Christer Pålsson).

Ly lpm: 1 ex. rast. Sandås, Björkberg 24.9–25.9 (Södra Lapplands rapportkommitté).

P lpm: 1 ex. Allejaure 25.9 (Stefan Holmberg).

T lpm: 1 ex. Kalixfors flygfält, vägkorsning 2.5 (Karl Enar Hansson).

(BERTIL JOHANSSON)

Skedstork *Platalea leucorodia* (77/51–1/1)

HI: Ett fynd gjordes av en 3K skedstork som höll till vid Getterön från 16 till 20 juni (Stefan Hage). Getterön har tydligen en speciell dragningsförmåga på denna art och många fynd har gjorts där genom åren.

(THOMAS STRID)

Brun glada *Milvus migrans*

Totalt gjordes 146–151 fynd i Sverige under året vilket är den högsta årssumman som finns noterad. Häckningar har konstaterats i två landskap. I Västmanland gjordes bofynd med två intill sittande årsungar! I Norrbotten bedömer rrk att ca tre par

häckade. Även i Västerbotten gjordes observationer som kan tyda på häckning. Sjunde fyndet för Dalsland och tionde fyndet för Medelpad.

Uppskattat antal individer per landskap: Skåne (50–53), Blekinge (6), Småland (10), Öland (3–5), Gotland (7), Halland (7), Dalsland (1), Västergötland (7), Närke (7), Östergötland (1), Sörmland (10), Uppland (7), Västmanland (8), Värmland (2), Dalarna (1), Medelpad (1), Västerbotten (5), Norrbotten (10), Jämtland (2), Lule lappmark (1).

Fynd från landskap med färre än totalt 10 fynd:

Dls: 1 ex. sträckande N Dalbobergen, Vänersborgsviken 12.9 (Bo Kumlin) och sannolikt samma individ sträckande NO Järn Låssbyn, Melleruds k:n 13.9 (Mats Andersson).

Mpd: 1 Stornäsets reservat 24.8 (Stefan Heimdahl, Anders Andersson m.fl.).

Tillägg 2007:

Sm: 1 1K på flera ställen i Hamneda socken (Agne Johansson, Roger Karlsson) och 1 ad. Fallnaveka, Lagan 28.8 (Roger Karlsson, Kerstin Karlsson)

(THOMAS STRID)

Röd glada *Milvus milvus*

Hösten gav återigen ett nytt rekord med 2 891 utsträckande vid Nabben, Falsterbo (Nils Kjellén, Aron Andersson). Med hjälp av gamla data insamlade inom *Projekt Glada* har en ny beståndsuppskattning gjorts. Denna utgår från en genomsnittlig ungprouduktion på 1,7 flygga ungar 1987–2004 och att 70 % av de skånska ungfågarna lämnar landet via Falsterbo. Dessutom att 11 % av uppskattningsvis 1 700 övervintrare utgörs av juvenila samt att dödligheten före hösten är 10 %. Detta ger 1800 par i Skåne. Tillkommer i storleksordningen 150 par, främst i Blekinge och Halland, varför vi landar på 1950 par i Sverige. Detta är sannolikt snarast i underkant. Till skillnad från den snabbt ökande svenska populationen har röda gladan i sen tid minskat i flertalet västeuropeiska länder. Man har därför nyligen startat ett stort räddningsprojekt i regi av Birdlife International. Exempelvis fanns i Danmark 2007 endast 47–56 par (Nyegaard & Grell 2008). Nedan redovisas häckningar utanför Skåne och fynd i Norrland.

Bl: En summering ger för landskapet 32 par med en kommunvis fördelning: Olofström (3), Sölvesborg (4), Karlshamn (7), Ronneby (13) samt Karlskrona (5). Detta är mer än en halvering från fjolårets rapportering, men beror förhoppningsvis mer på bristande rapportering än på en reell minskning.

Sm: En försiktig skattning gör gällande att 10–15 par

häckar i Kronobergs län. Ingen rapporterad häckning från Dravenområdet, Jönköpings län. Årsungar dock rapporterade därifrån under slutet av augusti. Tre konstaterade häckningar i östra Småland: två i Kalmar och för första gången också en i Hultsfred. Därtill minst tre revir till i Kalmar, Torsås och Mönsterås.

Öl: Ingen repris på 2007 års häckning, men det är tydligt att arten under det senaste decenniet blivit allt vanligare på ön över hela året.

GtL: Inga rapporter om bekräftade häckningar, men gissningsvis häckde 4–5 par på södra och sydöstra Gotland. Under eftersommar och höst sågs i storleksordningen 5–6 1K-fåglar som sannolikt är resultatet av årets häckningar. (Rrk Gotland)

HL: Sju säkra och sju troliga häckningar har rapporterats. Dessutom finns 18 rapporter om permanenta revir. Antalet häckande par i Varbergs kommun tycks öka, medan det är svårare att säga något om de södra kommunerna där röda gladan har sitt starkaste fäste. Man kan nog räkna med att det totala antalet ligger runt 50 par.

Vg: Tre konstaterade häckningar. Dessutom en mycket trolig häckning, samt ett par som höll permanent revir.

Dls: Ett par häckade och kläckte en unge. Av okänd anledning var ungen borta vid nästa kontroll. Troligen tagen av korp eller havsörn som också fanns i området. Första häckningen i Dalsland sedan 1930 talet!

Nrk: Antalet observationer har exploderat de senaste tre åren. Det har setts röda glador under häckningstid i intressanta områden vid ett flertal tillfällen. I början av september dök en hel grupp med adulta och 1k-fåglar upp utanför Fjugesta. Det troligaste är att det rör sig om en familjegrupp. Intressanta observationer under häcktid gjordes även runt Hjortkvarn och i Kvismareområdet.

Ög: På Östgötaslätten gjordes ett häckningsförsök samt en lyckad häckning som resulterade i 3 flygga ungar. **Srm:** Många rapporter gjordes över hela rapportområdet och på flera platser sågs flera individer. En observation som tyder på häckning gjordes vid Stensjön, Katrineholm där 2 ad. och 2 1K observerades under häckningstid

Vstm: 1 ad. str. S Hötjärn, Ludvika 11.7 (Bertil Rahm).

Gstr: 1 ex E4:an söder om Gävle 1.6 2008 (Per Thelin).

Hls: 1 str. N Rönnskär, Nordanstig k:n 12.2 (Ove Fredin, Lars Norman m.fl.) Första vinterfyndet och det 13:e fyndet sammantaget.

(NILS KJELLÉN)

Ormörn *Circaetus gallicus* (79/79–1/1)

Sk: 1 2K str. SV Falsterbohalvön 15.9 (F) (*Mattias Ullman m.fl.).

Åter ett septemberfynd från Falsterbo. Den sträckte ut utan att tveka och sågs insträckande vid Stevns Klint, på den danska sidan, en stund senare. Då de senaste två årens fåglar varit 2K, är det bevisat att det rört sig om olika individer de senaste tre hös-

tarna. Förutom fågeln vid Stevns klint noterades ett majfynd och ett junifynd i Danmark, där man nu är uppe i totalt 39 fynd (www.netfugl.dk).

(NILS KJELLÉN)

Brun kärrhök *Circus aeruginosus*

Två häckningar konstaterades i Ångermanland vilket är landskapets femte och sjätte hittills.

Ång: 1 par med minst 1 juv. Finsvikstjärn och 1 par med minst 2 juv. Sursundet.

(THOMAS STRID)

Blå kärrhök *Circus cyaneus* VU

Sk: Enda rapporten från sommaren var 1 hane Skanörs ljun 2.6 (Greg Mclvor, Tommy Holmgren).

Sm: 1 ad. hane födosökande Änåset, N Krön, Vimmerby 3.8 (Johan Wiktorsson).

Öl: Sommarfynd: 1 hane Triberga mosse 5.6 (Fredrik Enoksson), 1 2K+ hona Össby 15.6 (Fredrik Ellin), 1 hane Södra Lundsjön, Ottenby 14.7 (Marianne Björksäter), 1 ad. hona Mellby 21.7 (Daniel Bengtsson), 1 hona Stora Brunneby 25.7 (Hannu Koho), 1 hane Kvinnsgröta – Ottenby – Eketorp 11–15.8 (Gösta Friberg, Seth Nilsson m.fl.) och 1 2K hane Alby 11–12.8 (Magnus Olsson, Leif Dahlgren m.fl.).

GtL: Inga häckningar eller misstanke därom rapporterade. Fyra ströfynd under augusti avser sannolikt icke häckande individer (rrk GtL).

HL: Ett fynd i juni och sju fynd från mitten till slutet av juli. Julifynden är ovanligt många. Möjligen är det färre fåglar inblandade men det kan också vara flyttande fåglar som dykt ovanligt tidigt. Även i början av augusti gjordes ett par fynd vilket kanske talar för denna teori (rrk HL).

Dls: Sommarfynd: 1 hane Öjemossen, Färgelanda kommun 15.7 (Inge Haraldsson) och 1 hona Åmål 31.7 (Hans Petersson, Nisse och Daniel Henriksson).

Nrk: Sommar: 1 2K hane Tomta, Hallsberg 17.6 (Per Wedholm) och 1 2K+ hona Södra tornet, Tysslingen 29.7 (Leif Eckmann).

Ög: Under sommarmånaderna endast enstaka fynd av födosökande hannar. En adult hane Navestad, Norrköping, 6.6 (Lasse Linde), en adult hane Eriksbergs Gård, Ringarum kyrka, 7.6 (Kurt Agerskov) och en hane Svällest, Kudbby kyrka, 8.6 (Rony Karlberg).

Upl: Sommarfynd: 2 ad. Skattmansö, Vittinge sn 1.6 (Barbro Jansson), 1 hona Årike Fyris 16.6 (Ulf Hultinger), 1 ad. hane Varmsåtra, Norrby sn 9.7 (Kjell-Åke Källebrink), 1 hane Gästre, Fjärdhundraslätten 14.7 (Thomas Johansson) samt 1 honf. Rydaslätten, Ny-såtra 27.7 (Ulf Broberg).

Vstm: Sommarfynd (juni–juli) gjordes på fem lokaler, men inte i något fall under omständigheter som tyder på häckning: 1 ad. hane Koberg, Arboga, 3.6 (Hans Wilhelmsson), 1 ad. hane Kärrgruvan, Norberg, 6.7 (Kristofer Larsson), 1 hane Dömsta, Kolsva, 17.7

(Lennart Andersson), 1 hona Gnien, Ramnäs, 20–21.7 (Jan Österberg m.fl.) och 1 ad. hane Solingstorp, Romfartuna, 27.7 (Gunnar Lignell).

Vrm: Sommarfynd: 1 hona Alsterån Tornet 25.6 (Lars Boberg) samt 1 ad. hane Träfors 30–31.7 (Lars-Peter Jansson, Stefan Asker m.fl.).

Dlr: Fynd under häckningstid: 1 hona Holens badplats, Orsa 1.6 (Lars Hansson), 1 hane Hosjöholmen, Falun 4.6 (Richard Holmqvist), 1 hane Hamre, Hovran, Hedemora 19.6 (Barbro Jansson) och 1 hane Backa, Gustafs, Säter 28.7 (Stig-Åke Svenson). Troligen sena sträckare och ströfynd snarare än indicium om häckning (rrk Dlr).

Vb: Fynd på möjliga häcklokaler under häckningstid: 1 hona Degerbyängarna, Skellefteå 2.6 (Bo Lindfors), 1 hona Kulbäcksliden, Vindeln 11.6 (Svante Sandgren), 1 ad. hane Bursiljum, Burträsk 30.6–6.7 (Mattias Edman, Anna-Maria Eriksson, Jörgen Olsson), 1 ad. hane Stor-Vorrmyran, Skellefteå 7.7 (Erik Normark), 2 ex. Myckle, Skellefteå 8.7 (Stig Holmqvist m.fl.), 1 ad. hane Degerbyängarna, Skellefteå 20.7 (Erik Normark), 1 hona Gumboda, Robertfors 23.7 (Robert Stenmark, Björn Stenmark) och 1 ad. hona Degerbyängarna, Skellefteå 23.7 (Erik Normark). Särskilt fynden vid Degerbyängarna väcker misstanke om något häckande par i närheten. Förhållandevis många observationer av blå kärrhök gjordes under häckningstid i Vb under 2008 (något fler än de senaste fem åren), kanske som ett resultat av den goda sorktillgången och relativt goda häckningsframgången under 2007 (rrk Vb).

Nb: Kalix k:n: 1 hona Källträsket, Käll-Mjöträsken NR 24.5 (Jan-Olov Johansson), 2 honor Mansheden, Korpikå 28.5 (Mattias Nordlund) och 1 ad. hane Backholmen, Gammalgården 21.6 (Olof Roos). Pajala k:n: 1 hane Vasikkavuoma nat. res. 24–25.5 (Börje Holgersson), 1 ad. hane Lovikka 22.6 (Tobias Berger, Göran Holm, Svante Martinsson) och 1 hane Kaunisjokibron S, Sahavaara 26.6 (Anders Eriksson, Mathias Bergström). Luleå k:n: 1 ad. hona fågeltornet, Gammelstadsvikens nat. res. 25.5 (Nils Carlsson) och 1 par badplatsen, Smedsbyn 13.7 (Mats Bergquist). Piteå k:n: 1 hane Svensbyn 8.6 (Sven-Erik Sundberg) och 1 hane Boviken, Öjebyn 29.7 (Bo Nensén). Bodens k:n: 1 hona Lövronningen, Södra Svartbyn 23.7 (Walde-mar Berggren). Ingen häckning konstaterad, men några fynd under häckningstid som kan ha varit häckande fåglar (rrk Nb).

Hjd: Sex fynd under häckningstid, främst i området Flattruet, Helags och Mittåkläppen. Betydligt fler obsar i år än tidigare (rrk Hjd).

Jmt: Sommarfynd: 1 hane Stråtömyren, Johkenjeana/Handölsdalen 11.6 (Ännsjöns fågelstation), 1 hona Stråtömyren, Johkenjeana/Handölsdalen 16.6 (Per Björkman), 1 hane Matskalängena, Vålådalens naturreservat 4.7 (Wictoria Wadman), 1 ex. Viken, Frostviken 6.7 (David Hammarberg), 1 hona Handölsdeltat, Ännsjöns fågelskyddsområde 13.7 (Ännsjöns fågelstation), 1 ex. Fävikens, Lit 23.7 (Gigi Sahlstrand, Gö-

ran Forsberg) och 1 ex. Handölsdeltat, Ännsjöns fågelskyddsområde 27.7 (Peter Carlsson).

S Lpl: Inga konstaterade häckningar, men sedd under häckningstid på 14 lokaler i Ly lpm och 12 i Ås lpm (rrk S Lpl).

N Lpl: Arvidsjauras k:n: 1 par Glommersträsket V, Glommersträsk 13.5–17.6 (Lennart Wigenstam, Håkan Rune) och 1 ex. Svedjan, Glommersträsk 17.6 (Monica Berggren). Jokkmokks k:n: 1 ad. hane Tarraälvslyddan, Pärälvens FUR 16.6 (Hans Fowelin, Anders Gudmundsson), 1 ad. hane Keino 18.6 (Ann Mari Thorner), 1 hona Autsutjikkå, Saltoluokta 27.6 (Yonas Ericsson) och 1 par Tarrekaistugorna, Pärälvens FUR 28.6–4.7 (Aron Edman, Magnus Bladh m.fl.). Gällivare k:n: 1 ad. hane Järpåve, Sjaunja NR 9.6 (Rolf G Gustafsson), 1 ad. hane med mat Kuorpavarto SO, Sjaunja NR 3–9.7 (Dennis Kraft, Uno Unger), 1 ad. hane Gallujavri, Sjaunja NR 3.7 (Uno Unger, Dennis Kraft) och 1 par Tjällårape, Sjaunja NR 6–8.7 (Uno Unger, Dennis Kraft). Kiruna k:n: 1 par Stordalens nat. res. 15.5–25.6 (Johan Råghall, Anders Eriksson m.fl.), 1 hane stationär Tavvajaure 31.5–17.6 (Anders Kling, Jonas Kling, Fredrik Spak), 1 hane Övre Soppero 1.6 (Ragnar Alm, Kerstin Lundström), 1 hona Kieronstugan 20.6 (Magnus Larsson, Martin Larsson), 1 hane Buollanorda sameviste 26.6 (Leif Johansson), 1 honf Altajärvi 27.6 (Anders Sennmalm, Percy Fredriksson, Hans Elleby, Henrik Waldenström), 1 2K Nieiddajavri, Rensjön stn. 27.6 (Anders Sennmalm, Percy Fredriksson, Hans Elleby), 1 hane Torneträsk by 5.7 (Magnus Liljefors) och 1 hona Kaisepakte stn. 8.7 (Lennart Wahlén, Janne Oldebring). Ingen häckning med ungar konstaterad på hela 2000-talet i lappmarkerna, dock görs många fynd under häckningstid, så rimligen borde en och annan häckning ske (rrk N Lpl).

Den ovanligt rika fyndbilden 2008, både i Norrland och söder därom, kan ha sin förklaring i att den akuta gnagarbrist som förekom i norra halvan av landet under sommaren medförde att få blå kärrhökar gick till häckning detta år. Detta i sin tur kan ha lett till att de kringflackande fåglarna blev mer lättsedda än vanligt (de är ofta svårfunna under pågående häckning i det norrländska myr- och skogslandskapet), samt att många av dem nådde söder om Dalälven ovanligt tidigt på säsongen.

(CHRISTER OLSSON)

Stäpphök *Circus macrourus* (569–33)

Totalt bedöms 33 fynd gjorts under året. En fågel i Skåne 13 maj bedöms vara samma som sågs på Öland 17 maj. Även en fågel i Bohuslän och Västergötland den 13 september bedöms som samma individ. Den fågeln bedöms även vara samma som sågs i Halland 16–23 september. Därmed är årets antal i nivå med 2006 och 2007 men betydligt sämre än

2001–2005 då mellan 41–58 fynd gjordes per år.

Femte fyndet för Dalarna och sjätte för Hälsingland. Dessutom femte fyndet för Östra Småland.

Sk: 1 2K hona Brantevik – Simrishamn – Hagestads mosse 13.5–14.5 (Mattias Ullman, Magnus Ullman, Stellan Amzoll m.fl.), 1 ad. hona str. Skanörs ljun 30.8 (Mårten Müller, Greg McIvor, Johan Stenlund m.fl.), 1 ad. hona str. S Torreberga 30.8 (Staffan Nilsson, Stig Linderöth) och 1 1K hona sträckförsök Falsterbonäset 25.9 (Greg McIvor, Aron Andersson, Nils Kjellén m.fl.).

Sm: 1 3K+ hanne str. NO Krejstad, Gamleby 24.4 (Magnus Kasselstrand), 1 3K+ hanne Nömmen 9–10.9 (Johan Carlsson, Sören Carlsson m.fl.).

Öl: 1 2K Albrunna kalkbrott 17.5 (gm Rrk Öland). 1 2K

mosse 16–23.9 (Magnus Andersson). Samma fågel som sågs i Boh och Vg 13.9.

Boh: 1 1K str. SV Öxnäs, Säve 13.9 (Per Björkman m.fl.). Se ovan (Hl) och nedan (Vg). 1 ad. str. S Kalvöfjorden, Orust 21.9 (Owe Hougström, Stefan Malm, Petra Söderqvist m.fl.).

Vg: 1 1K str. S Ganlet, Önnered, Göteborg 13.9 (Pär Lydmark, Mikael Molin, Johan Svedholm). Se ovan.

Nrk: 1 2K Viabron, Kvismaren 18.5 (Leif Sildén). 1 2K hanne Sätterböl, Sköllersta 30.8 (Per Karlsson Linderum).

Ög: 1 hanne Vallerstad kyrka 15.9 (Göran Lindell).

Srm: 1 2K str. NO Dansbaneudden, Hjälmarensund 4.5 (Joachim Strengbom, Kent Carlsson).

Upl: 1 2K str. N Balingsta 10.4 (Ulf Karlsson) samt 1 3K hanne Fjärdhundraslättens–Tibbleslättens 12–22.8 (Thomas Johansson, Stefan Karlsson m.fl.).

FOTO: GÖRAN SNYGG

Stäpphök *Circus macrourus* 3K+ hanne, Särdaal (Hl), 2 september 2008.

FOTO: LASSE OLSSON

Stäpphök *Circus macrourus* 1K, Ramsjöholm (Hl), 16 september 2008.

rast. Görans dämme, Hulterstad 20.5 (Anders Bjärvall, Lars Wallström). 1 2K str. S Ölands södra udde, Ottenby 21.5 (Calle Ljungberg, Mats Hjelte, Lars Johansson, Göran Andersson m.fl.). 1 ad. hanne Brostorp 11.8 (Lars-Åke Janzon). 1 ad. hanne str. Amunds mosse, Ismantorp 5.9 (Thomas Johansson, Tommy Knutsson).

Gtl: 1 ad. hanne Västergårde, Sundre 19.8 (Jörgen Petersson). 1 ad. hanne Stånga returvattdammar 4.9 (Bimbi Ollberg). 1 ad. hanne Lausviken 28.9 (Per Smitterberg). 1 ad. hanne Snoder, Sproge 3.10 (Måns Hjernerquist). Uppskattningsvis rör det sig om 4 olika fåglar vilket är en bra årssumma för arten på ön.

Hl: 1 2K str. S Påarp 3.5 (Christopher Gullander, Calle Ljungberg). 1 3K+ hanne str. Töringe, Vinberg 16.8 (Magnus Andersson). 1 3K+ hanne Harplinge – Busör 1–3.9 (PG Utterfors, Göran Snygg m.fl.). 1 1K Lis

Dlr: 1 2K hona Lindängen 1–2.5 (Lars Hansson).

Hls: 1 ad. hanne Ålsjön 26.4 (Lars Göran Lindström, Håkan Byrén, Tommy Lantz).

Vb: 1 ad. hanne Täftebölesjön, Täfteå 17.4 (Per Hansson). 1 3K+ hanne rast. Röbbäcksslätten 23–27.4 (Eskil Nygren). 1 ad. hanne Granberget bergtäkten, Robertsfors 2.5 (Anders Granér). 1 3K+ hanne Strömsholm, Bureå 6.7 (Linus Andersson).

Nb: 1 3K hanne Sjulnäs, Rognäs 3.5 (Per Sandberg). 1 2K Nördfjärden, Piteå C 5–6.5 (rrk Nb).

Tillägg 2007:

Sm: 1 ad. hanne Hornsborg, Hamneda 26.9 (Agne Johansson). Sjätte fyndet i Kronobergs län.

(THOMAS STRID)

Ängshök *Circus pygargus* EN

På fastlandet konstaterades nio säkra häckningar/häckningsförsök samt två troliga, dvs. en försämring med 4–5 par jämfört med 2007. På Öland konstaterades 33 häckande par, tre par sämre än 2007. På Gotland bedömdes sju par häcka varav minst fyra par fick ut ungar. Totalt i landet fanns således 49–51 etablerade par, vilket är något sämre än 2007 (51–58 par). Ängshöken håller ställningen som Sveriges sällsyntaste årligen häckande rovfågel, om vi nu undantar brun glada som numera måste betraktas som årlig häckfågel.

Sk: Minst 2 par häckade i nordöstra Skåne och fick ut 4

FOTO: JOHN LARSEN

Större skrikörn *Aquila clanga* 3K, Falsterbo (Sk) 9 september 2008.

flygga ungar och det fanns troligen ytterligare ett par i området (Patrik Olofsson m.fl.).

Öl: Under 2008 häckade 33 par ängshök på Öland. Totalt lyckades 23 par med häckningen medan 10 par misslyckades. Paren var fördelade enligt: 12 par i Borgholms kommun och 21 par i Mörbylånga kommun. Det häckade 12 par i agmyrar, 16 par i tokmarker och 5 par i kulturmark (Staffan Rodebrand).

Gtl: Av rapporterna att döma minst 7 par på Gotland. Minst 4 av dessa fick ut ungar. Beståndet är litet men varkar ganska stabilt.

Ög: Vid Svensksundsviken gjordes ett till två häckningsförsök som misslyckades. En lyckad häckning från Dagsbergs kyrka med tre flygga ungar.

Srm: En misslyckad häckning gjordes vid Marsång, Ny-

köping under perioden 18.5–16.8 (Mikael Ackelman, Jan Karlsson, Jan Gustafsson m.fl.).

Upl: Fyra häckningar eller häckningsförsök konstaterades, nämligen Vissjön (2 flygga ungar), Dragmansbosjön (minst 1 flygg unge), Vendelsjön (okänt resultat, troligen misslyckad) samt Ambricka vid Dalälven (okänt resultat)

(MARTIN TJERNBERG)

Större skrikörn *Aquila clanga* (297/297–7/7)

Totalt bedöms sju fåglar ha setts i Sverige 2008. Fågeln på Öland bedöms med största sannolikhet vara samma individ som sågs på Falsterbonäset i Skåne i början på november. Möjligen kan även Upplandsfågeln vara samma som ett av fynden i Skåne.

FOTO: RONNY MALM

Större skrikörn *Aquila clanga* 2K, Havgårdssjön (Sk) 21 december 2008.

Andra fyndet för Gotland och fjärde fyndet för Västmanland.

Sk: Ett vårfynd: 1 äldre Västra Näsbyholm 14.5 (Mats Cornmark). Under hösten tre olika individer: 1 3K gjorde sträckförsök i Falsterbo 9.9, 11.9, 14.9 och sträckte slutligen ut den 17.9 (Greg McIvor, Aron Andersson, Mattias Ullman m.fl.). Därefter sågs 1 2K och 1 3K till och från vid Skanörs ljun 3–10.11 (Mattias Ullman m.fl.). Dessa två fåglar övernattade på Falsterbonäset. De lämnade sedan Falsterbohalvön och fanns därefter i området mellan Sillesjö–Jordberga–Anderslöv–Havgårdssjön 13–25.12 (Christer Sjögren, Marcus Tallroth, Ronny Malm m.fl.). Den ena av dessa örnar stannade in på det nya året (3K-fågeln), medan den andra (2K-fågeln) ej sågs efter den 21.12.

Öl: 1 3K Södra Öland 3–8.10 (Christian Cederroth, Christian Löwbeer m.fl.).

Gt: 1 2K+Nisseviken 17.9 (Bimbi Ollberg).

Upl: 1 2K+ str. S Norra Järvafälter–Södra Järvafälter 14.10 (Bo Hallman, Holger Stenson, Ari Määttä, Tommy Carlsson).

Vstm: 1 ad. rast. Mista, Köpings 18.3 (Daniel Bremer).

Tillägg 2007:

Srm: 1 ad. str. Örudden, Torö 4.11 (Claes Kyrk, Annelie Svanold, Kenneth Welin)

(THOMAS STRID)

Mindre skrikörn *Aquila pomarina*

(245/246–13/13)

Totalt har 13 fynd rapporterats om man summerar antalet per landskap. Risk finns naturligtvis för viss dubbelräkning. Årets antal är betydligt bättre än fjolårets bottensumma på endast tre fynd, men i ett längre perspektiv får antalet betraktas som normalt.

Fjärde och femte fynden i Närke och första fyndet för Ångermanland. Därtill andra fyndet för Kronobergs län och andra fyndet för Östra Smålands rapportområde.

Noteras bör även ett fynd från 2007 av två mindre skrikörnar som sågs på Öland 30 mars. Detta utgör det tidigaste fyndet av arten hittills i Sverige.

Sk: 1 3K i området Silvåkra–Torna Hällestad–Vombs ängar 28.7–3.8 (Lars Råberg, Peter Spetz m.fl.) bedöms vara samma individ som gjorde sträckförsök i Falsterbo 30.8 (Mattias Ullman, Björn Dellming, Nils Kjellén m.fl.). Utöver denna sågs 1 3K+ vid Börringe/Havgårdområdet 25.8 (Peter Spetz m.fl.) och slutligen 1 ad. Västra Ringsjöns fågel torn 14.9 (Lars Lundquist). Således tre olika individer under året.

Bl: 1 ex. str. NV Munkahusviken 18.5 (Rune Svensson).

Sm: 1 3K+ Mörlundaslätten–Ryningen, Mörlunda 29.6 (Kenneth Rosén, Lena Carlsson, Calle Ljungberg, Christer Håkansson), andra fyndet i östra Småland. 1 2K+ str. S Toftaholm 24.8 (Jonas Starck). Detta utgör andra godkända fyndet i Kronobergs län.

Öl: 1 ad. Jordsläta–Hagby, Gärdslösa 10.5 (Robert Lager m.fl.). 1 3K+ Ottenby 29.8–9.9 (Ulf Lindell, Mats Wallin, Lars Karlsson m.fl.). 1 2K+ str. O Vickelby 20.9 (Lennart Carlsson).

Vg: 1 ad. str. O Västra Marsjön 4.5 (Åke Anderson, Peter Bryngelson).

Nrk: 1 ex. str. Örebro 26.6 (Johan Åhlén, Lennart Eriksson). 1 2K+Löten, Kvismaren 9.7 (Ola Åhlén, Leif Eckmann, Anders Karlsson).

Ång: 1 ex. Kornsjöjärn 4–30.7 (Thomas Birkö, Leif Johansson, Pekka Bader, Anders Lindström).

Tillägg 2007:

Öl: 2 ad. Böda kronopark 30.3 (Jan-Henrik Fallgren).

(THOMAS STRID)

Kungsörn *Aquila chrysaetos* NT

Totalt i landet kontrollerades 702 revir varav minst 472 var besatta (67 procent). Av dessa lyckades 222 par (47 procent) att producera minst 283 ungar, dvs. 0,62 ungar/besatt revir vilket är nästan identiskt med resultatet från 2007. Under åren 2003–2007 har antalet ungar/besatt revir varierat mellan 0,31 (2006) till 0,7 (2004) med ett genomsnitt på 0,54. Antalet kullar med två ungar uppgick 2008 till 60. Därtill konstaterades en tre-kull. Några kommentarer från rnk i södra Sverige:

Sk: Totalt nio par hittades i landskapet, varav åtta producerade 10–11 flygga ungar (Kenneth Bengtsson).

FOTO: MATTIAS ULLMAN

Stäppörn *Aquila nipalensis* 3K, Eriksdal (Sk) 25 februari 2008.

Sm: En häckning genomfördes i Kronobergs län, där en juvenil, nyligen flygg fågel sågs med ett adult par i slutet av augusti. Dessutom föreligger ytterligare två sommarfynd av adulta fåglar på två andra helt skilda lokaler.

HI: Två lyckade häckningar konstaterades inom landskapsgränsen. Ett par häckade och fick en unge i nordöstra delen av Laholms kommun, ett par häckade och fick en unge i norra delen av Halmstads kommun samt ett nytt par med unga fåglar sågs para sig och även bygga på bo i Halmstads kommun, men fåglarna lämnade därefter området. Paret som häckat under flera år vid Mästocka fick en unge i år, men de valde 2008 att slå sig ned på andra sidan länsgränsen i Kronobergs län (men jagade huvudsakligen på Mästocka skjutfält).

Nrk: Paret som häckade 2007 fanns kvar på samma plats i år. Tragiskt nog sköts den ena fågeln under våren. För-

hoppningsvis kan fågeln som är kvar hitta en ny partner då det finns fler kungsörnar i området.

Srm: Situationen för arten oförändrad för fjärde året. Det finns sedan 2005 tre kända par. Glädjande nog sågs liksom föregående år en ungfågel i ett av dessa revir.

Upl: En lyckad häckning med en flygg juv.

(MARTIN TJERNBERG)

Stäppörn *Aquila nipalensis* (39/39–2/2)

Sk: 1 3K Fyledalen – Sövdesjön – Blentarp – Snogeholms-sjön 13.2–5.4 (F) (Erik Mølgaard, Peter Spetz m.fl.). 1 2K str. SV Falsterbohalvön 21.9 (F) (Tomas Svensson, Tomas Lundquist, Christian Ljunggren m.fl.).

Vårobservationerna antas gälla samma fågel som

FOTO: KRISTER CARLSSON

Aftonfalk *Falco vespertinus* ad. hanne, Hörningemossen (Öl) 18 maj 2008.

sågs i Skåne hösten 2007. Höstfågeln var en relativt ljus 2K-fågel utan tydligt täckarband under som vållade bestämningsdiskussioner. Den sågs även insträckande på den danska sidan och blev landets 23:e fynd. I Finland har 44 fynd gjorts t.o.m. 2006.

(NILS KJELLÉN)

Kejsarörn *Aquila belia* (10/10–0/0)

Tillägg 2007:

Sk: 1 5K Näsbyholm 4.9 (Raymond Klaassen).

Samma långstannare som redan publicerats och som senare sträckte ut i Falsterbo 13 oktober. Fyndet påverkar således inte statistiken.

(NILS KJELLÉN)

Rödfalk *Falco naumanni* (13/13–0/0)

Tillägg 2007:

Sk: 1 1K str. SV Skanörs ljun 4.10 (F) (*Peter Spetz, Greg McIvor, Peter Öhrström m.fl.) samt str. SV Nabben, Falsterbo 5.10 (*Aron Andersson, Nils Kjellén m.fl.).

De två observationerna antas gälla samma fågel. Den andra ungfågeln som godkänts i Sverige. Dessutom finns fynd av en hona, medan resterande fynd utgörs av 2K eller adulta hannar. Efter långa diskussioner och konsultation av Dick Forsman har Rk beslutat att för närvarande endast godkänna honfärgade rödfalkar om dessa är tillfredsställande fotografiskt dokumenterade.

(NILS KJELLÉN)

FOTO: KRISTER CARLSSON

Aftonfalk *Falco vespertinus* 2K hanne, Hörningemossen (Öl) 18 maj 2008.

Aftonfalk *Falco vespertinus*

Efter ett par säsonger med låga antal, kan vi i år summera ett av de bästa åren på länge med sammanlagt ca 134 individer. För Götalands del hamnade årssumman 2008 på ca 113 fåglar, vilket innebär det näst bästa året under perioden 1992–2008 och motsvarar nästan dubbelt upp mot medianen för samma period. Det var framför allt ett rikligt uppträdande i sydöstra Sverige under våren som bidrog till detta. Enbart Öland gästades av ca 35 aftonfalkar under året, varav 28 under vår och försommar, 8.5–8.6.

Årets första aftonfalk rapporterades från Vg 28.4 och de sista i Srm 2.10 resp. Sk 4.10.

Några tecken på häckning rapporterades inte i år, men följande koncentration är anmärkningsvärd:

Öl: 5 ex. (2 ad. hannar, 1 ad. hona, 1 2K hanne, 1 2K hona) Hörningemossen 17–25.5 (Björn Johansson m.fl.).

Fynd i Norrland:

Gstr: 1 2K hanne Mårdängsjön 14.7 (Magnus Möllebo).

Hls: 1 2K hanne Ålsjön 21.6 (Thomas Tiger m.fl.).

Äng: 1 honf. Skärjavan, Nordmaling 17.6 (Stefan Delin).

Vb: 1 ad. hanne Holmö by, Holmöarna 11.5 (Micael Jonsson, Aron Sandling).

(THOMAS PETERSSON)

Stenfalk *Falco columbarius*

Öl: Ett par häckade med säkerhet på Stora alvaret, och 22.7 sågs två nyligen flygga ungar vid Möckelmossen (Fredrik Ellin). I övrigt få indikationer på häckning, men en gammal fågel som matade en yngre fågel sågs även längre söderut på Stora alvaret 23.7 (Bertil Breife), det kan dock ha rört sig om samma fåglar som ovan. Vid Trollskogen sågs även en varnande individ 31.5 (Mattias Ekstrand, Oscar Ekstrand).

Gtl: 1 ex. Stora Karlsö 24.6 (Per Eriksson), 1 ex. Trådstrand, När 30.6 (Carl Tholin, Michael Tholin), 1 ex. Petes, Hablingbo 10.7 (Johan Widenberg) och 1 hona Muskmyr, Sundre 28.7 (Carl Tholin). Inga häckningar konstaterade, men fyra observationer av ensamma fåglar under häckningstid (rrk Gtl).

Dlr: Bara en säkerställd häckning rapporterad: 1 pull och 2 upprörda ad. Venjan, Mora 3.7 (Tobias Hammarberg). Paret observerades redan 2.5 av samma rapportör. Dessutom finns svagare indicier från Nipfjället, Trängslet och Fulufjället, alla Älvdalens kommun, liksom från Leksands och Gagnefs kommuner (rrk Dlr).

Mpd: Fynd under häckningstid: 1 ex. Stornäsets beteshagar, Alnö 10.6 (Håkan Hedin), 1 ex. Stödesjöns delta 18.6 (Anders Jansson), 1 ex. Åstholmen 18.7 (Håkan Hedin).

Vb: En häckning med tre ungar Manjaurträsket, Mårdsele 18.7 (Erik Lindblom). Trolig häckning: 1 ex. varnande Finkarsberget, Tavlefjärden 7.8 (Andreas Garpebring). En säker och en trolig häckning är ganska normalt. Dessutom fem fynd av ensamma fåglar under häckningstid, fördelade på Umeå, Bureå, Vännäs, Burträsk och Jörn socknar. Stenfalkens status som häckfågel i Vb är alltså mycket oklar. Hur många par häckar: 20? 200? Vi vet heller inte mycket om hur paren fördelar sig över landskapet. En förhållandevis stor andel av de säkra/troliga häckfynden har gjorts kustnära men det är också där som nästan alla skådare rör sig... (rrk Vb).

Nb: Kalix k:n: 1 hanne Odlingvägen, Holmen/Kalix-Nyborg 28.6 (Peter Wikström), 1 hanne Bredviken, Kalix 6.7 (Peter Wikström). Pajala k:n: 2 upprörda par varnande Kitkiöjärvi 15.6 (Kjell Patomella). Luleå k:n: 1 hanne Furunäsudden, Gäddvik 14.7 (Peter Gustavsson). Piteå k:n: 1 hanne Framnäs, Öjebyn 17.7 (Lars Sandberg) och 1 1K hörd i bo, Grannås

SO Gråträsk 28.7 (Stefan Holmberg). Haparanda k:n: 1 ex. Haparanda Sandskär, 13.6–28.7 (Andreas Livbom, Philip Bertrand m.fl.). Tre häckningar och fynd under häckningstid på fem lokaler är ganska normalt (rrk Nb).

Hjd: 24 fynd under häckningstid (rrk Hjd).

Jmt: Konstaterade/sannolika häckningar: 1 ex. varnande Åre 23.6 (Ola Erlandsson), 1 ad. hona varnande Ankarvattnet, Frostviken 28.6 (Göran Mellbring, Kent-Ove Hvass), 1 häckning med 3 ungar Lit 22–23.7 (Arvo Harjula), 1 par varnande Stekenjokk 26.7 (Hans Berggren), 2 ex. varnande Prästlekardalen, Oviksfjällen 27.7 (Georg Larsson), 5 varnande ex. Höglekardalen 29.7 (Olle Westerberg), 1 par på bo med ägg/ungar Västerdalsvallen, Åre 31.7 (Gunnel Forsström, Jan-Erik Eklund).

S Lpl: En konstaterad häckning i vardera Ås och Ly lpm. Varnande adulta hörda på fem lokaler i Ly lpm och två i Ås lpm (rrk S Lpl).

N Lpl: Arjeplogs k:n: 1 ex. födosökande Rackträsk 26.5–4.6 (Marie Olsson), 1 par på bo med ägg/ungar Tsåka 16.7 (Tomas Lindberg). Kiruna k:n: 1 par med paringsceremonier Nedre Soppero 30.5 (Leif Bildström), 1 par besökte bebott bo Tavvavuoma 1–19.6 (Anders Kling, Jonas Kling, Fredrik Spak) och ett ruvande par Vuonajäkk Kojan 1–17.6 (Karin Molin, Lotta Nygård). Enstaka par häckar nedom fjällen (rrk N Lpl).

Det är nu sjunde året som stenfalkshäckningar och indicier om desamma är med i *Fågelåret*. En inte oväntad slutsats är att med nuvarande underlag (främst Svalanrapporterna och Standardruttsresultat) kan vi enbart gissa oss fram till den svenska stammens storlek i grovt skattade antal. En bild som framträder från rapportunderlaget, och försvårar antalsuppskattningen, är att ortstroheten inte verkar vara särskilt hög nedom fjälltrakterna.

(CHRISTER OLSSON)

Jaktfalk *Falco rusticolus* EN

Utanför häckningsområdet i fjällen rapporterades under vinter/vår (=vår) 6–7 och under höst/vinter (=höst) 21–23 individer. De flesta jaktfalkarna under höst/vinter observerades/uppehöll sig längs västkusten från Bohuslän till Skåne (9–10 ex.), bl.a. en adult fågel som för fjärde vintern i rad övervintrade i NV Skåne (första vintern som 1–2K var 2004/2005). Antalet observerade fåglar fluktuerar kraftigt mellan åren. Under perioden 1992–2007 varierade vårsiffrorna mellan 4 (1998) till som mest 17 ex. (1995) och höstsiffrorna mellan 9 (1999) till som mest 38 ex. (2005). Dessa variationer kan förmodligen till stor del förklaras av häckningsresultaten i svenska och norska fjällvärlden, vilken beror på födotillgången (ripor) som i sin tur är kopplad till smågnagarförekomst och väder.

Häckningar: Projekt Jaktfalk Norrbotten lokalerade, i Länsstyrelsen Norrbottens regi, 28 par med lyckad häckning vilka fick ut sammanlagt 52 ungar. Häckningssäsongen 2008 var med andra ord sämre än 2007, samtidigt som det i ett historiskt perspektiv trots allt var hyfsat (Maria Johansson, Johan Ekenstedt). Uppgifter saknas från Västernorrlands och Jämtlands län. I Dalarna häckade ett par Njupesjär, Fulufjället, där fyra ungar blev flygga (Torbjörn Jansson, Stefan Hage, Per Lif m.fl.). Även om arten ses regelbundet i dalafjällen har inga häckningar konstaterats sedan 1980-talet.

(MARTIN TJERNBERG)

FOTO: KRISTER CARLSSON

Jaktfalk *Falco rusticolus* 1K, Ottenby (Öl) 18 oktober 2008.

Vattenrall *Rallus aquaticus*

I Jämtland noterades två-tre spelande hanar samt ett augustifynd av en trolig hona i vassen vid norra Tysjön. Arten tycks numera vara årlig Jämtland, och med årets observationer har landskapet härmed totalt tio fynd.

Jmt: 1–2 ex. spelande Rammsjön 25.5–15.6 (Leif Eriksson, Kim Woxlägd). 1 spelande Norra sjön, Tysjöarna fågelskyddsområde 29.5–6.6 (Christer Pålsson, Torsten Green-Petersen m.fl.). 1 ex. locklåte Norra sjön, Tysjöarna fågelskyddsområde 2.8 (Trond Sørhuus).

(THOMAS STRID)

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana* **VU**

Totalt 159 spelande ex. är den lägsta årssumman på många år och det är tydligt att den småfläckiga sumphönan är på långsiktig tillbakagång i Sverige. Några landskap går mot strömmen och ovanligt många observationer finns från Närke, liksom under hösten i Skåne. Notera det förmodligen första vinterfyndet i Sverige, nedan.

Stora antal spelande:

Sm: spel/sång Ryningen, Mörlunda, Hultsfred (5).

Gtl: Paviken (3).

Nrk: Hammarmaden, Kvismaren (3).

Upl: Angarnsjöängen (5).

Häckning:

Srm: Konstaterad häckning: 1 ad. och 3 pulli Slottsdammarna, Stora Sundby, Eskilstuna 2.8 (Kent Carlsson).

Övrigt:

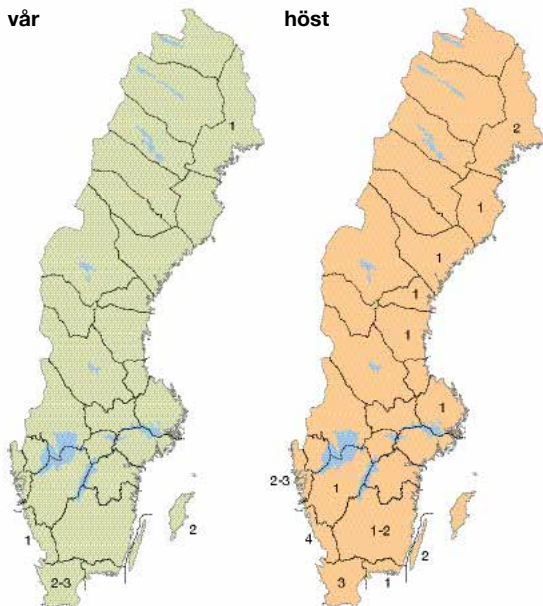
Sk: Relativ dålig förekomst vår–sommar, men hösten var desto bättre för arten, och under perioden 5–26.9 gjordes 11 fynd av 14 ex, vilket är mer än dubbelt så många som ses normalt.

Bl: 1 ex. Svanhalla 3.12 (Rolf Larsson, Christer Herremo). För första gången sedan 1995 saknas fynd av spelande fåglar i landskapet. Fyndet i Svanhalla utgör Blekinges och troligtvis även Sveriges första vinterfynd av arten!

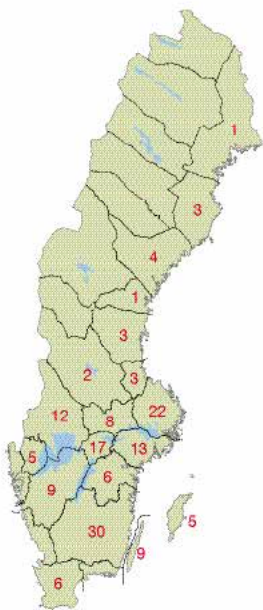
Upl: Totalt rapporterades endast 14 spelande från tolv lokaler 21.4–30.6. Året framstår därmed, tillsammans med 2007 (15 individer), som de sämsta sedan början av 1990-talet. Medelantalet spelande 2000–2006 var drygt 30 ex., som flest 36 ex. 2002.

vår

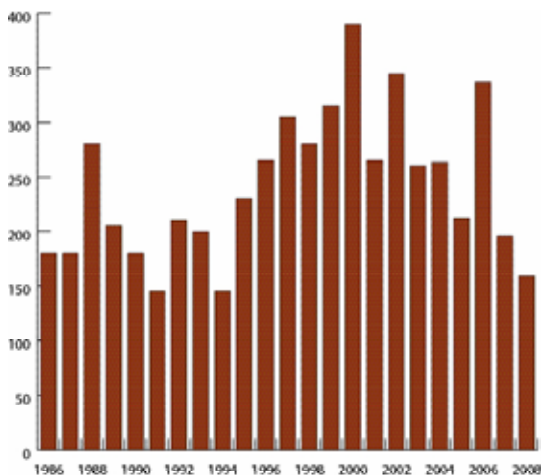
höst

Jaktfalk *Falco rusticolus* i Sverige 2008, antal ex. nedanför fjällvärlden fördelade på vår och höst.

Spelande småfläckiga sumphönor *Porzana porzana* i Sverige 2008.

Rapporterade småfläckiga sumphönor *Porzana porzana* i Sverige 1986–2008.

Vstm: Liksom förra året ett mycket dåligt år för småfläckig sumphöna i Västmanland. Vi har nu två låga noter-
ningar i rad, de lägsta sedan 1985!

(FREDRIK FRIBERG)

Mindre sumphöna *Porzana parva*

Endast en rapport föreligger, från Skåne, vilket var landskapets första sedan 1999 och totalt den 32:a.

Sk: 1 spel Hercules dammar, Hammarsjön 23-30.5 (Eigil Larsen m.fl.)

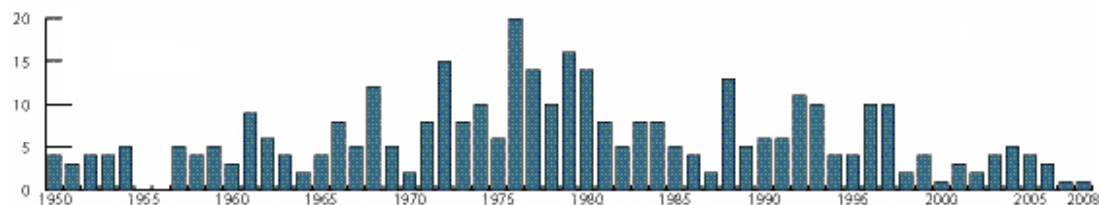
Rrk Sk konstaterar att "Efter att ha rapporterats årligen i Skåne med 1–3 ex. 1971–1982, minskade antalet rapporter drastiskt och arten har därefter endast rapporterats under 1986 (1), 1992 (1), 1996 (1), 1997 (2) och 1999 (1). Arten har förvisso minskat som häckfågel i bl.a. Lettland och Polen sedan 1960- och 1970-talet (LOB 2000, Sikora et al. 2007), men jämför man med Danmark som fick sitt nionde officiella fynd sedan 1898 under 2008 (www.netfugl.dk) förefaller antalet skånska fynd vara misstänkt högt. Tidsmässigt faller årets fynd dock väl in i den existerande fyndbilden då merparten gjorts i just maj.

Till skillnad från senare års i allmänhet väldokumenterade och i många fall relativt långstannande mindre sumphöns konstaterar man t.ex. i *Fåg-lar i Skåne (FiSk)* 1980 att "Den mindre sumphönan tycks ropa mycket oregelbundet och det är sällan någon hörs på en lokal mer än ett par dagar.", i *FiSk* 1982 att "Den mindre sumphönan är en av de få arter som snarast minskat trots ökad ornitologisk aktivitet." samt i *FiSk* 1986 att "Ökad medvetenhet om förväxlingsrisken med vattenrallens och rörhönans läten har förmodligen bromsat rapporteringen."

Med detta som grund har rrk Skåne beslutat att under 2009 göra en genomgång av samtliga gamla fynd av arten.

Motsvarande misstankar om felbestämning finns inte från Uppland där arten var relativt regelbunden under 1970-talet, ofta med flera ex. årligen. Till skillnad från Skånes kortobsar hördes i Uppland drygt hälften av de dryga 60 ex. som rapporterades fram till 1984 mer än en natt.

(FREDRIK FRIBERG)

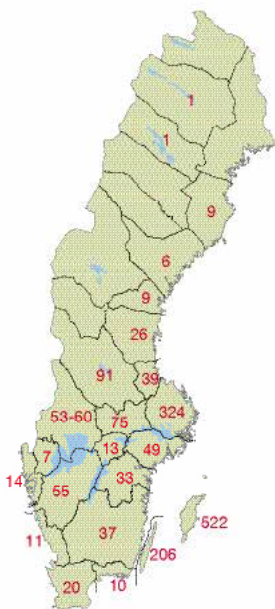

Rapporterade mindre sumphönor *Porzana parva* i Sverige 1950–2008.

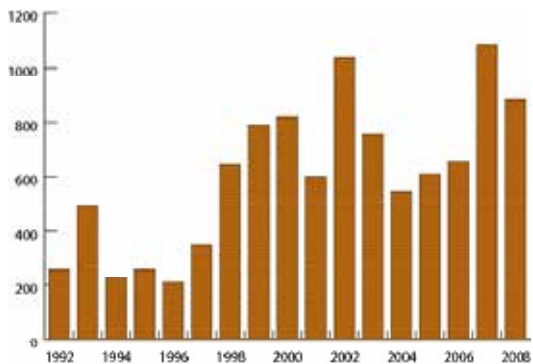
Kornknarr *Crex crex* VU

Totalt noterades 1 535 spelande kornknarrar, varav 883 spelande på fastlandet. Fastlandssumman är den tredje högsta hittills (högre är 1 040 spelande 2002 och 1 085 spelande 2007) men den är ganska medioker sett till dels den stadigt höga nivån under 2000-talet, dels de omfattande eftersökningar som bedrevs under riksinventeringen som pågick under 2008.

Jämfört med tidigare år var den regionala fördelningen anärkningsvärd. Uppland noterade "all-time-high" med 324 spelande hannar medan ett annat viktigt knarrlandskap, Västergötland, endast hade 55–57 spelande (170 spelande 2003): "klart färre än under de senaste åren". Nämnas bör även Gotlands mäktiga 552 spelande hannar vilket är betydligt fler än de senaste åren men som rrk Gtl kommenterar: "Sannolikt ingen reell ökning utan

Spelande kornknarrar *Crex crex* i Sverige 2008.

Rapporterade kornknarrar *Crex crex* i Sverige (exkl. Öland och Gotland) 1986–2008.

det höga antalet beror sannolikt på att arten eftersökts i större omfattning samt att rapporteringsviljan varit större tack vare den nationella satsningen på arten." Artdatabankens Faktablad (2006) anger att det redan "1998 beräknades finnas minst 500 spelande hannar".

Kornknarren inventerades på Öland under året. Inventeringen var en stickprovtagning där 300 provtytor jämnt fördelade över ön besöktes, utifrån detta skattades antalet spelande kornknarrar till maximalt 206 ex. Kornknarren har på Öland sin tyngdpunkt på mellersta och östra Öland. (Wallin m.fl. 2009) Som jämförelse har ca: 130 spelande kornknarrar rapporterats på Svalan, med en stark kon-

FOTO: BJÖRN MALMHAGEN

Kornknarr *Crex crex*.

centration till östra sidan av mellersta och södra Öland.

Vid riktade inventeringar registrerades en minskning i antalet spelande hannar från cirka 250 under början av 1970-talet till högst 150 sp. 1994 och 1997 (Ottvall & Pettersson 1998). Trots att antalet kornknarrar på fastlandet har ökat sedan 1990-talet ser ju antalet på Öland snarare ut att ha fortsatt minska.

Stora ansamlingar:

Gtl: 40 spel. Lina myr 15.5–24.7 (Lars Brölund, Jim Sundberg, Tommy Lindberg m.fl.).

Upl: 53 spel. (!) Marma skjutfält med närmaste omgivning (Oskar och Tommy Löfgren m.fl.).

Konstaterad häckning:

Vg: 1 häckning (3 ungar) Gökhem, Vg 25.7–7.8 (Falbyg-
dens Fågelklubb).

Nordliga fynd:

P lpm: 1 spel. Snöbränna 31.5 (Stefan Holmberg, Lars
Johansson, Lennart Wigenstam) Tredje fyndet för
P lpm (de tidigare 1951 resp. 1970).

Lu lpm: 1 ex. sp. Vuollerim 18–22.6 (Mats Karström
m.fl.). Första fyndet för Lu lpm.

Referens: Ottvall, R. & Pettersson, J. 1998. Is there a viable population
of Corncrakes *Crex crex* on Öland, southeastern Sweden? – habitat pref-
erence in relation to hay-mowing activities. *Ornis Svecica* 8: 157–166.

(FREDRIK FRIBERG)

FOTO: TOMMY HOLMGREN

Skärfläcka *Recurvirostra avosetta*, Skanör 6 maj 2008.

Styltlöpare *Himantopus himantopus* (25/28–1/1)
Två observationer av styltlöpare gjordes i maj. Först
sågs en fågel på Gotland 20 maj och mellan 25 och
27 maj rastade en på Öland. Utseendemässigt såg
de lika ut, och eftersom fynden ligger nära varand-
ra i tid bedöms de utgöra samma individ. Tredje
fyndet för Öland och andra för Gotland. Två äldre
fynd har godkänts. Ett i Skåne år 2000 och ett på
Öland från år 2003.

Öl: 1 2K+ Skärlöv 25–27.5 (Lennart Carlsson, Rolf Eric-
son, Mats Wallin m.fl.).

Gtl: 1 ex. Rullen 20.5 (Lennart Hellström m.fl.).

Tillägg 2000:

Sk: 1 ex. Hasslarps dammar 11.5 2000 (F) (Johan Sten-
lund m.fl.). Godkänd av Rk.

Tillägg 2003:

Öl: 1 ex. Össby skjutbanedunge 5–6.6 2003 (Rolf Svens-
son m.fl.).

(THOMAS STRID)

Skärfläcka *Recurvirostra avosetta*

Inte i något av landskapen med störst bestånd (Sk,
Gtl) skedde några heltäckande räkningar.

Både från Sk och Gtl noterades dock ”stabil fö-
rekomst”. I Sk är det 300–400 par och på Gtl ”all-
män” (enligt *Sveriges fåglar* ca 425 par 1995). I Sk

FOTO: LASSE OLSSON

Rödvingad vadarsvala *Glareola pratincola*, Sjötorps
ängar (Sk) 1 juni 2008.

förbättrades häckningsresultatet i den största kolo-
nin (98 par på Landgrens holme, Falsterbohalvön)
genom dämme och elstängsel. I kolonin blev det
uppemot 300 ungar. På Öl noterades 505 par. I öst-
ra Småland häckade 1 par. Sammantaget tycks en
viss ökning i antal ha skett jämfört med 1990-talet.
Fynd utanför häckningsområdet gjordes i Vg, Srm
och Upl. Två vinterfynd (feb.) gjordes i Sk.

(LARS LINDELL)

Tjockfot *Burhinus oedipnemos* (46/46–2/2)

Två fynd av tjockfot gjordes. Ett i Småland och ett
i Dalarna. Båda fynden faller tidsmässigt väl inom
artens uppträdande i landet. Som kuriosas kan näm-

nas att fågeln i Dalarna hittades av icke fågelskådare. Det enda de hade tillhands var en stjärnkikare vilken projicerade fågeln upp och ned.

Sm: 1 ex. rast. Tovrida, Lekeryd 24.5 (Toni Hermansson, Roland Lundgren, Mats Thorin, Martin Widén).

Dlr: 1 ad. Stimmerbo, Smedjebacken 7–9.5 (Tage Johansson, Carl-Johan Kristoffersson, Kent Leonardsson).
(THOMAS STRID)

Rödvingad vadarsvala *Glareola pratincola*

(19/19–2/2)

Sk: 1 ex. Sjötorps ängar, Krankesjön 1–2.6 (F) (*Jonas El-lerström, Arne Holgersson, Daniel Melchert m.fl.).

HL: 1 ex. Trönninge ängar 27.5 (*Tony Tysk).

Svartvingad vadarsvala *Glareola nordmanni*

(22/23–1/1)

Öl: 1 1K str. Gårdby hamn – Gräsgårds hamn 10.8 (F) (*Lars Högström m.fl.) och därefter i området mellan Ottenby och Gammalsbyören fram till 13.11.

Denna individ kunde efter upptäckt följas hela dagen efter sydöstra Ölands kust då den i långsamt tempo sträckte söderut längs strandlinjen. Fågeln uppehöll sig sedan hela hösten framför allt i Ottenbyområdet och blev säkerligen en av årets mest betittade fåglar. Ölands sjunde fynd och där faktiskt samtliga är höstfynd med tyngdpunkt just i augusti.

(JONAS BONNEDAHL)

FOTO: RONNY MALM

Svartvingad vadarsvala *Glareola nordmanni*, Ottenby (Öl) oktober 2008.

Månadsskiftet maj/juni är bästa tiden i Sverige för rödvingad vadarsvala. Arten uppvisar en tämligen homogen fyndbild i Sverige sedan 1970-talet med fynd av enstaka individer ungefär vart annat år. Man kan inte utesluta att årets två fynd rör samma fågel, men Rk har ändå valt att betrakta dem som gällande två individer. Endast under ett tidigare år (1980) har mer än ett fynd gjorts, och även då berördes just Skåne och Halland. Fynden var Skånes femte och Hallands tredje. Fortfarande saknas fynd från Norrland.

(JONAS BONNEDAHL)

Mindre strandpipare *Charadrius dubius*

Det finns blott en konstaterad häckning från Lycksele lappmark tidigare (2001). Det gör årets fynd intressanta eftersom det kan röra sig om häckning.

Ly lpm: 3 ad. varnande Norrlunda 6.7 (Per Hansson).
3 par varnande Kristineberg 17.7 (Leif Bildström, Alf-Rune Öberg).

(THOMAS STRID)

Svartbent strandpipare *Charadrius alexandrinus* **RE**

För första gången på 59 år häckade den svartbenta strandpiparen på Öland. Ett par fick tre ungar i Ottenbyområdet och senast arten häckade i det om-

rådet var vid sekelskiftet 1800/1900. Häckningen 1949 konstaterades vid Södviken. I övrigt blev det ett ganska magert år för arten. Ingen konstaterad häckning i Skåne i år, men en ungfågel sågs i september. 9:e och 10:e fyndet för Gotland. Det första fyndet gjordes 1953.

Samtliga fynd:

Sk: 1 ad. hanne Lilla Hammars näs, Foteviken, Vellinge 5.5 (Nils Kjellén). 1 1K Swedechrome, Malmö 10.9 (Erik Hirschfeld m.fl.).

Öl: 1 häckning Hahns sjöbod, Ottenby 29.4–23.7 (Thomas Hultquist, Jeff Price m.fl.). 1 hanne Gammalsbyören 10.5 (Magnus Kasselstrand, Roger Jonasson m.fl.).

Gt: 1 ad. hanne Västergarnsviken, Västergarn 20.6 (Olof

FOTO: JENS MORIN

Ökenpipare *Charadrius leschenaultii*, Risteören, Örnahuset (Sk) 30 juni 2008.

Armini). 1 ad. hanne Västerviken, Fleringe 3.7 (Jan Janthe, Åke Anderson m.fl.).

(KRISTOFFER NILSSON)

Ökenpipare *Charadrius leschenaultii* (11/11–1/1)

Sk: 1 hanne so.dr. Risteören, Örnahuset 29.6–3.7 (F) (*Sven Persson, Jörgen Bernsmo, Stellan Amzoll m.fl.).

Skånes andra fynd av ökenpipare. Från de senaste tio åren föreligger nu sex fynd av ökenpipare, och fyra av dessa är från högsommaren. Fotografier antyder att det var samma individ som senare dök upp i Vorland Ockholmer Westerskoog, Schleswig-Holstein i Tyskland den 7 juli.

(JONAS BONNEDAHL)

Fjällpipare *Charadrius morinellus*

Ett väderbakslag i maj bidrog till att många fjällpipare rastade i Mellansverige, framför allt Svealand. Arten tycks ha ökat markant i Syd- och Mellansverige under den senaste femårsperioden men orsaken är inte känd. Ökningen av rastare under våren är betydligt större än under hösten.

Det har inte kunnat påvisas någon uppgång av antalet häckande i fjällvärlden motsvarande den för rastande längre söderut. I Västerbotten, där arten har rastat i större antal även längre tillbaka i tiden, tycks förändringen inte vara lika tydlig. Kan förändrade vanor med nya flyttvägar och rastplatser vara en del av förklaringen? Varför i så fall?

FOTO: KRISTER CARLSSON

Ökenpipare *Charadrius leschenaultii*, Risteören, Örnahuset (Sk) 30 juni 2008.

Kommentarer och höga antal från vissa rapportområden från vårsträcket:

Sk: Trenden med höga vårsummor håller i sig. Under vårsträcket 4–24.5 sågs 9 ex. Åren 2005–2008 har det setts 39 ex. att jämföra med 7 ex. totalt tidigare än 2005.

Nrk: I likhet med 2006 och 2007 blev även 2008 ett mycket bra år för fjällpipare i landskapet. Totalt gjordes minst 5 fynd avseende ca 57 exemplar; flest max 43 ex. Västra rakan, Kvismaren 17–20.5 (Johan Åhlén, Andreas Sandberg m.fl.).

Ög: 11 ex. 18.5 Knivbergavägen (Robert Petersen).

Srm: En formidabel invasion av fjällpipare kunde noteras under ett par dagar 17–18.5. Notera att det t.o.m. 2007 totalt räknats in 140 fjällpipare medan det under maj i år sågs 142 ex. Av dessa sågs 118 under just 17–

18.5 varför denna företeelse får anses som synnerligen anmärkningsvärd. Flest var: 39 ex. rastande Vingåkerslätten, Vingåker 17.5 (Bengt Larsson, Anne-Marie Johansson, Krister Andersson m.fl.).

Sthlm: Nio fynd av fjällpipare under året, varav sju på våren och två på hösten. Nio fynd är en tangering av 2001 års rekordnotering och det är första gången sedan 2004 vi får höstbesök av fjällpipare. De sju fynden på våren bestod av sammanlagt 45 ex. som alla sågs under fyra dagar – 16–19 maj, flest var 14 ex. Holmbroån 18.5 (Peeter Boldt-Christmas, Axel Hultman).

Upl: Fjällpiparen går som tåget. Årets 336 exemplar (333 ex. under våren och 3 ex. på hösten) överträffar med råge alla tidigare årssummor, även fjolårets rekord på 88 ex. (som i sin tur slog det gamla rekordet från 2005 med 52

ex: 36 ex. Värpeby 18.5 (Daniel Hedenbo m.fl.). 33 ex. Gussjöbäck 18.5 (Phil Cunningham).

Vrm: Värmland sågs drygt 100 ex. samtliga i maj. Största flocken var 43 ex. vid Gälleråsfälten 17–18.5 (Anders Andersson m.fl.).

Dlr: Totalt 102 ex. under våren utanför häckningsområdet, bl.a. 86 ex. Övre Svärdsjö, Borlänge 18.5 (Pelle Adenäs, Thorild Jonsson, Leif Carlberg, Kalle Bergström m.fl.). Rekord för landskapet.

Gstr: Tre flockar hittades i Gästrikland under perioden: 14 ex. rast. Fors, Torsåker 18.5 (Kjell Pålsson). 10 ex. rast. Österfärnebo 20.5 (Gunnar Steinholtz m.fl.). Max 17 ex. rast. Hästboheden, Torsåker 20.5 (Daniel Rosengren m.fl.). Det är möjligt att fynden vid Fors och Hästboheden delvis utgör samma individer.

FOTON: TOMMY HOLMGREN

Fjällpipare *Charadrius morinellus*, Njulla, Abisko (Sk) 1 juli 2008.

ex). Flocken på 62 ex. är dessutom den största som någonsin observerats i Uppland. Samtliga godkända vårobserverationer utom ett gjordes under en dryg veckas tid, mellan den 14 maj och 21 maj; det enda vårfyndet utanför denna period är från den 26 maj. Fynd över 30 ex: 40 ex. 20.5 Fjärdhundraslätten: (Petter Haldén). 37 ex. 17.5 Loskälva, Lohärad (Kristoffer Stighäll, Bo Granberg m.fl.), 40 ad. Snesslingeberg, Börstil 18.5 (Joakim Djerf, Björn Lundgren, Elisabeth Djerf m.fl.). 62 ex. 20.5 Svenskär/Ledskär (Ulrik Lötberg, Lars Gustavsson). 33 ex. rast. Västra Märmotet, Örsundsbro 18.5 (Martin Tjernberg, Ragnar Hall, Thomas Johansson m.fl.). 31 ex. samma plats 19.5 (Tom Sandström, Martin Tjernberg). 33 ex. 19.5 Grillbyslätten (Petter Haldén).

Vstm: 116 varav 115 ex. under våren. Flockar över 30

Vb: Endast två noteringar om fler än 15 ex: 16 ex. Röbacksslätten 23.5 (Henrik Johansson) och 22 ex. Holmnäs, Hössjöområdet 26.5 (Tommy Magnusson).

(FREDRIK FRIBERG)

Sibirisk tundrapipare *Pluvialis fulva*

(60/61–3/3)

Öl: 1 ad. hanne Ölands södra udde 27–29.6 (F) (*Elsy-Britt Schildt, Nils Kjellén m.fl.). 1 ad. Västrevet, Ottenby 3–9.8 (F) (Malin Löfgren, Lars Lindell m.fl.).

Vg: 1 ex. str. SV Norra vallen, Östen 23.8 (*Göran Engberg).

En normal fyndbild för 2000-talet. Huruvida de två öländska fynden verkligen ska betraktas som två oli-

ka individer är en grannlaga bedömning, men Rk anser att sannolikheten talar för detta. Veckan efter midsommar står sig som en av de bästa för sibirisk tundrapipare i Sverige.

(JONAS BONNEDAHL)

Amerikansk tundrapipare *Pluvialis dominica* (14/14–0/0)

Efter en omgranskning av samtliga svenska fynd av arten har följande observationer inte ansetts uppfylla de minimikrav Rk idag anser vara rimliga att ställa:

1986: **Hl:** 2 ad. Getterön 24.6 (godkända som obestämda tundrapipare).

1992: **Hl:** 1 ad. Getterön 15.7 (godkänd som obestämd tundrapipare).

1995: **Sm:** 1 1K Lidhemssjön 17.9 (underkänd).

1997: **Srm:** 1 1K Hartsö-Enskär 20–21.9 (godkänd som obestämd tundrapipare).

2000: **Vstm:** 1 ad. Hötjärn 7.9 (godkänd som obestämd tundrapipare).

(JONAS BONNEDAHL)

Mosnäppa *Calidris temminckii* **NT**

Nb: 15 ex., varav flera spelande hannar, Rödkallen, Luleå skärgård 16.5–1.7 (Lars Harnemo, Mats Bergquist m.fl.) och 12 spelande ex. Skvalpen, Sandgrönnorna Luleå skärgård 22.5–21.6 (Lars Harnemo, Christer Olsson m.fl.).

Den heltäckande inventering av den norrbottniska skärgården som skedde i länsstyrelsens regi 2007–2008 visar att mosnäppan alltså har en god stam på länets flacka gyttje- och sandrika öbildningar. I dagsläget tycks det numer endast vara i detta landskap som kuthäckande mosnäppor finns kvar i vårt land.

(CHRISTER OLSSON)

Vitgumpsnäppa *Calidris fuscicollis* (20/20–1/1)

Öl: 1 ad. ruggande mot vi.dr. Ölands södra udde 5.8 (F) (Gunnar Johansson, *Gabriel Norevik, Mats Henriksen m.fl.).

Typisk tidpunkt och lokal. Ölands sjätte fynd och den fjärde vitgumpsnäppan som ses i Ottenbyområdet.

(JONAS BONNEDAHL)

Gulbröstad snäppa *Calidris bairdii* (7/7–0/0)

Rättelse: 1982: **Öl:** Förstafyndet från Stora Ören och Torngård 3–10.8 har omgranskats och anses gälla en adult individ (tidigare publicerad som juvenil).

(JONAS BONNEDAHL)

Tuvsnäppa *Calidris melanotos* (272/277–19/20)

Totalt gjordes 19 fynd med sammanlagt 20 ex. vilket är ett ganska högt antal. Notabelt var att en fågel i Västmanland såg redan 25 april vilket är det tidigaste fyndet någonsin i Sverige. Tidigare rekord är från 28 april.

I Bohuslän gjordes landskapets tionde fynd, i Närke det sjätte, i Västmanland det femte, i både Hälsingland och Ångermanland de första fynden och i Västerbotten fynd nr fem och sex.

Sk: 1 hona Måklappen, Falsterbonäset 22.5 (Nils Kjellén). 1 1K Södra Sockerbruksdammarna, Örtofta 6–10.10 (Björn Abelson, Lise Dahl Hansen). 2 1K

FOTO: TOMAS LUNDQUIST

Tuvsnäppa *Calidris melanotos* 1K, Strandstuviken (Srm) 4 oktober 2008.

Södra Sockerbruksdammarna, Örtofta 11–16.10 (Johan Gehrisch). Två fynd av sammanlagt 3 ex.

Öl: Observationerna vid Västerstadsviken anses röra samma individ, slutsumman hamnar således på 3 ex. 1 ex. Beijershamn 16.7 (Stefan Göransson, Mats Wallin, Claes Möllersten m.fl.). 1 1K Västerstadsviken 20–27.9 (Robert Lager, Mats Wallin, Johan Södercrantz m.fl.). 1 ex. Västerstadsviken 6.10 (Björn Arvidsson, Gunnar Åhlén, Tomas Berlin m.fl.). 1 1K Bondängen, Ottenby 25–29.10 (Fredrik Ellin m.fl.).

Gd: 1 ex. Västergarnsviken, Västergarn 15–22.5 (Ulf Gärdenfors, Tord Lantz, Carl Tholin m.fl.).

Hl: 1 1K Busör 14–19.9 (Görgen Hildingsson).

Boh: 1 ex. Tofta kile, Kungälv 30.4–2.5 (Magnus Larsson, Martin Larsson m.fl.).

Vg: 1 1K Sandbetet, Dettarns naturreservat 1–2.9 (Håkan Eliasson, Stig Karlsson, Fredrik Lång).

Nrk: 1 ex. Källviken, Kvismaren 1.5 (Albin Lundkvist, Nils Notelid m.fl.).

Srm: 1 ex. Västra Fladen, Utö 9.6 (Petter Simonsson). 1 1K Strandstuviken, Nyköping 3–7.10 (Jan Hägg, Lenart Wahlén, Jan Gustafsson m.fl.).

Upl: 1 ad. Byksberget, Angarnsjöängen 14.6 (Svante Söderholm m.fl.).

Vstm: 1 2K+ Rudö, Rytterne, 25–28.4 (Åsa och Robert Ekberg m.fl.).

Vrm: 1 1K Backatjärn/Björken 16.10 (Morgan Johansson, Patrik Gullström, Tomas Axelsson, Marita Nilsson).

Hls: 1 ex. Stenö 16.9 (Stefan Persson).

FOTO: CHRISTIAN CEDERROTH

Spetsstjärtad snäppa *Calidris acuminata* ad., Segerstads fyr (Öl) 7 augusti 2008.

Ång: 1 ex. Sparrudden 30.9 (Leif Johansson).

Vb: 1 1K Väderhällan, Uds 20–24.9 (Emmanuel Naudot, Per-Olof Nilsson, Ralf Norberg m.fl.), 1 1K rast. Skäret, Uds 10.10 (Niklas Lindberg, Anders Enetjärn, Sören Uppsäll m.fl.).

(THOMAS STRID)

Spetsstjärtad snäppa *Calidris acuminata* (7/7–1/1)

Öl: 1 ad. so. dr. Segerstads fyr 7.8 (F) (*Christian Cederroth m.fl.).

Ny art för Öland. Rastade med kärrsnäppor och födosökte framgångsrikt i den med tångräkor och fluglarver berikade stranden på sydöstra Öland.

Högsommarfynd är typiskt för arten – mitt under sträcktid för adulta arktiska vadare.

(JONAS BONNEDAHL)

Spovsnäppa *Calidris ferruginea*

Ly lpm: 1 rast. Skibbiken 26.7 (Bernt-Erik Nordenström).

Sjätte fyndet i Lycksele lappmark.

(FREDRIK FRIBERG)

Skärnsnäppa *Calidris maritima*

Enligt *Svensk fågelatlas* (1999) antas det svenska beståndet vara 1 000–3 000 par. Endast en obetyd-

FOTO: MARKUS TALLROTH

Spetsstjärtad snäppa *Calidris acuminata* ad., Segerstads fyr (Öl) 7 augusti 2008.

lig andel av dessa rapporteras. Färre än tio häckningar och troliga häckningar rapporterades detta år (från Jmt och n. Lpl), vilket utgör en normal fyndbild. I regel finns också fynd från s. Lpl. Ovanligt höga antal rapporterades rastande i ö. Sm (upp till 120 ex. på Händelöphuvud, Västervik) samt Bl (upp till 100 ex. på Utklippan).

(LARS LINDELL)

Sydlig kärrsnäppa *Calidris alpina schinzii*

Kräftgången fortsätter och den svenska populationen ser nu (2008) ut att vara nere i drygt 100 par. Relativt goda uppgifter finns från samtliga berörda landskap utom Gotland. Notera de återkommande

reviren från norra Uppland där årligen enstaka (upp till sex) par noterats sedan år 2002.

Sk: I skiftet 1980-/90-talet fanns det ca 150 par och år 2000 ca 50 par. Från 2005 har populationen åter minskat. Jämfört med 2007 års 37 par inräknades 2008 maximalt 27 par, en minskning med 27% på ett år. Samtliga par registrerades i Sydvästskåne, medan ingen observation tydde på häckning i Nordostskåne. Där observerades 3–5 exemplar, samtliga hannar. Predationen var som vanligt mycket kraftig i Foteviksområdet, och trots specialinventering (Olsson 2008) observerades endast en kläckt kull. Två vuxna fåglar observerades bli slagna av pilgrimsfalk i SV Skåne (Peter Olsson).

Öl: 61 par på Öland (Richard Ottvall munt. gm rrk Skl):
”På Öland har rävskaab gjort att antalet rävar minsk-

FOTO: BO LUNDSTRÖM

Prärielöpare *Tryngites subruficollis* ad., Hagby hamn (Sm) 23 april 2008.

kat kraftigt. Vadarna lyckades generellt mycket väl på Öland och många unga sydliga kärnsnåppor blev flygga vilket är glädjande.”

Gtl: Vid Länsstyrelsens årliga strandängsinventering som inbegriper en mindre del av Gotland totala strandängsareal påträffades 2 häckande par. Det är samma som föregående år.

Hl: Vid Båtafjorden fanns 6 par och en polyandrisk hona, vilket resulterade i 7 bon, samtliga bon utom ett plundrades. Boet som klarade sig resulterade i minst 2 flygga ungar. Vid Getterön fanns två par vilka tyvärr misslyckades.

Srm: 1 ad. hona märkt Strandstuviken, Nyköping 21.6 (Jan Gustafsson). Fågeln var märkt som unge som nyligen lämnat boet den 7 juni 2005 vid Lumijoki, Uleåborg, Finland.

Upl: Björn, Björns skärgård: 1 par spel. 10.5 (Ulrik Lötberg, Lennart Söderlund, Lars Gustavsson), 2 par spel. 20.5 (Ulrik Lötberg, Lennart Söderlund, Lars Gustavsson, Thomas Pless) och 1 spel. hane 1.6 (Ulrik Lötberg, Lennart Söderlund, Lars Gustavsson, Thomas Pless). Andra observationer från Björns skärgård: 1 ex. upprörd, varnande Västerskian, Björns skärgård 1.6 (Ulrik Lötberg, Lennart Söderlund, Lars Gustavsson, Thomas Pless) och 6 ex. Länsman, Björns skärgård 18.7 (Ulrik Lötberg, Lennart Söderlund). Dessutom utanför Björns skärgård: 1 ad. rast. Örsten, Singö 30.6 (Fredrik Bondestam) tillsammans med 4 av rasen *alpina*. Två fynd av kärnsnåppor som rapporterats som sydliga, från Horssten: 1 ex. 29.4 (Anders Haglund, Petter Simonsen), 2 ex. 10.5 (Anders Haglund, Jon Jörpeland).

(FREDRIK FRIBERG)

Prärielöpare *Tryngites subruficollis* (67/70–5/5)

Totalt gjordes fem fynd under året. Ett vårfynd och fyra höstfynd. Årets vårfynd i Småland utgör det första aprilfyndet av arten i Sverige någonsin. Årets fynd i Blekinge var landskapets tredje och på Gotland gjordes landskapets femte fynd.

Sk: 1 1K Albäcksskogen 15.10 (Ola Marklund, Mattias Ullman).

Bl: 1 1K Vesan 15–16.9 (Christian Persson, Patric Österblad, Monica Malmberg m.fl.).

Sm: 1 ex. Hagbyhamn 23–27.4 (Bo Lundström, Markus Tallroth, Anders Törnberg).

Gtl: 1 ex. Yttre Stockviken 24–26.9 (Sten Wikström, Mari Wikström, Tina Ollberg, Bimbi Ollberg).

Hl: 1 ex. Bölarp, Veinge 27–28.9 (Karin Hallenborg, Anders Wirdheim, Christopher Gullander).

(THOMAS STRID)

Dvärgbeckasin *Lymnocyrtus minimus*

Upl: Fynd mellan juni och andra halvan av augusti är mycket ovanliga, och observationen 1 ex. Södra Vendelsjön (Varggropen), Vendelsjön 3/8 (Thomas Pless) kan ses som den första indikationen på häckning i landskapet på många år.

Dvärgbeckasinen har åtminstone under 1990-talet betraktats som en ovanlig men regelbunden häckfågel i Uppland.

(FREDRIK FRIBERG)

Dubbelbeckasin *Gallinago media* **NT**

Under vårflyttningen (26.4–29.5) rapporterades från Götaland och Svealand 144–148 fåglar varav 122–126 spelande. Detta är en ordentlig upprykning jämfört med 2007 (67 spel.) och klart över genomsnittet under 2000-talet. Under perioden 2000–2007 rapporterades i genomsnitt 109 fåglar under vårflyttningen varav 72 spelande.

En intressant observation som kan tyda på häckning var 2 ex. vid Dettern i Vg 6–14.6. Fåglarna uppehöll sig på samma ställe där 1 ex. stöttes 17.5 och där 2 ex. spelade 29.5. Fortfarande 29.6 sågs 1 ex. på lokalen (Jan Mogol, Göran Darefelt).

26 lekplatser rapporterades från artens häckningsområde i svenska fjällen omfattande 198 hanner. Tyngdpunkten på den svenska stammen ligger som siffrorna indikerar i Jämtlands län. Motsvarande koncentration i Norge ligger i fjällen väster om Jämtland-Härjedalen. Anledningen till detta är

antagligen att födotillgången (mask) är stor i dessa kalkrika trakter:

Hjd: 36 spelande på fyra lokaler

Jmt: 150 spelande på ca 20 lokaler

Ås lpm: 10 spelande på en lokal

Ly lpm: 2 spelande på en lokal

(MARTIN TJERNBERG)

Rödspov *Limosa limosa limosa* CR

Rödspoven har minskat kraftigt i Sverige. I ett av kärnområdena, området kring Kristianstads vattenrike i Skåne, genomfördes en inventering i april och endast 50–55 ex. påträffades. Det kan jämföras med de 63 par som hittades i samband med revirkarteringar i samma område 1997. Häckningsframgången verkar också väldigt låg på senare år och i år finns inte en enda rapport om årsungar i Vattenriket!

En uppskattning av den svenska populationen utifrån nedanstående uppgifter skulle innebära att vi idag har någonstans kring 60 par i landet. Som jämförelse kan nämnas att rödspovspopulationen 1980 uppskattades till 350–375 par. Det bör dock poängteras att det öländska beståndet inte inventerades under året och att summan därifrån säkert är i underkant. Rödspoven har inte bara problem i Sverige utan har tyvärr minskat i hela NV Europa de senaste decennierna.

Landskapsfördelningen ser ut så här: Sk (24–30 par), Öl (36 par), Gtl (20–25 par), Hl (2 par), Ög (2 par).

Avvikande observationer:

Öl: 43 ex. str. NO Obsplatsen, Ölands norra udde 13.4 (Mattias Ekstrand, Oscar Ekstrand), 72 2K+ Fyrvägen, Ottenby 1.7 (Anders Helseth). Fyndet vid Ottenby avser den största flock som har setts i Sverige under 2000-talet, enligt *Svalan*.

(KRISTOFFER NILSSON)

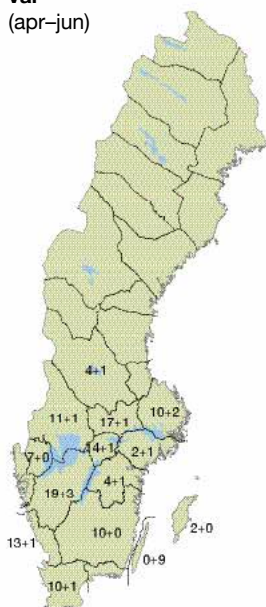
Fynd av rasen:

Limosa limosa islandica

Det är bara under de senaste tio åren som rödspov av rasen *islandica* har rapporterats årligen i Sverige. I takt med att kunskapen om rasbestämning av rödspovar har ökat har man kunnat konstatera att ungfåglar regelbundet passerar framför allt de västra delarna av vårt land under hösten. Under året har det kommit in rapporter om minst 60 individer, vilket är det näst högsta antalet hittills (2005 rapporterades 70). Adulta "islandicor" rapporteras sällsynt på våren.

Sk: 1 ad, troligen hona, Kabusa skjutfält, Ystad 27.4 (Da-

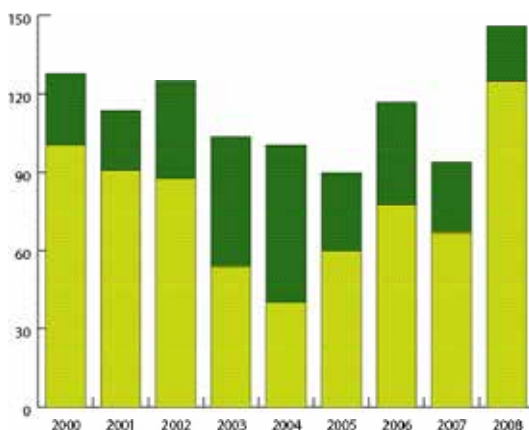
vår
(apr–jun)

höst
(aug–okt)

Dubbelbeckasin *Gallinago media* nedanför fjällvärlden i Sverige 2007. Vårobservationerna fördelas på spelande individer och övriga rapporterade ex.

Antal dubbelbeckasiner *Gallinago media* nedanför fjällvärlden i Sverige 2000–2008 fördelade på spelande (ljusgrön) och endast observerade (mörkgrön).

vid Erterius, Olof Jönsson, Hans Larsson). 1 ex. Hålan, Foteviken 8.9 (Mattias Ullman). Som mest 5 ex. rastande Skanörs revlar 12–23.10 (Mattias Ullman). 1 ex. Skanörs revlar 25.11 och året ut (Mattias Ullman m.fl.).
Sm: 1 1KHagbyhamn, Kalmar 27.10 (gm rrk Sm).
HI: Från augusti till november finns rapporter om ca 25 "islandicor", varav 15 är sedda vid Getterön, Varberg.
Boh: 1 ex. Nöddökilen, Strömstad 9.9 (Lars Åke Karlgren, Matti Åhlund). 1 1K Torslandaviken 5–9.9 (Stefan Svanberg m.fl.).
Vg: 2 1K Hornborgasjön, 14 1K Hullsjön, 12 1K Dettorstorp, Dettorns naturreservat. Samtliga fynd är gjorda under hösten och rrk Västergötland bedömer att det i de två sista fallen rör sig om delvis samma fåglar.
Nrk: 1 ex. rast. Oset, Örebro 1–6.10 (Anders Jacobsson, Ola Åhlén m.fl.).
Ög: 1 1K-fågel Nybro, Svartåmynningens naturreservat. 18.10 (Adam Berger).
Vrm: minst 3 ex. Ölmeviksområdet 9–14.9 (rrk Vrm), 3 1K mot S Ladholmen 11.9 (Per Gustafsson).
(MAGNUS STRÖMBERG)

Myrspov *Limosa lapponica* **VU**

Ingen häckning konstaterades under året, men en del observationer gjordes under häckningstid. Fjärde och femte fyndet i Åsele lappmark.

Troliga häckningar:

Lu lpm: Två par under juni vid dolda lokaler.

T lpm: Fyra par och en spelande individ från slutet av maj till mitten av juni vid dolda lokaler.

Fynd under häckningstid:

Hjd: 1 par Flatruet, Berg 23.6 (Gunnar Danielsson, Anna Levrén).

Ly lpm: 1 ex. Vaggejaure, Sorsele 12.6 (Bernt-Erik Nordenström, Jonas Nordenström).

P lpm: 1 ad. hanne str. V. Båssjosjaure, Svaipa, Arjeplog 25.6 (Mattias Nordlund).

T lpm: 1 ex. Tavvavuoma, Kiruna 19.6 (Fredrik Spak). 1 hanne Tavvavuoma, Kiruna 23.6 (Gunnar Jakobsson).

Anmärkningsvärda fynd:

Ås lpm: 1 hona Laxbäcken, tornet, Laxbäcken 9.5 (Inga Olofsson, Isak Vahlström). 9 hannar Laxtrappan, Laxbäcken 13.5 (Inga Olofsson).

(KRISTOFFER NILSSON)

Dammsnäppa *Tringa stagnatilis* (469/518–17/21)

Åter ett dåligt år för dammsnäppa i Sverige. 21 säkra individer är rapporterade från 22 april till 6 augusti, vilket är det näst lägsta antalet under 2000-talet. En misslyckad häckning finns rapporterad från Västergötland och en parning från Gotland.

Sk: 3 fynd under april–juni. Arten har varit årlig i Skåne sedan 1986.

Sm: 1 ex. rast. Ånäset, Vimmerby 22.4 (Johan Wiktorsson).

Öl: 1 ad. Stenåsa ör, Stenåsabadet 23.7 (Mikael Molin, Svante Martinsson m.fl.).

HI: 1 ad. Påarp 4.6 (Christopher Gullander).

Gdt: 2 ex. parning Inre Stockviken, Hamra 2.5–12.6 (Thomas Hultquist, Per Gustafsson, Tomas Lundquist m.fl.). 1 ex. Petesvik, Hablingbo 23.5 (Lennart Hellström). 1 ex. Roma slamdammar 26.5 (Mikael Wänskä, Tommy Lindberg). 2 ex. Inre Stockviken, Hamra 5–6.8 (Per Melin, Ulf L Larsson, Alex Roetemeijer m.fl.).

Vg: Ett häckningsförsök vid Hornborgasjön. Paret ruvade ca tio dagar, men avbröt sedan häckningen. Vid Hornborgasjön noterades ytterligare två ex., 1 ad. och 1 1K+.

Srm: 1 ex. rast. Skåra viltvatten, Nyköping 14–21.5 (Jan Hägg, Jan Gustafsson, Bertil Karlsson m.fl.). 1 ex. Väs-

FOTO: KRISTER CARLSSON

Mindre gulbena *Tringa flavipes* 1K, Hagby hamn (Sm) 25 oktober 2008.

terviken, Tullgarnområdet 6–8.7 (Stefan Clason, Mats Blomstedt, Ulf Modin m.fl.).

Upl: Lågt räknat observerades tre exemplar under året. 1 ex. Kärven 12–13.5 (Tomas Kjelsson, Staffan Lindén, Benny Åhr m.fl.). 1–2 ex. Hjälsstaviken 26.5–5.7 (Pekka Westin, Bo Bengtson, Tom Sandström m.fl.).

Vstm: 1 rastande Asköviken, V.-Barkarö, 29.5 (Markus Rehnberg, Robert Ekberg m.fl.).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Mindre gulbena *Tringa flavipes* (18/18–1/1)

Sm: 1 1K Hagbyhamn 17.10–11.11 (F) (*Christer Håkansson m.fl.).

Årets mindre gulbena blev den mest långstannande hittills i Sverige. Novemberfynd må tyckas sent men

det finns ett ännu senare fynd från Getterön, Hal-
land, 8–16 november 1985. Årets fynd bröt de se-
naste årens trend, där vårfynd från Skåne dominerat
helt. Smålands andra fynd.

(JONAS BONNEDAHL)

Tereksnäppa *Xenus cinereus* (175/176–10/11)

Totalt gjordes tio fynd, varav ett fynd med två fåg-
lar. Tio fynd är ett relativt högt antal. I Blekinge
gjordes landskapets sjunde fynd, i Sörmland det
sjätte och i Jämtland landskapets andra fynd. Få-
geln på Trönninge ängar i Hl var färgmärkt och vi-
sade sig vara en ad. hona, märkt på häckningsplats
utanför Uleåborg i norra Finland året före.

FOTO: THOMAS HULTQUIST

Tereksnäppa *Xenus cinereus* ad., Trönninge ängar (Hl)
29 juni 2008.

Sk: 1 ex. Tygelsjö ängar 2.6 (Stefan Cherrug).

Bl: 1 ex. Utlängan 13–14.9 (Lars-Gunnar Lundquist).

Öl: 1 ad. Beijershamn 9.7 (Mats Wallin, Magnus Olsson,
Tommy Carlström m.fl.).

Gtl: 1 ex. Yttre Stockviken 16–17.7 (Åke Anderson, Mat-
tias Nilsson, Tina Ollberg m.fl.). 1 ex. str. Vibble 16.8
(Björn Lilja, Jan Janthe). 1 1K Skansudd, Eksta 22.8
(Björn Lilja, Ola Wizén, Josef Andersson m.fl.).

Hl: 1 ex. Löftaåns mynning, Frillesås 19–20.5 (Lars
Lindskog, Håkan Nilsson). 1 ad. Trönninge ängar 29–
30.6 (Martin Oomen m.fl.).

Srm: 1 ex. Strandstuviken 29.5 (Jan Gustafsson, Björn
Johansson, Jan Hägg).

Jmt: 2 ex. Ullån, Åre 11.5 (Yngve Larsson).

(THOMAS STRID)

Roskarl *Arenaria interpres*

Ås lpm: 1 ex. Stekenjokk, Ås lpm 18–19.6 (Lisette Här-
sjö, Christoffer Härstö).

Tredje fyndet i Åsele lappmark.

(FREDRIK FRIBERG)

Wilsonsimsnäppa *Phalaropus tricolor* (8/8–2/2)

Gtl: 1 hane Inre Stockviken 27.5 (F) (*Mats Svensson,
*Magnus Svensson). 1 hona Inre Stockviken 1–11.6 (F)
(*Björn Lilja, Ola Wizén, Anders Kraft, Gösta Reiland
m.fl.).

Inte sedan 1999 har Sverige haft besök av wil-
sonsimsnäppa, och att två exemplar visar sig på sam-
ma lokal inom loppet av några dagar kan inte annat

FOTO: DANIEL PETTERSSON

Wilsonsimsnäppa *Phalaropus tricolor* ad. hona, Inre
Stockviken (Gtl) 1 juni 2008.

än ses som remarkabelt! Fåglarna visade stor skill-
nad i fråga om utfärgning, men wilsonsimsnäppor
är kända för att kunna byta kroppsfrädrar snabbt
och Rk har noggrant övervägt möjligheten att det
rörde sig om samma fågel. Genom fotoanalys visa-
de det sig att honan (som var en vackert sommar-
färgad fågel) hade några oruggade vinterscapularer
som teckningsmässigt skilde sig tydligt från de sca-
pularer som bars av vinterdräktsfågeln en vecka tidi-
gare. Dessutom fanns en viss skillnad i näbb längd.
Gotlands första och andra fynd.

(JONAS BONNEDAHL)

Brednäbbad simsnäppa *Phalaropus fulicarius*

Totalt 19 ex. fördelade på Sk (5), Bl (1), Gtl (2), Hl (2), Boh (2), Vg (3), Mpd (1), Ång (1), Vb (1) och Nb (1). Månadsvis fördelar sig fynden på: jan (2), maj (1), jul (2), sep (1), okt (8), och nov (3).

Sk: 1 ex. Rönnen 26–27.1 (Rolf Helmersson, Paul Fors m.fl.). 1 str. SV Nabben 1.9 (Nils Kjellén, Aron Andersson). 1 str. SV Nabben 8.10 (Nils Kjellén, Aron Andersson). 1 str. S Nabben 18.10 (Hans-Åke Gustavsson, Nils Kjellén). 1 ad. str. V Båstads hamn (Lennart Wahlén, Tom Malm, Hans-Åke Gustavsson) och Kattviks hamn (Nils Kjellén, Else-Britt Schildt m.fl.).

Bl: 1 1K Torhamns udde 11.10 (Evert Werkström, Tobias Werkström m.fl.).

FOTO: THOMAS DALEKE

Brednäbbad simsnäppa *Phalaropus fulicarius* 1K, Torhamns udde (Bl) 11 oktober 2008.

Gtl: 1 ex. Glasskär, Norsholmen 17–18.10 (Bimbi Ollberg m.fl.). 1 ex. Lerkliv, Gammelgarn 23.11–7.12 (Jim Sundberg, Tord Lantz m.fl.).

Hl: 1 ad. str. S Backfiskarudden, Onsala 19.1 (Mikael Käll). 1 str. S Skälvik 15.11 (Thomas Hultquist, Christopher Gullander m.fl.).

Boh: 1 ex. Kråkudden 19.1 (Per Björkman m.fl.). 1 1K Hällö 30.10–1.11 (Per Gustafsson, Magnus Köpman m.fl.).

Vg: 1 ex. Tängudden, Älvsborgsfjorden 14.10 (Rickard Bergsten). 1 1K Vänersborgsviken 17.10 (Michael Egerzon, Clas Wennerdahl m.fl.). 1 ex. Vinga 25.10 (Andreas Gustafsson m.fl.).

Mpd: 1 ad. hona Stornäsets reservat 10.7 (Carl-Evert Zackrisson, Jan-Olof Hägglund).

Ång: 1 hane Kvarngrönnan, Ulvöarna 28.5 (Oskar Norrman, Frans Olofsson m.fl.).

Vb: 1 1K Skäret, Umeälvens delta och slätter 10.10 (Jonas Grahn, Emma Vidmark m.fl.).

Nb: 1 ex. Säivis, Haparanda k:n 8.7 (Norrbottens rrk).

(ANDERS WIRDHEIM)

Bredstjärtad labb *Stercorarius pomarinus*

Medan 2007 var det näst bästa året för bredstjärtad labb på senare tid i Sverige får 2008 anses som medelmåttigt. Drygt 120 ex. noterades, vilket kan jämföras med drygt 420 ex. under 2007. Fynden fördelar sig månadsvis på jan (11), feb (4), apr (1), maj (37), jun (8), aug (2), sep (4), okt (46), nov (7) och dec (1–2). Fördelningen landskapsvis vår och höst framgår av kartor. Inga högre dagssummor noterades.

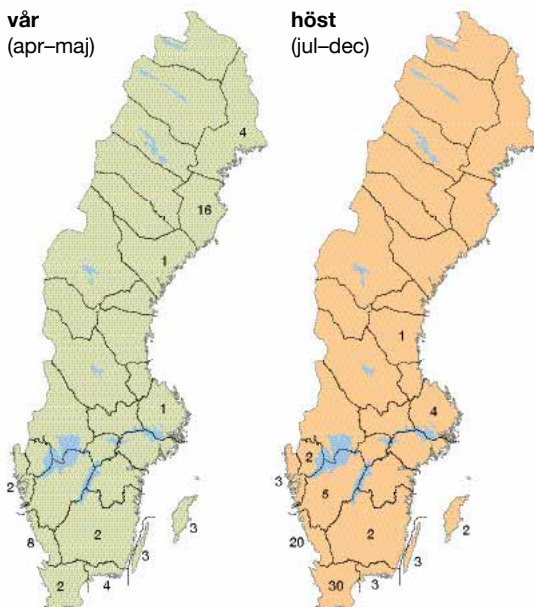
Inlandsfynd:

Vg: 2 1K str. SV Vänersborgsviken 2.10 (Göran Darefelt), 1 1K sträckförsök Vänersborgsviken 5.10 (Björn Johansson, Göran Darefelt, Håkan Eliasson m.fl.). 1 1K str. SV Vänersborgsviken 8.10 (Göran Darefelt). 1 2K sträckförsök Vänersborgsviken 14.10 (Björn Johansson, Göran Darefelt, Fredrik Lång m.fl.).

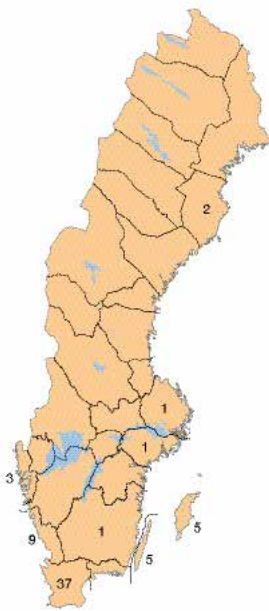
Dls: 1 1K rast. Vänersborgsvikens dalslandsdel 5.10 (Bo Kumlin, Johan Kumlin). 1 1K Rörvik, Vänersborgs k:n 12.10 (Ingemar Johansson).

Vb: 1 ad. flygande uppströms Umeälven, Gamla Bryggeriet, Umeå 11.6 (Birger Risberg).

(ANDERS WIRDHEIM)

Bredstjärtad labb *Stercorarius pomarinus* i Sverige 2008, antal ex. fördelade på vår och höst.

Fjällabb *Stercorarius longicaudus* i Sverige hösten 2008 (nedanför häckningsområdet i fjällvärlden).

Fjällabb *Stercorarius longicaudus*

2008 blev ett bra häckningsår för fjällabben i fjällkedjan från Hjd i söder till T lpm i norr.

I övrigt var arten sparsam längs kusterna med totalt bara fyra värfynd och drygt 60 höstfynd (aug-okt). Fyndet i Södermanland är ett av de tidigaste som över huvud taget gjorts i Sverige. Höstfyndens fördelning framgår av karta.

Värfynden listas här:

Gtl: 1 ad. str. N Lilla Karlsö 17.5 (Måns Hjernquist, Märten Hjernquist). 1 ad. Närsholmen 25.5 (Lukas Lovén).

Nrk: 1 ad. str. NV Ormestaängarna, Oset 8.5 (Åke Petersson).

Srm: 1 ad. str. N Hävringe 16.4 (Tommy Ubbesen, Pierre Stålnäbb, Jonny Werdin).

(ANDERS WIRDHEIM)

Storlabbs *Stercorarius skua*

Ett medelmåttigt år för storlabbs i Sverige även om den vid några tillfällen på hösten uppträdde lite talrikare längs västkusten. Landskapsvis fördelas fynden på: Sk (25), Bl (2), Sm (4), Öl (1), Hl (69), Boh (110), Vg (14), Dls (2) och Vb (2). Månadsvis är fördelningen feb (1), maj (2), jun (7), jul (9), aug (49), sep (4), okt (116), nov (40) och dec (1).

Inlandsfynd och Östersjöfynd redovisas:

Sk: 1 ex. Svaneholms herrgård, Skurup 17–18.10 (Gustav Eriksson, Olov Eriksson).

Bl: 1 str. V Utlängan 14.8 (F) (Per-Eric Betzholtz, Lars-Gunnar Lundquist) och 1 str. V Utklippan 24.10 (Jan Hägg).

Sm: 1 str. S Revsudden, Kalmar 28.7 (Harald Persson, Bill Andersson m.fl.). 3 str. S Revsudden, Kalmar 5.8 (Andreas Ståhl, Per Ålind, Mats Ranebo).

Öl: 1 ex. Ölands södra udde, 9.11 (Per Gustafsson).

Vg: 1 utmattat ex. Hönsemaden, Vänersnäs 21.6 (Erik Börjesson). 1 ad. str. SV Vänersborgsviken 29.7 (Göran Darefelt). 1 ad. str. SV Vänersborgsviken 9.8 (Michael Egerzon). 1 str. SV Vänersborgsviken 25.8 (Thomas Bernhardsson, Fredrik Lång, Ingemar Johansson m.fl.). 1 1K str. SV Vänersborgsviken 12.9. (Fredrik Lång). 1 ad. sträckförsök Vänersborgsviken 1.10 (Göran Darefelt). 1 ad. Vänersborgsviken 14–17.10 (Fredrik Lång, Thomas Bernhardsson, Göran Darefelt m.fl.). 1 1K Vänersborgsviken 14–17.10 (Björn Johansson, Göran Darefelt, Ulf Lindell m.fl.).

FOTO: GÖSTA REILAND

Svarthuvad trut *Larus ichthyaetus* 3K+, Rivet (Gtl), 20 juli 2008.

Dls: 1 str. SV Vänersborgsviken 25.8 (Ingemar Johansson, Thomas Bernhardsson m.fl.). 1 ad. Vänersborgsviken 15–16.10 (Ingemar Johansson, Börje Broström, Per Undeland).

Vb: 1 ex. Stora Fjäderägg 17.5 (Niklas Lindberg), 1 2K+ str. NO Lillhällan, Holmön 24.5 (Andreas Garpebring). (ANDERS WIRDHEIM)

Svarthuvad trut *Larus ichthyaetus* (0/0–1/1)

Gtl: 1 3K+ Rivet 20.7 (F) (*Mattias Nilsson, Gösta Reiland).

Landets första fynd! Flera fynd av svarthuvad trut har de senaste åren gjorts i vår närhet, bl.a. längs polska Östersjökusten, och 2001 befann sig en

svarthuvad trut på andra sidan Öresund vid Köge bugt. Årets fynd var alltså minst sagt väntat, och inte helt överraskande var det Rivet på Gotland som fick den äran. (Se särskild artikel på sid. 182.)

(JONAS BONNEDAHL)

Svarthuvad mås *Larus melanocephalus* (556–48)
Totalt observerades minst 48 svarthuvade måsar i landet under året och det är återigen en hög års-summa. Som vanligt ses nästan samtliga individer i de sydliga landskapen och det är fjärde året i rad som arten ses i Uppland. I Malmö hamn observerades ett par som troligen gjorde ett häckningsförsök i skrattnåskolonin och på Gotland sågs en individ

Svarthuvad mås *Larus melanocephalus* 3K, Pildammsparken, Malmö (Sk) 25 maj 2008.

både ruva och mata ungar efter en trolig blandhäckning med fiskmå. Häckningstendenser noterades även hos en adult hane och en 3K hona i Blekinge.

Landskapsfördelningen ser ut så här: Sk (26), Bl (6), Öl (8), Gtl (4), Hl (3), Upl (1).

Månadsfördelning: jan (1), feb (1), april (19), maj (9), juni (1), aug (5), sep (5), okt (6), nov (1).

Vinterfynd:

Sk: 1 2K str. Lomma Södra, Lomma 25.1 (*Kristian Ståhl).

Hl: 1 2K Vallda Sandö 3–17.2 (Erik Landgren m.fl.). 1 2K Ugglarp, Eftra 20.2 (Thomas Hultquist). 1 2K Galtabäck-Björkäng, Tvååker 29.2–4.3 (Uno Unger m.fl.).

(KRISTOFFER NILSSON)

Dvärgmå *Larus minutus*

Vg: 2 par konstaterades häcka i Åråsviken detta år, inga uppgifter om ungar föreligger. Dessutom noterades ett par i Hornborgasjön under maj–juni under förhållanden som gör att det kan misstänkas att åtminstone häckningsförsök gjordes (rrk Vg).

Ög: Det fanns som mest tio adulta fåglar vid Svartåmyningen, Roxen, och i början av augusti sågs ungfåglar på lokalen, men om dessa härrör från häckning i området är osäkert. Enstaka fåglar vid Tåkern har setts i stort sett under hela häckningssäsongen, men inga häckningskriterier har rapporterats (rrk Ög).

Upl: Åter ett år med förhållandevis många häckningar (cirka 60 par, 10 färre par än året före) på ett flertal lokaler, både vid kusten och i inlandet; 24 par be-

FOTON: TOMMY HOLMGREN

dömdes ha skridit till häckning i Hjälstaviken (Pekka Westin, Martin Tjernberg m.fl.); i Lövsstaben minst 1 par vid Skargrunden samt vardera 2 par med bo och ägg på Sillnätgrund respektive Karl-Jansrabben (Ulrik Lötberg, Lennart Söderlund m.fl.); 22 par häckade vid Vendelsjön (Thomas och Kenneth Pless) samt 8 par Tegelsmora kyrksjö (Anssi Laurila, Mats Edholm m.fl.). Därtill rapporteras ett revirhävdande ex. Tämaren 4.5 (Johan Södercrantz m.fl.), 5 revirhävdande par Ambricka, Marma 11.5–28.6 (Anssi Laurila m.fl.) och ett revirhävdande ex. Örskrärsundet 18.5 (Petter Haldén). På de två förstnämnda lokalerna bedöms häckningsförsök ha ägt rum, men med negativt resultat. Tyvärr var häckningsutfallet återigen uruslet vid Hjälstaviken, där inga ungar blev flygga, däremot blev åtminstone 2 ungar flygga vid Tegelsmora kyrksjö och vid Vendelsjön var

det en myckad lyckad häckningssäsong, eftersom minst 22 ungar blev flygga! Således en ojämn fördelning av häckningsframgången. Då åtminstone en av de större kolonierna lyckades kommer nog arten att finnas kvar som häckfågel i landskapet. Varje år i slutet av maj och i juni ses stora mängder dvärgmåsar fanga insekter vid Älvkarleby. Dessa individer kommer rimligen från någon närliggande koloni, troligen belägen i Storfjärden (rrk Upl). Under 2008 sågs det hela 105 ex. som mest 2.6 (Tommy Löfgren)

Vstm: Häckning har åter konstaterats vid Asköviken, där minst tio par inledde häckningsförsök (Markus Rehnberg). Häckningsutfallet tycks dock även i år ha varit klen eftersom endast en flygg unge har rapporterats under sommaren (Pentti J. Tatti). Vid Asköviken noterades arten mellan 25.4 och 9.7 (fl.obs.).

Vrm: Endast en trolig häckning; i Värmlandsdelen av Vänern (rrk Vrm).

Dlr: Häckningar: 9 häckande par, Tisjökölen, Malung-Sälen 18.6 (Börje Dahln, Janne Dahln). Första noteringen här gjordes 4.5 (2 ex) och årets sista 7.9 (1 1K).

Hls: Dvärgmås häckade vid Hälsjöviken 2003 och har sedan dess årligen besökt viken under häckningsomständigheter. I år visade det sig att ett par började ruva inne i skrattnåskolonin. En nyckläckt unge sågs den 22 juni, men sannolikt överlevde den inte den hårda nordvästliga kuling som blåste över viken dagen efter (rrk Hls).

Ång: Arten fortsätter att häcka mycket fåtaligt i landskapet. Två eller tre par i Korsjöjärnen fick ut minst sex ungar, och därtill en rapport om ett par som gjorde ett häckningsförsök i Högländssjön. Under juni-juli finns, som vanligt, observationer i lämpliga häckningsmiljöer från mer än tio platser i landskapet, främst kring Örn-sköldvik och Järnashalvön (rrk Ång).

Vb: Häckningar: 1 pulli ringm. Umeälvens delta och slätter 27.6 (Umedeltats Fältstation) och 8 pulli ringm. Holmsunds skärgård 28.6 (Umedeltats Fältstation). Möjliga häckningar: De platser där ruvande fåglar, varnande adulta fåglar eller pulli observerats under juni-juli har varit Sörfors, Vitskärsudden/Obbolstenarna, Lill-Klyvan i Holmsunds skärgård, Ösjön i Djäkneboda, Tavelesjö, Holmögdad och Gran. I övrigt har dvärgmås observerats på 25 lämpliga häckningslokaler (rrk Vb).

Nb: Ytterligare ett extremt lyckat år för dvärgmåsarna i kustlandet. Det hittades över 1 200 häckningar på nästan 50 olika lokaler i skärgårdsmiljö. Under flyttningen sågs flockar på upp till 750 ex. Det stora antalet funna häckningar beror främst på den heltäckande inventering som genomfördes i länsstyrelsens regi i landskapets skärgård 2007–2008. Under 2007 hittades ca 800 häckningar varav de flesta lokalerna inte besöktes 2008 (rrk Nb). Detta innebär att landskapets häckande stam 2007–2008 på goda grunder kan uppskattas till ca 2 000 par, varav de allra flesta återfinns i kolonier på små skär i havsbandet.

Hjd: Häckning konstaterad i Storsjödeltat och Svegssjöns norra ände (rrk Hjd).

Jmt: En konstaterad häckning, vid Tysjöarna, i övrigt

ganska rikligt med observationer. Antalet häckande par är svårt att uppskatta, förslagsvis ca 54 par fördelat på följande lokaler: Rammsjön: 10 par, Ändsjön: 1 par, Tysjöarna: 2 par, Lavsjön: 3 par, Mattmartjärnen: 5 par, Ännsjön: ca 10 par, som mest sågs där hela 65 ex. 24.5, Åresjön: 1 par, Bodsjöedet: 4 par, Mussjön: 10 par, Fyr-sjön, Hammerdal: 1 par, Stor-Granvattnet, Hammerdal: 1 par, Sikåstornet: 3 par, Bye, Hammerdal: 1 par och Nyland, Gåxsjö: 2 par (rrk Jmt).

S Lpl: Häckning (18 ad. besökande bebodda bon) endast konstaterad från en lokal i Ly lpm (rrk S Lpl).

N Lpl: Dvärgmåsen är rätt väl spridd i norra Lappland, men det gjordes endast fyra säkra häckningsfynd under 2008. Får se om den växande populationen vid kusten letar sig upp till länets lappmarker (rrk N Lpl).

FOTO: KRISTER CARLSSON

Dvärgmås *Larus minutus* ad. Mer än 1 200 par häckar i Norrbottens skärgård!

Tack vare den avslutade inventeringen av den norrbottniska skärgården kan vi äntligen få ett riktigt bra grepp om hela den häckande svenska populationens storlek. Under 2008 torde den ha legat på ca 2 500 par, varav 80 procent hittas inom nyss nämnda landskap. Jämför detta med resultaten från riksinventeringen 2000, då stammen skattades till drygt 1 100 par utifrån då tillgängliga uppgifter! Det är tillfredsställande att ha fått en bild av var de stora flockar som ses födosöka i norrbottniska fjärdar vår och försommar sannolikt hör hemma. Arten saknas alltså som häckfågel i Medelpad och Gästrikland. I övriga norrländska landskap häckar numera dvärgmåsar.

(CHRISTER OLSSON)

Tärnmås *Larus sabini*

Tärnmåsen ses framför allt i Sverige under september och i första hand handlar det då om årsungar (1K). Årets Skånefynd av 1 1K redan 5.8 är udda och måste anses som extremt tidigt. Även fyndbilden i övrigt är udda med bara tre septemberfynd, medan nio fynd gjordes i oktober och sex i november. Ännu en udda företeelse var den äldre fågel som sågs vid Hönö 31.10.

Sk: 1 1K Hovs hallar 5.8 (Sven Splittorff). 1 ad. i sommarträkt Hörte hamn 3.9 (Peter Spetz m.fl.). 1 1K Kulen 16.10 (Alf Petersson). 1 1K Båstad hamn – Ripagården 15 och 16.11 (Peter Bjurenstål m.fl.).

Hl: 1 1K str. S Mellbystrand – Skummeslövsstrand 22.10

Nilsson). 1 2K+ Kråkudden, Hönö 31.10 (Micael Jonsson, Aron Sandling, Tomas Sandling). 1 1K stationär Hållö 1.11 2008 (Per Arne Lindgren, Maria Müntzing m.fl.). 1 1K str. S Kråkudden, Hönö 14.11 (Ville Fagerström).

Tillägg 2007:

Sm: 1 1K Södra Bergundasjön 10–12.10 (Roger Lindahl, Uno Pettersson, Johannes Rydström m.fl.).

Fjärde fyndet i Småland och det första i Kronobergs län.

(ANDERS WIRDHEIM)

FOTO: PETER GRAHN

Tärnmås *Larus sabini* 1K mobbar tretåig mås *Rissa tridactyla* 1K, Ramsviklandet (Boh) 14 oktober 2008.

(Björn Klevenmark, Olle Wahrentin). 1 1K Ringenäs - Busör 23–25.10 (Christopher Gullander, Thomas Hultquist m.fl.). 1 1K str. S Skummeslövsstrand 15.11 (Håkan Johansson, Mikael Haraldsson m.fl.). 1 1K str. S Södra Mellbystrand 16.11 (Christopher Gullander, PG Utterfors m.fl.). 1 1K str. S Rödsjär, Träslöv 16.11 (Lasse Olsson).

Boh: 1 1K str. S Kråkudden, Hönö 3.9 (Jon Håkansson m.fl.). 1 1K str. S Kråkudden, Hönö 4.9 (Roland Thuvander). 1 1K str. S Källestén, Ramsviklandet 12.10 (Hans Petersson m.fl.). 1 1K str. S Kråkudden, Hönö 12.10 (Ville Fagerström m.fl.). 1 1K födosökande Ramsviklandet 14.10 (Lennart Hermansson, Peter Grahn). 1 1K str. S Kråkudden, Hönö 18.10 (Magnus Rahm m.fl.). 1 1K Haby bukt, Ramsviklandet 26.10 (Peter

Ringnäbbad mås *Larus delawarensis* (10/10–1/1)

Gt: 1 ad. Stora Karlsö 1.6 (F) (Åke Anderson, David Schönberg Alm m.fl.) och 25.6 (Germund Kadin).

Samma fågel som setts på ön sedan 2002.

(JONAS BONNEDAHL)

Silltrut *Larus fuscus* **VU**

Hjd: 1 ex. str. SV Busjön, Älvros 11.4 (Göran Storensten, Per Åsberg). Femte fyndet i Härjedalen.

Lu lpm: 1 ruvande (av nominatrasen) Akkats kraft stn., Jokkmokk k:n 30.5. Endast det sjätte häckningsfyndet i Lu lpm.

(FREDRIK FRIBERG)

Fynd av någon av raserna:

Larus f. graellsii el. *Larus f. heuglini*

Observera att de fynd som här publiceras ej är godkända av RK. Det finns ändå ett intresse att publicera fynd av ljusryggade silltrutar för att bygga upp kunskap kring deras uppträdande. Men ännu är kunskapen om hur man skiljer dessa raser åt inte klarlagd.

Följande fågel har bedömts vara av rasen *heuglini*:

Ång: 1 ad. str. SV Härnö södra, Härnön 5.10 (Pekka Bader, Oskar Norrgrann). Första fyndet av rasen i Ång.

Följande fåglar har bedömts till *graellsii/heuglini*:

Sk: 1 3K Torupa flo, Ravlunda 20.6 (Dan Hammarlund),

Upl: 1 adult Lilla Stenskäret, Grönskärs skärgård 22.5 (Anders Haglund).

Nb: 1 ad. Fågeltorn strandängarna, Kalix 4.10 (Mats Bergquist). Max 2 ex. Alviksgården, Alvik-/Ersnäsomr. 25.4–13.5 (Andreas Livbom, Mats Bergquist m.fl.). 1 ad. Storstrand/Kullen, Öjebyn 11–22.4 (Lars Sandberg, Staffan Sundin m.fl.). 1 ad. stationär Harrbäcksfjärden SO E4 11.5 (Lars Sandberg). 1 ad. Fågeltornet, Bredviksberget, Öjebyn 2.8 (Lars Sandberg, Stefan Holmberg). De rasbestämda silltrutarna ökar i antal främst beroende på ett ökat intresse för den svåra konsten i att skilja dom åt. Fåglar i vissa av åldrar/dräkter är dock omöjliga att separera under delar av året.

Jmt: 1 3K Badhusparken, Östersund 3–20.1 (Pontus Wennesjö, Janne Wennesjö, Pär-Erik Petrusson m.fl.). Jämtlands första fynd av obestämd *graellsii/heuglini*.

FOTO: ARON HEJDSTRÖM

Ringnäbbad mås *Larus delawarensis* ad., Stora Karlsö (Gtl) juni 2008.

1 ad. str. S Kullens fyr, Kullaberg 21.6 (Mattias Ullman, Arne Holgersson), 1 ad. Sandvik, Brantevik 26.9 (Magnus Ullman), 1 ad. Alnarps strandängar 12.7 (Lars Nilsson), 1 4K+ Norrekås, Örnahusen 22.10 (Jörgen Bernsmon), 1 ad. Dybäck 9.11 (Peter Spetz), 1 ad. Abbekås 15.11 (Peter Spetz). 7 fynd av 7 ex.

Vg: 1 ad. Spikön, Trollhättan 31.3 (Ulf Lindell, Börje Broström). 1 ad. Byslätt, Istorp 2–4.4 (Mikael Karlsson, Joakim Karlsson). 1 ad. Sundholmen 1.5 (Joakim Karlsson). 1 ad. Veselängens fågeltorn, Veselängen 21.5 (Joakim Karlsson). 2 ex. Björketorp Marks Kommun 21.5 (Joakim Karlsson, Mikael Karlsson). 1 ad. Surteby kyrka 5.6 (Joakim Karlsson, Mikael Karlsson). 1 ad. Vänersborgsviken 28.8 (Göran Darefelt). 1 ad. Vänersborgsviken 22.9 (Göran Darefelt).

P lpm: 1 ad. Bergnäsdammen, Storavan 16.9 (Stefan Holmberg, Lars Johansson).

T lpm: 2 ad. Jeutojaure, Tavvavuoma 3.6 (Anders Kling, Jonas Kling).

Första fyndet av komplexet *graellsii/heuglini* i P lpm. Tredje och fjärde fyndet i T lpm, tidigare 1997 och 2005.

(THOMAS STRID)

Kaspisk trut *Larus cachinnans*

Minst 868 kaspiska trutar sågs i landet under året och det får betraktas som en normal årssumma på senare år. Skåne och Öland står som vanligt för flest fynd. Arten är numera så pass vanlig att det är svårt

att göra exakta antalsuppskattningar. Landskapsfördelning: Sk (450–550), Bl (134), Sm (2), Öl (200), Gtl (67), Hl (11), Boh (1), Ög (3).

Avvikande fynd (godkända av RK):

Boh: 1 3K Kråkudden, Hönö 10.10 (Roger Eskilsson m.fl.)

Ög: 1 3K Gästadsverken, Linköping 10.2 (Christian Williams), 1 1K Häradsudden, Norrköping 20.8 (Christian Williams), 1 1K Gästadsverken, Linköping–Norrköping 1–8.10 (Christian Williams, Herman Drotz, Kjell Carlsson).

Fyndet i Bohuslän är landskapets andra och i Östergötland har det numera gjorts sex fynd.

(KRISTOFFER NILSSON)

FOTO: CHRISTIAN CEDERROTH

Kaspisk trut *Larus cachinnans* 1K, Segerstads fyr (Öl) 3 september 2008.

Medelhavstrut *Larus michahellis*

Fynd av totalt ca 115 ex. är godkända och rapporterna är från de sydliga landskapen där Skåne som vanligt står för en tydlig majoritet av fynden. Både i Skåne och i Blekinge observerades individer som var ringmärkta i Kroatien. På senare år har flera olika individer kunnat läsas av i Baltikum och Norden som visar att de bland annat kommit från Italien, Grekland och Kroatien så det kan vara rimligt att tro att en majoritet av de medelhavstrutar som når Sverige kommer från sydost.

Landskapsfördelningen ser ut så här: Sk (ca. 80), Bl (24), Öl (6), Gtl (2), Hl (3–4).

(KRISTOFFER NILSSON)

Vitvingad trut *Larus glaucooides* (138–7)

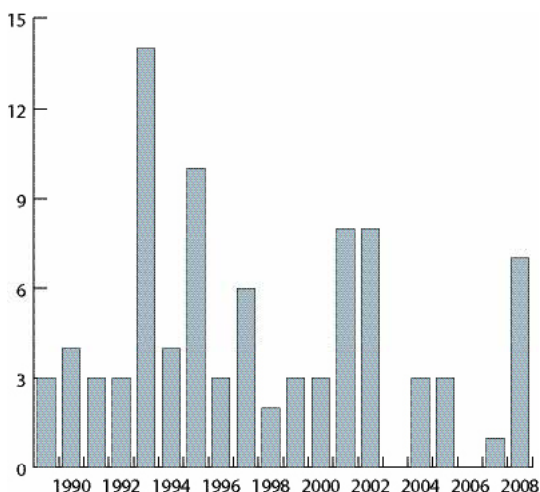
Efter några år med ganska få eller inga vitvingade trutar så blev 2008 ett ganska bra år. Minst sju olika individer observerades i landet. Ett genomsnitt de senaste 20 åren ger fyra vitvingade trutar per år och fördelningen mellan fynd under första och andra halvåret är ganska jämn i år.

Sk: 1 2K Råå hamn, Helsingborg 29.2 (Mårten Müller m.fl.), 1 1K str. SV Mistluren, Kullaberg 16.11 (Mårten Müller).

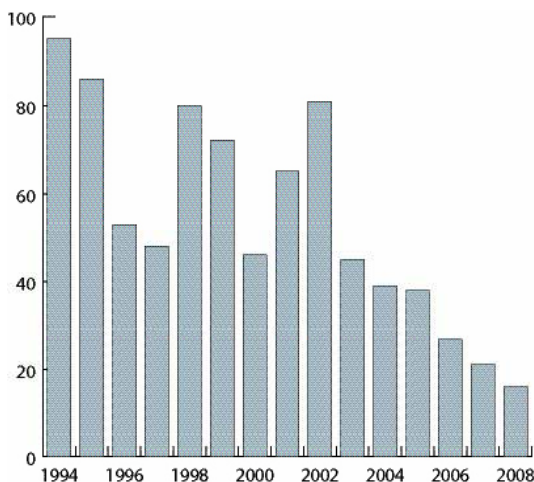
Bl: 1 1K Nordersund/Kråkenabben, Sölvesborg 29.11–4.12, 1 1K Saltö, Karlskrona 13–20.12 (Mats Åke Persson, Joakim Hammar m.fl.). Samma individ.

Hl: 1 2K Getterön–Derome 1.1–19.4 (Stefan Andersson m.fl.), 1 2K Ramsjöholm, Lis mosse 30.4 (Magnus Andersson m.fl.), 1 2K Utterö, Tvååker 4–10.5 (Mikael Sandell), 1 2K Löftaåns mynning, Frillesås 15.5 (Håkan Nilsson). Troligen samma individ.

Vg: 1 2K Grimmered 5.3 (Joakim Karlsson, Mikael

Vitvingad trut *Larus glaucooides* i Sverige 1989–2008.

Vittrut *Larus hyperboreus* i Sverige 1994–2008.

Karlsson), 1 1K Göteborgs hamn – Slottsskogen 23–31.12 (Stefan Svanberg m.fl.). Fyndet i Grimmed är troligen samma individ som sågs i Halland.
Vb: 1 2K Hössjö 21–22.5 (Peter Sunesson m.fl.). Fjärde fyndet i landskapet (första sedan 1998).
Jmt: 1 2K Badhusparken, Östersund 1–23.1 (Jan Wester, Yngve Larsson m.fl.). Första fyndet i Jmt.
 (KRISTOFFER NILSSON)

Vittrut *Larus hyperboreus* (ca 1762–16)

Minst 16 olika individer gör året till det sämsta på flera decennier. Vi får gå tillbaka till första halvan av 1970-talet för att finna årssummor i nivå med denna. Trenden är tydlig och antalet vittrutar har minskat dramatiskt på senare tid. Nästan samtliga fynd i år avser yngre individer och är anträffade under första halvåret.

Sk: 1 2K str. V Båstads hamn 26.1 (Thomas Svanberg, Johan Stenlund m.fl.), 1 2K Simrishamn hamn 21.3 (Jesper Segergren, Björn Ander), 1 2K str. O Kåseberga hamn 7.4 (Sven Splittorff, Sven-Olof Linnér).
Bl: 1 2K Hörvik, Sölvesborg 12–14.1 (Christian Persson, Hans Persson, Patric Österblad m.fl.).
Sm: 1 2K Lucernafjärden, Västerviks hamn 16–18.2 (Kurt Agerskov, Joakim Landberg).
Öl: 1 ad. Ölands södra udde, Ottenby 17.3 (Aron Edman, Gunnar Johansson, Göran Andersson).
Gtl: 1 2K Lasarettet, Visby 6.1 (Per Smittberg), 1 2K str. N Langhammarshammaren, Fårö 21.4 (Micke Nerman).
Hl: 1 2K str. S Apelviken, Varberg 25.1 (Mathias Karlsson), 1 ad. str. S Skälvik–Tylösand 15.11 (Thomas Hultquist, Christopher Gullander m.fl.).
Dls: 1 2K Vänersborgsviken 31.1–2.2 (Ingemar Johansson m.fl.). Tredje fyndet i Dalsland och samma individ som sågs i Västergötland.
Vg: 1 2K i området Vänersborgsviken–Häljestorpstippen–Vänersborg–Vassbotten–Nygårdsslätten–Vargön 20.1–30.3 (Fredrik Lång, Ingemar Johansson, Göran Darefelt m.fl.). Samma individ som i Dalsland.
Srm: 1 3K str. NO Örudden, Södra Torö 11.3 (Anders Westlund).
Upl: 1 2K Skarholmen, Graneberg, Uppsala 26–27.3 (Håkan Andersson, Per-Johan Ulfendahl).
Hls: 1 2K Varpen, Bollnäs 10.4 (Stefan Persson, Lennart Stern m.fl.). Troligen samma individ som 2007.
Ång: 1 2K Nattviken, Härnösand 1.1–17.5 (Leif Johansson m.fl.), 1 ex. Idbyfjärden Arnäs 28–30.4 (Torbjörn Johansson, Åsa Ljunglöf m.fl.), 1 2K Västra kanalen, Härnösand 28–31.12 (Ulf Hamrin m.fl.). Januärfågeln upptäcktes 2007. Troligen återkom samma individ i december.
Vb: 1 2K+ Viskärsudden, Yttre Västerfjärden 2.4 (Emmanuel Naudot), 1 2K str. NO Tavastudden, Täftelandet 11.4 (Henrik Johansson).
Lu lpm: 1 2K Ritsem, Gällivare 20.6 (Anders Eriksson, Mathias Bergström). Sjunde fyndet i Lu lpm.
 (KRISTOFFER NILSSON)

Tretåig mås *Rissa tridactyla* EN

På Nidingen i Halland häckade 40 par. Under 2007 häckade 41 par, medan antalet tidigare under 2000-talet låg på drygt 30 par:

Hl: 40 häckande par fick ut 28 ungar (Uno Unger).

Som vanligt gjordes även en del inlands- och Östersjöfynd. Landskapsvis (västkusten undantagen) fördelas dessa på: Bl (8), Sm (8), Öl (12), Vg (9), Dls (1), Ög (2), Srm (9), Upl (2), Vstm (2), Gstr (1), Hls (1), Mpd (1), Ång (6) och Vb (27). De många individerna i Vb utgjordes främst av fåglar på vårsträcket: 18 fynd av totalt 25 ex. De båda återstående sågs i augusti.

FOTO: HANS FALKLIND

Ismås *Pagophila eburnea*, Simrishamn (Sk) december 2008.

Tillägg 2007:

Sm: 1 1K Växjösjön 18–20.8 (Roger Ottosson m.fl.). Ett mycket överraskande inlandsfynd i slutet av sommaren.
 (ANDERS WIRDHEIM)

Ismås *Pagophila eburnea* (22/22–1/1)

Sk: 1 1K Simrishamns hamn 5–14.12 (F) (*Nisse Nils-son m.fl.)

Ny art för Skåne. Efter den långstannande individen på västkusten vintern 2004/2005 var det kanske otippat med ytterligare en stationär fågel på svenskt territorium. I Norge har dock fynden ökat senaste åren med totalt 10 fynd under 2000-talet (fram t.o.m. 2007). Samtliga fåglar har varit ung-

fåglar. Huruvida detta är tecken på en positiv populationsutveckling eller speglar problem i ismåsens normala övervintringsområden är dock oklart.

(JONAS BONNEDEHL)

Småtärna *Sternula albifrons* VU

Rapporteringen är bristfällig samt varierar från landskap till landskap under skilda år. Endast i Sk sker en noggrann uppföljning. Där fanns säsongen 2008 ca 70 par, vilket är det lägsta antalet sedan årliga räkningar inleddes 1991 (som mest rapporterades 128–132 par 2002). Från Öland noterades 67 par. Från GtL rapporterades drygt 30 par, vilket är det högsta rapporterade antalet under senare år, men där *Sveriges fåglar* (2002) uppger ca 250 par. I östra Sm fanns 1 par. För första gången rapporterades häckning från Boh – i Sotenäs fick ett par ut en unge (Jan Artursson m.fl.). Från främst Bl, Hl och delvis Nb var rapporteringen allt för tunn. I Dls 3:e fyndet, Gstr 7:e och Mpd 5:e fyndet. Inlandsfynd gjordes i Sm/E, Vg, NrK och Ög.

Anmärkningsvärda fynd:

Dls: 1 ex. str. S Rörvik, Vänersborg 15.8 (Ingemar Johansson). Tredje fyndet i Dalsland.

Gstr: 1 ad. Iggöskaten 22.7 (Martin Alexandersson, Mikael Svensson). Sjunde fyndet i Gästrikland.

Mpd: 1 ex. födosökande Holmö, Tynderö 20.5 (Stefan Wikander). Femte fyndet i landskapet.

(LARS LINDELL)

Skräntärna *Hydroprogne caspia* VU

Sk: Antalet häckande par sjönk till fyra vilket är två färre än under 2007. Tyvärr uteblev skräntärnan som häckare i sydväst då Eskilstorps holmar övergavs. Vidare så var de fyra par som häckade i nordost solitärhäckare. Häckningarna genomfördes på fyra olika holmar dels mer östligt med två par på Gruarna utanför Edenryd och dels lite västligare med ett par utanför Tosteberga ångar och ett par på den gamla lokalen, Trueskär. Tyvärr misslyckades de västliga paren. Däremot fick de som häckade på Gruarna fem ungar som ringmärktes. Minst tre av dessa blev flygga (Patrik Olofsson och Greger Flyckt). Arten balanserar alltså på gränsen till att vara skånsk häckfågel (Nils Waldemarsson).

Bl: Säkra häckningar: 20 par+23 pull Båtaskär, Torhamns udde (Ivar Tägtström, Johan Stedt, Mats Wallin m.fl.), 1 par+1 pull Aspö (Mats Jonasson), 1 par+1 pull Vällholmen (Patric Österblad, André Julinder, Johannes Österblad), 1 par+2 pull Gylvan, Hasslö (Anders Adolfsen), 1 par+2 pull Stora Ekeskär (Anders Adolfsen) och 1 par+1 pull Senora, Svenö (Urban Emanuelsson). Summa 25 säkert häckande par fick fram 29 pulli, dessutom har en handfull möjliga häckningar rapporterats. Ett gott resultat för senare år och man får gå tillbaka till början på 1990-talet för att hitta häckningssiff-

ror som överträffar årets. Kolonin vid Båtaskär fördubblades i antal jämfört med året innan.

Sm: På Furö fanns i år 85 häckande par, en ökning med fem par sedan föregående år. Därtill fanns sju solitära par. Alltså totalt 92 par i regionen och 127 ungar ringmärktes och det är en ökning från fjolårets 115 märkta ungar och 89 par (Tommy Larsson).

Öl: Enligt uppgift skall arten återigen konstaterats häcka på Kåreholm, Löt sn med åtminstone ett par, gissningsvis årlig häckfågel på lokalen (rrk Öl).

Gd: Häckningar: 2 ex. parning Klinteviken, Klinte 6.5 (Ulf Lidberg), 10 ex. ruvande Utholmen, Västergarn 15.5 (Kjell Larsson), 27 ex. ruvande Storgraut, Rute 18.5 (Kjell Larsson), 1 ex. ruvande Avagrunn, Fårö 18.5 (Kjell Larsson), 1 ex. pulli/nyligen flygga Langhammarshamman, Fårö 4.7 (Birgitta Svensson), 2 1K pulli/nyligen flygga Yttre Stockviken, Hamra 16.7 (Tommy Lindberg), 2 ad. och 1 pull Västergarnsviken, Västergarn 19.7 (Inger Bjärnebrand), 1 ad. föda åt ungar Lassarholmen, Fårö 20.7 (Roland Staav) och 2 ad. föda åt ungar Klasen/Fjaugen, Hellvi 24.7 (Jens Bardtrum, Anders Nissling).

Ög: Från häckningslokalerna i Gryts skärgård räknades det in 122 par fördelat på Dannskären (114), Spyskären (7), Röskären (1). Detta är en ökning jämfört med tidigare år under 2000-talet, då som mest 90 par räknats in. Häckningsresultatet är dock magert då endast 20 ungar (varav elva ringmärktes) kom på vingarna och beror troligen på predation av mink (rrk Ög).

Srm: Skräntärnan har genom åren visat sig vara ombytlig och kolonier har kommit och gått. Sedan 2003 har vår enda större häckningsplats varit på Gräskären utanför Oxelösund där det funnits ca 80–90 par. Ungfågelproduktionen har varierat, men exempelvis 2006 räknades det till 123 ungar i denna koloni. I kolonin på Gräskären har i år förändringar skett och vid inventering 17 juni fanns det bara 21 bon med 65 ägg och 6 ungar på koloniskäret. Längre ut på Vattungarna söder om Hävringe (en ny häckningsö) hittades 15 bon med ägg i samt 5 tomma bogropar. Det skulle dock visa sig att dessa sena häckningar inte producerade några flygfärdiga ungar. Det är alltså troligt att inga ungar alls kom på vingarna i Sörmland 2008 (alla uppgifter från Roland Staav i brev). Återstår att se om detta var en tillfällig motgång eller om skräntärnan är på fallrepet som Sörmländsk häckfågel (rrk Srm).

Upl: I kolonin i Björns skärgård fanns det 160 par detta år. Grusbänkarna hade restaurerats och accepterades av tärnorna, som valde att häcka på dessa områden. Tyvärr kan konstateras att samtliga häckningar misslyckades, utom möjligen en till två då det 20.7 sågs 2 juv tillsammans med 5 ad. i Ledskärsviken (Per Edenius, Nils-Erik Ewers). Inga ungar blev äldre än 5–6 dagar. Ej känt om det berodde på sjukdom eller predation. Det troligaste är dock angrepp av någon näringsupptagsrelaterad sjukdom och att ungarna sedan de dött och övergivits av föräldrarna prederas av trutar. Inga ägg hade prederats!. Detta är första gången som Stenarna-kolonin

misslyckats med häckningen två år på raken. Vi får hoppas att resultatet för Östersjöns största koloni blir bättre 2009 (rrk Upl). Tack vare fortsatta inventeringar genomförda inom projektet "Åtgärdsprogram för skrärtärna" har ovanligt många solitära häckningar rapporteras, totalt 22 säkerställda och 6 möjliga: 1 par Hållnäs skärgård, 5 par Gräsö skärgård, 7 par Singö skärgård, 1 par Väddö, 2 par Arholma skärgård, 10 par Blidö skärgård samt 2 par i Rådmansö skärgård. Årets resultat är 6 par färre än året före. Tiden får visa om detta är en trend eller en tillfällighet.

Hls: För tredje året i rad misslyckades skrärtärnorna på Jättbågan med sin häckning. Även övriga fynd var sämre än normalt sannolikt pga dåliga häckningsresultat på den stora kolonin i norra Uppland.

Mpd: 2 pull Alnö s:n 12.6–3.7 (Peter Nilsson, Jan Högberg m.fl.).

Ång: Endast ett ruvande par rapporterat längs norra delen av landskapets kust, att jämföra med fyra säkra och en trolig föregående år. Dock flera rapporter om 1K-fåglar, så någonstans finns det häckningar (rrk Ång).

Vb: Häckningar: 2 pulli ringm. Holmsunds skärgård 13.6 (Umedeltats fältstation) och 1 par (1 unge) Obbolastena, Obbola skärgård 17.7 (Emmanuel Naudot). Möjliga häckningar: 2 ex. revir Petlandskär, Holmsunds skärgård 1.5 (Joakim Lessmann, Niklas Lindberg, Fredrik Widman, Lennart Carlsson), 1 par revir Lill-Fjäderäggsögern, Holmöarna 13.5 (Niklas Lindberg), 1 par Lövöbådan, Holmsunds skärgård 21.5 (Joakim Lessmann), 1 par Vitskär, Holmsunds skärgård 22.6 (Svante Sandgren), vid Långviksskatan, Täftelandet observerades 2 ad. den 27.4 vid ev. bobsök (Gunnar Odell) och senare 2 1K på samma lokal 22.7 (Niklas Lindberg), på Lillskärsudden, Sörmjölle observerades 2 ad. i parning (el. cermonier) 26.4 (Viktor Nilsson) och senare på samma lokal observerades 2 ad. + 1 1K Lillskärsudden, Sörmjölle 26.7 (Christer Wilhelmsson, Peter Sunesson) och 1 par varnande Skrakögern, Holmsunds skärgård 26.7 (Niklas Lindberg).

Nb: 31 par med bon med 1–3 ägg funna på Storgundet i Luleå skärgård 22.5. Kolonin är på exakt samma ställe som de senaste åren (rrk Nb).

Totalt 541 häckningar rapporterade, att jämföra med fjolårets 630 par. Speciellt oroande är det ursla häckningsresultatet i landets största koloni, i Björns skärgård i Uppland, en koloni där inte heller de 225 paren som inräknades 2007, lyckades särskilt väl, då det endast producerades 20–50 flygga ungar. Glädjande dock att kolonin på Dannskären i Ög ökade från fjolårets tio par till 2008 års 114 par.

(CHRISTER OLSSON)

Svarttärna *Chlidonias niger* VU

Vi kan nog, dock med viss tvekan, fortfarande hävda att svarttärnan håller ställningarna i Sverige. Anledningen till tveksamheten är att rappor-

teringen uppvisar viss ojämnheter från delar av landet. Det är självfallet önskvärt med en mer systematisk övervakning framöver. Svarttärnan häckar på ett mycket begränsat antal lokaler, ca 15 st., och är nationellt rödlistad i kategorin Sårbar. År 2008 rapporterades sammanlagt ca 212 häckande par på 16 lokaler, vilket ligger strax över medianen för perioden 1992–2008. Häckningarna fördelade sig landskapsvis enligt följande: Sk (4 lokaler/36–37 par), Sm (1/2), Öl (1/1), Vg (1/52), Nrk (2/11), Ög (1/21), Upl (3/38), Vstm (3/50).

Tionde fyndet i Ång, 10:e och 11:e fynden i Hjd, 8:e fyndet i Jmt.

Större (minst 25 ex.) ansamlingar och sträcksummor utanför häckningslokalerna:

Sm: 38 str. S Revsudden 20.7 (Jan Ottosson, Christer Håkansson).

Nrk: 35–56 ex. Hjälmarén 28–30.7 (Leif Larsson, Ola Strand).

Fynd i Norrland:

Gstr: 1 ex. Sikvik och Inre Fjärden 28.5 (Mats Dahlén, Esbjörn Nordlund m.fl.).

Hls: 1 ex. Voxnabruk 18.6 (Jan-Erik Wahlroos). 1 ex. Tjärnatjärn, Bjuråker 26–27.5 (Arnold Larsson m.fl.).

Ång: 1 ad. Kråken, Järnäs 2.6 (Stefan Delin). 2 ex. Kråksundet, Järnashalvön 3.6 (Daniel Lussetti).

Vb: 1 str. NO Lillhällan, Holmön, Holmöarna 3.6 (Michael Jonsson, Aron Sandling).

Nb: 1 ex. Gammelstadsviken 28.5 (Jan Bergström, Mats Williamsson). 1 ad. Grannäset, Bålinge 30.5 (Aron Sandling).

Hjd: 1 ex. Spegeldammen, Ljusnedalssjön 3.6 (Göran Storensten). 1 ad. Fjällsätern, Tännadalen 11.7 (Olle Jonsson).

Jmt: 1 ad. Ånnsjön 4.6 (Tomas Bergström).

Tillägg 2007:

Sm: Häckning: 3–6 ad. Husebymaden 13.5–14.6 (Nils-Arne Thunell, Ola Bondesson m.fl.). Både parning och bobygge konstaterades, men troligen avbröts häckningen.

(THOMAS PETTERSSON)

Vitvingad tärna *Chlidonias leucopterus*

Under första veckan av maj skedde ett mindre inflyde av vitvingade tärnor i Skåne. I övrigt gjordes enstaka fynd av arten främst i de södra landskapen. Notera det extremt tidiga fyndet på Gotland! Nedan presenteras vårfynden utanför Skåne och samtliga höstfynd.

Sk: 1 1K i Falsterbo 20.8 (Nils Kjellén, Aron Andersson). 1 ad. i Äspet, Åhus 24.8 (Johan Elmberg).

Sm: 1 ad. str. N Hagbyhamn, Kalmar 3.5 (Bertil Sanner,

Lars G Petersson, Jan Ottosson, Bent Hansen). 1 ex. Draven, Gislaved 3–11.6 (Bengt Larsson, Sven Johansson, Willy Strömblad m.fl.). 1 adult Erstadkärret, Vingsö 1.8 (Peter Berglin, Jan Blomquist m.fl.).

Öl: 1 ad. Mellbyör – Skärlöv 25.5 (Magnus Hallgren, Jan Artursson, Lennart Carlsson m.fl.). 4 ex. Möckelmossen 30.5–1.6 (Bengt Ottosson m.fl.). 1 1K Södra hamnen, Mellbyör 25.8 (gnm Rk Öland).

Gtl: 2 ad. rast. Djupvik, Eksta 31.3 (*Curt Lindhe, Eva Lindhe). 3 ad. Fardume träsk, Hellvi 2.5 (Per Smitterberg). 1 ad. Storsund, Gothen 21.5 (Carl Tholin, Per Gustafsson, Mattias Gerdin m.fl.). 1 ad. str. N Östergarnsholm, Östergarn 24.5 (Ola Wizén). 1 ad. Paviken, Västergarn 2–3.6 (Olof Armini, David Lundgren, Jan Janthe m.fl.).

FOTO: TOMAS LUNDQUIST

Vitvingad tärna *Chlidonias leucopterus* ad., Möckelmossen (Öl) 31 maj 2008.

Vg: 1 ad. Hullsjön 12.6 (Michael Egerzon, Ulf Lindell, Börje Broström). 1 ad. rast. Mellersta delen, Hornborgasjön 4–20.7 (Jörgen Fritzson m.fl.).

Ög: 1 1K födosökande Nybro, Svartåmyrningens naturreservat, Roxen, Linköping 5.8 (Olof Hjelm m.fl.).

Upl: 1 1K rastande Horssten 18.8 (Anders Haglund, Fingal Gyllang).

Vstm: 1 ad. Askövik, V.-Barkarö, 3–5.6 (Lasse Karlsson, Christer Svensk m.fl.).

Tillägg 2007:

Sm: 8 ex. rast. Husebymaden 17.5 (Stig Johnsson, Per-Sture Ljungdahl m.fl.) och 1 ex. kvar 18.5 (Nils-Arne Thunell m.fl.). 3 ex. Salen 17.5 (Lennart Svahn m.fl.).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Skäggtärna *Chlidonias hybrida* (19/26–1/1)

Sm: 1 ad. Husebymaden 9–12.5 (F) (Johnny Carlsson, Krister Carlsson, Johan Sandström m.fl.) samt Ryningen, Mörlunda 19–20.5 (Christer Håkansson, Nicklas Strömberg m.fl.).

Sjöarna i Småland har en särdeles dragningskraft för skäggtärna och årets fynd bekräftar den senaste tidens mönster. Trots att det är ca tio mil fågelvägen mellan lokalerna bedömer Rk att det rör sig om samma individ.

(JONAS BONNEDAHL)

FOTO: CHRISTIAN CEDERROTH

Vitvingad tärna *Chlidonias leucopterus* 1K, Mellby ör (Öl) 25 augusti 2008.

Kentsk tärna *Sterna sandvicensis* **VU**

Förekomsten är svår att bedöma över tid, dels därför att arten fluktuerar i antal på skilda lokaler, dels för att rapporteringen är ojämn i olika landskap och under olika år. Från Sk, Bl och Gtl rapporterades 2008 mycket goda häckningsresultat. I dessa kärnområden fanns 150, 110 resp. 137 par. I Göteborgs s. skärgård häckade 4 par (hjärde häckningsåret under 2000-talet, men den första lyckade häckningen). I ö. Sm endast en häckning, från Öl ingen säker, och från Hl saknas uppgifter. Möjligen bör förekomsten på Västkusten ses i sammanhang med danska kolonier vid Kattegatt, även dessa med varierande antal. Med drygt 400 par 2008 nås de an-

tal (300–500 par) som noterades perioden 1989–99, och 2008 är det bästa året under 2000-talet. Som mest fanns ca 1 100 par i Sverige 1975. I Dls gjordes 8:e och i Dlr 5:e fyndet. Inlandsfynd även i Sm/F, Vg (Vänern), Ög, Srm och Sth. I Vb första fyndet sedan 1998.

(LARS LINDELL)

Sillgrissla *Uria aalge*

Boh: Ett bo, på samma plats som 2007. Bonden, Skaftö, Lysekil 30.5 (Tommy Järås, Matti Åhlund) Häckning för andra året i rad.

Ög: Vid Röskären, Gryts skärgård, noterades minst 15 par vilket är normal siffra under 2000-talet. Jämför dock fjolårets 30 par på samma lokal (rrk Ög).

FOTO: KRISTER CARLSSON

Skäggtärna *Chlidonias hybrida* ad., Husebymaden (Sm) 9 maj 2008.

Srm: På Grän utanför Nättarö ringmärktes 178 ungar 9.7 (Jan Ohlsson, Roland Staav m.fl.). Även två ungar på Gunnarstenarna (Jan Ohlsson, Gert Andersson). På Grän sågs även 150 adulta fåglar 8/5 (Mats Gothnier). Mellan Hävringe och Källskären i Oxelösunds skärgård finns det sedan lång tid några stora kolonier med flera hundra par gemensamt häckande sillgrisslor och tordmular. Sillgrisslan är sannolikt den dominerande arten, kanske dubbelt så vanlig som tordmulen just här. Några egentliga räkningar har inte skett i år, men möjligen kan det röra sig om en viss minskning av sillgrissla och ökning av tordmule. Framtida noggrannare räkningar får bekräfta eller dementera detta (Lennart Wahlén i brev).

Upl: Häckningar: På Svenska Högarna (Kalken och Lillö) uppskattades antalet häckande par till minst 75 (Roland Staav m.fl.), men här kan finnas betydligt fler. På

Stridsbådan, Singö skärgård uppskattades antalet häckande par till cirka 30 (Roland Staav m.fl.). På Abborren, Singö skärgård, uppskattades antalet häckande par till cirka 30 (Roland Staav m.fl.).

Hls: Av lämpliga häckningsplatser för sillgrissla så sågs fåglar som vanligt vid Gran (rrk Hls).

Ång: Gnäggen inventerades inte mer noggrant under året, och från Bonden finns inga rapporter. I övrigt en mindre koloni på ytterligare ett skär i Omnefjärden (rrk Ång).

Det är meningslöst att tala om trender generellt för sillgrisslan ett år som detta då rapporter saknas från landets tre överlägset största kolonier: Stora och Lilla Karlsö utanför Gotland och Bonden i norra Ångermanland. Intressant att notera är dock att sillgrisslan verkar ha fått fotfäste på västkusten.

(CHRISTER OLSSON)

Alkekung *Alle alle*

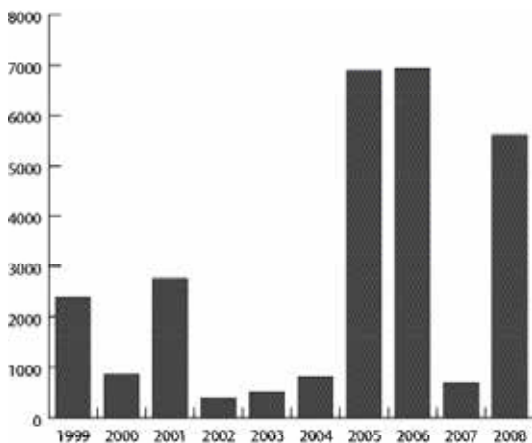
Årets 5 614 alkekungar är återigen en god säsongs-summa efter det något sämre fjolåret. Det är i regel i Bohuslän under hösten som de flesta ses och i år är inget undantag. I november observerades 3 798 alkekungar i Bohuslän och det motsvarar 68 procent av årets totala antal. En tydlig topp syns i mitten av november utmed hela Västkusten. Som vanligt bör en reservation göras kring totalsumman då det säkert förekommer individer som har observerats vid olika lokaler utmed Västkusten.

Landskapsfördelningen ser ut så här: Sk (660), Bl (2), Öl (1), Hl (ca. 650), Boh (4298), Vg (2), Srm (1).

Höga antal:

Sk: 457 ex. str. V Hovs Hallar 16.11 (Olof Jönsson, Kaj Örjan Svahn, Tomas Svensson m.fl.).

Hl: 422 ex. str. S Gubbanåsan, Getterön 16.11 (Mikael Nord).

Antal alkekungar *Alle alle* i Sverige 1999–2008.

Boh: 800 ex. str. S Hällö 15.11 (Hans Petersson m.fl.), 525 ex. str. S Källestén, Ramsvikslandet 16.11 (Ulf Lindell), 600 ex. str. S Nordes tånge, Hönö 16.11 (Hans Zachrisson), 896 ex. str. S Kråkudden, Hönö 16.11 (Lars-Eric Rahm m.fl.). Antalet vid Kråkudden, Hönö, är det högsta i landet sedan rekordnoteringen (10 103 ex. 1.11 1996) vid samma lokal.

Inlandsfynd:

Vg: 1 ex. Mullsjön, Hjo 15.11 (Eva Carlberg). 1 ex. Vänersborgsviken 17.11 (Göran Darefelt).

(KRISTOFFER NILSSON)

Lunnefågel *Fratercula arctica* **RE**

Totalt 62 lunnefåglar är en låg årssumma på senare år och vi får gå tillbaka till 2000 för att hitta en lägre. En trolig förklaring till det låga antalet är att häckningsresultatet på några näraliggande häckningsplatser var dåligt under året.

Landskapsvis fördelning: Sk (7), Gtl (6), Hl (9), Boh (39), Vg (1).

(KRISTOFFER NILSSON)

Skogsduva *Columba oenas* **NT**

Lu lpm: 1 ex. str. NV Sanden, Porsl 20.4 (Tomas Sandling). 10:e fyndet för Lu lpm.

(FREDRIK FRIBERG)

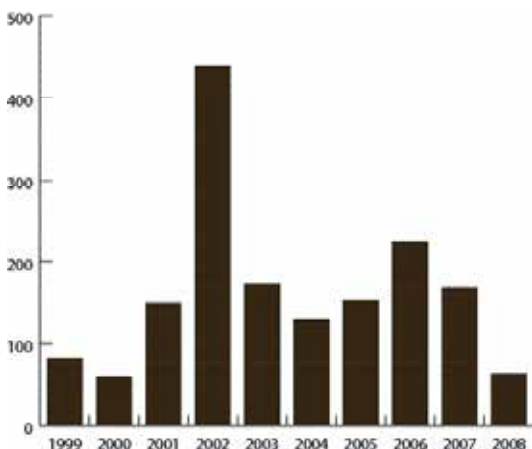
Turkduva *Streptopelia decaocto* **VU**

P lpm: 1 ex. Arvidsjaur C 11.5 (Stefan Holmberg). 1 ex. Abaur, Arjeplogs k:n 6–12.5 (Anders Gustafsson). Fynd nr. 8–9 i Pi lpm.

(FREDRIK FRIBERG)

Turturduva *Streptopelia turtur*

Ännu en gång kan vi summera ett bottenår när det gäller turturduvans uppträdande i Sverige! I år rapporterades sammanlagt endast 47 individer, vilket

Antal lunnefåglar *Fratercula arctica* i Sverige 1999–2008.

är den lägsta årssumman under perioden 1992–2008 och motsvarar endast drygt hälften av medianen för samma period. Under vår och försommar (2.5–25.6) siktades 27 fåglar, medan 19 ex. rapporterades under sommar och höst (1.7–15.11).

Ett anmärkningsvärt vinterfynd:

Hls: 1 2K Järvsö 27.1–5.2 (Stig Norell m.fl.).

Sena fynd (fr.o.m. 1.11):

Nb: 2 1K Tarendö 1–15.11 (Marina Skotte gm Rrk Nb).

Övriga fynd i Norrland:

Gstr: 1 ex. Trödjehällan 1–7.10 (Per Aspenberg m.fl.).

Vb: 1 ex. Obbola 5.10 (Gösta Sebbfolk).

(THOMAS PETTERSSON)

Större turturduva *Streptopelia orientalis*

(16/16–4/4)

Gtl: 1 1K Faludden 23.9 (F) (*Josef Andersson, Ola Wizen).

Vg: 1 4K Tästorp, Falköping 1.1–13.4 och 14.10–31.12 (F) (Ulrich Tourbier m.fl.). 1 ad. Tibro 18.11–31.12 (F) (*Jan Zäll, Musse Björklund m.fl.).

Vrm: 1 ad. Sunneområdet 3–5.11 (F) (*Morgan Johansson m.fl.).

För fjärde vintern i rad uppträdde ett exemplar i Falköping och för varje säsong har denna fågel upptäckts allt tidigare. Både på Gotland och Värmland rörde det sig om nya landskapsfynd och Gotlandsfågeln var dessutom det hittills tidigaste höstfyndet i landet. Tidigare har högst två fynd gjorts under ett och samma vinterhalvår så vi får se om årets tre fynd är en trend mot ett ökat uppträdande. Rasbestämning av större turturduvor är långt ifrån alltid enkelt, och Rk arbetar långsiktigt med frågan. När ett bättre underlag finns framtaget kommer en förnyad genomgång av fyndmaterialet att genomföras, och i avvaktan på detta lämnas raspubliceringen åt sidan.

(UNO UNGER)

Tornuggla *Tyto alba* **CR**

Inga rapporter om häckningar har inkommit. Däremot kan konstateras att så många som ett tiotal fåglar har noterats på Gotland varav de flesta spelande. Notera även den sammanställning av äldre fynd som *Projekt Tornuggla Öland* har gjort.

Sk: 1 ex. Vellinge samhälle 22.1 (Nils-Arvid Andersson) och 1 ex. död Öresundsbron, Brofästet 22.10 (Helge Sörensen, Kenneth Bengtsson).

Öl: 1 ex. Ölands södra udde 29.10 och 1.11 (Magnus Bladh, Malin Karlsson m.fl.). Årets fynd gjordes i samband med ugglefångst, under perioden var det mycket ugglor i rörelse vid södra udden.

Gtd: Arten har noterats under perioden 24 mars – 1 juli. Ett tiotal fåglar har registrerats, de flesta spelande. Ingen häckning har dock konstaterats.

Äldre fynd:

Under året har *Projekt Tornuggla Öland* gjort en genomgång av äldre tidigare opublicerade fynd. Resultatet presenterades utförligt i *Calidris* 2009:1.

2006: 1 ex. Mellersta Öland 15–25.12 2006.

2005–2006: 1 ex. Mellersta Öland 1.1 2005–15.4 2006.

2001: 1 ex. död Södra Öland 9.3 2001. 1 ex. död Beijershamn 28.1 2001.

1997: 1 ex. Mellersta Öland 3.9. 2 ex. Södra Öland juli. 1 ex. Mellersta Öland feb–maj 1997.

1996: 1 ex. Södra Öland sommaren 1996.

FOTO: NILS-ARVID ANDERSSON

Tornuggla *Tyto alba*, Vellinge samhälle (Sk) 22 januari 2008.

1995: 1 ex. Norra Öland juni 1995.

1994: 1 ex. ex Södra Öland sommaren 1994.

1986: 1 ex. död Södra Öland 1.1 1986.

1984: 1 ex. död Mellersta Öland 31.5 1984.

1979: 1 ex. Södra Öland 26.7 1979.

(THOMAS STRID)

Fjälluggla *Bubo scandiacus* CR

Hls: 1 ex. Krokströmmen, 16.1 (gm Mats Axbrink).

Vb: 2 ex. T-vägen, Umeälvens delta och slätter 1.1–16.3 (Rolf Sandberg, Birger Risberg m.fl.).

S Lpl: 1 ex. rast. Hemavan 11.3 (Darius Strasevicius) och 1 ex. Stora Skeppträsket 20.4 (Leif Bildström, Alf-Rune Öberg). Dessutom 1 spelande ex. 14.4 i Ås lpm (Torgny Nilsson).

N Lpl: 1 spelande ex. Njätjosvage, Sarek nationalpark 25.3 (Peter Lantz), 1 par i lämpl. häckbiotop Unna Allakasstugorna 15.6 (gm Tomas Pärt), 1 2K+ honf. Kvikkjokk 4–29.7 (Johan Björklund, Bo Näsström) och 1 ex. Kebnekaise fjällstn. 22.7 (gm Leif Bildström). Därtill ett spelande ex. i Lu lpm 14.4.

Stora förhoppningar knöts till inledningsvis god lämmelförekomst och ett riktat eftersök på tänkbara lokaler under 2008, men förhoppningarna kom till stor del på skam. Det kan tyvärr mycket väl vara så att inte en enda häckning till slut kom att fullbordas i de svenska fjällen 2008.

(CHRISTER OLSSON)

FOTO: KRISTER NORDSTRÖM

Fjälluggla *Bubo scandiacus*, T-vägen, Umeälvens delta och slätter (Sk) januari 2008.

Hökuggla *Surnia ulula*

Sk: 1 ex. Örkelljunga kommun 20.2 (Arne Ekström m.fl.), 1 ex. Hallands Väderö 1.11 (Stefan Magnusson, Arne Holgersson, Ulrika Cornmark) samt 1 ex. Orebackens camping, Sjöbo 29–31.12 (Max Ejvind Nitschke m.fl.). Tre fynd av tre ex.

Sm: 1 ex. 2K+ Hagnebo, Nybro 21–31.12 (Claes Möllersten, Ulf Edberg m.fl.). Första fyndet sedan 2006, då fyra hökugglor sågs. Årets uggla hittades av en person som fotograferade den och skickade bilden till SOF:s frågesida på Internet.

Boh: 1 ex. Bråmarken, Kynnefjäll, Munkedal 4.12 (Johan Hagström).

Nrk: 1 ex. Berga, Villingsbergs skjutfält 21.3 (gm Anders Andersson), 1 ex. Laxå 21.10 (Sören Hedberg) och 1

- ex. Berga, Villingsbergs skjutfält 13.12 (Hely Olsson). Efter ett år helt utan fynd var det så dags igen och hela tre fynd noterades under året. Extra spännande är naturligtvis observationerna från Berga med tanke på hur lämplig biotopen är (rrk Nrk).
- Ög:** 1 ex. Tjällmo kyrka, Motala k:n 18.1 (Martin Larsson).
- Srm:** 1 ex. Pålalm 26.10 (Thomas Strid), 1 ex. Somran, Grödinge 15.12 (Anders Forsberg, Ulf Modin) och 1 ex. Nyvarp, Lillsved 27.12 (Evert Fredriksson).
- Upl:** Åtta höstfynd: 1 ex. Kallerö, Kallrigafjärden, 31.8 (Peter Hunger), 1 ex. Örskärs fyr 6.9 (Mikael Malmaeus), 1 ex. Skenora, Wärmdö 28.9 (Pella Larsson), 1 ex. Vikasjön, Björkö-Arholma, 29.9 (Jörgen Pettersson), 1 ex. Stäket, Kalhäll 15.11 (Janne Svedberg m.fl.), 1 ex. Djuprudan, Valö, 20.11–30.12 (Mats Edholm, Brita Tibell m.fl.), 1 ex. Västersjön, Häverö, 27–28.12 (Lars Bern, Jacob Angsten m.fl.) samt 1 ex. Veckholms skjutfält, 28–31.12 (Tommy Lindell m.fl.).
- Vstm:** 1 ex. Finntorp, V. Skedvi, 20.3 (Solveig Wadelius) och 1 ex. Ekebergshöjden, Hällefors, 2.10 (Anders Fredriksson).
- Dir:** 1 ex. Höghed, Orsa 3.3 (Lars Bruks), 1 ex. spelande Västerbäcken 27.3 (Peter Sjö), 1 ex. Drevfjällens naturreservat, Älvdalen, 10.4 (Ulf Humlesjö), 1 ex. Grövelsjön 26.4 (Mats Alderus, Henrik Johansson), 1 ex. spelande Fulufjället, Älvdalen 29.4 (Martin Rydberg Hedén), 1 ex. Bunkris, Älvdalen 8.6 (Sten Hallin), 1 ex. Silverfallet 21–29.6 (Torbjörn Jansson, Lars Wallström), 1 ex. 12.9 öster om fjällstationen (Yngve Hareland), 1 ex. Valdalsbygget 13.9 (Yngve Hareland), 1 ex. Fulufjället, Älvdalen 13.9 (Lennart Johansson) och 1 ex. Ändlösberget, Gagnef 18.10 (Ingvar Björhall).
- Gstr:** 1 ex. funnen död Storvik 11.11 (gm Johan Bergquist). 1 ex. Måcksjön, Jädraås 22–27.11 (Anders Johansson, Magnus Åström, Olle Thyrestam m.fl.). 1 ex. E4 vid Testeboån 29.12 (Kalle Källebrink).
- Hls:** 1 spelande Svedja, Harmånger, 28.2 (Karin Svensson), 1 ex. Sandvik N Tallåsen 14.5 (Ivar Bagge) och 1 ex. Grövjekullen, Nordsjö 29.10 (Stig Norell).
- Mpd:** En häckning som resulterade i 5 ungar Båtmanberget, Torp 11.3–29.5 (Lennart Nilsson, Peter Nilsson, Staffan Bergman, Bengt Allberg m.fl.). Dessutom 1 ex. Högkullen, Torp 10.1–24.2 (Björn Svensson m.fl.), 1 ex. Vimyrorna, Lillmörtsjön, Torp 12.1–16.3 (Peter Nilsson, Staffan Bergman, Johan Södercrantz, Lennart Nilsson m.fl.) och 1 ex. Sillerkullen, Borgsjö 25.1–9.2 (Lennart Nilsson, Tryggve Hedtjärn m.fl.).
- Ång:** Tre eller fyra spelande individer samt en häckning innebär ett ganska normalt år för arten, sett till den senaste femårsperioden. Vissa år noteras arten knappt alls (rrk Ång).
- Vb:** Häckningar: ett par med 4 ungar Degersjön, Ersmark, Umeå 9–20.5 (Katarina Stenman, Frank Johansson, Niklas Andersson m.fl.), 1 ex. med bo på naturvårdsbränna Piptjärn–Vittjärn, Jörn 27.5 (Emma Vidmark, Linda Olofsson) och en häckning med 2 ungar Vithatts-Stormyran, Vithatten 31.5–1.6 (Kjell Grankvist). Vinter–vår: 1 ex. Hössjö 26.1 (Peter Sunesson), 1 ex. Västermarks naturreservat, Botsmark 3.2 (gm Henrik Sporröng), 1 ex. Isklintens naturreservat, Botsmark 29.3 (Henrik Sporröng), 1 ex. spelande Risträsk, Västra Sjulsmark 12.4 (Per-Olof Nilsson), 1 ex. Bjurön, Bjuröklubb 18.4 (Urban Lundström), 1 ex. Bureberget, Bureå 20.4–4.5 (Joakim Wallström, Mattias Laisfeldt, Katarina Lundström), 1 ex. Hökmark, Lövänger 25.4 (Kjell Grankvist) och 1 ex. Kåge 31.5 (Mats Holmqvist). Sommar: 1 ex. Norum 22.6 (Kjell Grankvist). Höst: 1 ex. Stora Fjäderägg 24.8 (Viktor Nilsson), 1 ex. Skatagrunder, Djäkneboda 1.9 (Niklas Andersson), 1 ex. Storön, Burvik 10.9 (Andreas Garpebring, Stig Holmqvist), 1 ex. Storberget, Sörmjöle 13.9 (Micael Jonsson, Aron Sandling), 2 ex. ringm Stora Fjäderägg 17.9–19.10 (Jacob Rudhe, Peter Mathisen m.fl.), 1 ex. Granbergets bergtäkt, Robertsfors 24.9 (Micael Jonsson), 1 ex. Hössjö 16.10 (Per Holgén) och 1 ex. Brånsjön 23.10 (Christer Laggår).
- Nb:** Kalix k:n: 1 ex. Frevisören, Båtskärsnäs 4.5 (Märta Fredriksson). Luleå k:n: 1 ex. Mulön, Bensbyn 5.5 (Krister Jakobsson) och 1 ex. Strömsundsträsket, Råneå 26.5 (Bo Hallman). Piteå k:n: 1 ex. Finniden 5.3–18.4 (Håkan Harnesk, Mats Bergquist m.fl.), 1 ex. Hattudenvägen, Jävre 22.5 (Stefan Lindberg), 1 ex. Björkliden, Långträsk V Piteå 12.6 (Stefan Holmberg) och 1 ex. Jävre 31.8 (Staffan Sundin, Lars Sandberg). Bodens k:n: 1 ex. Gransjö 19.3 (Roger Söderström), 1 ex. Torpvägen, Bodens södra skjutfält 21.3 (Jan Eriksson), 1 spelande ex. Tortesmyren, Sävast 1.4 (Jan Andersson, Lars Sundberg) och 1 ex. Blåkölen NV Norriån 6.6 (Mats Bergquist, Ulf Tenbäck). Haparanda k:n: 1 ex. Haparanda Sandskär, 13.6 (Andreas Livbom) resp 2.9 (Philip Bertrand, Émilie Germain m.fl.).
- Hjd:** 1 spelande hanne Mittådalsvallarna, Mittådalen 15.3 (Andreas Gullberg), 1 ex. födosökande Varggransliden, Vemdals skalet 11–25.4 (Stig Giaever, Per Åsberg, Göran Störensten), 1 ex. lämpl biotop Mittådalen 14.6 (Martin Rydberg Hedén), 1 ex. födosökande Högvålen, Tännäs 30.6 (Berit Söderberg, Sune Johansson), 1 ex. födosökande Högrensvålen, Storsjö 5.8 (Stig Öhman), 1 ex. födosökande Lörberget, Lillhårdal 7.9 (Helge Röttorp) och 1 ex. stationär Lillåsvallen, Ljusnedal 4.12 (Andreas Gullberg).
- Jmt:** 28 fynd gjordes under året, vilket är ett fler än 2007. Troligen en bättre häckningsframgång till följd av den goda smågnagartillgången tidigt på året. Tre konstaterade häckningar och tre sannolika häckningar rapporterade. Därutöver hördes minst fyra spelande hanar under vårvintern och flera fynd av enstaka individer gjordes under häckningstid.
- S Lpl:** Fem säkra häckningar i Lycksele lappmark och 2 i Åsele lappmark (rrk S Lpl).
- N Lpl:** Nio konstaterade häckningar samt flera indicier om ytterligare häckningar, är jämförbart med åren 2004–2005. Åren 2006–2007 var dåliga häckningsår för hökugglan (rrk N Lpl).

Det mest anmärkningsvärda från hökuggleåret 2008 får anses var de många fynden i Götaland och Svealand, där man generellt sett fick sitt bästa hökuggleår sedan 2005. I Västerbotten var det goda uppträdandet en fortsättning på den rika förekomsten från 2007. I Norrbotten var den rapporterade förekomsten mer omfattande än under 2007, dock utan konstaterade häckningar 2008.

(CHRISTER OLSSON)

Kattuggla *Strix aluco*

Mpd: Fem lyckade häckningar samt en misslyckad är en osedvanligt hög siffra. Noteras bör också fyndet från Ånge kommun där en fågel kördes ihjäl vid Tirsta. Så gott som samtliga som häckat har vid ringmärkning konstaterats vara av den röda färgfasen (rrk Mpd).

Ång: Under januari–april hördes spelande fåglar på dusintalet platser och på några av dessa uppträdde fåglarna i par. Därefter gjordes enstaka observationer i maj, juni och september, men inga häckningar kunde konstateras. Som vanligt är huvuddelen av observationerna koncentrerade till södra delen av landskapet, främst Kramforstrakten. Under alla omständigheter var 2008 ett toppår för innevarande sekel (rrk Ång).

Vb: 1 spelande hane Myckle, Skellefteå 3.2–20.7 (Östen Andersson, Mattias Laisfeldt, Erik Normark, m.fl.). Hade förmodligen spelat på samma plats från den 26.1 (gm Ulf Wiklund). Under de senaste tioårsperioderna har kattuggla noterats fem gånger under 2000-talet (inklusive årets obs.), en gång under 1990-talet, sju ggr under 1980-talet och sex ggr under 1970-talet. Före 1970 finns sju observationer spridda från 1900-talets början till 1960-talet (rrk Vb).

Nu är kattugglan på gång norrut – säkert delvis behjälpt av ett inledningsvis gott gnagarår. I artens nordligaste fästen, Medelpad och Ångermanland, gjordes toppnoteringar 2008. Lägg därtill den fjärde spelande i Vb under 2000-talet.

(CHRISTER OLSSON)

Slaguggla *Strix uralensis*

Sm: 1 ex. rast. Ålem, Mönsterås 1–2.11 (Gunnar Wallin, Kerstin Wallin, Lars Thurén m.fl.). Första fyndet i östra Småland och Sveriges sydligaste hittills! Slagugglan satt mest på viltstängslet längs E22 och utgör ett av de märkliga fynden hos oss. Hittades dessutom samma dag som en lappuggla i Västervik (rrk Ö Sm)!

Nrk: Häckning av denna imponerande uppenbarelse skedde även 2008. Minst ett par häckade men troligtvis finns några par till (rrk Nrk). Noterbart: 1 ex. stationär Fredsgatan, Örebro 4–5.11 (Arne Ulander, Bengt Jalsborn m.fl.).

N Lpl: 2 spel. ex. Blåberget SO Vuollerim 8–23.3 (Robert Stenmark, Tomas Sandling, Aron Sandling), 1 spel. hane Kåikul 8.3 (Robert Stenmark, Tomas Sandling),

1 ex. Kiruna C 14.5 (Karin Molin) och 1 ex. Arvidsjaur C 14.10 (Lars Johansson). Bara fyra fynd säger att arten är mycket ovanlig i lappmarkerna. Fyndet i Kiruna var blott det sjätte i T lpm (rrk N Lpl).

Intressanta fynd av denna vanligen tämligen stationära uggla i södra och nordligaste delarna av landet.

(CHRISTER OLSSON)

Lappuggla *Strix nebulosa* NT

Sk: 1 ex. Falsterbo fyr, Falsterbonäset 30.10 (Kaj Örjan Svahn, Sissel Sjöberg).

Sm: 1 ex. rast. Skogshagaområdet, Västervik 1.11 (Roi-ne Strandberg, Magnus Kasselstrand, Mathias Karlsson, Per Nilsson m.fl.). I östra Småland finns endast en upp-

FOTO: HENRIK GRAHN

Slaguggla *Strix uralensis*, Ålem, Mönsterås (Sk) 2 november 2008.

gift, från 1863: 2 ex. Tveta s:n, Hultsfred, 17.10 (Rose-nius), en av de två lappugglorna sköts (rrk Ö Sm).

Hl: 1 ex. Dammen, Norra Näs, 18.10 (Stefan Munck m.fl.).

Vg: 1 ex. Västerbymad, Hunneberg, Grästorps k:n, 4.10–6.12 (Tomas Svensson, Göran Darefelt, Ulf Lindell m.fl.), 1 ex. Gärdesmossen, Brevik, Karlsborg k:n, 14.10 (Andreas Gustafsson), 1 stationär Hol, Vårgårda k:n, 25–26.10 (Christer Lundin, Tore Holsendahl, Göran Andersson m.fl.), 1 ex. Vasabrotorp, Gullspång k:n, 26.10 (Stefan Helge, Ingvar Andersson m.fl.) och 1 ex. Hol, Vårgårda k:n, 8.11 (Carl Jyker, Lars Erik Norbäck m.fl.). Hela fem lappugglor måste betraktas som en invasion, med tanke på att det tidigare fanns sex fynd i rapportområdet (rrk Vg)!

Nrk: Häckning: 1 par fick ut 1 unge Laxå kn 18.8–27.10 (Sten-Ove Pettersson, Magnus Friberg m.fl.). Dessutom 1 ex. Norra kyrkogården, Örebro 29.10 (Edvin Elmroth, Anders Jacobsson m.fl.). Fjortonde fyndet i landskapet visade sig också glädjande nog vara den första konstaterade häckningen av arten. Resultatet blev en flygg unge och goda förhoppningar om fortsatt utbredning av arten i landet. Förutom denna häckning gjordes också ett fynd i stadsmiljö under ugglehösten. Landskapets femtonde med andra ord (rrk Nrk).

Ög: En fågel sågs kort vid Tyrstorp, Nedre Glottern, Norrköpings k:n 6.11 (Björn-Erik Holm). Årets fynd kan sättas i samband med ovanligt många fynd av lappuggla utanför sin normala geografiska utbredning. Fynd nummer åtta för landskapet (rrk Ög).

Srm: 1 ex. Myttinge, Wärmdö 23.6–30.8 (Tom Arnbom m.fl.), 1 ex. Orrön, Nämndö 29.7–1.8 (Gunilla Nilsson m.fl.), 1 ex. Muskö 24.8 (gm NOF), 1 ex. S Gälkhyttan, Nyköping 14.9–8.11 (Jan Hägg, Jan Gustafsson), 1 ex. Vishamn, Södra Ingarö 22.9 (Jan Hammarström), 1 ex. Hollywood, Edsån 29.9 (Björn Wester m.fl.), 1 ex. Dalkarlskräret, Utö 6-18.10 (Annsofi Wellbring m.fl.), minst 1 ex. i området kring Milldal, Järflottaland 7.10–3.12 samt vid Valsjö, Nynäshamn 13–21.12 (Lars Andersson m.fl.) och 1 ex. Sandatorp–Skomakartorp Erstavik 15–25.12 (Rolf Käsjo m.fl.). I området kring Milldal, Järflottaland och Valsjö noterades lappuggla minst under åtta olika dagar 7.10–21.12 och det är oklart om det kan ha rört sig om fler än en individ. Samma problem uppstod i samma område när flera obsar gjordes 2004. Den gången vidtogs försiktighetsprincipen och obsarna slogs ihop till ett fynd. Detsamma gäller även denna gång då bevis saknas för att det skulle vara flera individer (rrk Sthlm).

Upl: En revirhävande hanne 5.5 Heby sn, (Sven Eric Swanqvist, Bjarne Hallman). Tre höstfynd: 1 ex. 13.9-23.11 Högbyhatt, Nästen SV Uppsala, (Bo Söderström, Lars Ferm m.fl.), 1 ex. 17.11 Drängnäs, Marma skjutfält, (Ulrik Lötberg) samt 1 ex. 27-28.12 Övre Föret, Uppsala, (Pia Öberg, Håkan Sandin m.fl.).

Vstm: Två konstaterade häckningar rapporterade, dels från Västerås k:n (2 ungar), dels från Norbergs k:n (1 unge). En påbörjad häckning i Skinnskattebergs k:n misslyckades pga mänsklig störning. Övrig observation: 1 ex. Munktorp, Köping s:n 20.10 (gm Torbjörn Dahlgren).

Vrm: 1 ex. Skoghallsverken, 8.5 (Sven Larsson, Karl-Erik Möberg, Thomas Lindell m.fl.), 1 ex. stationär Björkåsmotet, Vålbergsområdet, 29.8-2.9 (Sven Larsson, Anders Olovsson, Bengt Sjöman m.fl.), 1 ex. Näs Vassjön, Torsby k:n, 4.10 (Carl-Erik Lundgren), 1 ex. Karlskoga kommun 25.10–13.11, 2 ex. Bjurbäcken, Storfors k:n, 10–23.11 (Elin Paakkonen, Jan Rosqvist, Lars Thornberg m.fl.), 1 ex. födosökande Norra Näs, Lillemsen, Kil k:n 10.11 (Atle Aasen) och 1 ex. Fiskvik, Hammarön 7.12 (Dan Norberg). Alltså hela 8 ex. vid 7 lokaler.

Dlr: Inga rapporterade häckningar och bara nio rapporter om lappuggla i landskapet: 1 ex. spel Säters kommun

13.2 (Leif Carlberg), 1 ex. Nusbås, Mora 3.5 (Britta Wallbom), 1 ex. Mora kommun 6–23.9 (Lars Hansson, Rolf Björk m.fl.), 1 ex. Ingels, Rättvik 6.9 (Ann Jones), 1 ex. Bultbo, Bjursås, Falun 11.9 (Gunnar Saxe), 1 ex. Gruvsjön, Smedjebacken 26.10 (Leif Hjelm), 1 ex. Bingsjö, Rättvik 26.12 (Siv Tillsjö), 1 ex. Heden, Lima, Malung-Sälen 27–31.12 (Lars Halvarsson) och 1 ex. Risåkern, Färnäs, Mora 28.12 (Magnus Strömberg).

Gstr: Årets första lappuggla hördes ropa strax innan gryningen vid Lilla Bälgsnäs, Sevallbo 16.3 (Johan Södercrantz, Anders Eriksson, Per Gustafsson, Eric Blomgren) men kunde inte återfinnas efterföljande kvällar. I Gästrikland resulterade höstens flyttningsrörelse i fynd av ett eller möjligen flera olika ex. i kustområdet från Hillevik upp mot Säljemar norr om Gävle, detta under perioden från 12.11 fram till nyår. Trots vad som förefaller vara blygsam tillgång på smågnagare verkar lappugglorna stanna kvar i området (rrk Gstr).

Hls: Fyra fynd av totalt 16 under året indikerar häckning. Dålig sorktillgång i skogarna under hösten kan ha lockat fram ugglorna till bebyggda trakter, därför gjordes många observationer under höst-vinter (rrk Hls).

Mpd: 30 fynd varav 4 under häckningstid. De senare var fördelade på följande socknar: Liden, Holm, Attmar och Torp (rrk Mpd).

Ång: Inga häckningar rapporterade. Däremot ett påtagligt uppträdande av oskygga individer under hösten på många lokaler, då även en individ sågs på ön Snöan 2 oktober. I maj flög en individ in i ett fönster i centrala Härnösand. Efter rehabilitering släpptes fågeln (rrk Ång).

Vb: Häckningar: 5 lyckade lappugglehäckningar inom Skellefteå kn, vilket resulterade i tiotale flygga ungar (Östen Andersson m.fl.). Sommar: 1 ex. Åbyn, Burträsk 6.6 (Tobias Burlin), 1 ex. Myckle, Skellefteå 11.6 (Bo Lindfors), 1 ex. Hagaviken, Bjurön, Bjuröklubb 26.6 (Niklas Andersson), 1 ex. Lövånger 29.6 (Tobias Burlin), 1 ex. Varuträsk 29.6 (Ulf Sperens, Karl-Gunnar Rehn), 1 ex. Granberget, bergträkten, Robertsfors 4.7 (Mats Johansson), 1 ex. Bodbysund, Burträsk 11.7 (Lena Andersson, Anders Lindström), 1 ex. Klutmark, Skellefteå 29.7 (Bo Lindfors). Höst: Under perioden 27.8 till 30.12 observerades lappugglor på cirka 31 lokaler i landskapet och mestadels i kustlandet. Åtminstone 3 döda ex. hittades under samma period. Som brukligt när smågnagartillgången sinar ger sig lappugglorna ut på födosök långt från sina häckområden. Under hösten verkar det dessutom ha varit väldigt dålig tillgång på smågnagare, eftersom minst tre lappugglor hittades döda (rrk Vb).

Nb: Enligt Ove Stefansson var det ett dåligt år, med endast två lyckade och en misslyckad häckning. Antalet spelande ugglor var också lågt. Under vinterhalvåret sågs många lappugglor exponerat när de satt på sorkspaning (rrk Nb). Övriga fynd: Överkalix k:n: 2 fynd av 2 ex, Kalix k:n: 5 fynd av 5 ex, Älvsbyns k:n: 3 fynd av 3 ex, Luleå k:n: 15 fynd av 15 ex, Piteå k:n: 3 fynd av 3 ex. (samt en häckning), Bodens k:n: 26 fynd av 27

ex. (samt en lyckad och en misslyckad häckning), Haparanda k:n: 1 ex. födosökande Kankaanranta, Korpikylä 28.6 (Anders Eriksson, Mathias Bergström).

Hjd: 1 ex. Svartbäckröningen, Dravagen, Linsell 29.6 (Johan Södercrantz, Johannes Hermundsson, Anders Westlund). Femte fyndet i Härjedalen (rrk Hjd).

Jmt: 35 fynd. Den goda smågnagartillgången första halvan av året gynnade även lappugglorna och rekordmånga häckningar rapporterades (åtta konstaterade samt ett flertal troliga). Under sommaren kraschade dock gnagarbestånden, vilket medförde att många lappugglor observerades nära vägar och bebyggelse under sensommaren och hösten. Förhoppningsvis klarade sig åtminstone några ugglor från svält eller trafikdöd... (rrk Jmt).

S Lpl: Ca 9 individer i Ly lpm och 10 i Åsele lpm. Inga häckningar konstaterade (rrk S Lpl).

N Lpl: Arjeplogs k:n: 1 ex. Rebak 30.10 (gnm Ove Stefansson). Jokkmokks k:n: 1 ex. Kåikul 3.11 (gnm Ove Stefansson) och 1 ex. rast. Porjus 20.12 (Håkan Tyrén). Gällivare k:n: 1 dött ex. Gällivare 3.12 (Håkan Tyrén). Dåligt gnagarår, ingen häckning kom till kännedom (rrk N Lpl).

Utan överdrift blev 2008 på det hela taget ett dåligt häckningsår, bortsett från Jämtland. Gnagar-kraschen över stora lämpliga områden mitt under häckningssäsongen var anledningen därtill. Det uppträdande som sedan följde av lappugglor, inte minst i Svea- och Götaland, torde sakna motstycke. Tredje fyndet i Skåne och det första i Småland sedan 1975.

(CHRISTER OLSSON)

Hornuggla *Asio otus*

Lu lpm: 1 pulli/nyligen flygg Sanden, Porsi 25-27.6 (Aron Sandling, Micael Jonsson, Tomas Sandling). Rrk N lpl: "Har inte påträffats häckande i Lu lpm sedan 1996." 8:e häckningen i Lu lpm.

(FREDRIK FRIBERG)

Jorduggla *Asio flammeus* **NT**

Sm: Det mest intressanta fyndet var av de två fåglar som höll till på Visingsö 30.3–16.6, dock utan att någon häckning eller ett häckningsförsök kunde konstateras (Toni Hermansson m.fl.).

Öl: Ca 30 säkra och troliga häckningar finns rapporterade på Svalan. Till dessa tillkommer ett antal som ej är rapporterade på Svalan varför det totala antalet revir på Öland bör ha varit mellan 40 och 50. Majoriteten av alla revir har varit belägna på strandängarna på östra Öland upp till Löt socken. Minst åtta par fick med säkerhet ut ungar (rrk Öl).

Boh: Ett ex. Lösa tångar, Vägga skärgård, Sotenäs 25.7 (Jan Artursson). Ett sommarfynd, dock utan att indikera häckning (rrk Boh).

Vg: Det finns tre fynd under juni, från Falbygden och Hornborgasjön, men inga som pekar på häckning (rrk Vg).

Nrk: Häckningsindikationer: max 2 ex. Kvismaren 10.3–30.6 (Peter Gustafson, Lage Johnson m.fl.).

Upl: Fyra fynd finns från sommaren, nämligen: 1 ex. Lövstaslätten 4.6, 1 ex. 7.6 Mastområdet, Lovön (Signe Hagerman, Linus Brobacke), 1 ex. Fiskmansbo, Landsbergaslätten 3.7 samt 1 ex. Skäve, Vaksala 26.7.

Vstm: Sommarfynd: 1 ex. Asköviken, V.-Barkarö, 4.6 (Johan Brenander), 1 ex. Asköviken 5.6 (Torun Zachrisson, Lars Karlsson), 1 ex. Frändesta, Dingtuna, 12.6 (Pontus Lindberg) 1 ex. Rasgärde, Munktorp, 12.6 (Tomas Haraldsson) 1 ex. Cementatippen, Köping, 20–24.6 (Jörgen Lindberg, Kjell Ekelund m.fl.), 1 ex. Asköviken 28.6 (Pentti J. Tatti, Nils Arvidsson), 1 ex. Cementatippen, Köping, 17.7 (Jörgen Lindberg m.fl.) och 1 ex. Gålby, Köping, 17.7 (Göran Pettersson).

Gstr: Från 2008 finns sommarobservationer av Årsund (1 ex. Fänja 2.7, Magnus Åström och Lotta Enbarr), Österfärnebo (1 ex. Kräbäck 8.6 Martin Alexandersson), Valbo (1 ex. Alborga 11–14.5, Johan Södercrantz, Håkan Söderman, Andreas Widing m.fl. respektive 1 ex. Kungsbäck 26.6 Lena Lindh och Hans Lindh). Inom samtliga dessa tre områden (Årsunda, Österfärnebo och Valbo) fanns alltså indikationer på möjliga häckningar. En iakttagelse från 21.6 av 1 ex. på Eggegrund (Martin Alexandersson) påvisar dock att jordugglor flyttar omkring på jakt efter lämpliga födorevir även mitt i sommaren (rrk Gstr).

Hls: Ett fynd av ett spelande ex. och två fynd av ett ex. vid Hudiksvall i juni–augusti är årets mest intressanta fynd (rrk Hls).

Ång: Inga häckningar rapporterades, men en spelande individ 8.7. Ytterligare sex fynd gjordes juni–augusti.

Vb: Ingen häckning konstaterad. Under perioden 15 maj till 7 juli observerades enstaka ex. på 21 lokaler, vilket är förhållandevis många, men fullt logiskt med tanke på den goda smågnagarförekomsten (rrk Vb).

Nb: En häckning med två flygga ungar i Pajala kommun, ett spelande ex. Norra Sunderbyn, Luleå k:n 29.4 resp 9.6 (Ulf Tenbäck, Roger Söderström), 1 ex. Nötön NO Piteå 1.6 (Jonas Jönsson, Linnea Johansson), 1 ex. Långnässlätten, Piteå k:n 6.6 (Staffan Sundin), 1 ex. lämpl biotop Brasilien NV Karungi, Haparanda k:n 13.6 (Mats Bergquist), 1 ex. Sjulnäs, Rognäs, Piteå k:n 18–24.6 (Sven-Erik Sundberg, Per Sandberg) och 1 ex. Alviksgården, Alvik-/Ersnäsområdet 20.7 (Aron Sandling, Tomas Sandling), är årets mest intressanta fynd i landskapet.

Hjd: 1 par med föda åt ungar Vargtjärnstöten, Storsjö 29.5–28.6 (Johan Södercrantz, Anders Westlund, Johannes Hermundsson m.fl.) och en häckning (4 ungar) Flatruet 6.6–30.7 (Mats Westberg, Leif Carlsson, Gunnel Långström m.fl.).

Jmt: Fem konstaterade och tre sannolika häckningar rapporterades. Men det stora antalet fynd under sommaren (75 st mellan 1 juni och 31 juli) tyder på långt många fler häckningar (rrk Jmt).

Ås lpm: 2 häckningar. I övrigt fynd av 34 fåglar på 23 lokaler (juni–aug)

Ly lpm: En häckning. I övrigt fynd av 27 fåglar på 22 lokaler (juni–aug)

N Lpl: Ingen säker häckning, men fynd av minst 35 ex. juni–augusti visar att 2008 var ett tämligen gott jorduggleår i rapportområdet.

Två landskap utmärker sig speciellt för sin goda jorduggleförekomst 2008: Öland och Jämtland. Senast jordugglan konstaterades häcka på Öland var 1990, därför kan 2008 med all rätt kallas ett riktigt uggleår! (rrk Öl). I Jämtland gjordes rekordmånga fynd under 2008. Uppträdanget där liknar med andra ord övriga sorkätande rovfåglars (rrk Jmt).

(CHRISTER OLSSON)

FOTO: TOMMY HOLMGREN

lor är en av de större i modern tid. Minst en av de ringmärkta ugglorna återfångades i Danmark under hösten.

HI: Bl.a 7 fångade Grötvik 24.9 och 1 27.9. Två av fåglarna var ringmärkta som 1K i Trysil, Norge 2007.

Boh: En spelande uggle, samt endast 4 höstfynd, omfattande 8 ex, vilket inte visade samma invasionsmängder som övriga Sydsverige under hösten.

Srm: Årets fångst vid Hartsö-Enskär, 46 individer, är den största sedan 1989 (49 ex.) och 1985 (48 ex.). Med tanke på att stationen missade två (eller möjligen tre) uggleveckor i början av flyttningen under hösten, och dessutom stängde lite för tidigt, kan man anta att detta är den största flyttningen vid Enskär sedan 1982, då 103 pärlugglor märktes. Fyra av ugglorna från Enskär kontrollerades vid Falsterbo (L. Wahlén i brev).

FOTO: TOMMY HOLMGREN

Två av höstens många pärlugglor *Aegolius funereus* i Falsterbo, 1 november (t.v.) och 21 september 2008.

Pärluggla *Aegolius funereus*

Samtidigt som mellesta och norra Sverige upplevde ett av de sämre andra halvåren för pärluggla som registrerats, invaderades formligen södra Sverige. Invasionen är den största sedan 1980-talet.

Några rrk-kommentarer om invasionen:

Bl: Ett makalöst höstuppträdande! Höstens pärluggleinvasion är något som inte undgått många. Den allmänna uppfattningen är att gnagarpopulationen i de nordligare delar av landet har kraschat och därför rörde sig stora antal söderut. Totalt 69 ex. med bl a 42 ex. ringmärkta på Torhamns Fågelstation 20.9-8.10!

Öl: 238 ex. ringm, Stationsträdgården, Ottenby 12.9–2.11 (Ottenby Fågelstation). Årets invasion av pärlugg-

... och om förekomsten längre norrut under hösten:

Dlr: Åter ett riktigt dåligt år för pärlugglan. Även ifjol hade vi 3 häckningar. Efter dåliga sorkår och höstens massflytt söderut kan den snart vara tillfälligt försvunnen som häckfågel i landskapet.

Ång: Liksom föregående år en god förekomst av arten, med spelande individer spridda över så gott som hela landskapet. Däremot var antalet fynd under hösten (aug–dec) klart lägre än tidigare.

Jmt: Det fortsatte med många rapporter om ropande ugglor hela vintern och våren, och säkerligen utmynnade det i många häckningar. Totalt rapporterades ca 155 ropande ugglor från januari till slutet av maj. Samma siffra ifjol var 126. Efter 2 juli rapporterades dock inte en enda pärluggla under resten av året. Det speglar väl

hur smågnagartillgången plötsligt minskade och ugglorna drog iväg på en invasionsartad flyttning.

(FREDRIK FRIBERG)

Alpseglare *Apus melba* (33/33–1/1)

Ett fynd gjordes under året. Det var en alpseglare som sågs på Gotland den 21 maj. Detta utgör Gotlands fjärde fynd av arten. Årets fynd ligger tidsmässigt väl inom artens normala uppträdande. Ungefär hälften av de svenska fynden är från mitten av maj till början av juni.

Gdt: 1 ex. Lilla Hamre, Östergarn 21.5 (Tord Lantz).

(THOMAS STRID)

FOTO: TOMAS LUNDQUIST

Kungsfiskare *Alcedo atthis*.

Kungsfiskare *Alcedo atthis* **VU**

Detta år var medelmåttigt för kungsfiskaren. Dock saknas uppgifter från Östergötland där arten har ett starkt fäste. Nedan redovisas landskapsvis antal häckningar som inrapporterats från landets rrk.

Sk: Sju säkra häckningar samt ytterligare tio troliga.

Bl: Två lyckade häckningar i västra delarna av landskapet.

Sm: Tio säkra och tre troliga häckningar.

Hl: Sex konstaterade häckningar.

Boh: En konstaterad häckning.

Vg: Två till fyra konstaterade häckningar.

Nrk: Tre konstaterade häckningar samt två möjliga.

Srm: En konstaterad häckning.

Upl: Två säkra och en möjlig häckning.

Vstm: Fem häckningar eller häckningsförsök. Dessutom flera ströfynd som kan indikera flera häckningsförsök.

Vrm: Tre säkra häckningar samt ytterligare tre möjliga.

Dlr: Tre par häckade.

Gstr: Två lokaler med stark indikation på häckning.
(THOMAS STRID)

Biätare *Merops apiaster*

Sammanlagt gjordes 18 fynd av 31 ex., vilket ligger strax över medianen för de senaste 17 åren. Fynden fördelade sig månadsvis: maj (4), juni (7), juli (3), augusti (3), september (1). Geografiskt var fynden som vanligt starkt koncentrerade till landets sydöstra delar. Fjärde fyndet i Hls och det sjätte i Nb.

Största flockar (minst 5 ex.):

Bl: 10 str. SV Torhamns udde – Utlängan 25.5 (Evert Werkström, Lars-Gunnar Lundquist, Per Löfvander) och åter vid Torhamn 29.5 (Christer Herremo).

Öl: 6 str. SV Ottenby 11.5 (Gunnar Steinholtz m.fl.).

Fynd i Norrland:

Hls: 1 ex. Ålsjön 19.5 (Thomas Tiger m.fl.).

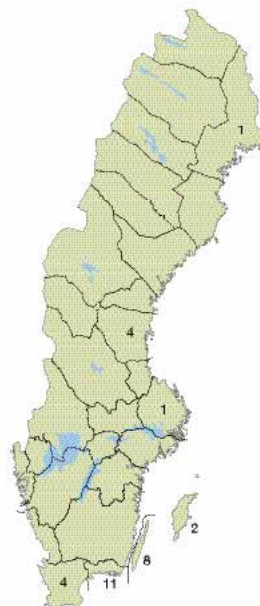
Nb: 1 ad. Haparanda Sandskär 14–15.6 (Sven-Erik Sundberg m.fl.).
(THOMAS PETTERSSON)

Blåkråka *Coracias garrulus* **RE**

Efter total frånvaro i landet 2004–2006 gjordes fyra fynd 2007, vilket i år följdes upp med två fynd:

Gdt: 1 ex. Bondans, Fårö 28.7 (Kjell Westerdahl, Jim Sundberg, Gunilla Sundberg m.fl.).

Srm: 1 ex. Kvighagen, Eskilstuna 22.5 (Leif Carlsson).
(THOMAS PETTERSSON)

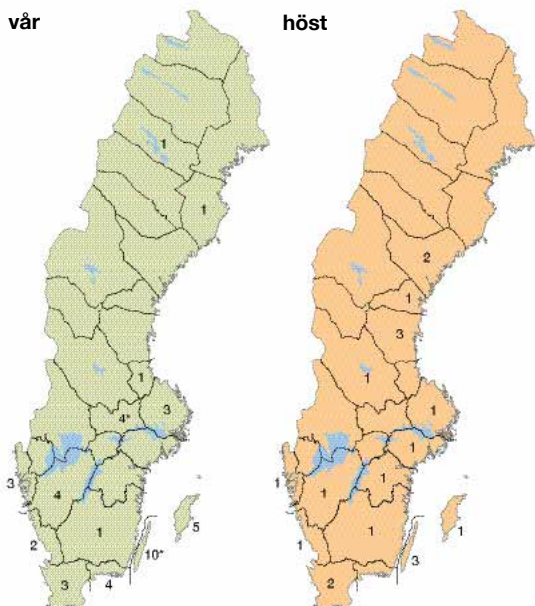
Biätare *Merops apiaster* i Sverige våren & sommaren 2008.

Härfågel *Upupa epops*, Trönningestranden (HI) 13 december 2008.

FOTO: KRISTER CARLSSON

FOTO: KRISTER CARLSSON

Härfågel *Upupa epops*, Stenåsabadet (Öl) 22 augusti 2008 i sol och värme och 23 augusti i regn (t.h.).Härfågel *Upupa epops* i Sverige 2008, antal ex. fördelade på vår och höst.**Härfågel *Upupa epops* CR**

Totalt under 2008 rapporterades 66 härfåglar i Sverige, varav två tredjedelar (44 ex.) under vår och försommar (15.4–26.6). Således rapporterades 22 ex. under sommar och höst (6.7–31.12). Medan vårsumman är tämligen normal i ett något längre perspektiv är höstsumman låg. Endast fyra höstar under perioden 1992–2007 har varit sämre. Till glädjejämnena hör emellertid ett häckningsförsök i Öl, det första rapporterade där sedan 2001, och en konstaterad häckning i Vstm. Häckningen i Vstm är den första konstaterade där och ägde rum i en håliggheit i en ask på en gårdsplan i närheten av Västerås.

Övriga anmärkningsvärda fynd:

HI: 1 ex. Trönningestranden, Påarp 20.10–31.12 (Kerstin Sandberg m.fl.).

Tillägg 2007:

Sm: Ett mycket anmärkningsvärt fynd var 1 ex. vid Tra-ryd 17–19.1 (Bertil Möllersten m.fl.).

(THOMAS PETTERSSON)

Gråspett *Picus canus*

Boh: 1 hona Malmön, Sotenäs 1.12 (Kurt Tano).

Dls: Endast fynd från en lokal under häckningstid (rrk Dsl).

Nrk: 1 hona Solberga 3–4.4 (Lennart Ahlén). Under januari-mars gjordes fynd av 5 ex. och i oktober-december gjordes fynd av 9 ex.

Srm: 1 hane födosökande Hässelbyholm, Strängnäs k:n 27.1 (Tomas Viktor). Efter att ha varit årlig sedan 1997 uteblev plötsligt fynd helt under 2007. Det är därför glädjande med en återkomst denna vinter, även om den enda observationen var tillfällig. Under perioden 1997–2008 har det rapporterats 17 gråspettar och av dessa har 12 noterats i de norra delarna av vårt rapportområde i Strängnäs eller Eskilstuna kommuner. De 30 fynden fördelar sig med 15 under perioden november–februari och övriga 15 under övriga året med en tyngdpunkt på spelperioden mars och flyttperioden oktober (rrk Srm).

Vstm: Fynd under häckningstid (1.4–31.7): Köpings k:n: 1 ex. Orsta, Kolsva, 2.4 (Bernt Bergsten), 1 ex. Tälbo, V. Skedvi, 16.4 (Daniel Bremer) och 1 ex. Boda, Odensvi, 18.4 (Gunnar Niklasson). Sala k:n: 1 ex. Norrgårso, Västerfärnebo, 2.4 (Kalle Källebrink), 1 ad. Kronmossen, Västerfärnebo, 16.4 (Jan Bergman, Kjetil Jensen) och 2 ex. i parning, Pigklämman, Västerfärnebo, 12.5 (Daniel Green). Norbergs k:n: 1 hane Kärrgruvan, Norberg, 10.4 (Kristofer Larsson), 1 ex. Sundet, Trätten, Norberg, 12.4 (Bengt Lindberg, Karin Lindberg) och 1 hane Bjursfall, Norberg, 9.5 (Kalle Bergström). Fagersta k:n: 1 ex. Jönsbacken, Västansfors, 24.4 (Sören Emet), Skinnskattebergs k:n: 1 ex. Råsen, Gunnilbo, 13.4 (Mikael Rhönnsd), 1 ex. Knäppmorasjön, Gunnilbo, 13.4 (Mikael Rhönnsd) och 2 ex. Tarmansbo, Gunnilbo, 17.4–22.5 (Mikael Rhönnsd, Torbjörn Hegedüs m.fl.). Ljusnarsbergs k:n: 1 ex. Långbro, Ljusnarsberg, 29.7 (Christer Klingberg).

Vrm: Ingen konstaterad häckning men observationer från nio lokaler under häckningstid. Från dessa lokaler föreligger häckningsindici i varierande grad. Mycket sparsamt förekommande vid våra sträcklokaler under hösten (rrk Vrm). Vid Hammarö fågelstation ringmärktes 1 ex. 16.9 (Per Gustafsson, Jan Rees).

Dlr: Sex rapporterade säkra häckningar samt en trolig. Dessutom sedd på ytterligare 44 lokaler under häckningstid. Förra årets uppskattning till en bit över 100 par i landskapet står sig (rrk Dlr). Fördelning av häckningar/troliga häckningar respektive lokaler med fåglar under häckningstid ordnade kommunvis: Avesta: 0/0/1, Hedemora: 1/1/6, Säter: 0/0/2, Smedjebacken: 0/0/2, Ludvika: 0/0/6, Borlänge: 1/0/7, Falun: 1/0/3, Gagnef: 0/0/4, Leksand: 2/0/2, Rättvik: 0/0/2, Mora: 0/0/3, Orsa: 0/0/2, Älvdalen: 1/0/0 samt Malung-Sälen: 0/0/4.

Gstr: Av de 119 inkomna rapporterna härrör 71 (ca 60 procent) från våren fram till 15 april. Från tiden 15 juli till årets slut finns 33 observationer (28 procent). Bland resterande 15 rapporter från häckningstid finns bara tre påtagliga indikationer på häckningar vid respekti-

ve Åbyskogen (Bosse Forsling), Lissängesudden (Bosse Forsling) och Marstrandstjärnan (Ulf Hultinger m.fl.). Till detta kan läggas ett par i lämplig häckningsbiotop observerat fram till 6.4 (Hans Sandblom). Antalet säkra/sannolika häckningar 2008 är magert, men inte särskilt mycket sämre än de fem häckningar som konstaterades 2007, som sett generellt över hela det året genererade fler rapporter (150 st) än 2008 års 119. Från våren inkom rapporter från 28 olika platser väl spridda över hela landskapet. Höstobsarna fördelar sig över 19 olika lokaler. Även om gråspetten betraktas som synnerligen rörlig talar denna märkbara närvaro för en större population än den som speglas av de rena häckfynden. Det vore vanskligt att dra några säkra slutsatser om nedåtgående populationstrend utifrån lägre antal inkommande rapporter, men det tycks ändå som gråspetten för närvarande inte längre ökar i antal i Gästrikland (rrk Gstr).

Hls: Efter fjolårets inventering, då vi såg en markant ökning i antalet obsar, är vi åter tillbaka på ca 200 st, varav 15 häckningar samt 59 ytterligare lokaler med häckningsindici, vilket ligger på samma nivå som de sju senaste åren. Riksinventeringen i fjol visade på en ökning av arten i hela landet. Men också det faktumet att vi är dåliga på att skåda av gråspettens biotoper. Den häckar gärna i favoritträdet asp och så skiftande miljöer som lövskog, hållmarker till kalhyggen med kvarlämnade gammelaspar (rrk Hls).

Mpd: Inga konstaterade häckningar. Totalt ca 119 ex. varav ca 42 under häckningstid. Sockenvis fördelning av fynden: Njurunda 27, Sundsvall 6, Selånger 7, Skön 4, Alnö 13, Tynderö 13, Ljustorp 5, Hälsjö 6, Indal 5, Liden 2, Stöde 2, Holm 2, Tuna 8, Attmar 4, Torp 13, Borgsjö 2. Färre rapporterade än föregående år som var riksinventeringsår, men i övrigt likt de senaste årens resultat (rrk Mpd).

Ång: Två säkerställda, samt ytterligare tre sannolika, häckningar i landskapet utgör ett ovanligt gott år vad gäller häckningsfynd (rrk Ång).

Vb: Häckning: 3 pulli Finkarstjärnen, Tavlefjärden 4.7 (Christer Olsson). Möjliga häckningar: 1 spel. Björnsolmen, Skellefteå 16.4 (Urban Lundström), 1 spel. Tavelesjöberget, Tavelesjö 20.4 (Anders Enetjärn), 1 hane spel. Blågrundsudden, Sörmjölle 28.4 (Bertil Bränin), 1 spel. Stubbmyran, Innertavle 30.4 (Andreas Garpebring), 1 spel. Brånsjön 2.5 (Tommy Magnusson), 1 spel. Erikslid, Skellefteå 2.5 (Lena Andersson) och 1 spel. Grössjön, Umeå 27.5 (Peter Sunesson). Som vanligt är antalet möjliga och konstaterade gråspettshäckningar lågt i Västerbotten, och som vanligt är det svårt att uppskatta det totala antalet individer som sågs under året. Dock, jämfört med 2007 då antalet gråspettar uppskattades till 340 ex, var årets 223 ex. mycket lägre (rrk Vb).

Nb: Ett antal fynd under häckningstid, men tyvärr är gråspetten då ganska anonym varför bon sällan hittas (rrk Nb).

Hjd: Ingen häckning konstaterad 2008. 29 observationer under året (rrk Hjd).

Jmt: 80 fynd under 2008. Något fler fynd än ifjol; 17 av fynden gjordes under tiden 15 april–31 juli, vilket kan jämföras med endast sju under samma period ifjol. Av dessa 17 var de allra flesta ropande fåglar, men inte en enda häckning konstaterades. Det är riktigt ovanligt att få se gråspetten under sommaren (i år gjordes blott fyra fynd 1 juni–31 augusti), men under hösten och vintern ser många de talgälskande fåglarna nästan dagligen vid sina fågelmatningar. Arten tycks vara hyfsat jämnt spridd över hela landskapet. Endast i de nordvästra delarna (i ett område ungefär mellan E45:an och väg 344 Ströms Vattudal) saknas fynd helt (rrk Jmt).

S Lpl: Spelande hanar hörda på två lokaler i Åsele lappmark och en i Lycksele lappmark. I Ly lpm sågs en hane på ytterligare en lokal under häckningstid (rrk S Lpl).

N Lpl: De flesta fynden under månaderna jan–apr och okt–dec. Få fynd under häcktid (två i juni) (rrk N Lpl).

Efter fjolårets kraftansträngning vad gäller gråspettsletande runt om i landet (den var riksinventeringsart), var vi 2008 åter på mer normala nivåer i rapporterandet. Som vanligt är relationen säkra häckningar mycket låg i förhållande till antalet fynd under häckningstid, vilket dels är ett resultat av att vi sällan skådar i gråspettvänliga miljöer, samt att det som regel krävs god kännedom om dess uppträdande under häckningstid för att finna den i april–augusti.

(CHRISTER OLSSON)

Gröngöling *Picus viridis*

Hls: Gröngölingen fortsätter att öka i antal vad gäller observationer. Vi har en drygt 50-procentig ökning av obsar sedan Svalan togs i bruk år 2000. Antalet säkra/troliga häckningar är också fler, 20 st, där framför allt Bosse Forsling har lagt ner ett stort jobb på att säkerställa häckningarna i sitt undersökningsområde i södra delen av landskapet (rrk Hls).

Mpd: Åtta fynd finns registrerade i Svalan från år 2008, alla utom ett är från häckningstid.

Ång: Tre fynd finns rapporterade i Svalan från 2008, av vilka alla är gjorda under häckningstid: 1 ex. Skulebergets naturreservat 1.7 (Johan Gustafsson), 1 ex. Kungsgårdsviken, Bjärträ s:n 27-30.7 (Andreas Gustavsson) och 1 1K födosökande Burön 9.8 (Dirk Van Gansberghe)

Vb: 1 ex. Gästerviken, Brattåsfjärden 1.11 (*Mattias Laisfeldt, *Katarina Lundström). Trots att gröngölingen häckar så nära som i mellersta Norrland är det en första klassens raritet norr om utbredningsområdet. Årets fynd är därför anmärkningsvärt och endast Västerbotens fjärde! Närmast föregående gjordes 1991 (rrk Vb).

Jmt: 1 hane födosökande Görvik, Hammerdal 4.4 (gmn Staffan Lindén). Landskapets fjortonde fynd (rrk Jmt).

Bästa gröngölingsåret hittills i mellersta Norrland! Är det manne på gång en expansion norröver?

(CHRISTER OLSSON)

Vitryggig hackspett *Dendrocopos leucotos* CR

Inga häckningar eller häckningsförsök rapporterades detta år. Under häckningstid dock rapporterad från Värmland, Västergötland och Norrbotten.

Vrm: 1 ad. hona (utsläppt 2005 och häckade framgångsrikt 2007) samt hennes fyra ungar kvar i centrala Värmland under våren (Projekt Vitryggig hackspett). 1 ex. Asphyttan, Filipstad 24.4 (Mats Strömberg).

Nb: 1 hane Båtskärsnäs, Kalix 20.3 (Märta Fredriksson).

Vg: 1 hona Lärkemossen, Vargårda 10.4 (Rune och Siv Andersson genom Vargårda fågelgrupp).

Utplantering:

Under sommaren släpptes ungfåglar ut vid nedre

FOTO: MATTIAS NORDLUND

Vitryggig hackspett *Dendrocopos leucotos*, Hertsön, Luleå (Nb) november 2008.

Dalälven, och fortfarande i slutet av året var en hona och två hannar av dessa kvar i samma område (Projekt Vitryggig hackspett).

Rapporter under höst och vinter:

Under hösten skedde en historiskt omfattande invasion av vitryggiga hackspettar i Finland. Åtminstone några av dessa fåglar nådde till Sverige och inkomna rapporter gäller:

HI: 1 ex. Gubbanäsan – Getterön, Varberg 8.10 (gm Mikael Nord).

Srm: 1 ex. Landsort, Öja 13–14.10 (Raul Vicente, Tommy Ericson, Jan Ohlsson, Bo Holst, Henrik Jörgensen).

Vrm: 1 ex. sträckte söderut vid Ladholmen, Värmlandnäs sydspets 6.10 (Per Gustafsson).

Ång: 1 hona Megrundet, Furuholmen, södra Härnön 25.10 (Björn Gustafsson, Pekka Bader).

Vb: 1 hona Lövöbådan, Holmsund 13.10 (Joakim Lessman). 1 hona Tavastudden, Täftelandet 18.10 (Emmanuel Naudot). Samma som ovan? 1 ex. Innertavle 6.12 (Per Hedström). 1 hona Holmsund 10–28.12 (Projekt Vitrygg Västerbotten). Utifrån bilder troligen samma som den vid Lövöbådan i oktober. 1 hanne Kont, Yttre Västerfjärden 10.12 (Robert Stenmark m.fl.).

Nb: 1 hanne olika lokaler på Hertsön, Luleå 18.11–3.12 (Jan Bergström m.fl.).

Jmt: 1 hanne Åsarna, 13–14.12 (Helena Tusås). Filmsekvens på YouTube.

Utöver ovanstående finns tre rapporter om osäkra/möjliga vitryggar inlagda i artportalen. Båda avser fåglar i Västerbotten. Inte heller har rapporter om hackmärken tagits med, då det av erfarenhet är mycket svårt att helt fastställa vem som gjort dessa.
(KRISTOFFER STIGHÄLL)

Tretåig hackspett *Picoides tridactylus* **VU**

Bl: 1 hona Gröngölsmåla naturreservat 20.1–21.2 (F) (Anders Adolfsson, Jonas Persson, Jan Svantesson m.fl.). Blott tredje fyndet i landskapet sedan 1975! Denna långstannande tretåiga hackspett var ett välkommet tillskott för många skådare i Blekinge, även om fågeln inte alltid var så lätt att finna i skogen. De två föregående fynden i landskapet är från Skärva 19.11 2003 (*Fåglar i Blekinge* 40:85) och Torhamns udde 22.9 1996 (*Fåglar i Blekinge* 33:115) (rrk Bl).

Boh: Tretton fåglar var kvar efter invasionen föregående höst, vilka sågs under jan–maj. Minst fem fåglar sågs under okt–dec. Därav noterades väster om Uddevalla, en hanne och en hona på samma plats både under jan och i okt–nov. Någon häckning har dock inte konstaterats. Vidare en hanne och en hona på Bredsfället, Ljungskile, under mars–maj och en hanne och två honor i nov–dec. Även här utan häckningindicer (rrk Boh).

Vg: 1 par Klippans naturreservat 1.1–14.5 (Claes-Göran Ahlgren m.fl.), 1 hanne Donsö 17.1 (Sten Johansson), 1 hanne Svankällan 18.3–9.4 (Jan Ohlin m.fl.) och 1 hanne Klippans naturreservat 20.11 (Ingvor Svensson m.fl.). Paret vid Klippans naturreservat visade tydliga indikationer på att gå till häckning, men trots detta gjordes inga observationer efter mitten på maj. Det är nog rimligt att anta häckning eller häckningsförsök har gjorts på nämnda lokal de sista åren då skogarna runt omkring är milsvida och biotopen är bra. Man kan bara önska att fler ornitologer skulle röra sig i våra skogsmarker under sommarmånaderna (rrk Gbg).

Nrk: Noterbara fynd: 1 ad. hanne födosökande, Oset 23–25.2 (Per Wedholm, Kjell Johansson), 1 hanne födosökande Rosenbergstugan, Oset 29.4 (Åke Lorin), 1 ad. hanne lämpl biotop Mosstorp, Skogskärr 7.5 (Lennart Ahlen) och 1 ex. födosökande Berga, Villingsbergs skjutfält 10.5 (Hely Olsson). Uppträdandet under året mycket likt det som var under 2007, fränsett färre ob-

servationer under häckningstid. Garphyttans nationalpark och Berga i Kilsbergen är de lokaler där flest individer ses (rrk Nrk).

Srm: Till skillnad från 2007 har det under den gångna säsongen setts tretåig hackspett även under senare delen av våren och minsann har även en häckning kunnat konstateras vid Torpestakvarn, Nyköping (Hasse Berglund, Anneli Kihl). Totalt 12 individer har inrapporterats om vi räknar två från Skiren/Kvicken, Eskilstuna, samt tre från nämnda häckning. Dessa fåglar fördelar sig på fem kommuner och har setts under samtliga månader utom augusti. Det torde med andra ord finnas förutsättningar att hitta fler häckningar i våra mest orörda storskogar (rrk Srm).

Vstm: Fynd under häckningstid och under omständigheter som tyder på häckning, har rapporterats från 18 lokaler,

FOTO: MARTIN LARSSON

Tretåig hackspett *Picoides leucotus*, Svankällan, Hisingen (Boh) 22 mars 2008.

varav en (1) konstaterad häckning, kommunvis fördelade: Västerås (2), Hallstahammar (1), Köping (1), Kungsör, (1), Surahammar (2), Lindsberg (5), Nora (2), Fagersta (1), Skinnskatteberg (2), Hällefors (1) (rrk Vstm).

Alla hackspettvänner får glädja sig åt en långsiktigt positiv fyndbild av arten i Svea- och Götaland, eftersom trenden i dess huvudsakliga förekomstregion, Norrland, är mestadels negativ. Hoppet står till ett ökat antal naturvårdsbränningar i norr, en åtgärd som arten svarar på mycket snabbt och effektivt.

Tillägg 2007:

Sm: Vid Siggaboda Naturreservat iakttoogs en hanne gelbundet 18.2–1.4 (Ola Bondeson m.fl.), 18.2 sågs

även en hona tillsammans med hannen (Ola Bondesson). 1 ex. observerades även vid Vakö myr 20.2 (Carl-Fredrik Nilsson). Mycket intressant att ett par utav den här nordliga spetten sågs tillsammans 18.2 i Siggaboda, tyvärr verkar det som att honan försvann från lokalen efter detta då endast hanen sågs igen trots flitiga eftersök utav många personer.

(CHRISTER OLSSON)

Korttålräka *Calandrella brachydactyla*

Blott sex fynd under året, varav fyra i maj, innebär ett bottenår för arten. Novemberfyndet i Värmland är anmärkningsvärt. Andra fyndet i Gästrikland.

FOTO: MARTIN ALEXANDERSSON

Korttålräka *Calandrella brachydactyla*, Skommarrevet (Gstr) 15 juni 2008.

Bl: 1 ex. ringm. Utklippan 16–20.5 (F) (Utklippans Fågelstation, Anders Eriksson, Petter Simonsson).

Sm: 1 ex. Torsberg, Eksjö kn 1–3.5 (Håkan Sterner, m.fl.).

Gt: 1 ex. Hoburgsklippan, Hoburgen 18.5 (Jan Hägg, Toni Berglund, Stefan Oscarsson m.fl.).

Hi: 1 ex. rast. Asige 2–6.5 (Magnus Andersson m.fl.).

Vrm: 1 ex. Stöpafor, Sunne k:n 6.11 (Morgan Johansson, Åke Bergqvist).

Gstr: 1 ex. rast. Skommarrevet 15.6 (Martin Alexandersson, Per Aspenberg).

(JOHAN SÖDERCRANTZ)

Tofslärka *Galerida cristata* **RE**

Sex fynd under året. Tofslärkan i Norrköping med omnejd sågs åttonde året i rad men efter 21.9 har

den inte observerats. Gotlandsfågeln upptäcktes 5.11 2007.

Sk: 1 ex. Röke 5.4 (Sven Gustafsson). 1 1K Simrishamn hamn 10–13.9 (Hans Larsson, Jörgen Bernsmo, Lasse Sunnerstig). 1 ex. Simrishamn 25–29.10 (Bengt Bengtsson).

Sm: 1 ex. Västervik 1.10 (Mathias Karlsson).

Öl: 1 1K Ölands södra udde, Ottenby 26.7 (rrk Öland).

Gt: 1 ex. Skarphäll, Visby, 1.1–31.3 (Per Smitterberg, Carl Tholin, Michael Tholin m.fl.).

Ög: 1 ex. Hageby Centrum, Norrköping 1.1–2.5 (rrk Ög). 1 ex. Skärlunda gård, Borgs kyrka 2.5–21.9 (rrk Ög).

(JOHAN SÖDERCRANTZ)

FOTO: CHRISTER SUNDSTRÖM

Tofslärka *Galerida cristata*, Norrköping (Ög) 18 februari 2008.

Trädlärka *Lullula arborea*

Ång: Häckningen vid Norrfällsvikens golfbana var den fjärde noterade i landskapet. Sjungande individer och fynd under häckningstid gjordes i samma område även 2001, 2004 och 2005. Arten är fortsatt sällsynt i landskapet, men ett riktat eftersök skulle månne ge fler häckningsfynd (rrk Ång).

Vb: Möjliga häckningar: 1 sj. Bussjö motorbana, Bussjöheden 20.4 (Micael Jonsson, Aron Sandling), 2 sj. skjutbanan, Sävar 29.4 (Jonas Gustafsson), 2 ex. Kåddissheden, Umeå 1.5–12.7 (Christer Wilhelmsson, Bertil Brännin, Birger Hörnfeldt m.fl.), 2 ex. Salomonsbesök, Hissjö 4.5 (Birger Risberg) och 1 sj. Sörmjölle 4.5 (Bengt Allberg). Trädlärkan är nu verkligen på väg att etablera sig som häckfågel i landskapet, men alltjämt är det tunt med konstaterade och troliga häckningar (rrk Vb).

Nb: Två fynd på en sedan tidigare känd lokal i Kalix kommun. Därtill ett julifynd i Piteå kommun av en sträckande fågel (rrk Nb).

Trädlärkans sentida expansion norrut längs Norrlandskusten fortlöper steg för steg. Någon biotopbrist råder inte. Ännu finns många nedlagda sandtäckter där den kan etablera sig.

(CHRISTER OLSSON)

Berglärka *Eremophila alpestris* VU

Dlr: 1 par Nipfjället, Älvdalen 31.5 (F) (Johan Södercrantz, Kalle Källebrink). Hannen sjöng och spelflög en stund medan honan sågs kortvarigt på samma plats. Från juni finns ett antal rapporter inskrivna i Svalan

Carlsson), 1 ex. Tuottarstugorna, Padjelanta NP, 19.6 (Aron Edman, Magnus Bladh, Viggo Norrby m.fl.) och 1 ex. Alajaure, Padjelanta NP, 21.6 (Aron Edman, Simon Werngren, Magnus Bladh m.fl.).

Förutom ett överraskande fynd under häckningstid i Dalafjällen finns inget som lyfter den mörka bild som i många år funnits av vår svenska berglärkestam.

(CHRISTER OLSSON)

Rostgumpsva *Cecropis daurica* (146/146–6/7)

Sex fynd om sju individer är den lägsta summan sedan 2001. Ett fynd i april och fyra i maj är däremot normalt. Tredje fyndet för Bohuslän och andra för Gästrikland.

FOTO: ANDERS ANDERSSON

Berglärka *Eremophila alpestris*.

från samma område. Rrk har dock bara fått in beskrivningar på ett par av dem och de har alla rört sig om enbart hörda fåglar eller korta obsar och vi har inte ansett något av dessa fynd helt säkerställt. Så om någon sitter inne med bra säkerställda obsar från sommaren tar rrk gärna emot dessa. Kan tilläggas att arten eftersöktes av många med negativt resultat under samma period. Fyndet är det första från fjällområdet under vad vi kan betrakta som häckningstid. Den närmast kända häckningslokalen är belägen i Härjedalen.

Hjd: En säker häckning på Mittåklappen (Mats Westberg m.fl.) samt sedd under häckningstid på Flatruet, mellan Mieskentjakke och Axhögen (Gunnar Danielsson, Anna Levrén) och Väketjakke, Skarsfjället (Roland Ylvén, Lena Gustafsson Ylvén).

N Lpl: Ett par Vakkotavare, Stora Sjöfallets NP 2.6 (Nils

Bl: 1 ex. str. V Lindö udde 19.5 (Fredrik Lennartsson, Jan Svantesson).

Öl: 1 ex. Södra Udden, Ottenby 6.5 (gm rrk Öland).

Gtd: 2 ad. Digrans 20.5 (Per Smitterberg).

Hi: 1 ex. födosökande Getterön 18.5 (Jon Håkansson, Per Håkansson).

Boh: 1 ex. födosökande Lammön, Sannäs fjorden 13.4 (Christer Elg).

Gstr: 1 ex. Fiskängstjärn, Sandviken 17.5 (Magnus Åström, Lotta Enbarr, Martin Alexandersson).

(JOHAN NILSSON)

Större piplärka *Anthus richardi*

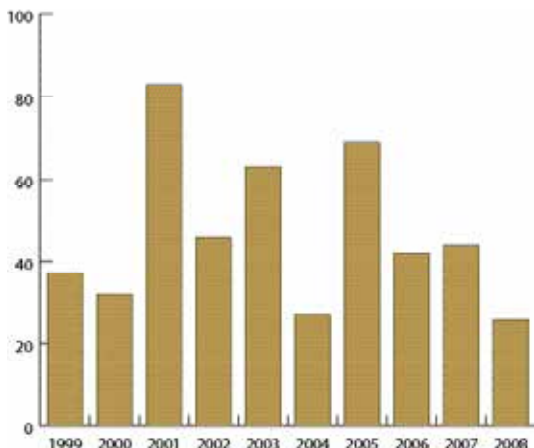
26 fynd gjordes under året vilket gör 2008 års summa till det lägsta under 2000-talet. Under året gjor-

Större piplärka *Anthus richardi*, Undars mosse (HI) 28 januari 2008.

Större piplärka *Anthus richardi* i Sverige hösten 2008.

Antal större piplärkor *Anthus richardi* i Sverige 1999–2008.

des ett vinterfynd, tre vårfynd och 22 höstfynd under perioden 7 september till 22 november.

Vårfynd:

Bl: 1 ex. str. Utklippan 8.5 (Fredrik Ellin).

Gd: 1 ex. Blåhäll, Tofta skjutfält 17.4 (Jan Janthe). 1 2K+ rast. När fyr, Närsholmen 6.5 (Bimbi Ollberg).

Vinterfynd:

HI: 1 ex. Undarsmosse, Steninge 1.1–28.2 (Göran Snygg, Joakim Lindblom).

Observationer i landskap med färre än tio fynd:

Dls: 1 ex. str. S Rörvik, Vänersborg 12.10 (Ingemar Johansson). Landskapets femte fynd.

(JOHAN NILSSON)

FOTO: KRISTER CARLSSON

Mongolpiplärka *Anthus godlewskii*, Lilla Apelviken (HI) 11 januari 2008.

Mongolpiplärka *Anthus godlewskii* (12/12–1/1)

HI: 1 2K Lilla Apelviken, Varberg 1.1–1.4 (F) (*Håkan Sivencrona, Lasse Olsson, Stefan Andersson m.fl.).

Fågeln upptäcktes i mitten av december 2007 och blev kvar på platsen vintern ut. Bland föregående fynd finns ingen motsvarande långstannare, och som längst uppehöll sig en fågel tio dagar vid Bru-darebacken, Göteborg i november 2002.

(MAGNUS HELLSTRÖM)

Fältpiplärka *Anthus campestris* EN

Fältpiplärkan går tyvärr kraftgång i Sverige och antalet häckande par minskar stadigt, om än lång-

samt. Totalt noterades 47 revir jämfört med 50 under 2007.

Sk: Årets inventering gav 25 häckande par samt ytterligare 17 oparade hannar = 42 revir (Richard Bergendahl).

HI: Fem revir i Laholmsbukten (Kill Persson, Thorsten Elfström). Norr om Laholmsbukten noterades 1 1K vid Ringenäs på sensommaren och 1 ensam hanne vid Långasand 7.5–17.7.

Utanför häckningsområdena i Skåne och södra Halland gjordes bara tre fynd:

Sm: 1 ex. Ljungheden, Skillingaryds skjutfält 2.6 (Bo Andersson, m.fl.).

Öl: 1K Triberga läge 11.10 (Tommy Eriksson, Oskar Wändell, Magnus Hallgren m.fl.).

Gd: 1 1K Hoburgsklippan, Sundre 2.9 (Lars-Olof Jive-skog, Sivert Söderlund, Åsa Steinholtz m.fl.).

Vid Falsterbo räknades under hösten (perioden 24.8–8.9) endast 8 fältpiplärkor, varav 5 sträckte ut i augusti och 3 i september (Nils Kjellén). Ett ensiffrigt tal för tredje året i rad är ännu ett belägg för artens minskning (medelvärdet 1973–2008 är 28 utsträckande ex. och högsta värdet – nu ett minne blott – är hela 113 ex. 1974!).

(ANDERS WIRDHEIM)

Sibirisk piplärka *Anthus hodgsoni* (24/24–4/4)

Upl: 1 ex. Horssten 21–22.9 (F) (*Anders Eriksson, Magnus Liljefors, Michael Bergman m.fl.). 1 ex. ringm. Svenska Högarne 3.10 (F) (*Anders Eriksson, Bill Douhan, Tommy Eriksson, Järfälla m.fl.).

Nb: 1 ex. Rödkallen, Luleå skärgård 20.9 (F) (*Mårten Müller, Hans Larsson m.fl.). 1 ex. Rödkallen, Luleå skärgård 24.9 (*Mårten Müller, David Erterius).

Liksom under 2007 sågs hela fyra individer under året. Hittills har ingen sibirisk piplärka påträffats mer än några hundra meter från Östersjöns strandlinje, och värt att notera är också att så många som 22 av fynden är gjorda i Norrland och Svealand, medan endast sex individer anträffats i Götaland.

(MAGNUS HELLSTRÖM)

Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus* **VU**

Inga observationer under häckningstid. I Falsterbo räknades 15 ex. under hösten (Nils Kjellén m.fl.), klart under genomsnittet där.

(KRISTOFFER NILSSON)

Skärpiplärka *Anthus petrosus*

Lu lpm: 1 Kutjaure NO Padjelanta NP, Lu lpm 17–20.4 2008 (Margareta Johansson).

”Endast det tredje fyndet för norra lappmarken.” (rrk N Lpl).

(FREDRIK FRIBERG)

Vattenpiplärka *Anthus spinoletta*

Minst 78 individer noterades under året, vilket är helt i nivå de två senaste årens 74 respektive 78 individer. Cirka 36 individer sågs under från årsskiftet till 3 april. Från första höstfyndet 14 oktober noterades minst 42 individer till årets slut. Även den geografiska fyndbilden var normal med mer än hälften av alla fynd i Skåne och övriga i Blekinge, Halland och i Bohuslän. Enda undantaget var en vattenpiplärka vid Ottenby på Öland 1.11. Anmärkningsvärt är att det inte gjordes några inlandsfynd alls under året.

(JOHAN NILSSON)

FOTO: TOMAS LUNDQUIST

Hedpiplärka *Anthus rubescens*, Årnäsudden (HI) 28 december 2008.

Hedpiplärka *Anthus rubescens* (2/2–1/1)

HI: 1 1K ssp. *rubescens* Årnäsuddens naturreservat, Varberg 22.11–31.12 (F) (*Reino Andersson, *Anders Nothagen m.fl.).

Varbergs kommun står numera med två av landets tre fynd av hedpiplärka. Fågeln vid Träslövsläge vintern 1996/1997 bedömdes härröra från den sibiriska populationen *A. r. japonicus*, medan årets fågel (liksom den i Hälsingland 2005) hade sitt ursprung i nominatformen *A. r. rubescens* med utbredning i norra Nordamerika.

(MAGNUS HELLSTRÖM)

Gulärla *Motacilla flava*

Fynd av rasgruppen:

M. f. flavissimalutea (97/99–2/2)

Öl: 1 hanne Karsnabben, Böda hamn 29.4 (F) (Tomas Svensson, Daniel Steen, Stefan Svensson, *Reno Lottman).

Vg: 1 hanne Kulmesund, Galterö, Göteborgs skärgård 3.6 (*Tina Widén m.fl.).

Tillägg 2006:

Vstm: 1 hanne Rörbosjön, Fläckebo 1–19.6 (F) (Markus Rehnberg m.fl.).

Det västmanländska fyndet från 2006 har bedömts gälla samma individ som senare under sommaren dök upp i Köping (se *Fågelåret 2006*).

Fynd av rasen:

M. f. feldegg (8/8–0/0)

Efter en återgranskning av samtliga svenska fynd av feldegg kvarstår nedan listade godkända observationer. Underkända fynd återfinns längst bak i rapporten. Återgranskningen, liksom resultatet av denna, presenterades närmare i Hellström (2009).

1983: Öl: 1 hanne Ottenby 14.5

1984: Gtl: 1 hanne Gotska Sandön 20.5

1991: Öl: 1 hanne Ottenby 8–13.6

1998: Sk: 1 hanne Lilla Hammars näs och Vellinge ängar 17–24.5 (tidigare bedömd som gällande två ex.)

1999: Bl: 1 hanne Utklippan 12–31.5

2000: Öl: 1 hanne Risingehamn 29.4–18.6

2004: Srm: 1 hanne Valnaren, Länna 24.5

2006: Sm: 1 hanne Ödängla, Mönsterås 7.5

(MAGNUS HELLSTRÖM)

Citronärla *Motacilla citreola*

Tretton fynd är i nivå med fjolårets tolv vilket var det lägsta sedan 1994 års fem fynd. Säsongsfördelningen mellan vår och höst skiljer sig dock avsevärt med fjolårets tolv vår- och ett höstfynd mot detta års sex vårfynd 26 apr–26 maj och sju höstfynd 28 jul–26 sep.

Sk: 1 1K Gröna jaktstugan, Foteviken 13–18.8 (Mattias Ullman).

Bl: 1 2K hanne Kräkenabben 26.4 (Patric Österblad, Johannes Österblad). 1 1K Utlängan 20.8 (Lars-Gunnar Lundquist).

Sm: 1 ad. hanne rast. Reningsdammarna, Gislaved 7.5 (Erik Larsson, Jens Ekdahl). 1 1K stationär Erstadkärret, Visingsö 28–29.7 (Gunnar Rosqvist, Martin Widén, Jörgen Hansson).

Öl: 1 hona rast. Pölen, Ölands södra udde, Ottenby 1–2.5 (Rrk Öland). 1 hanne rast. Pölen, Ölands södra udde, Ottenby 2–4.5 (Rrk Öland).

Gtl: 1 honf. rast. Västergarnsviken 29.7 (Olof Armini).

1 1KHoburgsklippan, Hoburgen 27.8 (Bimbi Ollberg, Tina Ollberg). 1 1K rast. Yttre Stockviken 26.9 (Per Smitterberg).

Upl: 1 hanne Fysingen 16.5–6.6 (Peter Bergman). 1 ex. Horssten 26.5 (Anders Haglund, Weine Erlandsson). 1 1K rast. Björn, Björns skärgård 23–24.8 (Thomas Pless, Ulrik Lötberg, Lennart Söderlund).

(JOHAN NILSSON)

Forsärla *Motacilla cinerea*

Forsärlans framgångssaga i Sverige synes vara stabil. Den häckar och ses över större delen av Sverige årligen. Helt klart är att förekomsten är starkast i de sydvästra och västra delarna av landet, medan den är betydligt mer sparsam i de östligaste delarna.

FOTO: KRISTER CARLSSON

Citronärla *Motacilla citreola* hona, Ottenby (Öl) 2 maj 2008.

Några rrk redovisar tydligt att artens frammarsch i Sverige ökar, medan några ser tendenser till att ökningen håller på att avstanna.

Korta summeringar från de landskap som lämnat uppgifter:

Sk: Under häckningstid finns rapporter om minst 50 par vilket kan relateras till år 2002 då 70 par uppskattades finnas. Helt klart är att atlas inventeringen skakat fram ytterligare par även om årets summa är lägre än 2002.

Bl: Summa 30 häckningar. Samma antal som i fjol.

Sm: Totalt rapporterats ca 70 häckningar av 53 par i Jönköpings län.

Öl: De senaste tre åren har 42, 30 och nu 36 forsärlor setts på Öland. Detta i kontrast till bara för nio år sedan, år 2000, då det årets 15–17 ex. var ett rekord. Ök-

ningen som för Ölands del helt utgörs av sträckande fåglar, speglar artens kraftiga expansion som häckfågel i norra och mellersta delen av landet

Gtl: fyra fynd av fem individer.

Boh: Endast rapporterad från sex lokaler med säker häckning. Populationen beräknas dock till minst 500 par i Bohuslän

Nrk: Under häckningstid rapporterad från hela 34 olika lokaler vilket innebär ännu ett år med ökande population eller åtminstone att vi hittat fler revir.

Ög: Ca 20 par.

Srm: Under året konstaterades fyra säkra häckningar och två troliga häckningar, vilket antalsmässigt är i nivå med de tre senaste åren. Har expansionen för arten avtagit eller är vi bara dåliga på att hitta nya häckningar?

Vstm: 93 säkra eller troliga häckningar rapporterade.

Dlr: 30 säkra häckningar och 8 troliga är nästan en fördubbling mot 2007 (15 säkra och 12 troliga). Dessutom noterades arten på ytterligare 84 lokaler som kan anses vara lämpliga för häckning (66 ifjol). Det uppskattade antalet par i landskapet får nog anses vara närmare 150 istället för som tidigare 100.

Gstr: Rapporterad från ca 35 lokaler under häckningstid. Efter en inventeringsinsats av Björn Jerner under 2007 gjordes bedömningen att uppemot 60 par kan häcka i landskapet. Så sent som 2002 konstaterades landskapets andra och tredje häckning.

Hls: Ett tjugotal konstaterade häckningar samt nästintill lika många lokaler med någon form av häckningskriterier ger ungefär samma resultat som rapporterats under de senaste tre åren. Frågan är om arten stabiliserats i numerär efter sin kraftiga expansion sedan millenieskiftet. Antalet lämpliga häckningsbiotoper sätter naturligtvis ett tak. Något som talar för att arten ändå fortfarande ökar i antal är att antalet obsar utan häckningskriterie ökar.

Mpd: Arten fortsätter att expandera, och 45 fynd gjordes under häckningstid, varav 7 var konstaterade häckningar.

Ång: Sexton säkra eller troliga häckningar är något mindre än föregående års tjuo.

Vb: 1 par med 2 ungar Klabböle, Umeå 12–17.7 (Niklas Lindberg, Erik Owusu-Ansah, Björn Malmhagen m.fl.). Årets häckning i Umeå är Västerbottens andra konstaterade! I övrigt är årets fyndbild relativt normal för regionen.

Nb: Två fynd under året.

Hjd: 1 konstaterad och en trolig häckning. Arten fortsätter definitivt sin expansion.

Jmt: Det går fortsatt bra för försärlan! De inrapporterade fynden (46 fynd) ligger på samma höga nivå som 2007. Två häckningar konstaterade.

Lpl: Två häckningar konstaterade i Ly lpm. Dessutom två indikationer på häckningar i Pite respektive Lule lappmark.

(MAGNUS STRÖMBERG)

Sädesärla *Motacilla alba*

Fynd av rasen:

Motacilla alba yarrellii

Endast tio fynd godkända och rapporterade bekräftar fjolårets tanke att det numera råder betydligt större försiktighet och högre dokumentationskrav när det gäller att rasbestämma sädesärlor till den sydvästliga rasen *M. a. yarrellii*. Tio fynd är den lägsta årssumman som publicerats i *Fågelåret* (första kom ut 1992). Minskar rasens uppträdande i Sverige, eller har vi fått en ökad förståelse för att det finns mellanformer?

Sk: 1 ad. hanne Vikens hamn, Viken 23–25.3 (Ulf Lindell, Bodil Lindell).

Bl: 1 ad. hanne Vesan 20.4 (Christian Persson, Patric Österblad, Bert Pettersson). 1 ad. hanne Utlängan 10.5 (Manfred Dornhäuser, Lars-Gunnar Lundquist).

Öl: 1 hanne Östra Alvara 13.4–3.5 (Tobias Berger).

Hl: 1 ad. hanne rast. Fågeltornsparkeringen, Getterön 14.5 (Annika Byskata, Mikael Nord).

Boh: 1 ad. hanne Valsäng, Klövedal, Tjörn 14.3 (Anders Lindegren, Krister Svanvik, Owe Hougström). 1 par häckade, och i slutet av maj sågs flygga ungar, vid Tanumshede (Sverker Thoresson, Göran Strömberg). 1 hanne Fossum, Tanumshede 13.5 (Sverker Thoresson).

Srm: 1 honf. rast. Strandstuviken 6.4 (Nisse Nilsson).

Vrm: 1 ex. stationär Karlstad kommun 13.5 (Stefan Asker).

Ång: 1 ex. födosökande Nätraån, Köpmanholmen, Bjästa 1–3.4 (Anders Lindström, David Rocksén).

(JOHAN NILSSON)

Alpjärnsparv *Prunella collaris* (11/11–1/1)

Bl: 1 ex. Lastudden, Utlängan 29.4 (F) (*Lars-Gunnar Lundquist).

Senast en alpjärnsparv sågs i landet var 1992 på Gotland, och fyndet var därför efterlängtat av många. Dessvärre försvann fågeln strax efter upptäckt och hittades därefter inte åter, trots noggranna eftersökningar. Samtliga tidigare fynd härrör från södra Sveriges kusttrakter och fördelar sig på Skåne (4), Öland (4), Gotland (2) och Blekinge (1). De flesta är gjorda från mitten av april till mitten av maj, men enstaka fynd finns också från juni och oktober.
(MAGNUS HELLSTRÖM)

Sidensvans *Bombycilla garrulus*

Det totala antalet observerade fåglar under sommaren var ca 1140. Tyngdpunkten ligger i Nb, Lpl och Vb. Endast ett fåtal fåglar sågs i Dlr, Hls och Mpd.

Säkerställda häckningar (5):

Hls: 2 ad. med föda åt 3 ungar Blistermyren 9.8 (Örjan Davidsson).

Vb: 6 ex. pulli/nyligen flygga Lappliden, Vindel-Ånåset 11.7 (Henrik Sporrang, Birger Hörnfeldt).
Lu lpm: 2 häckningar i Sjaunja i juni (Rolf G Gustafsson).
T lpm: 1 ad. med föda åt ungar Paktajaure 2.8 (Patrick Åström).

Sidensvansen är inte längre upptagen i rödlistan och behandlas därför hädanefter endast kortfattat i Fågelåret.

(BERTIL JOHANSSON)

Näktergal *Luscinia luscinia*

Ly lpm: 1 sj. Lycksele 4–5.6 (Per Hansson, Gun-Inger Haglund) och 1 sj. Kaskeluokt 6.6 (Evy Liljedahl).
Fynd 10 och 11 i Lycksele lappmark.

(FREDRIK FRIBERG)

Blåstjärt *Tarsiger cyanurus* (31/31–7/7)

Sk: 1 1K hanne ringm. Falsterbo fyr, Falsterbonåset 22.9 (F) (Karin Persson m.fl.).
Öl: 1 honf. Hålnåsdungen, Sandby skjutfält 24.9 (F) (*Johan Stedt, Anders Helseth m.fl.). 1 honf. ringm. Ottenby 4.11 (F) (Aron Edman m.fl.).
Gtl: 1 honf. ringm. Faludden 7.10 (F) (Mats Axbrink, Bengt Allberg, Ingemar Marklund, Göran Sävén).
Upl: 1 honf. ringm. Svenska Högarne 21.9 (*Bill Douhan, *Jonas Karlsson, Helge Röttorp m.fl.). 1 honf. ringm. Svenska Högarne 22.9 (Bill Douhan, *Jonas Karlsson, Helge Röttorp m.fl.).
Lu lpm: 1 ad. hanne sj. Pätevarasj, Sjaunja 5.6 (*Rolf G Gustafsson).

Hela sju fynd utgör en ny rekordnotering för arten i landet. Notabelt är inflödet i slutet av september då fyra fåglar uppträcktes under en fyradagarsperiod. Även Danmark fick del av uppträdandet och erhöll nytt årsbästa med tre fynd; ett i maj och två i oktober (Bruun Kristensen et al. in prep.).

(MAGNUS HELLSTRÖM)

Svart rödstjärt *Phoenicurus ochruros*

Den svarta rödstjärten håller ställningarna från 2007. I år har nästan samtliga rrk lämnat uppgifter och en försiktig uppskattning av totalpopulationen slutar på ca 116 häckande par och ytterligare kanske 200 sjungande hannar.

Häckningar.

Sk: 18 säkra häckningar noterades. Sjungande hanner, på ytterligare ca 60 lokaler.

Bl: 7 konstaterade häckningar.

Sm: 3 troliga och konstaterade häckningar i Kronobergs län, minst 8 revir/häckningar i östra Sm och 6–7 häckningar i Jönköpings län. Antalet speglar sannolikt inte den verkliga förekomsten.

Öl: 6 häckningar.

Gtl: Minst 4 häckningar.

Hl: knappt 10 häckningar.

Göteborg: 1 häckning.

Boh: 3 revir (inga konstaterade häckningar).

Vg: 9 revir el häckningar.

Ög: 5 häckningar.

Dls: Inga häckningar.

Nrk: 4 häckningar.

Srm: 6 häckningar.

Sthm: 2–3 häckningar.

Upl: 3 häckningar, ett häckningsförsök, fem revirhävande hanner.

Vstm: 2 häckningar + 4 troliga. Och ytterligare 4 sjungande fåglar.

Dlr: 3 troliga häckningar.

Gstr: 1 säker samt 1 trolig häckning konstaterades

Hls: 1 häckning + 1 revir.

Mpd: 1 häckning.

Nordliga fynd:

Mpd: Andra konstaterade häckningen i Medelpad. Den första ägde rum 1986. 1 ad. (5 ungar) Industriområdet, Stockvik, Mpd 31.5–15.6 (Bo Johnsson, Leif Söderblom, Peter Nilsson m.fl.)

Ång: Efter 2007 års troliga häckning i Husum, endast en rapport från lokalen under 2008 (1 hona Husum, Grundsunda 21.4 (Jonas Konradsson). Dessutom två ytterligare observationer: 1 hanne Sparrudden, Säbrå, 8–14.4 (Frans Olofsson, Kristin Lindström, Oskar Norrgrann, Yngve Nylander m.fl.) 1 honfärgad Arnäs kyrka, Örnköldsvik 30.4 (gnm Ingvar Wedberg)

Vb: Efter förra årets rekord på sju ex. blev antalet under 2008 mer normalt, med tre fynd, samtliga under april. 1 honf födosökande Bjuröklubbens fyr, Bjuröklubb 22.4 (Erik Normark), 1 hona stationär Öbacka, Umeå 23.4 (Birger Risberg) och 1 hona rast. Västerbacken, Holmsund 29.4 (Joakim Lessmann).

Nb: Ett majfynd i Piteå skärgård detta år: 1 2K hanne Stor-Räbben, Piteå 10.5 (Peter Nilsson, Lars Sandberg, Per Sandberg)

Jmt: 2 fynd: 1 ad. hanne Sörviken, Hammerdal 1.5 (Fredrik Jonsson, Ulrika Nordin). 1 honfärgad Järpen, Åre 12.5 (gm Trond Sørhuus).

Ås lpm: Fynd saknas

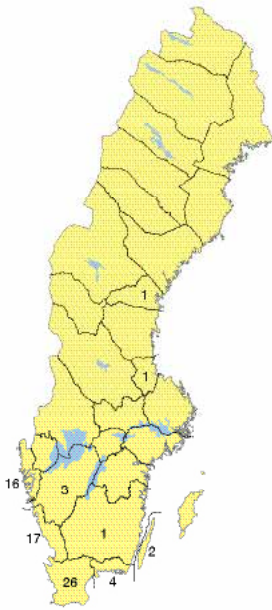
Ly lpm: 3 fynd: 1 ex. Hållforsen, Lycksele 7.4 (Gun-Inger Haglund). 1 hona Bålforsen, Lycksele 25.4 (Håkan Rune). 1 hanne Malå 28.6 (Alf-Rune Öberg)

T lpm: Ett tidigt aprilfynd: 1 ad. hanne Kaalasuspabron, Kiruna, T lpm 20.4 (Lotta Nygård). Det åttonde för lappmarkerna. Det fjärde för Torne lpm. Även 2007 gjordes ett fynd i denna lpm.

(PETER STRANDVIK)

Svarthakad buskskvätta *Saxicola torquatus*

Totalt rapporterades 74 svarthakade buskskvättor vilket vida överskrider fjolårets rekordsumma om 44 individer. Under föregående 15 år har 13–36 ex. rapporterats. Av de 74 har 63 tillhört den västliga

Svarthakade buskskvättor *Saxicola torquatus* av västlig rasgrupp (*rubicola/hibernans*) i Sverige 2008 (hela året).

rasgruppen *S. t. rubicola/hibernans*, sex den östliga *S. t. maurus/stejnegeri* och en den sydöstliga *S. t. variegatus*. Övriga fyra kunde inte föras till någon rasgrupp.

Fynd av rasen:

S. t. variegatus (0/0–1/1)

HI: 1 hanne Långasand, Efra 27.5 (F) (*Leif Klinteroth m.fl.).

Första fyndet i landet av detta taxon, och som sådant någorlunda oväntat. Formen förekommer i ett relativt begränsat område i låglandet väster och norr om Kaspiska havet, och passerar sparsamt genom Mellanöstern på väg till och från övervintringsområdena i nordöstra Afrika. Från övriga länder i vår närhet finns fynd från England (3 ex; okt 1985, sep 1993, maj 2006), Danmark (1 ex; maj 2003), Norge (1 ex; juni 1983) samt Estland (1 ex; maj 1990). Från övriga Europa (utanför häckområdet) har Rk bara kännedom om ett fynd från Grekland. (Fraser et al. 2007, Urquhart 2002, Amstrup et al. 2004).
(MAGNUS HELLSTRÖM)

Fynd av rasgruppen:

S. t. maurus/stejnegeri (143/150–6/6)

Sk: 1 honf. Gröna jaktstugan, Foteviken 12.10 (F) (*Mattias Nilsson).

Sm: 1 2K+ hanne Skillingaryds dämme 12–13.9 (F) (*Sven Boberg, Hans Boberg, Mats Alderus, Bengt Larsson m.fl.).

Gtl: 1 hona Bredsandsudde, Gotska Sandön 24.5 (F) (*Mattias Gerdin).

HI: 1 honf. Idelund, Fjärås 16.11 (*Erik Hansson, Håkan Nilsson m.fl.).

Boh: 1 honf. Habygården, Ramsvikslandet 19.10 (F) (*Göran Strömberg, Thomas Bernhardsson m.fl.).

Srm: 1 1K hanne Landsort 2.10 (F, †, NRM) (*Karl-Erik Sundström, Henrik Jörgensen, Per Johansson m.fl.).

Tillägg 2007:

Gtl: 1 honf. Östergarnsholm 5.10 (F) (Magnus Martinsson m.fl.).

Vårfynd av *maurus/stejnegeri* hör inte till vanligheterna, och i sammanhanget skall nämnas att honan på Gotska Sandön hade sällskap av en hanne som

FOTO: TOMMY EKMARK

"Kaspisk buskskvätta" *Saxicola t. variegatus* hanne, Långasand (HI) 27 maj 2008.

sannolikt också var av sibiriskt ursprung. Den senare försvann dock snabbt i vegetationen och kunde inte återfinnas. Höstuppträdandet följer i stora drag mönstret från tidigare år med undantag för ett fynd av en gammal (2k+) hanne, vilket under hösten är en förhållandevis sällan sedd dräkt på våra längdgrader.

(MAGNUS HELLSTRÖM)

Fynd av rasgruppen:

Saxicola t. rubicola/hibernans

Häckning:

Sk: Ett par häckade sydost om Skanörs soptipp och fick fram två kullar. Den första kring 10.7 och den andra från 28.7 (Mattias Ullman m.fl.). Utöver häckning-

en höll två hannar revir under en längre period. Den ena vid Vombs vattenverk/boställe från (10.5) 4–19.6 (Claes-Göran Cederlund m.fl.) och den andra vid Sjöbo flygfält 23.5–31.7 (Richard Bergendahl m.fl.).

Vinter:

Sk: 1 hona Vikens hamn 6–23.1 (Thomas Svanberg). 1 hanne Baldringe kyrka 16–17.2 (Erik Buchwald, Sven Svensson, Carl Jyker).

(JOHAN NILSSON)

Nunnestenskvätta *Oenanthe pleschanka*

(26/26–1/1)

Bl: 1 hona Utlängan 9.10 (F) (*Lars-Gunnar Lundquist, Christer Herremo, Thomas Daleke, Jan Svantesson m.fl.).

FOTO: THOMAS DALEKE

Nunnestenskvätta *Oenanthe pleschanka* hona, Utlängan (Bl) 9 oktober 2008.

Ny och ytterst väntad art för Blekinge. Nunnestenskvättan dyker vanligen upp hos oss i andra halvan av oktober och under november. Årets fynd är det fjärde tidigaste – tidigast var en fågel i Umeå 1987 som upptäcktes redan 27 september.

(ANDERS ERIKSSON)

Medelhavstenskvvätta *Oenanthe hispanica*

(11/11–1/1)

Öl: 1 2K hanne ssp. *melanoleuca* ringm. Ottenby 9–22.6 (F) (*Aron Edman, *Ilva Hansson, Markus Tallroth m.fl.).

Efter att fågeln först setts nere vid södra vindskyddet på Ölands södra udde tog det intressant nog flera dagar för fågeln att återupptäckas. Detta trots att

den höll till på Sveriges kanske bäst bevakade fågel-lokal. I förhållande till övriga ovanliga stenskvättor dyker medelhavstenskvvättan främst upp under sen-våren i Sverige och årets fynd bekräftar den bilden.

(ANDERS ERIKSSON)

Ökenstenskvätta *Oenanthe deserti* (42/42–2/2)

Sm: 1 ad. hanne Hyllingenområdet 8–9.11 (F) (*Mats Thorin, Douglas Gustafsson, Peter Hörenius m.fl.).

Gtl: 1 2K hanne Närsholmen 25–27.3 (F) (*Lukas Lovén m.fl.).

Höstfågeln faller väl in i den etablerade fyndbilden. Vårfyndet är det näst tidigaste med fyra dagars marginal. De tidigare vårfågeln, sex till antalet, har med ett

FOTO: JIM SUNDBERG

Ökenstenskvätta *Oenanthe deserti* 2K hanne, Närsholmen 26 mars 2008.

undantag dykt upp i början av april till mitten av maj.

(ANDERS ERIKSSON)

Blåtrast *Monticola solitarius* (2/2–1/1)

Gtl: 1 hona Lilla Karlsö 13.5 (F) (*Måns Hjernquist, Mårten Hjernquist).

Förra årets fågel följdes upp med Sveriges, och även Gotlands, tredje fynd på en lokal som påminner en hel del om artens naturliga biotop. Även det första fyndet (Hoburgen 21–25 april 1981) gjordes i en brant blockrik sluttning, så kanske ska vi söka nästa blåtrast på lokaler som Kullaberg, Bjärehalvön och andra platser med karga rasbranter.

(ANDERS ERIKSSON)

Taigatrast *Turdus ruficollis* (30/30–3/3)

Srm: 1 hane ssp. *atrogularis* Labro ängar 9.3 (*Alf Letesjö).

Vb: 1 1K hona ssp. *atrogularis* Sofiehem, Umeå 18–19.12 (F) (*Johan Forssell, Nils Karlsson, Lars Edenius m.fl.).

Jmt: 1 2K hane ssp. *atrogularis* Frösön 2.2–5.4 (F) (Andreas Gällerspång, *Anders Bengtsson, Andreas Gustavsson m.fl.).

Datummässigt ett mycket typiskt uppträdande. Under vintern 2008/2009 sågs ovanligt många svart-halsade taigatrastar i Västeuropa vilket även avspeglade sig i Sverige. Endast ett fynd hamnade dock på hitsidan årsskiftet. Arten har en något ökande trend i Sverige, och tre fynd under samma år är tange-

FOTO: STEFAN HEIMDAHL

Taigatrast *Turdus ruficollis atrogularis* 2K hane, Frösön (Jmt) 3 februari 2008.

rad toppnotering. Endast ett fynd, en adult hane i Adak, Ly lpm 30 april 2001, av de hittills 33 rör den rödhalsade nominatrasen *T. r. ruficollis*. Den senare är mycket sällsynt även i övriga Europa.

(ANDERS ERIKSSON)

Cettisångare *Cettia cetti* (3/3–0/0)

Tillägg 2007:

Srm: Fågeln vid Älrviken 8–20.6 har nu godkänts som varande av rasen *albiventris*.

Fyndet får anses något oväntat, och inget motsvarande finns från övriga Nordvästeuropa. Rasen *albiventris* häckar strax öster om Kaspiska havet, från sydvästra Kazakstan, söderut genom Turkmenistan

ner till östra Iran. Åtminstone fåglar från de nordligaste populationerna är sannolikt benägna att flytta relativt långt, då arten vintertid har påträffats ner till Pakistan. Den har gissningsvis anlänt i samband med gynnsamma väderförhållanden strax innan den upptäcktes, då datumet är typiskt för en förlängd flyttare från sydost.

(DAVID ERTERIUS)

Träksångare *Locustella lanceolata* (10/10–1/1)

Sk: 1 1K ringm. Bingsmarken 5.9 (F) (*Bo Petersson m.fl.).

Ny art för Skåne, och det tidigaste höstfyndet hittills i landet. Majoriteten av tidigare godkända fynd

FOTO: BO PETERSSON

Träksångare *Locustella lanceolata* 1K (t.v.) och gräshoppssångare *Locustella naevia*, Bingsmarken (Sk) 5 september 2008.

har utgjorts av omvända flyttare som dykt upp inom tidsintervallet 28 september till 19 oktober. Med tanke på det tidiga uppdykandet är det sannolikt att årets individ kom från de västligare delarna av utbredningen.

(DAVID ERTERIUS)

Flodsångare *Locustella fluviatilis* NT

Med 137 sjungande ex. så ligger flodsångaren kvar på de senaste årens relativt låga nivåer (135–142 sj. 2004–2008).

I Skåne konstaterades häckning och rrk Sk ger följande beskrivning: "En sjungande hane vid Näsby fält fångades och ringmärktes 4.6 (Ola

Svensson, Fredrik Ahlström m.fl.) och återfångades därefter 5.7 efter att inte ha rapporterats sjunga sedan 9.6, dvs. nästan en hel månad. I samband med återfångsten av hannen 5.7 fångades glädjande nog även en hona med ruvfläck och häckning kunde således konstateras! Senast en häckning konstaterades i Skåne var 2003, då 1 1K ringmärktes på Hovdala-fältet 13.7 efter att två hannar hävdade revir på platsen tidigare under sommaren.”

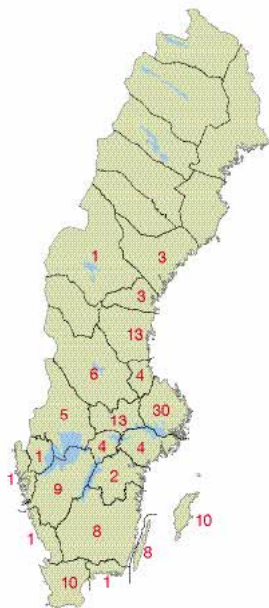
Några observationer av rastande fåglar finns, och nämnas kan fältobservationen av 1 1K på Horssten, Upl 14.9 (Anders Haglund m.fl.).

(FREDRIK FRIBERG)

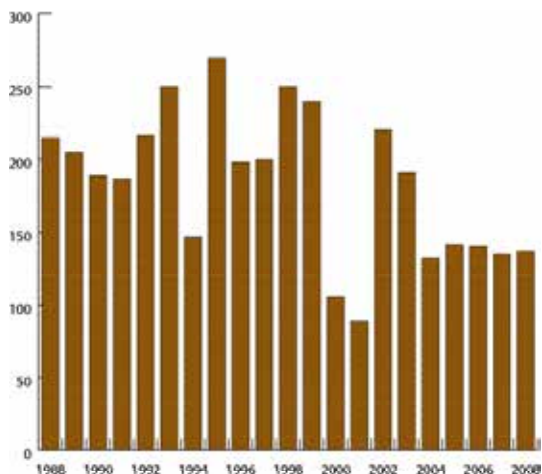
Vassångare *Locustella luscinioides* NT

Totalt 27 revir och ytterligare 6 noterade ex. (ringmärkta häckfåglar vid Tåkern) är ett relativt normalt antal för senare år och en klar tillbakagång efter fjolårets rekordnotering.

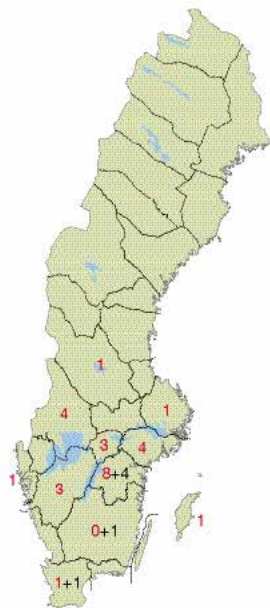
Antalet revirhävande hannar var färre i Tåkern detta år än under förra årets rekord, och rrk Ög kommenterar: ”Totalt inräknades sju exemplar och under sommarens/höstens traditionella ringmärkningsprojekt vid Renstad kanal kunde fyra ungfåglar ringmärkas, vilket tyder på lyckad häckning/ar. En färgmärkt 2K hanne kontrollerades vid Renstad kanal i maj.”.

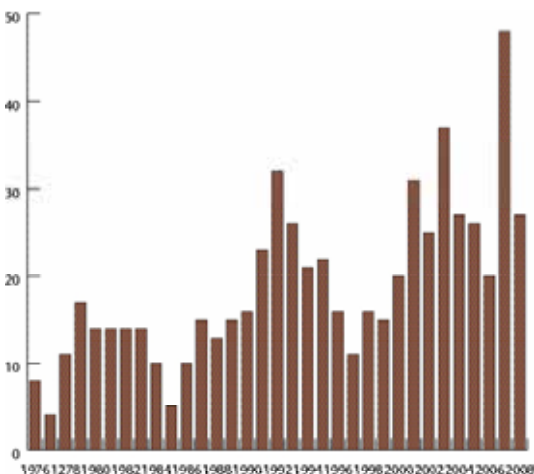
Sjunga flodsångare *Locustella fluviatilis* i Sverige 2008.

Rapporterade flodsångare *Locustella fluviatilis* i Sverige 1988-2008.

Sjunga vassångare *Locustella luscinioides* i Sverige 2008.

Rapporterade vassångare *Locustella luscinioides* i Sverige 1976-2008.

Troliga häckningar (utom Tåkern):

Srm: Ringmärkningsfyndet från Idö märkplats är högin-
tressant eftersom det är en mycket stark indikation på
häckning, i så fall den första för rapportområdet. För
en art där det är mycket svårt att konstatera häckning
får märkning av en 1K-fågel i juli, ett par hundra meter
från platsen där en sjungande hanne hörts under cirka
en månads tid, anses som så nära man kan komma kon-
staterad häckning.

Upl: Ett par bedömdes häcka i norra delen av Hjälstavi-
ken med ledning av att den hanne som sjöng där 22.4-
1.6 gjorde ett sånguppehåll fram till den 21.7 och därefter
fortsatte sjunga igen. Mellan 6 och 11.8 sjöng dess-
utom en annan individ i den södra delen av sjön (rrk
Upl).

majoriteten av de svenska individerna har varit års-
ungar som fångats i samband med ringmärkning
under perioden 25 juli till 17 september. Av dessa
är hela tio från augusti månad, och således passar
årets individ väl in i den säsongsmässiga fyndbilden.
(DAVID ERTERIUS)

Fältsångare *Acrocephalus agricola* (24/24–1/1)

Srm: 1 ex. ringm. Bredmar, Landsort 3–6.6 (F) (*Bertil
Johansson, Svante Åberg m.fl.).

Fjärde fyndet för Södermanland och tredje gången
arten ringmärks på Landsort. Datum typiskt, sju av
de föregående fynden har gjorts i juni månad.

(DAVID ERTERIUS)

FOTO: LARS LUNDMARK

Vattensångare *Acrocephalus paludicola* 1K, Stora Amundö (Vg) 18 augusti 2008.

Nordligt fynd:

Dlr: 1 sj. Lindänget, Orsa 15.7 (Åke Tidigs). Åttonde vas-
sångaren i landskapet – den nordligaste hittills – och det
första sedan 1999 då en fågel sjöng vid Norrviken, Mora.
(FREDRIK FRIBERG)

Vattensångare *Acrocephalus paludicola* (24/24–1/1)

Vg: 1 1K Stora Amundö 18.8 (F) (*Lars Lundmark m.fl.).

Första fyndet för Västergötland. Det utmärker sig så
till vida att det rör sig om en renodlad fältobserva-
tion, sedan tidigare föreligger faktiskt endast ett lik-
nande fynd av en i fält uppträckt individ, nämligen
en sjungande om våren i Skåne. Den övervägande

Busksångare *Acrocephalus dumetorum* NT

Totalt 90 fullfjädrade exemplar (ej pull), varav ca
82 påträffade revir är det näst bästa året hittills, en-
dast slaget av år 2007 års 109 icke-pull. Busksång-
arens förekomst är i hög grad väderberoende och
två år av rekordartad förekomst behöver inte betyda
att trenden är ökande. Sett ur ett tioårsperspektiv är
trenden stabil men antalet fluktuerar mycket mel-
lan olika år.

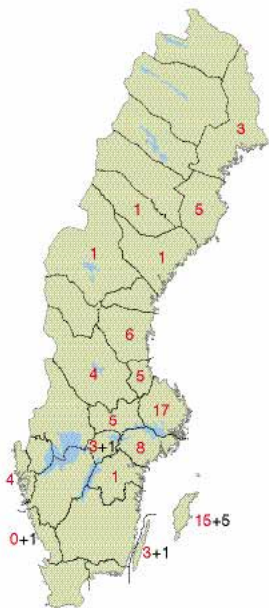
Det är slående att samma lokaler ofta är ockupe-
rade år efter år, och det är ingen djärv gissning att
anta att samma individer återkommer. Kanske kan
en alternativ förklaring till väder och den goda före-
komsten vara att vi 2008 översköldes av en andra-

våg av individer från 2007 års rekordår, som nu betraktar ett revir i Sverige som sitt.

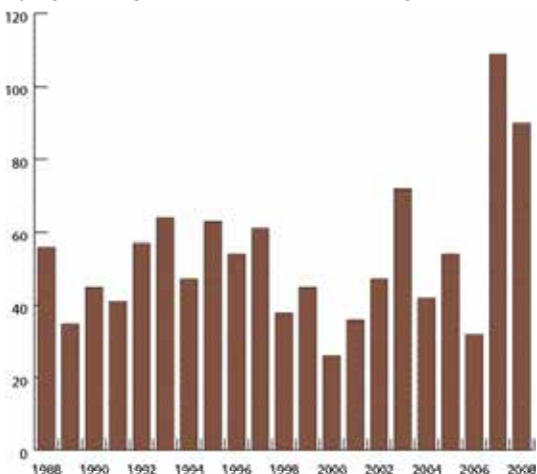
De flesta busksångare i Sverige bör anlända österifrån, via Finland och Baltikum. Fynd i östliga landskap dominerar med Gotland (20 ex) och Uppland (17 ex.) i topp. Notera att hela fem exemplar ringmärktes vid Hoburgsklippan, Gotland 29.5–8.6, liksom att tre exemplar observerades/ringmärktes vid Ottenby 31.5–5.6 (busksångare är mycket ovanlig på Öland). Åter igen finns det inte något fynd från de sydliga och skådartäta landskapen Sk-BI-Sm.

Ett fynd finns utanför perioden 25 maj – 11 juli:

HI: 1 1K ring G. 20.8.05 vid Rindberg, Peter

Busksångare *Acropcephalus dumetorum* i Sverige 2008. Sjungande fåglar markerade med rött, övriga med svart.

Rapporterade busksångare *Acropcephalus dumetorum* i Sverige 1988–2008.

Franzén m.fl.). Detta var det första godkända augustifyndet i Sverige sedan 2002, och ett av de senaste svenska fynden hittills; dock finns även några september-/oktobernoteringar.

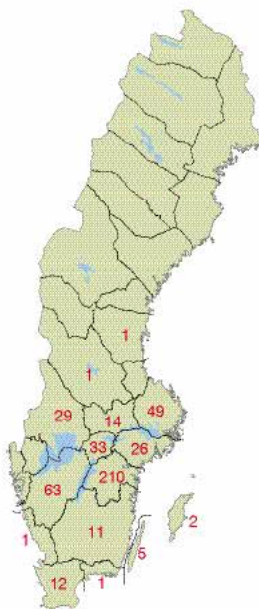
Nordliga fynd:

Nb: 1 sj. Östviken, Haparanda Sandskär 14–15.6 (Andreas Livbom m.fl.), 1 sj. Holmen, Kalix k:n 18–23.6 (Peter Wikström, Björn Wallentinus m.fl.), 1 sj. Svanstein, Övertorneå k:n 27–30.6 (Anders Eriksson, Mathias Bergström m.fl.) Tre individer/fynd i år, det första för Övertorneå kn. Fynd 8–10 i Nb.

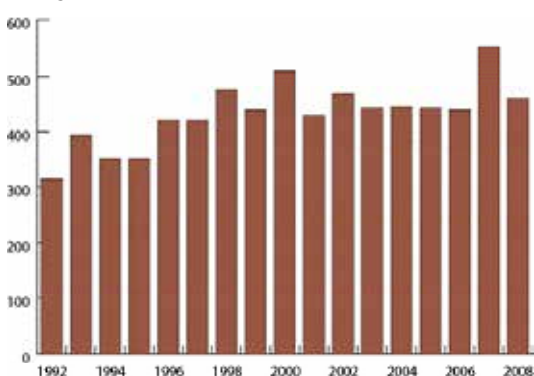
Jmt: 1 ex. sj. Nybodarna, Hällesjö 3.6 (Fredrik Jonsson, Lars-Olof Grund). Jämtlands sjunde fynd. Det var fyra år sedan den senast upptäcktes i landskapet.

Ås lpm: 1 ex. sj. Vilhelmina 18.6 (Inga Olofsson, Håkan Rune, Ulf Andersson). Femte fyndet i Åsele lappmark. Sjöng på samma plats 2006.

(FREDRIK FRIBERG)

Sjungande trastsångare *Acropcephalus arundinaceus* i Sverige 2008.

Rapporterade trastsångare *Acropcephalus arundinaceus* i Sverige 1992–2008.

Kärrsångare *Acrocephalus palustris*

Hjd: 1 ex. sj. Bruksvallarna 26.6 (Christer Olsson). Andra fyndet i Härjedalen.

Jmt: 1 ex. Handöl 16.6 (Arvid Löf, Albin Lundkvist, Marcus Nygårds). Jämtlands sjunde fynd.

(FREDRIK FRIBERG)

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus* NT

Totalt 459 trastsångare innebär en återgång från fjolårts rekordantal till de synnerligen stabila årssummorna på runt 440 trastsångare. Faktum är att arten tycks minska något i stora delar av utbredningsområdet, en minskning som dock kompenseras med fortsatt stark förekomst i Tåkern, 195 re-

görs av omvända flyttare i september månad. Den gotländska utmärker sig däremot genom att utgöra landets första fynd i juli månad. Gissningsvis handlar det om en kringströvande icke-häckare som nått oss genom förlängd flyttning.

(DAVID ERTERIUS)

Rödstrupig sångare *Sylvia cantillans* (56/56–3/3)

Bl: 1 hona ringm. Utklippan 14.5 (F) (*Mathias Bergström, Anders Eriksson, Oscar Carheden m.fl.).

Öl: 1 hanne Norra lunden, Ottenby 19.5 (Rolf Ericson, Kjell Yngerskog, Mats Hjelte m.fl.).

Gtl: 1 2K hanne ringm. Hoburgsklippan 21.5 (F) (*Bimbi Ollberg, Tommy Lindberg, Per Smittberg m.fl.).

FOTO: TOMAS LUNDQUIST

Stäppsångare *Hippolais caligata* 2K, Hoburgsklippan (Gtl) 28 juli 2008.

vir. Andra viktiga lokaler är som vanligt Hornborgsjön, Västergötland (29 revirhävande fåglar samt några tillfälligt sjungande) och Tämnaaren, Uppland (17 sj. hanner varav 11 i Sörsjön).

(FREDRIK FRIBERG)

Stäppsångare *Hippolais caligata* (13/13–2/2)

Gtl: 1 2K ringm. Hoburgsklippan 28.7 (F) (Ola Wizén, Magnus Martinsson, Tomas Lundquist m.fl.).

Srm: 1 1K ringm. Bredmar, Landsort 10–11.9 (F) (Kristen Nordin, Per Johansson m.fl.).

Första fyndet för Södermanland och det fjärde för Gotland. Typiskt datum för den sörmländska individen – knappt 50 % av de föregående fynden ut-

57 av landets totalt 59 godkända rödstrupiga sångare har könsbestämts, och av dessa har 14 ansetts vara honor. Maj är den månad då klart flest rödstrupiga ses, och hela 40 fynd är just från denna månad. För övrigt är fynd på utposter i landets sydostligaste del synnerligen typiskt för arten.

(DAVID ERTERIUS)

Höksångare *Sylvia nisoria* NT

Årets fynd av häckande höksångare följer på det stora hela tidigare års fyndbild. Lite oroväckande är att några rrk noterar få rapporterade höksångare eller till och med extremt få som rrk Stockholm noterat från Stockholmsområdet. Det finns skäl att kolla

Nordsångare *Phylloscopus borealis* VU

Tolv nordsångare noterades under året, vilket är fyra fler än under de två tidigare åren och det största antalet under 2000-talet. Som vanligt dominerar fynd från Abisko med omnejd. Fynd tre år i rad på lokalen i Jämtland är intressant. Hur många nordsångare döljer sig mellan Oviksfjällen och Abisko?

Jmt: 1 ex. Oviksfjällen 27.6 (Carl Bredberg, Marcus Bruér). För tredje året i rad fann Carl Bredberg och Marcus Bruér en nordsångare nära Prästlekardalen i Oviksfjällen. Detta är Jämtlands sjätte fynd av arten.

Lu lpm: 1 sj. Kieddaure, Padjelanta NP 20–21.6 (Anders Gudmundsson m.fl.).

T lpm: 2 sj. Abisko västra tunnelmynningen, Njulla 17.6–21.7 (Johan Råghall, Björn Liedén m.fl.). 2 sj. Övre Soppero, Kiruna 22.6 (Clas Samuelsson). 1 sj. Pulsujärvi, Kiruna 23.6 (Åke Lindström, Richard Ottvall m.fl.). 1 ex. Abisko östra tunnelmynningen, Njulla 5.7 (Barbro Hellström). 1 ad. Björkliden stn. 6.8 (Christer Lind). 2 ex. Paddustieva, Abisko 8.8 (Jonas Gustafsson). 1 ex. Abisko Östra stn., Abisko 23.8 (Robert Cumming).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus*

(ca 1330–27)

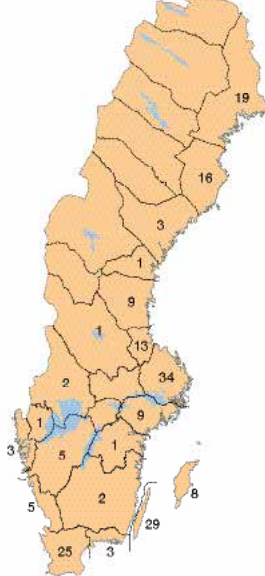
Totalt 27 kungsfågelsångare är i ett långt perspektiv en normal summa. Den övervintrande fågeln i Skåne blev kvar till slutet av april:

Sk: 1 ex. Lomma fure 1.1–28.4 (Ingemar Andell, Per Andell).

Kungsfågelsångare

Taigasångare

Kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus* och taigasångare *Phylloscopus inornatus* i Sverige hösten 2008.

Under hösten sågs 26 fåglar mellan 20.9 och 9.11. Mediandatum för höstfynden är 9 oktober vilket är typiskt för arten. Två septemberfynd är mer än normalt. Nedan listas septemberfynden, höstens första och sista fågel samt ett fynd i Värmland och ett i Ångermanland (sjätte fyndet).

Sk: 1 ex. Falsterbo fyr, Falsterbonäset 9.11 (Joakim Hagström, Aron Andersson).

Bl: 1 ex. Tärnö 20.9 (Manfred Dornhäuser, Rune Svensson).

Upl: 1 ex. rast. Björn, Björns skärgård 25.9 (Ulrik Löberg, Lennart Söderlund, Lars Gustavsson).

Vrm: 1 ex. Hammarö fågelstation 15.10 (Jan Rees).

Ång: 1 ex. Järnasklubb, Järnashalvön 2.10 (Stefan Delin).

(BERTIL JOHANSSON)

FOTO: THOMAS HULTQUIST

Kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus*, Stenåsbadet (Öl) 3 november 2008.

Taigasångare *Phylloscopus inornatus* (ca 1302–189)

Årssumman för år 2008, 189 ex, är den i särklass högsta hittills. Den näst högsta årssumman, 140 ex, nåddes år 2006. Rekordmånga taigasångare noterades åtminstone i Sk, Öl, Upl, Gstr, Hls, Vb och Nb. Av de 34 taigasångarna i Uppland sågs 11 på Björn, 9 på Svenska högarna och 7 på Horssten, tre öar som alla ligger långt ut i havsbandet.

Vär (13–2)

Öl: 1 ex. Södra Lundparkeringen, Ottenby 1–2.5 (Mikael Olofsson, Linus Brobacke, Bertil Breife m.fl.).

Gtl: 1 ex. Skärsände, Skär 29.4 (Roland Staav, Daniel Melchert m.fl.).

Andra fyndet på Öland och femte fyndet på Gotland.

Höst (ca 1289–187)

Höstens första taigasångare sågs 12 september och den sista upptäcktes 9 november. Mediandatum för upptäckt av höstfåglar år 2008 var 27 september. Detta är ett tidigare datum än normalt. Geografiskt var uppträdandet dock normalt med de allra flesta fåglarna sedda vid ostkustens stränder från Skåne till Norrbotten. Den enskilda lokal där flest taigasångare noterades var Rödkallen i Luleå skärgård där 13 ex. räknades mellan 19.9 och 5.10.

Nedan listas taigasångare år 2008 på västkusten

FOTO: LASSE OLSSON

Bergstaigasångare *Phylloscopus humei*, Björnkäng (Hl) januari 2008.

norr om Kullen, i inlandet, i Dls, Dlr, Mpd och Ång samt höstens första och sista fågel.

Sk: 1 ex. Stångby 27.9 (Bertil Svensson m.fl.). 1 ex. Svedala 6.10 (Per Karsten m.fl.). 1 ex. Klagshamns udde 9.11 (Lotta Strand m.fl.).

Hl: 1 1K ringm Nidingen 12.9 (Johan Frölinghaus, Erik Westberg). 1 ex. Äskatorp 27–28.9 (Erik Hansson m.fl.). 1 ex. Håsten, Varberg 1–6.10 (Mikael Nord, David Andersson). 1 ex. Apelviken, Varberg 2–5.10 (Roland Asteling m.fl.). 1 ex. Särðals strandskog, Busör 3.10 (Göran Snygg m.fl.).

Boh: 1 ex. Byn, Rörö 21.9 (Magnus Unger m.fl.). 1 ex. ringm Sudda, Hönö 23.9 (Björn Zachrisson). 1 ex. Holmen, Lane-Ryr 25–28.9 (Hans Petersson, Thomas Bernhardsson, Martin Larsson m.fl.).

Dls: 1 ex. Ursand, Vänersborgsviken 13.10 (Börje Broström, Ingemar Johansson).

Vg: 1 ex. Vrångö 23.9 (Tina Widén). 1 ex. Stora Amundö 25.9 (Lars Lundmark). 1 ex. Rödjan, Mariestad 6.10 (Peter Hjelm). 1 ex. Skansen Lejonet, Göteborg 7.10 (Roger Eskilsson m.fl.). 1 ex. Sandbetet, Dettarns naturreservat 12.10 (Göran Darefelt).

Vrm: 2 ex. ringm Hammarö fågelstation 9.10 (Bimbi Ollberg, Per Gustafsson).

Dlr: 1 ex. Lunden 29.10–1.11 (Lars Hansson m.fl.).

Mpd: 1 ex. Åstholmen, Tynderö 30.9–6.10 (Stefan Heimdahl, Bo Johnsson m.fl.).

Ång: 1 ex. Salusands havsbad 16.9 (Stefan Delin). 1 ex. Megrundet, Härnön 18.9 (Pekka Bader). 1 ex. ringm. Skags udde 30.9 (Anders Lindström, David Rocksén).

FOTO: KRISTER CARLSSON

Bergstaigasångare *Phylloscopus humei*, Ottenby (Öl) 6 maj 2008.

Sjätte fyndet i Dls. Femte fyndet i Dlr. Åttonde fyndet i Mpd. 10–12 fynden i Ång.

(BERTIL JOHANSSON)

Bergstaigasångare *Phylloscopus humei* (42/42–5/5)

Sk: 1 hane Simrishamn 17.1–20.4 (F) (*Mats Adelman, Jörgen Bernsmo m.fl.).

Öl: 1 ex. ringm. Ottenby 5–7.5 (F) (Aron Edman m.fl.). 1 1K ringm. Gräsgårds hamn 8.11 (F) (Aron Edman, Magnus Hellström m.fl.).

Gtl: 1 ex. Bodudd, Näsudden 2.11 (F) (*Carl Tholin, Lennart Wahlén, David Lundgren m.fl.).

Hl: 1 ex. Björnkäng, Tvååker 13–21.1 (F) (*Hans Wahlberg, *Jan Wahlberg m.fl.).

Tillägg 2007:

Öl: 1 ex. ringm. Ottenby 20.10 (F, DNA) (Ottenby Fågelstation)

De flesta bergstaigasångare som dyker upp i vårt land ses från ungefär mitten av oktober och en månad framåt. Därmed avviker årets majfynd samt de båda januarifynden rejält från den gängse fyndbilden. Sedan tidigare föreligger två vinterfynd från Skåne. Majfyndet är det andra i landet, och det föregående gjordes vid Getterön i Halland den 1 maj 2001. Då arten, som namnet antyder, är knuten till högre altituder än taigasångare, är den anpassad till att klara bistrare klimatförhållanden. Utifrån detta är det alltså inte alldeles förvånande med renodlade vinterfynd. Fågeln i Skåne sjöng sporadiskt mot slutet.

(DAVID ERTERIUS)

Brunsångare *Phylloscopus fuscatus* (81–1)

Ett fynd av brunsångare gjordes år 2008, i landskapet Uppland. De flesta fynd görs i oktober. Arten har varit årlig i landet, om än knappt, sedan år 1995.

Upl: 1 ex. stationär Örskär 1.11 (Martin Irestedt, Mikael Malmaeus).

(BERTIL JOHANSSON)

Sibirisk gransångare *Phylloscopus collybita*

Fynd av rasen:

Ph. c. tristis (130/130–2/2)

Sk: 1 ex. ringm. Bingsmarken 29.9 (F) (*Bo Petersson, Tom Malm, Uno Malm).

Srm: 1 ex. ringm. Hartsö Enskär 25.9 (F) (*Urban Rundström).

(DAVID ERTERIUS)

Iberisk gransångare *Phylloscopus ibericus*

(3/3–0/0)

Rättelse 2005:

Sk: 1 ringm. Falsterbo 25.4 har efter omgranskning underkänts.

Fågeln varken hördes eller DNA-sekvenserades, varför Rk har ansett fyndet vara otillfredställande dokumenterat. För att uppnå en större träffsäkerhet har Rk beslutat att skärpa kraven för publicering då det under senare år har visat sig att bestämningsproblematiken är mer komplex än man tidigare trott. T.ex. fångades en gransångare på Utklippan i Blekinge i maj 2008 som i morfologiskt och biometriskt avseende stämde väl överens med iberisk, men som lockade som en gransångare (inspelat) och dessutom bar på mt-DNA från gransångare.

(DAVID ERTERIUS)

Kungsfågel *Regulus regulus*

Kungsfågeln är ingen vanlig fågel i våra nordliga lappmarker. Nedan ett utdrag ur rrk Norra Lapplands årsrapport.

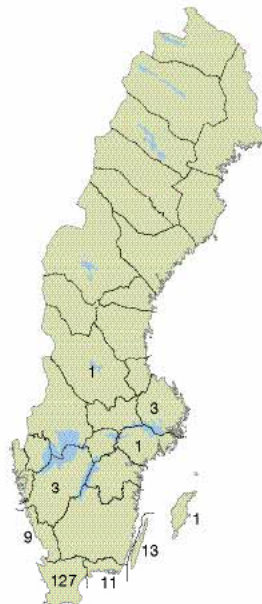
En häckning noterad i Lule lappmark. Häckningsfynd är mycket ovanliga och få är hittade under årens lopp. Kungsfågeln verkar att ha ökat i lappmarken på senare år. Angående häckningar har följande noterats av detta i *Norrbottnens Natur* nr 2 1970: Björn Holm. Den noterades som troligen häckande 1916 i Sevujokiomr. T lpm. 2 kullar noterades 1931 i Muddusomr. Lu lpm. 2 par matade ungar 1950 Kvikkjokk Lu lpm. Flera kullar 1963 Dokkasomr. Lu lpm. Flygga kullar noterades 1967 i Muddusomr. Lu lpm. Ur *Fåglar i Norrbotten* och rrk:s gamla arkiv. En häckning 1991 Nappasvuoma T lpm. En häckning 1994 Amasjaure, Sjaunja Lu lpm. En häckning 2001 Messaure Lu lpm. Slutligen 2007 i Södra Muddus NP Lul lpm.

Lu lpm: 1 häckning Norden, Jokkmokk k:n 30.6 (Mats Bergquist).

(THOMAS STRID)

Brandkronad kungsfågel *Regulus ignicapilla* (ca 1299–169)

Den brandkronade kungsfågeln är på frammarsch i Sverige, och ökningen under 2000-talet är kraftig. Bara fynden i Skåne i år motsvarar ett bra år i Danmark nuförtiden, vilket nästan vore en utopi att tänka sig för 25 år sedan. Genomsnittsantalet i Sverige under 2000-talet är inte långt ifrån det

Rapporterade brandkronade kungsfåglar *Regulus ignicapilla* i Sverige 2008.

danska (åren 2000–2007: 99 ex. i Danmark och 88 ex. i Sverige), och arten häckar numera årligen i landet. Årets 169 ex. är den högsta årssumman hittills i Sverige och kärnområdena för arten under häckningstid är främst Skåne, men arten häckar troligen regelbundet även i Halland.

Konstaterad häckning:

Sk: 1 par fick ut minst 5 juv. Rigeleje, Juleboda (Thomas Lindblad m.fl.).

Avvikande fynd:

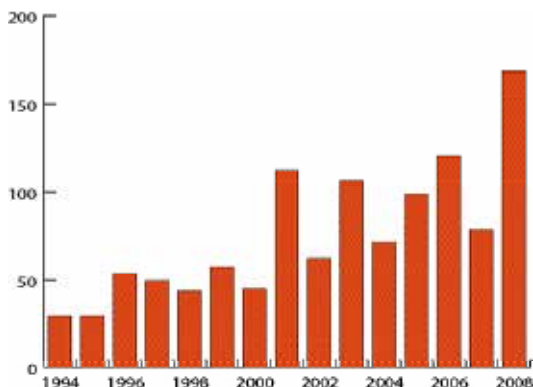
Dlr: 1 ex. sj. Brändviken, Nusenäs, Mora 3.5 (*Anders Paulsruud m.fl.). Andra fyndet i Dalarna.

(KRISTOFFER NILSSON)

FOTO: MAGNUS ULLMAN

Brandkronad kungsfågel *Regulus inornatus*, sjungande hanne, Borrbys strand (Sk) 13 maj 2008.

Brandkronade kungsfåglar *Regulus ignicapillus* i Sverige 1994–2008.

Mindre flugsnappare *Ficedula parva* NT

Häckningar är svåra att påvisa. Uppgifterna i *Svensk fågelatlas* (1999) liksom *Sveriges fåglar* (2002) tycks fortfarande stämma med det som rapporteras. Under året rapporterades sjungande fåglar under häckningstid från ca 90 platser. Så som nämns i litteraturen tycks Upl vara väl representerat, detta år med 21 lokaler med häckning, möjlig häckning eller sjungande individer. Även i Kronobergs och Jönköpings län rapporterades relativt många under häckningstid (11 resp. 20 sjungande). I Ekskogen på Visingsö fanns 7 sjungande ex.

(LARS LINDELL)

Halsbandsflugsnappare *Ficedula albicollis*

Ett relativt gott år med ett rekorduppträdande i Uppland med hela sex fynd. Från Gotland rapporteras att ”Inga avvikelser i artens fyndbild kunde noteras.”

Sk: 5 fynd under våren och ett under hösten är en bra årssumma. Under våren gjordes följande fynd: 1 2k hanne ringmärkt Falsterbo fyr 22.4 (Sophie Ehnborn), 1 ad. hanne ringmärkt Falsterbo fyr 23.4 (Sophie Ehnborn m.fl.), 1 ad. hanne Kristianstad kyrkogård (Bo Settergren m.fl.), 1 hanne Sövestad 24.4 (Anders Cedrenius) och 1 hanne Farhult 11.5 (Mikael Olofsson m.fl.). Under andra halvan av april och början av maj blåste ihållande ostvindar, vilket troligen förklarar detta inflöde. En 1K sågs dessutom i Branteviks fruktträdgård 23–26.8 (Magnus Ullman m.fl.). Detta var blott Skånes andra höstfynd genom tiderna och utgör också nytt fenologirekord. Utöver dessa sågs en adult flugsnapparhanne med vitt halsband och en mörk brygga i nacken vid Ladugårdsmarken, Lund 23.4 (Johan Nilsson m.fl.). Fågeln var mest lik en halsbandshanne, men bedömdes ändå kunna ha hybridgener i sig.

Bl: 1 ad. hanne Utlängan 24.4 (Lars-Gunnar Lundquist).

1 hona ringm Utklippan 30.4 (gm Blekinge rapportkommitte). 1 hanne Utklippan 10.5 (Fredrik Ellin).

Sm: 1 hanne Kalmar dämme 3.5 (Lars G Petersson, Christer Håkansson, Bertil Sanner). 1 hanne Kalmar lasarett, Stensö 5.5 (Harald Persson, Kenneth Alexandersson, Anders Törnberg m.fl.). 1 2K hanne Hagbynäs, Kalmar 12–27.5 (Peter Sieurin m.fl.). 2 ad. med föda åt ungar Lindö, Kalmar 14.5–17.6 (Andreas Ståhl, Lars G Petersson, Anders Helseth). 1 ex. Kalmar dämme 15.5 (Bo Lundström). 1 ex. Norrliden, Kalmar 16.5 (Bo Lundström). 1 2K hanne sj. Hagbyhamn 18.5 (Anders Törnberg). 1 par Magistratsg. 2, Kalmar 27–30.5 (Mats Björling m.fl.). 1 ex. sj. Dunö 7.6 (Peter Sieurin). Nio fynd av 11 ex. – samtliga i Kalmar kommun. En häckning för tredje året i rad.

Ög: 1 ad. hanne rast. Häradskär, Valdemarsvik k:n 17.5 (Karl-Martin Axelsson, Lars Nilsson m.fl.). Landskapets 14:e fynd.

Upl: Ett fantastiskt år för halsbandsflugsnappare i rapportområdet. Hela sex fynd! Fynd för tredje året i rad. Dessförinnan får man gå tillbaka till 1995 för att hitta ett fynd. Ett tydligt inflöde skedde 17–20.5 med hannar på Långskär, Söderarm 17–18.5 (Bo Hallman, Tommy Lindell & Björn Wester), Örskär 18.5 (Peter Schmidt & Jan Wärnbäck m.fl.) och Fågelsundet 20.5 (Lars Gustavsson, Lennart Söderlund & Ulrik Lötberg). Därtill rastade 2 hannar på Svenska Högarna 25.5 (bedömt som två fynd) (Bill Douhan). På samma lokal ringmärktes även en hona 31.5 (Bill Douhan). Fynden på Örskär och Fågelsundet är de första i Östhammar resp. Tierps kommuner och är med råge de nordligaste i landskapet hittills. Sammantaget finns mycket få fynd i Sverige norr om Uppsala.

(FREDRIK FRIBERG)

Entita *Parus palustris* NT

Nb: 1 ex. Lakafors, Norrfjärden, Piteå 2.4 (Matsäke Bergström) 4:e fyndet för Nb. De tidigare fynden är från 1927, -52 och -71.

(FREDRIK FRIBERG)

Lappmes *Parus cinctus* NT

Fynd utanför Lappland:

Dlr: Lappmesen är sedd under jan–apr och nov–dec på matning vid Klutsjön, Foskros, Älvdalen med upp till 4 ex. Övriga fynd är 1 ex. Sälen, 1.1 (Bengt Arhall) och ett sommarfynd med 1 ex. Njupeskar, Fulufjället, Älvdalen 28.7 (Mats Rönngren). Rättelse: Från 2007 finns en rapport om att besök vid bebott bo noterats av arten redan i mars. Rrk har blivit uppmärksam på att detta måste vara fel då arten påbörjar sina häckningsbestyr först i början på maj (Gunnar Lind muntl.).

Hls: 1 ex. Skatrevet, Söderhamn k:n, 5.10 (Stefan Persson, Tord Swales m.fl.).

Ång: Inga fynd under året. Ännu finns inga säkra häckningsfynd från landskapet; den kanske närmaste antydning till häckning utgörs av en rapport från nordöstra kustlandet i augusti 1926 (rrk Ång).

Vb: Året bjöd på endast två fynd: 1 ex. Fällforsån, Axelstorp, Tavelsjö 20.1 (Peter Mathisen) samt 1 ex. Svanamyran, Åmsele 24.9 (Jonas Gustafsson). Uppenbarligen var det ingen större rörelse av lappmes detta år. Likt tidigare är uppträder lappmesen i små antal när det sammanfaller med dålig rörelse på tallitor vilket var fallet detta år. Bjuröklubbområdet samt Sönnestgrundet, Sävar, brukar vara säkra lokaler även magra år. Detta var första året under 2000-talet ingen lappmes sågs vid Bjuröklubb och andra gången under samma period ingen lappmes siktades vid Sönnestgrundet (rrk Vb).

Nb: Totalt åtta fynd. Fem av dessa, varav två häckningar, gjordes i Pajala k:n. Inget riktigt kustnära fynd gjordes under 2008 (rrk Nb).

Hjd: Häckning: 1 par med en pulli Käringsjön, Rogen, Tännäs 22.3–30.6 (Anders Carlberg, Roland Thuvander, Claes Nordell m.fl.). Övriga fynd: 3 ex. Bredån,

Rogen, Tännäs 16.3 (Anders Bengtsson), 2 ex. födosökande Lofsdalen 20.3 (Marcus Nilsson), 3 ex. Skedbrostugan, Rogen, Tännäs 22–24.3 (Per Ax, Åsa Lindkvist), 1 ex. Björnrike 20.4 (Jan Åsander), 1 ad. Storsjödeltat, Storsjö 28.5 (Martin Rydberg Hedén, Andreas Tranderyd) och 2 ex. Rogen, Tännäs 4.7 (Kaj Möller, Thomas Svanberg). Fynd på flera olika platser i det stora Rogenområdet flera år i rad tyder på en relativt god fast stam (rrk Hjd).

Jmt: Sex fynd: 1 ex. Vålådalen 7.2 (gnm Trond Sørhuus), 1 ex. Höjden, Ström 20.7 (Patrik Sandgren), 1 ex. Renålandet, Ström 25.7 (Ilgot Liljedahl), 2 ex. födosökande Saxvattnet/Ååpetjhjaevrie, Frostviken 19.8 (Sören Emet), 1 ex. Lejarälven, Frostviken 6.9 (Morgan Ohlson) och 2 ex. födosökande Leipikvattnet, Frostviken 30.9 (Rony Karlberg). Ifjol gjordes bara en enda observation av lappmes, men i år var resultatet mer normalt med sex fynd. Alla utom ett fynd gjordes i Strömsunds kommun, där lappmesen förekommer mer regelbundet än i landskapets sydligare delar. I Vålåden sågs en lappmes vid en fågelmatning i början av året. Inget av fynden tyder direkt på häckning (rrk Jmt).

(CHRISTER OLSSON)

Tofsmes *Parus cristatus*

Lu lpm: 1 bo, ägg/ungar Junka O Varjisträsk, Jokkmokk k:n 27.6 (Mats Bergquist), 2 i par besöker bebott bo Sigurdsjön, Jokkmokk k:n 1.7 (Mats Karström) och 2 ad. bo, ägg/ungar Vuollerim, Jokkmokk k:n, Lu lpm 13.7 (Robert Stenmark, Maria Gustafsson). De 3 häckningarna är de 2-4:e för Lu lpm.

(FREDRIK FRIBERG)

Nötväcka *Sitta europaea*

Ång: Fyra rapporter om säkra eller troliga häckningar är inte mycket, men notabelt är att arten numera rapporteras från praktiskt taget hela landskapet och över årets alla månader (rrk Ång).

Vb: Nötväcken verkar nu ha etablerat sig rejält som häckfågel i Västerbotten. Fyra häckningar i Umeå konstaterades; vid Bölesholmarna, Ön, Sandbacka samt vid Baggböle herrgård. Troligen häckade även fler par. Sammanlagt rapporterades ca 180 nötväckor vilket gör detta år till det främsta under senaste tioårsperioden. Alla årets fynd verkar vara av den inhemska rasen *europaea*. (rrk Vb).

Nb: Ca 25 fynd av 30-talet ex. under januari-december. Fynden gjorda över stora delar av landskapet och alla tycks ha tillhört rasen *europaea*.

Hjd: Fyra säkra häckningar. Totalt 42 fynd, vilket är i nivå med föregående år. Nötväcken är numera en väl etablerad art i Härjedalen (rrk Hjd). Ett exempel på detta är att man som mest räknade in 8 sjungande hanar i området kring Vemdalskalet 24.1–15.4 (Bertil Karlsson, Per Åsberg m.fl.).

Jmt: Fyra konstaterade häckningar, men även ett fjällfynd bör nämnas: 1 ex. födosökande Getryggen, Snasahögar-

na 24.7 (Trond, Hanna och Anders Sørhuus). Totalt ca 200 fynd under året.

S Lpl: Tredje–femte häckningarna i Lycksele lappmark av rasen europaea. Första häckningen i Lycksele kommun, av ett par vid Hällforsen, Lycksele (Per Hansson). Paret i Malå fick ut två kullar. På samma lokal häckade nötväckor även 2004 och 2005 (rrk S Lpl).

N Lpl: Sex fynd i Pite lappmark och två–tre i Vuollerim, Jokkmokk k:n: 1 ex. 24.10 (Mats Karström). 1 ex. Gränsvägen 3, 25.10 (Niklas Lindberg) och 1 ex. Domänvägen 23, 10.11 (Inger och Roger Stenmark, Kjell Hedmark). 1 ex. Tärrejour 7.3 (Tobias Burlin)

Nu fattas bara att nötväckan intar Torne lappmark, så kan vi anse att den finns spridd över hela landet. Detta efter en expansion som lett till att landet norra halva koloniserats under loppet av två årtionden. Även om flera av de nordligaste fynden saknar rasangivelse, kan vi på goda grunder anta att de avser fåglar tillhörande den inhemska rasen *europaea*.

(CHRISTER OLSSON)

Trädgårdsträdskrypare *Certhia brachydactyla* (26/26–4/4)

Sk: 1 hanne Alnarpsparken 1.1–31.12 (F) (Christian Löwbeer, Karl-Gustav Sjölund, Lars Nilsson m.fl.). 1 ex. Lernacken 1.4 (*Mikael Olofsson, Christer Olsson m.fl.). 1 ex. ringm. Falsterbo fyr 27–28.4 (Kaj Örjan Svahn, Hans-Åke Gustavsson, Jonas Ekwall m.fl.).

Vg: 1 sj. Vrångö 20.4 (B) (*Tina Widén m.fl.).

Första fyndet för Västergötland, och detta skall väl ses i ljuset av artens beståndsökning i Danmark. Att det aktuella fyndet gjordes på västkusten gör att man kan misstänka att det rör sig om en individ som anlänt från Danmark. Arten har under senare tid ökat på Själland, men den tycks emellertid inte vara särskilt benägen att korsa större vattenmassor. Att det kan hända visar dock ett fynd av en på Läsö ringmärkt individ år 1988 som senare kontrollerades i Falsterbo i Skåne. Fågeln i Alnarpsparken är samma som upptäcktes där i slutet av oktober 2005, och den är nu alltså inne på minst sitt fjärde levnadsår.

(DAVID ERTERIUS)

Pungmes *Remiz pendulinus* VU

Pungmesens antal i Sverige varierar mellan åren och i år var inte ett av de bättre åren. I kärnområdet i sydvästra Skåne var det ett av de sämsta åren sedan 1970-talet och totalt sågs sju hannar och fem honor där vilket kan jämföras med 2006 då 19 hannar och 16 honor höll till i samma område. Fyra häckningar lyckades och minst 14 ungar sågs i Krankesjöområdet medan tre kullar misslyckades. Vid Borgeby re-

ningsverk noterades ytterligare en lyckad häckning som gav fem flygga ungar. I nordöstra Skåne var det nog mer stabilt och åtminstone tre lyckade häckningar konstaterades som gav cirka tolv flygga ungar. Utöver dessa sågs minst tre bobyggande hantar.

I övriga landet konstaterades en häckning vid Kalmar Dämme i Småland, en vid Petgårde träsk på Öland, två (misslyckade) i Oset–Rynningevikenområdet i Närke. Pungmesar förekom även på flera lokaler i landskapen Öland, Gotland, Halland, Västergötland, Närke, Östergötland och Värmland. I Östergötland och i Närke har arten gått tillbaka kraftigt på senare år.

Intressanta uppgifter, som inte riktigt passar in i mönstret, finns från Falsterbo, där 46 ex. ringmärktes under hösten vilket är en hög säsongssumma där. Den slås bara av 1989, då 118 ex. ringmärktes (Falsterbo fågelstation). Ytterligare nio pungmesar kontrollerades, och sex av dessa var tidigare ringmärkta i Skåne. Totalt 14 ex. hamnade i sträckprotokollen vid Nabben (Nils Kjellén m.fl.), vilket också det är en ganska hög höstsumma. Kan pungmesen trots allt ha haft ett gott år i landet och häckat i mera okända områden?

(KRISTOFFER NILSSON)

Sommargylling *Oriolus oriolus* EN

Det totala antalet sommargyllingar i Sverige 2008 är som vanligt svårbedömt. Risken för dubbelräkning är hög, men å andra sidan torde några gyllingar undgå upptäckt. Men av rapporterna att döma var 2008 ett bra år med sammanlagt ca 177 fåglar rapporterade 3.5–18.7, det absoluta flertalet sjungande under vår och försommar. Tre landskap svarar för två tredjedelar av den summan: Sk (55), Öl (31), Gtl (31). Antalet i Sk ligger på medianen för perioden 1992–2008 medan siffrorna för Öl resp. Gtl är mycket höga i samma perspektiv, i båda fallen mer än dubbelt upp mot medianen. Även i Vg noterades ovanligt många sommargyllingar i år (14–15 ex.; median=6,5). Någon konstaterad häckning rapporterades inte i år och inte heller gjordes något höstfynd (fr.o.m. 1.8). Fynd i Norrland:

Gstr: 1 sj. Villa Rettig 31.5 (Esbjörn Nordlund, Kenth Eloffsson).

Mpd: 1 sj. Slåda, Alnö 9.6 (Åke Olausson).

Vb: 1 sj. Lövöudden, Holmsund 11.6 (Fredrik Widman, Joakim Lessmann).

Lu lpm: 1 sj. Porsitjärn, Vuollerim 22–25.6 (Kjell Hedmark, Mats Karström m.fl.). Första fyndet i Lu lpm.

(THOMAS PETTERSSON)

Isabellatörnskata *Lanius isabellinus* (13/13–1/1)

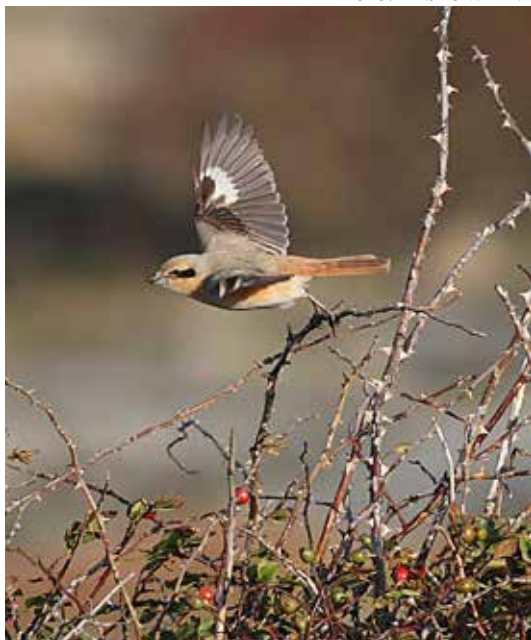
Boh: 1 ad. hanne ssp. *isabellinus* Hållö 18.10–2.11 (F) (*Jan Artursson, Stig-Arne Cardevik m.fl.).

Tillägg 2007:

Sm: 1 honf. Husebymaden 23.10 (F) (Johannes Rydström, *Per-Sture Ljungdahl m.fl.).

Ny art för såväl Småland som Bohuslän. Den småländska individen förblev obestämd till såväl ras som ålder, främst p.g.a. långa observationsavstånd och mindre tillfredsställande fotodokumentation. Den bohuslänska individen var däremot en oproblematisht nominatfågel, landets tredje i sitt slag. De två övriga fynden av rasen *isabellinus* härrör från Västerbotten respektive Gotland. Båda dessa var,

FOTO: LARS LUNDMARK

Isabellatörnskata *Lanius i. isabellinus* ad. hanne, Hållö (Boh) oktober 2008.

liksom den bohuslänska, adulta hannar. Intressant nog har samtliga tre individer upptäckts inom en tredagersperiod, den 17 oktober på Gotland och den 19 oktober i Västerbotten.

(DAVID ERTERIUS)

Svartpannad törnskata *Lanius minor* (216–6)

Den svartpannade törnskatan fortsätter att förvåna genom att outtröttligt dyka upp hos oss med flera fåglar varje år. Med tanke på att arten minskar inom sitt huvudsakliga utbredningsområde borde det dock förr eller senare ge effekt på den svenska fyndbilden. I år kan vi summatera sex individer, vilket ligger strax över medianen för perioden 1992–2008.

Samtliga fynd:

Sk: 1 ex. Grytåsa, Örkelljunga 28.7 (Seth Nilsson m.fl.).

Öl: 1 hanne Kungsstenarna, Ottenby 10.7 (Kristoffer Lager m.fl.).

Gtl: 1 ex. Vaktården, Näsudden 19.6 (Anders Elf, Michael Tholin, Jörgen Petersson).

Hl: 1 ad. hanne Vendelsö 4–7.10 (Reino Andersson m.fl.).

Nrk: 1 ad. hanne Öby åkermark, Kvismaren 3.6 (Per Wedholm, Johan Åhlén m.fl.).

Vrm: 1 ad. Träfors 30.7 (Thomas Lindell m.fl.).

Nionde fyndet i Hl, sjunde fyndet i Nrk och andra fyndet i Vrm.

(THOMAS PETTERSSON)

FOTO: HANS FALKLIND

Isabellatörnskata *Lanius i. isabellinus* ad. hanne, Hållö (Boh) oktober 2008.

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes* **NT**

Sk: Under våren noterades arten på ca 20 lämpliga lokaler och häckning konstaterades vid Stavaröd, Tjörnarps 14.6 (Lars Lundquist) samt vid Aggarps mosse med 2 1K 3.7 (Sven Gustafsson).

Bl: Säkra häckningar: 1 par med avledningsbeteende Härnäs 5.5 (Ulf Oscarsson, Göran Andersson), 3 juv Sillhövda 23.6 (Ivar Tägtström), 1 kull Västra Karsbo 3.7 (Ivar Tägtström) och 4 juv Lergölen, Sillhövda 4.7 (Ivar Tägtström). Troliga häckningar: 1 ex. bobygge Övra Mark, Kråkerum 15.4–15.7 (Olof Persson). Möjliga häckningar: 1 ex. Mörrum 13.5 (Tommy Petersson, Mats Svensson), 1 ex. Vitavatten, Baggeboda 19.6 (Åke Widgren) och 1 ex. Listersjön 25.6 (Ivar Tägtström). Fem säkra häckningar, de första i landskapet sedan

samtliga fynd mellan 1.3 och 30.6 började rapporteras 2005. Bland dessa tre konstaterade kullar och utöver dem ytterligare fyra indikationer på häckning under lämplig tid. Ett uppsving för artens häckstatus i landskapet således, och det får till stor del det omfattande atlasarbetet tackas för.

Sm: 14 fynd av 20 individer under häckningstid i östra Småland är i paritet med fjolårets höga antal fynd (rrk Ö Sm). I Jönköpings län gjordes fynd på 29 lokaler med lika många revir. Endast några färre än fjolårets rekordsumma. Förra året saknades fynd från tre kommuner. I år bara två (rrk Jönköpings län).

Öl: ex. Tjusby 15.5 (Thomas Möller).

Gt: Häckfynd: 2 ad. med 3 ungar Ödehoburga, Fårö 6.6–9.8 (Roland Staav, Björn Wester m.fl.). Området tycks vara en stabil häcklokal med tanke på tidigare års fynd. Fåröfynd: 2 ex. Holmuddens fyr, 20.4 (Micke Nederman, Svenne Schultzberg) och 1 ex. Klintängarna, 29.4–2.8 (Carl Tholin, Roland Staav). Inga fynd i mars–juni på övriga Gotland.

HI: 1–2 ex. Stensmossen, Fjärås 7.3–29.6 (Conny Palm, Mathias Theander, Mikael Käll m.fl.), 1 sj. Kila kronopark, Gällared 20.3 (Ulf Löfås), 2 ex. Nordskog 28.3 (Lasse Olsson), 1 ex. lämpl biotop Tronarp, Harplinge 12.4 (gnm Markus Andersson), 1–2 ex. Rivehallsmossen 18.4–21.5 (Göran Snygg), 1 sj. Rydöbruk 26.4 (Joakim Lindblom, Markus Andersson), 1 sj. Tönnersjö 18.5 (Joakim Lindblom), 1 ex. föda åt ungar Ögårdet, Stora Allgunnen 20.5 (Benny Ahlnér), 1 ex. lämpl biotop Simlångsdalen 6.6 (Anders Wirdheim), 1 ex. permanent revir Gällared 25.6 (Jörgen Fagerblom, Magnus Andersson) och 1 sj. Smäris, N Svarten, Gällsered 29.6 (Lasse Olsson). Rapporterad från elva lokaler under häckningstid. En konstaterad häckning.

Vg: 1 ex. Långetjärn, Härryda 19.3 (Håkan Thorstenson), 1 ex. Svankällan 26.3 (Peter Strandvik), 1 ex. Härssjön 7.4 (Christer Johansson). 1 ex. Landvetter 10.4 (Johannes Löfqvist), 1 ex. Svarttjärnsås, Landvetter 19.4 (Fredrik Althoff m.fl.).

Dls: Observerad på fem lokaler under häckningstid (rrk Dsl).

Nrk: Häckning: 2 ad. matade 2 nyligen flygga ungar i Garphyttans nationalpark 3.8 (Michael Andersson). Fynd under häckningstid: 1 ex. Skåle 15.3 (Magnus Friberg), 1 ex. Bruna Bergen, Breven/Kilsmo-området 23.3 (Åke Pettersson), 1 ex. Flyhagen, Garphyttan 30.3 (Benny Fredriksson, Eric Johansson m.fl.), 2 ex. lockläte Igeltjärn, Frösvidal 8.4 (Ola Åhlén), 2 ex. Hidingebro, Hidinge 15.4 (Helny Olsson), 1 ex. Igeltjärn, Frösvidal 2.6 (Lars Erik Norbäck), 3 ex. Ribbohyttan 7.6 (Håkan Carlestam), 1 ex. Karlsbygget, Kilsmo 17.6 (Lennart Hellquist), 1 ex. lockläte Lekhult, Lekhyttan 19.6 (Erik F Nordberg) och 1 sj. Karlsborg, Vretstorp 22.6 (Tage Carlsson, Bengt Jalsborn).

Srm: En konstaterad häckning då två ad. fåglar sågs tillsammans med två pull vid Spelmansudden, Djulönäs, Katrineholm 15.6 (Ulf Wedberg). Förutom denna observation finns fynd från ett 20-tal olika lokaler under häckningstid (rrk Srm).

Vstm: Ingen konstaterad häckning har rapporterats. Under häckningstid (1.2–30.6) föreligger rapporter från tretton lokaler med sammanlagt ca 13 par, kommunvis fördelade: Västerås (1), Hallstahammar (1), Sala (1), Surahammar (5), Lindsberg (2), Nora (2) och Skinnkatteberg (1) (rrk Vstm).

Vrm: Ingen konstaterad häckning. Fynd under häckningstid (februari–juni): 2 ex. Råmyrsängen, Sunne 15.2 (Morgan Johansson), 1 ex. Ås 23.2 (Tomas Axelsson), 1 ex. Sundsbergsområdet, Sunne 28.2 (Patric Gullström), 1 ex. Pannkakan, Deje 14.3 (Valentin Hermundsson, Anders Westlund), 2 ex. Sundsbergsområdet, Sunne 20.3 (Stig Edqvist) och 3 ex. Torsbyområdet 30.5 (Leif Klinteroth).

Dlr: Nötkräkerapporterna för året rörde sig om endast 8 smalnäbbade och ca 150 icke rasangivna. Vid Hässlen, Garpenberg, Hedemora, känd häcklokal för tjocknäbbade rasen, sågs som mest 10 ex. i januari (Owe Andersson, Maud Andersson). Det var det sämsta hasselnötsåret på minst 30 år vid Hässlen, varför det under hösten endast sågs som mest 8 ex. 19.8 (Thomas Möller). I början av året sågs 3 ex. vid Lånsan, Borlänge 5.1–5.3 (Anita Ericson, Yngve Johansson, Håkan Sandin m.fl.). De är rapporterade som smalnäbbade vid ett tillfälle (Nils-Erik och Erik Björkbacka), 1 ex. Alderängarna, Mora 1.1–27.2 (Lars-Göran Hansson, Peder Danielsson, Daniel Åslund m.fl.). Från april och maj finns sex fynd: 1 ex. Dala-Järnavägen, Leksand 5.4 (Staffan Müller), 1 ex. Linnéplan, Falun 18.4 (Kalle Bergström), 2 ex. Brunnsvik, Ludvika 27.4 (Jacob Gustavsson), 1 ex. riksvägen, avf mot Österå, Falun 29.4 (Gunnar Bäck) och 1 ex. Hönsarvsberget, Borlänge 25.5 (Håkan Sandin). Från juni finns tjugotvå fynd. Tre fynd i juli är angivna som smalnäbbade: 1 par Insjön, Leksand 4.7 (Håkan Müller), 1 par sj. Leksands kommun 11.7 (Håkan Müller) och 4 ex. Hönsan, Hedemora 28.7 (Jan-Erik Westlund). Fynden i Leksand kan tyda på häckning.

Efter fjolårets mycket fylliga redogörelse av nötkräkan i *Fågelåret*, kommer här en mer summarisk sammanfattning, men förhoppningsvis finns här ändå ledtrådar som kan vara av vikt vid kommande kartläggningar av förekomsten för denna under häckningstiden så undagömt levande art.

(CHRISTER OLSSON)

Fynd av rasen:

Nucifraga c. macrorhynchos

Öl: 1 ex. ringmärkt Ottenby 13.10 (Aron Edman) och 1 ex. Segerstad 15.10–18.12 (Christian Cederroth m.fl.).

Vrm: Sex fynd i juli–oktober där det kan anses att det rört sig om denna ras.

Mpd: I juli sågs och hördes enstaka ex.: Vintertjärnen, (Tuna), Fränsta, (Torp), Norrmalm, Västermalm, Södermalm, Östermalm och Skönsmon (Sundsvall), Vi, (Alnö), Granloholm, (Selånger) samt 2 ex. Timrådalen 18.7.

Ång: En häckning konstaterad i Själevad, Örnsköldsviks k:n (Thomas Birkö).

Jmt: Hela 38 fynd under året. Bland dem en häckning vid Tullingsås, Ström 1.6 (Tor Persson).

Ås lpm: Fynd under häckningstid: 1 ex. Åsele 24.7 (Sture Gustafsson)

Ly lpm: Fynd under häckningstid: 1 ex. Rönnerbergets naturreservat 18.6 (Therese Linné, Jonas Salomonsson)

N Lpl: Inga observationer under häckningstid i år, men väl många fåglar under hösten i P och Lu lpm (rrk N Lpl).

Inga rapporterade häckningar detta år från de viktigaste fästena i landet för denna ras: Västerbottens och Norrbottens kustland (främst Bodentrakten).

(CHRISTER OLSSON)

Kaja *Corvus monedula*

Lu lpm: 1 häckning Lövgården, Vuollerim, Jokkmokk k:n 4–20.4 (Mats Karström). Häckningen var den första för norra Lappland. Som mest sågs 11 fåglar i Vuollerim, där arten setts regelbundet sedan 1980-talet. Ju längre mot norr man kommer i Lappland, desto färre observationer föreligger (rrk Norra Lpl).

(FREDRIK FRIBERG)

Råka *Corvus frugilegus*

För 2008 är det magert med information om häckande råka norr om Skåne. Uppgifter saknas från Östergötland och Uppland samt delar av Öland, Halland och Västergötland.

Sm: Populationen på Visingsö är stabil med 10–12 par.

Öl: Endast uppgifter ifrån Albökekolonin som befinner sig på en stabil nivå av 10–20 par och kolonin vid Köpingsvik. 38 ad. besöker bebott bo Alböke 9.4 (Anders Larsson), 10 ex. bobygge Köpingsvik 13.5 (Leif Ekblom). Totalt fanns på Öland 5 kolonier under 2008 men häckningsuppgifter saknas från Mörbylånga, Borgholm samt Grönhögen.

Gdt: Populationen är ökande och har ungefär trefaldigats sen 2005. 6 bon Botaniska trädgården, Visby 25.3–24.6 (Lars Brolund, Tommy Lindberg m.fl.). 24 bon Sävskolan, Visby 10.4 (Fredrik Gustafsson).

HI: Uppgifter finns endast från Falkenbergs och Laholms kommun. I Falkenbergs kommun inräknades ca 350 bon medan i Laholms kommun inräknades knappt 250 bon, vilket anses som lägre än det verkliga antalet.

Vg: Inga säkra uppgifter om antalet häckande par. Vid Tun noterades 2 kolonier med vardera 8 respektive 50 ex. Vid Längljum sågs som mest 150 fåglar. Uppgifter om antalet häckande par saknas från Åsenkorset.

Nrk: Ett sommarfynd, 2 ad. Örebro 1.6 (Anders Carlberg).

P lpm: Sjätte fyndet i lappmarken, 2 ad. Abborrträsk 29.4–1.5 (Stefan Holmberg m.fl.).

(HENRIK LERNER)

Kråka *Corvus corone*

Fynd av rasen:

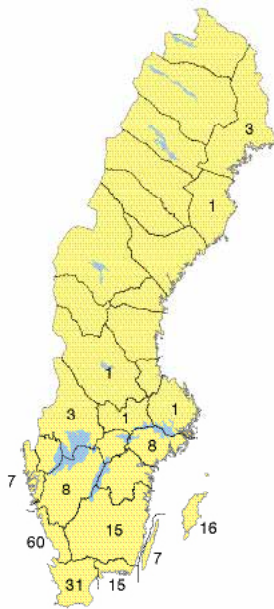
Corvus corone corone

Rekordartad förekomst: 177 ex. År 2008 var ytterligare ett år med avvikande fynd i nordligaste Sverige – tre fynd i Norrbotten och ett i Västerbotten. I övrigt gjordes fynd upp till Dalarna. Det har tidigare spekulerats i om de nordliga svartkråkorna snarare tillhör den sibiriska rasen *orientalis* än västeuropeiska *corone*.

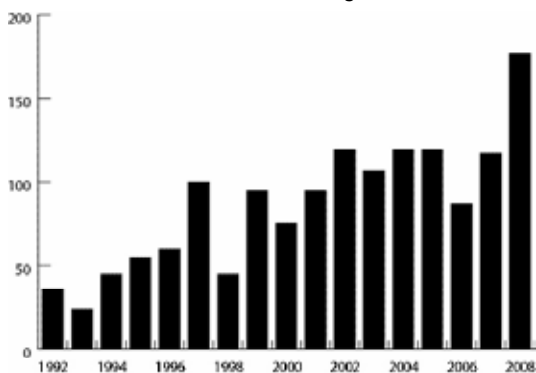
Ett flertal hybrider har setts, den nordligaste i Ångermanland.

Häckning:

Dlr: 1 ex. Malungsfors, Malung-Sälen 31.5–13.7 (Jonas Svensson, Hans-Erik Eriksson, Börje Dahlén). Rrk anser det troligt att det är samma fågel som setts i trakten såväl 2002 som 2003 och 2007. I år samhäckade

Svartkråka *Corvus c. corone* i Sverige 2008.

Rapporterade svartkråkor *Corvus c. corone* i Sverige 1992–2008.

den dock för första gången med gråkråkor. Tidigare har en svartkråka samhäckat med gråkråka vid Leksand vid fem tillfällen under perioden 1992–2000.

(FREDRIK FRIBERG)

Pilfink *Passer montanus*

Ly lpm: 2 ex. (häckning) Smedsbergsvägen 6, Lycksele 27.5 (Ulf Ricklund) 7 1K Proststigen, Malå 2.7 (Alf-Rune Öberg), 7 1K Sjöbacka gård, Malå 30.7 (Alf-Rune Öberg). Minst två häckningar i Malå och en i Lycksele. Säkra häckningar nr 6–8 i Ly lpm.

(FREDRIK FRIBERG)

Gulhämpling *Serinus serinus* VU

Gulhämplingen håller ställningarna i Skåne. I området Friseboda–Åhus förekom uppskattningsvis 13 individer, Simrishamns kommun bjöd på 17 vårfåglar och i Ystad uppskattades minst fem par. I övrigt finns det bland annat observationer från sydkusten, Malmöområdet och Lund. I Falsterbo räknades nio sträckande gulhämplingar under hösten (Nils Kjellén m.fl.).

fynd utanför Skåne: Bl (9), Sm (5), Öl (ca 20), Gd (22), Hl (3), Vg (4), Srm (1), Upl (3), Dlr (2), Vb (1) och T lpm (1). Andra och tredje fyndet i Dalarna, nionde fyndet i Västerbotten och andra fyndet i Torne lappmark.

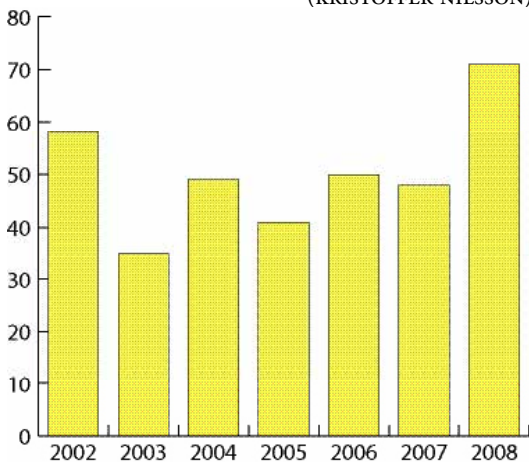
Anmärkningsvärda fynd:

Dlr: 1 hane Falu lasarett, Falun 6.5–26.7 (Urban Genmyr, Lotta Bonde m.fl.). 1 hane Kempebacken, Viborg, Orsa 24.5–17.6 (Lars Hansson, Bengt Oldhammer m.fl.).

Vb: 1 ad. hane Kåddis, Umeå 6–21.6 (Erik Owusu-Ansah, Johan Forssell m.fl.).

T lpm: 1 hane Kiruna C 5–19.6 (Benny Modig, Anders Kling, Jonas Kling m.fl.)

(KRISTOFFER NILSSON)

Rapporterade gulhämplingar *Serinus serinus* i Sverige utanför Skåne 2002–2008.

Steglits *Carduelis carduelis*

Hjd: 1 ex. Skärkdalen, Storsjö 28.10 (Bengt Skugge). Nionde fyndet i Härjedalen.

(FREDRIK FRIBERG)

Hämpling *Carduelis cannabina* NT

P lpm: 1 hane Abborrträsk, Arvidsjaur k:n 9.5 2008 (Stefan Holmberg). Sjunde fyndet för P lpm.

Lu lpm: 1 ad. med föda åt ungar Lövgården, Vuollerim 10–12.8 2008 (Mats Karström). Första häckningen för Lu lpm där det bara finns fem tidigare fynd.

(FREDRIK FRIBERG)

Vinterhämpling *Carduelis flavirostris* VU

Vinterhämplingen häckade under året sällsynt i de nordliga delarna av landet. Det är främst i Torne lappmark och i Jämtland och Härjedalen som de flesta fynd görs under häckningstid på senare år.

Konstaterade häckningar:

T lpm: 1 använt bo Latnjajavri, Kiruna 5.8 (Ulf Molau), 7 1K Kärkevagge, Kiruna 12.8 (Andreas Livbom).

Fynd under häckningstid:

Hjd: 6 ex. Stor-Mittåklappen, Mittåklappen 15.6–23.7 (Anders Carlberg, Roland Thuvander, Claes Nordell m.fl.), 3 ex. Sarvegälta, Skarsfjället 27.6 (Roland Ylvén, Lena Gustafsson Ylvén), 2 ad. Helagsområdet, Berg 9.7 (Håkan Müller).

Jmt: 1 ex. Storulvåns fjällstation, Åre 25.6 (Gigi Sahlstrand, Göran Forsberg).

Lu lpm: 1 ad Arasvare, Padjelanta NP 16.7 (Rolf G Gustafsson).

P lpm: 1 ex. Laddevardo, Arjeplog 17.6 (Ilgot Liljedahl).

T lpm: 6 ex. Latnjajavri, Kiruna 15.6 (Ulf Molau).

(KRISTOFFER NILSSON)

Snösiska *Carduelis hornemanni*

I år konstaterades en häckning i Torne lappmark då en hona sågs med föda åt ungar. Det är den första konstaterade häckningen i landet sedan 2001. Under vintern och våren var det även ett onormalt stort antal observationer i norra Sverige. Bland annat gjordes inte mindre än 156 fynd bara i Västerbotten (främst under våren)!

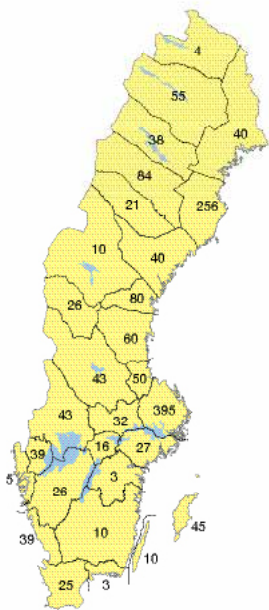
Konstaterad häckning:

T lpm: 1 hona Trollsjön, Kärkevagge 25.6 (Arne Ekström)

Fynd under häckningstid:

T lpm: 1 ex. Laddjuvaggi, Kebnekaise fjällstn., Kiruna 16.6 (Martin Larsson, Magnus Larsson), 1 par Tavvavuoma, Kiruna 19.6 (Fredrik Spak), 1 ex. Tavvajaure, Kiruna 21.6 (Fredrik Spak), 6 ex. Tavvavuoma, Kiruna 23.6 (Gunnar Jakobsson), 2 ex. Trollsjön, Kiruna 8.7 (Phil Benstead).

(KRISTOFFER NILSSON)

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera* i Sverige 2008 (hela året).

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera*

Totalt 1519 bändelkorsnäbbar under året är en god årssumma och det var ett rejält inflöde över främst Uppland under juli–augusti. Ungefär en fjärdedel av årets totala fynd gjordes i Uppland under den perioden. Även de allra sydligaste delarna av landet berördes av årets rörelser och bland annat Skåne och Västkusten hade fler fynd än normala år. I Falsterbo, där arten inte hamnar i sträckprotokollen varje år, räknades sex bändlar (Nils Kjellén m.fl.). Inga säkra häckningar konstaterades under året.

(KRISTOFFER NILSSON)

Tallbit *Pinicola enucleator* **VU**

Sm: 2 ex. str. fågeltornet, Ryningen, Mörlunda 24.2 (Cal-le Ljungberg, Nicklas Strömberg) och 1 ex. str. SO Versjön, Vena 2.11 (Lars Johansson).

Nrk: Åtta fynd under vinter och senhöst och endast ett av dessa utanför Kilsbergsområdet. Sammanlagt torde det röra sig om närmare 40 ex. totalt under året, en icke för-aktlig summa ett år utan invasion (rrk Nrk).

Ög: Årets fem fynd är en högre siffra än normalt undan-taget invasionsåren (rrk Ög).

Srm: 4 honor och 1 hanne str. 25.4 (Thomas Strid, An-ders Forsberg m.fl.) Fynd av tallbit i april är ovanligt.

Upl: Under årets först månad gjordes två observationer: 2 ex. Tvigölingen, Åkerlänna-Marstalla 13.1 (Thomas Pless) samt 1 ex. Dragmansbo, Altuna 29.1 (Kalle Käl-lebrink). Under perioden 7.10–31.12 föreligger 14 fynd omfattande 99 fåglar, som mest 30 ex. Börje sjö, Jumkil 14.12 samt 15 ex. Stormossen söder om Lum-pen, Jumkil 28.12 (Anders Sennmalm m.fl.).

Vstm: 19 fynd av som mest 20 ex.

Vrm: Under januari–februari gjordes 13 fynd av 94 ex. och under oktober–december gjordes 12 fynd av 97 ex.

Dlr: Inga fynd som tyder på häckning och inga fynd alls mellan 24.3 och 5.9. Totalt sågs 388 ex. under året för-delade på 147 ex. i början av året och 241 i slutet. De flesta fynden gjordes i norra halvan av Dalarna och den största enskilda flocken var 27 ex. Torrvål, Orsa 20.1 (Lars-Göran Hansson).

Gstr: Det blev ingen massiv invasion av tallbitar under 2008. Spridda exemplar och mindre flockar sågs under vintermånaderna, såväl i början som slutet av året. Den magra tillgången på bär medförde att närapå alla obser-vationerna gjordes i skogslandskapet eller vid kustlokaler och inte inne i städer och samhällen som vid god bär-sättning. Antalet tallbitar fördelade månadsvis: januari (5 fynd av 48 ex.), oktober (4 fynd av 21 ex.), november (8 fynd av 28 ex.) och december (2 fynd av 14 ex.).

Hls: Ett fåtal obsar från årets första månader stämmer väl med fyndbilden från 2007, då arten var mycket spar-samt förekommande. Senare delen av året gav, med bättre tillgång på rönnbär, ett bättre resultat med ökan-de antal obsar mot årets slut (rrk Hls).

Mpd: Fynd under häckningstid: 1 hanne Villberget, Borgsjö 31.5 (Bengt Larsson, Roland Lövgren). I övrigt finns nio fynd av 126 individer från januari–februari, de största flockarna avsåg 27 ex. Oxsjön, Torp 3.2 (Björn Svensson) och 30 ex. Storrönningberget Torp 9.2 (Jo-han Södercrantz, Johannes Hermundsson m.fl.). Under oktober till december noterades 16 fynd av 91 exemplar varav den största flocken avsåg 16 ex. Ålhustjärnen, Att-mar 20.11 (Bo Johnsson).

Äng: 2 honfärgade Skallberget 30.7 (David Rocksén).

Vb: Under året finns ungefär 600 tallbitar inrapporterade vilket är något lågt jämfört med ett normalgott år. In-gen riktig invasion inträffade detta år, svansar och trastar redan hunnit smaskat upp det mesta i bärväg (rrk Vb).

Nb: Förutom 1200 fynd under vinterhalvåret så obser-verades: 2 födosökande ex. Kursulehto, Pajala k:n, 15.6 (Rolf Lahti) och 2 ex. Suorsapakka dom. res., Pajala k:n, 25.6 (Mathias Bergström, Anders Eriksson).

Hjd: 3 ex. Vemdalsskalet 10.2 (Per Åsberg), 7 ex. Bäck-gården, Funäsdalen 30.10 (Bengt Warensjö) och 25 ex. Postvallen, Ljungdalen 17.12 (Kent Moén).

Jmt: Fynd under häckningstid: 1 ex. Fiskåvattnet, Frostvi-ken 22.7 (Patrik Sandgren). Fyra fynd av 1–18 ex. i jan-mars och tio fynd av max 5 ex. okt–nov.

Ås lpm: Två fynd under häckningstid.

Ly lpm: Ett fynd under häckningstid.

N Lpl: En säkerställd häckning i T lpm samt 3 andra fynd i Lu lpm med häckningsindicium. Totalt 95 fynd i no-rra Lappland av 335 individer.

Tallbiten är en av de svenska fågelarter där upp-skattningar av den totala stammens storlek bygger på de mycket fragmentariska fyndbilder som erhål-les via de ofta mer eller mindre slumpartade note-ringar som görs under häckningstid. Man kan ex-

empelvis fråga sig i vilken omfattning den häckande stammen ett visst år har sitt ursprung i invasionsfåglar från föregående höst.

(CHRISTER OLSSON)

Stenknäck *Coccothraustes coccothraustes*

Ång: Knappa 40 rapporter är mycket, men många härrör från en enda lokal. Noterad under häckningstid (maj-juli) i Örnsköldsviks- och Härnösandstrakten, samt vid Skulesjön däremellan. Dock inga säkerställda häckningar av denna ganska tillbakadraget levande art (rrk Ång).

Vb: Antalet fynd av stenknäck ligger varje år på en ganska stabil nivå. Majoriteten av fynden kommer från Umeå och Skellefteå. Från 2008 finns två rapporter om häckande par i Umeå; dels i Baggböle samt vid Backens kyr-

FOTO: TOBIAS BERGER

Tallsparrv *Emberiza leucocephalos* hanne, Trollskogen (Öl) 26 april 2008.

ka (Björn Gustafsson, Leif Johansson, Christer Olsson). **Nb:** Spridda förekomster i Piteå och Bodens k:n. Ingen häckning konstaterad, men torde ske årligen (rrk Nb).

Hjd: 1 ex. Mittåklappen 15.6 (Mats Westberg, Tommy Eriksson, Sven H Jansson), 2 ex. Bruksvallarna 21.6 (Björn Sjögren), 1 honf. Funäsdalen 18.7 (Bengt Warensjö) samt 2 pulli Tännaldalen 31.7 (Bengt Warensjö). Eventuellt rör det sig om samma individer vid Bruksvallarna och Mittåklappen. Fyndet i fjällbjörkskogen vid Mittåklappen är definitivt i en för arten udda biotop.

Jmt: 1 hanne Strömsund 6.4 (Nils Sjöberg), max 4 ad. lämpl biotop Ändsjöns naturreservat 7.5–25.6 (Johannes Enebög, Per Johansson m.fl.), 1 par ruvande Ändsjöns naturreservat i maj (Pontus Wennesjö, Pär-Erik Petrusson m.fl.), 1 sj. Ändsjöns naturreservat 11–12.5 (Christer Pålsson, Gunnar Kvarnlöf), missl. häckning

Ändsjöns naturreservat 7.6 (Trond Sørhuus, Anders Sørhuus), 1 hanne upprörd, varnande Svenstavik 25.6 (Bertil Roos), 2 ex. Handöl 16.7 (Johannes Löfqvist), 2 ex. födosökande Hägnäset, Frostviken 10.12 (gm Leif Bildström) och 1 ex. Järpen 15.12 (Benckt Aspman).

N Lpl: Fem observationer i de nordliga lappmarkerna, där arten sänkades i föl. Sedan 2003 har 3–6 fynd gjorts per år. Fyndet i P lpm är de 9:e och 10:e (rrk N Lpl).

Efter det att expansionen i norra Norrlands kustland inleddes 1977, har stenknäcken nu snart intagit hela landet. Vi väntar bara på säkra häckningsfynd även från Lappland.

(CHRISTER OLSSON)

FOTO: GREG MCIVOR

Häcksparrv *Emberiza cirrus* hanne, Torhamns udde (Bl) 1 juni 2008.

Tallsparrv *Emberiza leucocephalos* (22/22–1/1)

Öl: 1 hanne Ölands norra udde – Trollskogen 26.4 (F) (*Tobias Berger, Svante Martinsson, Göran Holm).

Detta var faktiskt bara det andra fyndet för Öland, det förra gjordes i oktober 1988. Vårfynd tillhör inte vanligheterna, och detta var endast det fjärde i ordningen.

(DAVID ERTERIUS)

Häcksparrv *Emberiza cirrus* (0/0–1/1)

Bl: 1 hanne sj. Torhamns udde 31.5–7.6 (F) (*Christer Herremo, Paul Andersson m.fl.).

Rättelse 1980:

Bl: Fyndet av 3 ex. på Utlängan 7.7 har efter omgranskning underkänts.

Ny art för landet. Arten har under senare tid ökat i de nordligare delarna av utbredningsområdet (Bird-Life International 2004). Från Danmark föreligger ett liknande fynd, nämligen av en fångad och ringmärkt hona vid Blåvandshuk på sydvästra Jylland den 10 juni 1995. Datumet för såväl det svenska fyndet som det danska, stämmer väl med vad man kan förvänta sig av en sällsynt sydeuropeisk fåltspärp som förlängt vårflyttningen.

(DAVID ERTERIUS)

Ortolansparv *Emberiza hortulana* VU

Sm: 2 sj. hannar Sörstävle, Stävle 23.5–26.6 (Anders Helseth, Lars G Petersson, Bertil Sanner m.fl.).

Nrk: 2 sj. Ängfallet, Kvismaren 1.5–23.6 (Ola Strand m.fl.), 2 sj. Sörön, Kvismaren 3–24.5 (Ola Strand m.fl.), 2 sj. Åslaholmen, Kvismaren 4.5 (Nils Notelid m.fl.), 2 ex. Husön, Kvismaren 8–30.5 (Kent Larsson m.fl.), 1 sj. Restamossen, Resta 13.5 (Anders Jacobsson m.fl.) och 2 sj. Hägersta, Kvismaren 14.5 (Håkan Persson). Liksom förra året endast ett knappt tiotal sjungande hanar, samtliga i Kvismareområdet. Frågan är vad en riktad inventering skulle kunna åstadkomma i Kvismaredalen, nog måste väl några fler hannar sitta och sjunga i området (rrk Nrk)?

Ög: 1 sj. Sättuna 7.5–21.6 (Kjell Carlsson m.fl.). Den sjungande hanen vid Sättuna satt under en längre period men ingen hona sågs och häckning uteblev troligen, även om det finns indikation av häckning på lokalen under tidigare år. Inte heller detta år sågs ortolansparv vid den tidigare häcklokalen Tuna gård, O Roxen, trots eftersök (rrk Ög).

Srm: Rapporter finns avseende 15 sjungande hannar från nio olika lokaler under våren, som vanligt flest från Sofiebergssåsen, Eskilstuna, där som mest sex sjungande fåglar hördes. Under 2000-talet har antalet sjungande hannar varierat mellan 14 och 22, vilket är en klar minskning jämfört med 1990-talets snitt på 30 sjungande fåglar per år och 1980-talets 50–60 sjungande fåglar per år. Fortsätter denna negativa trend finns en risk för att det om 10–20 år endast kommer att göras enstaka observationer (rrk Srm).

Upl: Endast 27 revirhävande fåglar rapporterades 1.5–11.6 varav två häckningar. Den kommunvisa fördelningen var Enköping 17 sj, Uppsala 7 sj, Norrtälje 2 sj och Håbo 1 sj. Prognosen från 2007 står sig – arten försvinner i rasande takt! När man beaktar att det i början av 1980-talet beräknades finnas ca 3 000 par i landskapet blir man närmast gråhårig av förtvivlan (rrk Upl).

Vstm: Sjutton sjungande hannar har rapporterats med följande kommunvisa fördelning: Västerås (4), Hallstahammar (1), Köping (3), Kungsör (3), Arboga (1), Sala (1), Surahammar (3), Lindesberg (1) (rrk Vstm).

Vrm: 1 sj. Rosenborg, Värmlandsnäs sydspets 8.5 (Håkan Axelsson) och 1 sj. I2-området, Karlstadsområdet 2.6 (Berne Martinsson). Ett mycket magert år för or-

tolanen i Värmland helt utan fynd som tyder på häckning (Vrm).

Dlr: Kommunvis fördelning av fynden: Hedemora: 1 sj. Aspan, Dala-Husby 7.6 (Johan Södercrantz) och 1 hane rast. Fatburen 18.7 (Thomas Möller). Säter: 1 sj. södra delen av Flygfältsrakan, Gustafs 26.5 (Ulla Olofsson) och 1 sj. Solvarbo 6.6 (Berndt Larsson). Ludvika: 1 ex. Lönnfallet, Grängesberg 8 och 12.5 (Sten-Erik Bohlin), 1 hane Bergmansgården, Gonäs 10.5 (Jacob Gustavsson, Torbjörn Nilsson) och 1 sj. Hån, Fredriksberg 20.6 (Per Hansson). Borlänge: 1 ex. sj. norra delen av Flygfältsrakan, Övre Svärdsjö 30.4–8.7 (Magnus Fridolfsson, Bo Hultgren, Torbjörn Nilsson m.fl.). Dock sjöng 2 ex. 2.5–3.6 (Hans Malmsten, Bo Alverfeldt, Alf-Jan Hansson m.fl.) och hela 4 ex. 25.5 (Magnus Fridolfsson), 1 sj. Lilla Holmsjön, Torsång 15.5 (Urban Grenmyr), 1 sj. Dalsjö golfbana 18.5 (Lars-Erik Nilsson) och 1 sj. Skärsjö 24.5 (Magnus Fridolfsson). Gagnef: 1 sj. Sifferbo 22 och 27.5 (Britta Wallbom, Conny Trogen). Orsa: 1 ex. Lindängen 14–18.5 (Lars Hansson, Peter Malmberg, Cecilia Fahlén m.fl.), 1 sj. Näset 14.5 (Lars Hansson), 1 sj. Hornberga 31.5–4.6 (Lars-Göran Hansson, Lars Hansson, Anders Enmalm m.fl.) och 1 sj. Kattskär 15.6 (Lars-Göran Hansson). Totalt 16 sj. fåglar. Ingen konstaterad häckning under året, men det torde ha varit häckning vid Övre Svärdsjö, Borlänge (rrk Dlr).

Gstr: 2 ex. Hästboheden, Torsåker 20.5 (Magnus Åström, Lotta Enbarr), 1 sj. Eggegrund 22.5 (Marcus Bergström, Patrik Wildjang), 1 sj. Särstasjön, Torsåker 26.5 (Kjell Pålsson) och 1 sj. Toretorp, Storvik 6.6 (Sven H Jansson, Tommy Eriksson m.fl.).

Hls: Ortolansparven har minskat radikalt i Hälsingland och antalet rapporterade fynd har under senare år legat runt ett trettiotal sjungande fåglar. Samtidigt som fågeln antagligen minskar i numerär så ökar viljan att rapportera arten då den ses och hörs alltmer sparsamt, vilket kanske förklarar den jämna nivån i rapporteringen. Under 2008 kom det in sex rapporter med totalt 8 sjungande fåglar i skogslandet och 18 st fördelade på 10 lokaler i jordbrukslandskapet. Ortolansparven har sitt starkaste fäste på Maden väster om Ålsjön, men har även där mer än halverat sin numerär sedan inventeringen 1996 då 16 sjungande hanar noterades. Antagligen finns stordelen av Hälsinglands ortolansparvar numer i skogslandskapet där de gynnas av de stora hyggerna – som det finns gott om (rrk Hls).

Mpd: Fynd under häckningstid: 2 sj. Navarn 12.5–15.7 (Peter Berglund), 1 sj. Tubbo, Torp 15.5 (Bengt Larsson), 1 ex. Oxsjön, Torp 19.5 (Staffan Bergman, Stefan Heimdahl), 2 sj. Sönnersjön, Torp 25.5–1.6 (Björn Svensson, Bengt Gruvin), 1 sj. Bodberget, Borgsjö 31.5 (Per Helttunen), 1 sj. Krusen, Borgsjö 31.5 (Per Helttunen), 2 sj. Finnsjöåsen, Haverö 31.5 (Per Helttunen), 4 sj. Kolsta, Selånger 1–2.6 (Staffan Bergman, Bo Johnsson), 1 sj. Fanbylacken, Stöde 6.6 (Peter Nilsson, Hans Johansson), 1 sj. Berga, Njurunda 6.6 (Per Helttunen), 1 sj. Fäbodjärnen, Indal 7.6 (Per Helttunen),

4 sj. Hängstaberget Liden 7.6 (Per Helttunen) och 1 sj. Kälen, Torp 16.6 (Bengt Larsson).

Ång: Ett 30-tal sjungande individer är en något svag årssumma, sett till senare år. Som vanligt är det sällan häckningar konstateras av denna art (rrk Ång).

Vb: En häckning från Hössjö är rapporterad (Peter Sunesson). 65 sjungande hanar ligger i nivå med de senaste årens rapporteringar (rrk Vb).

Nb: 50-talet fynd från alla kommuner utom Haparanda (rrk Nb).

Hjd: 1 sj. Bruksvallarna 25.6 (Martin Rydberg Hedén). Tredje kända fyndet i Härjedalen sedan 1960 (rrk Hjd).

Jmt: Ett bobyggande par Stocke, Frösön 23.5 (Christer Pålsson), 1 ex. sj. Stocke, Frösön 25–27.5 (Gunnar Kvarnlöf, Pontus Wennesjö, Pär-Erik Petrusson m.fl.), 1 sj. Frösö k:a, Frösön 2–5.6 (Anders Bengtsson, Yng-

Dvärgsparv *Emberiza pusilla* NT

Inga säkra häckningar konstaterades i år. Fynd under häckningstid:

Nb: 2 ex. Bredträsket, Kesasjärvi, Överkalix 30.5 (Lars Sundberg). Max 4 hanner sj. Kaunisjokibron S., Saha-vaara, Pajala 26.6–18.7 (Mathias Bergström, Anders Eriksson m.fl.). 1 sj. Erheikki, Pajala 5.7 (Lars Bildström).

P lpm: 1 ex. Storträsket, Pellobäcken dom.res. Arvidsjaur 6.7 (Lennart Wigenstam). 6:e fyndet i P lpm.

Lu lpm: Max 3 hanner sj. Luspebryggans hpl. Stubba nat.res., Gällivare 16.6–8.7 (Stefan Göransson, Margareta Dannegren, Stefan Karsson m.fl.).

Observationer från hela landet fördelade per landskap: Sk (1), Bl (1), Öl (1), Hl (1), Boh (2), Hls (1), Vb (2), Nb (8).

FOTO: KRISTER CARLSSON

Dvärgsparv *Emberiza pusilla*, Sibyllas jaktstuga (Öl) 22 oktober 2008.

ve Larsson, Gunnar Kvarnlöf) och 2 sj. Stocke, Frösön 5.6 (Gunnar Kvarnlöf). Tre revirhävande hanar tycks ha funnits i ett litet område mellan Stocke och Frösö kyrka, precis som ifjol. Inga fynd gjordes utanför Frösön i år (rrk Jmt).

P lpm: 1 födosökande hane Svedjevägen, Glommersträsk 4.8 (Lennart Wigenstam). Sjunde fyndet för P lpm sedan 1980 (rrk N lpl).

Fortsatt dyster utveckling i Svea- och Götaland och generellt för Norrland tycks en fragmentisering av populationen bli allt mer uttalad.

(CHRISTER OLSSON)

Anmärkningsvärda fynd:

Boh: 1 ex. Bukilen, Resteröd, Ljungkile 6.1 (Tommy Ek). 1 ex. Apleröd, Ödsmäl, Stenungsund 21–24.3 (Thomas Liebig, Magnus Larsson, Martin Larsson m.fl.).

Hls: 1 ex. Prästgrundet, Söderhamn 23.9 (*Stefan Persson m.fl.).

Fynd nr 8–9 i Bohuslän samt tredje fyndet i Hälsingland.

Tillägg 1997:

P lpm: Ett gammalt häckningsfynd, det första i P lpm. En ad. med föda åt ungar sågs vid Kraja camping i Arjeplog 12–13.7 1997 (Ulf Skyllberg)

(KRISTOFFER NILSSON)

Kornsparv *Emberiza calandra* EN

Efter sommaren 2008 måste man tyvärr börja frukta att kornsparvens häckningsområde i Skåne drabbats av ytterligare en krympning. Detta sedan det lilla men, dessförinnan, årligen häckande beståndet i sydväst detta år, av allt att döma, inte lyckats genomföra någon häckning.

Därmed inte sagt att kornsparven som skånsk – och därmed svensk – häckfågel är akut hotad. Tvärt om talar mycket för att häckningssäsongen 2008 – med gynnsamt väder – var framgångsrik i fågelns kärnområde, vilket sträcker sig från Ingelstorps socken väster Ystad till gränsen mellan Ystad och Simrishamns kommun i öster.

Redan den milda och snöfria vintern torde ha lagt en god grund för ett gynnsamt häckningsår. Ännu någon vecka efter årskiftet var det kornsparvstomt på det hektarstora vinterfält som i sedvanlig ordning anlagts i Hammar. Något som jag tolkade som att fågelns föda på "naturligt vis" i det ännu snöfria landskapet. De kan ha varit på stubbåkrar och ogräsrika betesmarker.

Först den 21 januari noterades 100 kornsparvar på fältet i Hammar (Sofia Bergström). Två dagar senare såg jag 52 kornsparvar och 150 pilfinkar på samma fält. Ett 60-tal kornsparvar höll sig sedan på utfodringen i Hammar vintern ut. Ingen snöröjning eller extra foderutläggningarna behövde göras. Vid vinterfältet i Fredshögs sågs däremot ingen kornsparv. (Peter Öhrström).

Inventeringsstarten 1.5 blev något av en rivstart. Jag lyckades höra 17 revirhävande hannar. Det kan jämföras med 10 2007 och endast 5 2006, efter den då exceptionellt ogynnsamma vintern med snötäckt mark i drygt två månader.

Premiären lovade gott inför häckningen. Och så blev det. Totalt hade jag 38 revirhävande hannar och 16 honor med mat i näbben till ungar. Därtill noterades sju par, där jag trots idogt väntande vid reviren inte lyckades notera någon häckning. Det är dock inte detsamma som att de inte häckade.

Den första hona med mat i näbben (gröna larver) visade sig i Löderup/Hagestad 3 juli. Det var en solig dag med 22 plusgrader. Ett väder som sedan stod sig häckningssäsongen ut, till mitten av augusti. Resultatet blev 16 säkra häckningar i följande grödor: sockerbetor 8, korn 3, vete 2, potatis 2 och ärtor 1.

Redan i *Fåglar Skåne 2007* framförde jag oro inför den förändring som då inletts i kornsparvens kärnområde – nämligen nedläggningen av landskapets kraftledningar. Hur blev det då?

Det är för tidigt att dra några säkra slutsatser,

men följande tycker jag mig kunna konstatera: Jag dristar mig till att hävda är att beståndet minskat i det tidigare tätaste beståndet väster Södergård i Löderup, där inga luftledningar finns kvar, medan en förtätning skett utmed Grimshögsvägen längre västerut. Där förekommer större matarledningar parallellt med vägen. Därtill finns bronshögen Grimshög med höga träd för revirsång.

Huruvida uppsättning av "museitrådar" skulle kunna bidra till artens främjande är en ännu oprövd åtgärd. Ett miniförsök i den riktningen gjordes redan hösten 2007, då två kraftledningstolpar utmed en dikeskant i Löderup fick stå kvar med en inte längre strömförande tråd kvarsittande. Själv lyckades jag aldrig se att tråden lockade någon hane till revirsång men vid något tillfälle förekom det (M. Nörregård). Tråden är en rest från det rika mönster av trådar som ännu sommaren 2007 lockade 5–6 par till häckning. 2008 var där 2 par i omgivningen.

Enstaka revirhävande hanar rapporterades från bl.a. Kämpingetrakten 28.5 (P. Öhrström), Sillesjö dammar 4.7 (H. Larsson) och Borrbys tuvor 19.5 (H. Forsvall).

Inför vintern finns tre fält med otröskad säd i östra området och ett i det västra. Huvudfältet på Hammar 13 har en blandning av vete, korn och havre.

Fynd utanför Skåne.

Öl: 1 ex. Södra Lundparkeringen, Ottenby 15.8 (gm rrk Öland).

Hl: 1 ex. rast. Nidingen 1.5 (Mikael Hake).

(KURT IVARSSON)

Kategori D

Category D

Kejsargås *Anser canagica* (7/9–0/0)

Tillägg 2005:

Vstm: 1 ex. Sörbysjön, Österhammarssjön och Finnåkerssjön, Fellingsbro, 10–11.4 (F) (Sven-Olof Eriksson).

Kejsargåsen häckar i nordöstligaste Ryssland och Alaska och flyttar inte särskilt långt vintertid. Den är inte direkt ovanlig i fångenskap och fynd i Europa antas tills vidare utgöras av rymlingar.

(NILS KJELLÉN)

Kamskrake *Mergus cucullatus*

(D 18/18–2/2, E 2/2–0/0)

Hl: 1 hane Vallen, Växtorp 22.4–2.5 (Håkan Johans-

son, Joakim Lindblom m.fl.) och 5–9.11 (Martin Åkeson m.fl.).

Dlr: 1 hanne Stora Holmsjön, Torsång 13–19.4 (F) (*Vesa Juujärvi m.fl.).

Fågeln i Halland sågs på lokalen även 2007. Första fyndet gjordes så sent som 1985, men arten är numera i princip årlig. I Storbritannien ökade fynden påtagligt från 1970-talet, vilket antas bero på att kamskraken då blev vanligare i fångenskap i Västeuropa. Nyligen har man emellertid godkänt tre fynd, gjorda 2000–2006, som spontana. Dessa anses ligga rätt i tiden jämfört med observationer av andra nordamerikanska vagranter. Argument för spontant uppträdande är att arten ökat i östra Nordamerika i sen tid och att ett antal, förmodat spontana, fynd gjorts på Azorerna, Kanarieöarna och Island (Rabbits 2009).

(NILS KJELLÉN)

Kategori D

Category D

Snögås *Anser caerulescens*

Av årets inkomna fynd av snögås redovisas här endast fynd under häckningstid.

Sk: 1 ad. Kannikdammen, Lomma 28.1–20.9 2008 (Lars -Göran Lillvik, Ingemar Andell, Kristian Ståhl m.fl.).

Upl: 2 Lötsjön, Södra Järvafältet 1.1–25.12 2008 (Joakim Ekman, Gabriel Ekman, Conny Kroon m.fl.).

(HENRIK LERNER)

Kategori E

Category E

Svart svan *Cygnus atratus*

Alla årets inkomna och behandlade observationer av svart svan härrör från Uppland och söderut, vilket innebär att de senaste årens fynd från Norrland har uteblivit. Endast en observation rör mer än 1 individ.

Sk: Åtminstone 7 ex. fördelade på 15 observationer. 2 ex. i par Stavstensudden, Trelleborg k:n, Sk 25–26.5 2008 (Mattias Ullman, Kent Andersson m.fl.). En svag ökning av rapporterade fynd de senaste åren.

Hl: 1 ex. rast. Fågeltornsviken, Tjolöholm 15.8 (Stefan Svensson).

Öl: 1 ex. rast. Ölands södra udde, Ottenby 15–30.3 (Göran Andersson, Johan Stedt, Anders Helseth m.fl.).

Boh: 1 ex. på flera lokaler.

Vg: 1 ex. Granudden, Kållandsö 2.4 (Per Grenabo, Eric Johansson). Första fyndet sedan 2004.

Srm: 1 ex. stationär Kinglötts udde, Sörfjärden, Mälaren 28.9-1.11, Eskilstuna (Lennart Eriksson, Lars Broberg, Leif Carlsson m.fl.). Fynd nr 7 i Södermanland.

Upl: 1 ex. rast. Norra delen, Fysingen 21.9 (Ingemar Johansson m.fl.).

(HENRIK LERNER)

Svangås *Anser cygnoides*

Under året har 1 ex. rört sig inom Västergötland. Avsaknad av överlappande fynddatum stärker att det rör sig om endast en individ. Sedan rymningen 2001 från Surte fågeldammar har den från 2002 legat bakom flertalet av observationerna i landet. Merparten av fynden sedan 2002 i landet är från Bohuslän och Västergötland.

Vg: 1 ad. Hornborgasjön 21.5–16.9 (Clas Hermansson, Stig Karlsson, Bengt Pettersson m.fl.). 1 Hjällsnäsviken, Mjörn 26.5 (Kjell Hansson). 1 Nollhagaviken 8.6–12.7 (Fredrik Åstrand, Björn Johanson m.fl.). 1 rast. Tranebärssjön, Häggum 3.10 (Claës Ekberg, Göran Nilsson, Karin Gällman m.fl.). 1 ex. Bankälla, Östen 30.10 (SFK Östen m.fl.). 1 ex. Mönarps 8–15.11 (Lars Erik Norbäck, Ingemar Nilsson, Jonas Grahn m.fl.).

(HENRIK LERNER)

Strippås *Anser indicus*

I år beskrivs endast häckningar, fynd av 1K-individer och fynd i lappmarkerna. Mer utförlig sammanställning kommer nästa år. Under året har häckningen vid Skvalpen 2003 och de senare misstänkta häckningarna (2006–2007) ifrågasatts som gällande hybridhäckning. Från Västergötland rapporteras 1 häckning under året som resulterade i ungar (se under Vg). Fåglarna bakom häckningen kan härröra från Nollhagaparken. Fynd nr 1 i Åsele lappmark och fynd nr 4 i Lycksele lappmark.

Vg: Totalt 2 ruvande par varav det ena fick ungar, Nollhagaviken. Från början (23.5) sågs 5 för att dagen efter vara nere i 3 (Stig Fredriksson, Ingvar Andersson). Dessutom sågs 1 1K rast. Öja båtplats, Östen, Vg 6.8 2008 (Karin Gällman).

Ås lpm: 3 födosökande Söråsele 3.9 2008 (Erik Kilander, Sture Gustafsson, Inga Olofsson m.fl.).

Ly lpm: 3 Gautsträsk, tornet, Ammaräs, Ly lpm 20.6 2008 (Ilgot Liljedahl).

(HENRIK LERNER)

Brudand *Aix sponsa*

Sex fynd av åtta ex. får anses som normalt för denna parkrymning.

Sk: 1 par i lämpl. häckbiotop Duvhult, Lönsboda 19.4 (Kaj Örjan Svahn).

Öl: 1 ex. rast. Bjärby bevattningsdamm 6.6 (Nicklas

Strömberg, Calle Ljungberg, Jan Pettersson). 1 ad. hanne Hammarby 8.6 (Douglas Gustafsson).

Vg: 1 hanne rast. Mölndalsån, Almedal, Göteborg 21.4 (Lars Eric Rahm). 1 hanne Rosenlundskanalen, Göteborg 24.4 (Magnus Eriksson).

Vrm: 1 ex. Klarälven Färjestad, Karlstad 2.4 (Lars Boberg). 2 hannar Kymmen, Gräsmarksområdet 24.4 (Per Gustafsson).

Hls: 1 hanne Sässman 21.4 (Stefan Persson).

(HÅKAN LERNEFALK)

Mandarinand *Aix galericulata*

Åter en häckning i Blekinge. I övrigt fynd spridda över hela landet. Andra fyndet i Dalsland. Nionde fyndet i Norrbotten. Sjunde fyndet i Lu lpm.

Sk: Som mest 33 ex. den 18.9 på gamla lokalen Ängelholm (Nick Gräntz).

Bl: Säker häckning: 4 hannar + 2 honor med 6 juv Reningsverket, Olofström 25.9 (Rolf Håkansson).

Dls: 1 hanne Ör kyrka, Mellerud 17-18.5 (Mats Andersson, Tage Kyrk).

Nb: 1 hanne Alviksgården, Alvik-/Ersnäsomr. 1-4.5 (Mats Bergquist m.fl.).

Lu lpm: 2 hannar Vuollerim 8.5-7.8 (Mats Karström, Robert Stenmark).

(HÅKAN LERNEFALK)

Chilebläsand *Anas sibilatrix*

Ett fynd av denna parkrymning. Mycket troligt samma individ som sågs på samma lokal 2005 och 2007.

Ög: 1 ex. Glänåstornet, Tåkern 20.7-30.8 (Konny Hörberg, Johan Wallander).

(HÅKAN LERNEFALK)

Gulnäbbad kricka *Anas flavirostris*

Ett fynd av denna parkrymning. Fågeln har setts flera år på samma lokal.

Vg: 1 hanne Spikön, Trollhättan 17.1-16.3 (Göran Därefelt, Ulf Lindell).

(HÅKAN LERNEFALK)

Kamskrake x småskrake

Mergus cucullatus x *Mergus serrator*

Gtd: 1 ad. hanne Norebod, Vamlingbo 3 april (Tord Lantz, Sven-olof Lantz).

Rimligtvis rör det sig om samma individ som sågs vid Gervalds, Vamlingbo på Gotland 2005 och 2007.

(THOMAS STRID)

Rödhöna *Alectoris rufa*

Arten finns naturligt i sydvästra Europa och förvildade populationer finns på Brittiska öarna. De observationer som görs i Sverige bedöms härröra från förrymda burfåglar eller vara ett resultat av illegala utplanteringar. Påstås även planteras ut för att träna jakthundar.

Vg: 1 ex. Olofstorp, Bergum 18.4 (Håkan Thorstensson).

Första fyndet för Göteborgs rapportområde.

Hls: 2 ex. Lindefallet, Enånger 1.7 (Stefan Persson)

Tillägg 2002:

Sk: 1 ex. Ystad 4.5 (Roger Jonsson).

Tillägg 2004:

Sk: 1 ex. Esarp 15.7 (Michael Gehrisch) och 1 ex. Torkelstorp, Svedala 29.5 (Christer Sjögren).

Tillägg 2007:

Sk: 1 ex. Tågarp, Sireköpinge 18.2 (Patrik Fagerstrand).

(THOMAS STRID)

Observationer bordlagda av Raritetskommittén

Records still under consideration by the RC

Stäppsångare *Hippolais caligata*

Bl: 1 ringm. Utklippan 19.8 2008 (F)

Fynd som inte godkänts för publicering av Raritetskommittén

Records not accepted by the RC

Svartand *Anas rubripes*

Srm: 1 ex. Tosteröbron, Strängnäs, 27.1 samt 1 ex. Reningsverksdiktet, Goringeholm 29.1

Amerikansk sjöorre *Melanitta americana*

Srm: 1 ex. Södra udden, Landsort 23.4

Gulnäbbad lira *Calonectris diomedea diomedea*

Vg: 1 ex. Vinga 14.8

Stäpphöök *Circus macrourus*

Vg: 1 ex. Sätunamaden, Hornborgasjön 10.5

Stäppvråk *Buteo buteo vulpinus*

Vg: 1 ex. Brokvarn, Öxabäck 18.3

Örnvråk *Buteo rufinus*

Gtl: 1 ex. Digrans, 25.5 och 1 ex. Skoge 26.5

Stäppörn *Aquila nipalensis*

Sk: 1 ex. Näsbyholm 24.8

Eleonorafalk *Falco eleonora*

Nrk: 1 ex. Hammarmaden, Kvismaren 8.5

Rödfalk *Falco naumanni*

2007: Sk: 1 1K str. Fyren, Falsterbo 15.10

Dvärgsumphöna *Porzana pusilla*

Öl: 1 ex. Gårdby sandhed 28.5

Amerikansk tundrapipare *Pluvialis dominica*

2000: Vstm: 1 ad. Hötjärn 7.9

1997: Srm: 1 1K Hartsö-Enskär 20–21.9

1995: Sm: 1 imm. Lidhemssjön 17.9

1992: Hl: 1 ad. Getterön 15.7

1986: Hl: 2 ad. Getterön 24.6

Tärnmås *Larus sabini*

Hls: 1 ex. Skatrevet 22.3

Ringnäbbad mås *Larus delawarensis*

Boh: 1 ex. Hogsjön, Lane-Ryr 17.5

Kaspisk trut *Larus cachinnans*

Sm: 1 ex. Hagbyhamn, Kamar 12.4

Boh: 1 ex. Fiskebäckskil, Skaftö 25.7

Vitvingad trut *Larus glaucoides*

Hls: 1 ex. Edstugavägen 21.4

Vitvingad trut *Larus glaucoides thayeri*

Sk: 1 ex. Hörte hamn 2.7

Rosentärna *Sterna dougallii*

Sk: 1 ex. Käseberga 30.6

Spetsbergsgrißla *Uria lomvia*

Hl: 1 ex. Skälvik 5.10

Skatgök *Clamator glandarius*

Ög: 1 ex. Svartåmynningens naturreservat, Roxen 6.7

Dvärguv *Otus scops*

Gtl: 1 ex. Augstens 30.5

Klippsvala *Ptyonoprogne rupestris*

Sk: 1 ex. Hasslarps dammar 7.9

Orienthussvala *Delichon dasypus*

Sk: 1 ex. Nabben, Falsterbo 21.8

Gulärta *Motacilla flava feldegg*

Öl: 1 hane Beijershamn 12.5

Sm: 1 hane Uknö glo, Gamleby 15.5

2007: Bl: 1 hane Utklippan 19.5

2004: Öl: 1 hane Beijershamn 26.5

2002: Lu lpm: 1 hane Lövgården, Vuollerim 28.5

2002: Hl: 1 hane Skottorps våtmark 11.5

2001: Vg: 1 hane Hornborgasjön 6.5

1999: Sm: 1 hane Ryningen, Mörlunda 24.5

1999: Vrm: 1 hane Kyrkviken, Burtjärn 1.5

1998: Srm: 1 hane Edenäs gård, Utö 29.5

1998: Gtl: 1 hane Östergarnsholm 24.5

1998: Vstm: 1 hane Asköviken 21.5

1998: Gtl: 1 hane Rivet, Sundre 14.5

1998: Vg: 1 hane Biologiska dammen, Fävren 8.5

1998: Boh: 1 hane Mollön 28.4

1997–1998: Vb: 1 hane Bobacken, Bygdeå 14.6–2.5
1997 och 1.6–31.7 1998

1997: Sm: 1 hane Visingsö flygfält 19.5

1997: Upl: 1 hane Biotestsjön, Forsmark 18.5

1997: Nrk: 1 hane Venan 17.5

1995: Vstm: 1 hane Ångö slott 14.5

1995: Vg: 1 hane Hornborgasjön 1.5

1994: Vg: 1 hane Hornborgasjön 1.5

1992: Vstm: 1 hane Jan Mattsdammen, Hötjärn 14–
27.5

1992: Hl: 1 hane Getterön 17.5

1991: Vg: 1 hane Skövde reningsverk 12.5

1990: Vrm: 1 hane Kyrkviken, Burtjärn 17.5

1987: Vrm: 1 hane Ölmeviken 29.5

1986: Hl: 1 hane Getterön 11.5

1984: Upl: 1 hane Hjälvstaviken 22.5–2.6

1983: Sk: 1 hane Foteviken 5.5

1982: Öl: 1 hane Ottenby 25.5

1981: Gstr: 1 hane Eggegrund 20.5

1981: Vg: 1 hane Vänersborgsviken 16.5

1977: Vstm: 1 hane Fläcksjön 6–8.5

1975: Öl: 1 hane Ottenby 19.5

1971: Öl: 1 hane Ottenby 14–15.5

1967: Nrk: 1 hane Kvismaren 21.5

1959: Bl: 1 hane Sibbaboda, Torhamn 16.5

Vitstjärnig blåhake *Luscinia svecica cyaneola*

Srm: 1 ex. Vänö, Gillinge 17.5

Blåstjärt *Tarsiger cyanurus*

Vg: 1 ex. Osdal, Borås 15.5

Upl: 1 ex. Lill-Jansskogen, Ekoparken 4.6

Vitgumpad buskskvätta *Saxicola torquatus maurus/stej-
negeri*

Sm: 1 ex. Vässledasjön 1.11

Isabellastenskvätta *Oenanthe isabellina*

Sk: 1 ex. Norra Åsumtornet, Hammarsjön 26.9

Medelhavsstenskvätta *Oenanthe hispanica*

Öl: 1 ex. Gårdby hamn 2.8

Guldtrast *Zoothra dauma*

Ög: 1 ex. Brokinds tätort 18.5

Svarthalsad trast *Turdus ruficollis*

Ång: 1 ex. Rodervägen, Bonäset 14.10

Bergstaigasångare *Phylloscopus humei*

Hls: 1 ex. Prästgrundet 14.9

Sibirisk gransångare *Phylloscopus collybita tristis*

HI: 1 ex. Halmstads reningsverk, Halmstad, 13.1 och
1 ex. Trönninge ängar 20.4

Iberisk gransångare *Phylloscopus ibericus*

2007: Öl: 1 ringm. Ottenby 27.4

2007: Gstr: 1 ringm. Eggegrund 18.5

2005: Sk: 1 ringm. Falsterbo 25.4

Trädgårdsträdskrypare *Certhia brachydactyla*

Sk: 1 ex. Grytskären, Vejbystrand 16.3

Kaja *Corvus monedula soemmerringii*

Boh: 1 ex. Säby, Tjörn 15.1

Häckspurv *Emberiza cirrus*

1980: Bl: 3 ex. Utlängan 7.7

Tallspurv *Emberiza leucocephalus*

Bl: 1 ex. Utlängan 19.7

Referenser References

- Amstrup, O., Sand Frich, A., Pedersen, K., & Thorup, K. 2004. Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2003. Rapport nr 34 fra Sjældenhedsudvalget. *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 98:174–188.
- BirdLife International. 2004. *Birds in Europe: populations estimates, trends and conservation status*. Cambridge, UK.
- Bruun Kristensen, A., Sand Frich, A., Eske Ortved, T. & Schwalbe, M. In prep. Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2008. Rapport nr. 39 fra Sjældenhedsudvalget. *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.*
- Fraser, P.A. & the Rarities Committee. 2007. Report on rare birds in Great Britain in 2006. *British Birds*. 100:694–754
- Hellström, M. 2009. Gulärlor av rasen *feldegg*. Raritetskommitténs återgranskning av det svenska fyndmaterialet. *Vår Fågelvärld* 68:32–37.
- Hudson, N. 2008. Report on rare birds in Great Britain in 2007. *British Birds* 101:516–577.
- Kampe-Persson, H & Lerner, H. 2007. Occurrence of hybrid geese in Sweden – a conservation problem? *Ornis Svecica* 17: 154–186.
- Nyegaard, T. & Grell, M. B. 2008. Truede og sjældne ynglefugle i Danmark 2007. – *Fugleåret 2007*, 139–168. DOF.
- Rabbitts, B. 2009. Hooded Merganser on North Uist: a return to the British List. *British Birds* 102: 122–129.
- Urquhart, E. 2002. Stonechats. *A Guide to the Genus Saxicola*. Christopher Helm, London.

Summary:

Rare birds in Sweden 2008

This constitutes the 34th annual report from the Swedish Rarities Committee. Records assessed by the RC are shown with a red heading. All records accepted for 2008, as well as a few older accepted records, are published here. Some corrections and changes from earlier years are also given under the relevant species heading. Rejected records, records still under consideration and records of birds not considered to be genuine vagrants (categories D and E) are listed separately.

High numbers were noted for e.g. Cattle Egret *Bubulcus ibis* (4), Oriental Turtle Dove *Streptopelia orientalis* (4) and Red-flanked Bluetail *Tarsiger cyanurus* (7). Two new species for Sweden – Pallas's Gull *Larus ichthyaetus* and Cirl Bunting *Emberiza cirrus* – were recorded in 2008. Up to and including 2008, a total of 486 species in AERC categories A–C have been recorded in Sweden. Other highlights included the first record of 'Kalmuck Stonechat' *S. t. variegatus*, two Wilson's Phalaropes' *Phalaropus tricolor*, Blue Rock Thrush *Monticola solitarius*, Alpine Accentor *Prunella collaris*, a nominate Buff-bellied Pipit *Anthus rubescens*, and from 2007 a 1st cy Lesser Kestrel *Falco naumanni* and a Little Bittern *Ixobrychus minutus*. During the year a review was carried out of all previous records of American Golden Plover *Pluvialis dominica* and Yellow Wagtail *Motacilla flava feldegg*, and the results are presented in the report.